

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΤΟΠΙΩΝ:

“Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΤΟΠΙΟΥ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ
ΕΔΟ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ”

Διπλωματική Εργασία

Δραγούνη Αναστασία

Αθήνα, 2017

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

**ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

**ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή

Ρόιδω Μητούλα (Επιβλέπουσα)

Καθηγήτρια

**Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο**

Ελένη Θεοδωροπούλου

Καθηγήτρια

**Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο**

Γεώργιος Μαλινδρέτος

Επίκουρος Καθηγητής

**Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο**

Η Δραγούνη Αναστασία,

δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- 1)** Είμαι ο κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της πρωτότυπης αυτής εργασίας και από όσο γνωρίζω η εργασία μου δε συκοφαντεί πρόσωπα, ούτε προσβάλλει τα πνευματικά δικαιώματα τρίτων.
- 2)** Αποδέχομαι ότι η ΒΚΠ μπορεί, χωρίς να αλλάξει το περιεχόμενο της εργασίας μου, να τη διαθέσει σε ηλεκτρονική μορφή μέσα από τη ψηφιακή Βιβλιοθήκη της, να την αντιγράψει σε οποιοδήποτε μέσο ή/και σε οποιοδήποτε μορφότυπο καθώς και να κρατά περισσότερα από ένα αντίγραφα για λόγους συντήρησης και ασφάλειας.

**Αφιερώνεται στον αδερφό μου Νικόλαο
με όλη μου την αγάπη**

**“ An old pond
A frog leaps in
The water resounds. ”**

Matsuo Basho (1644 – 1694)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την κ.Μητούλα επιβλέπουσα καθηγήτρια της διπλωματικής μου για την εμπιστοσύνη που επέδειξε στο πρόσωπό μου σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μου. Αποτελεί πηγή έμπνευσης για εμένα από την πρώτη στιγμή που συναντηθήκαμε και την ευχαριστώ θερμά για την υποστήριξη, την υπομονή, την κατανόηση και την επιστημονική της βοήθεια.

Επίσης θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στα μέλη της επιτροπής την κ. Θεοδωροπούλου και τον κ. Μαλινδρέτο για τη συμβολή τους στην ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας με τον ίδιο ζεστό τρόπο που ολόκληρο το διδακτικό προσωπικό του Πανεπιστημίου αγκαλιάζει τους φοιτητές. Ιδιαίτερως ευχαριστίες οφείλω στην κ. Θεοδωροπούλου για τη συμπαράσταση της γιατί διέθετε πάντα χρόνο για να ακούσει τους προβληματισμούς μου και στάθηκε αρωγός της προσπάθειάς μου να ολοκληρώσω τους σπουδές μου.

Θερμές ευχαριστίες οφείλω στη διεύθυνση και στη διοίκηση της Ιαπωνικής Πρεσβείας στην Αθήνα και ιδιαίτερως στο προσωπικό του Πολιτιστικού τμήματος για την ενθάρρυνση και την υποστήριξη που μου παρείχαν σε όλη τη διάρκεια της μελέτης για την ολοκλήρωση της βιβλιογραφικής προσέγγισης της εργασίας μου. Η Πρεσβεία της Ιαπωνίας έγινε για ένα μεγάλο διάστημα το δεύτερο σπίτι μου και ευχαριστώ θερμά για το συναισθήματα ζεστασιάς, καλοσύνης, ευγένειας και υπομονής που επιδείκνυαν καθημερινά στο πρόσωπό μου.

Επιπλέον θερμές ευχαριστίες εκφράζω στη διεύθυνση, στη διοίκηση και στο προσωπικό του Ολλανδικού Ινστιτούτου στην Αθήνα για το έμπρακτο ενδιαφέρον τους και για την πολύτιμη συμβολή τους στην ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας βοηθώντας όπως και όσο ήθελα ανάλογα με τις απαιτήσεις της μελέτης μου για μεγάλο διάστημα.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους με βοήθησαν στο πέρας των σπουδών μου καθώς η συμβολή τους ήταν σημαντική. Ευχαριστώ την κ. Γκούσια-Ρίζου για την πάντα καλή διάθεση απέναντί μου και για τον πολύτιμο χρόνο που διέθετε για τις ανησυχίες μου. Επιπλέον τη Γραμματεία του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών της Βιώσιμης Ανάπτυξης κ. Παστραπά για την υπομονή και την ευγένεια που διέθετε σε όλες τις στιγμές που ασχολήθηκε με τις υποθέσεις μου.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για την στήριξη κατά την εκπόνηση της παρούσας εργασίας. Η παρουσία των γονιών μου και του αδερφού ήταν πολύτιμη κατά τη διάρκεια τόσο των σπουδών μου όσο και του διαστήματος συγγραφής της διπλωματικής μου εργασίας. γιατί χωρίς την δική τους αγάπη , τη δική τους την κατανόηση και υπομονή ,τη δική τους ηθική υποστήριξη τίποτα δεν θα μπορούσε να έχει γίνει. Τους ευχαριστώ μέσα από την καρδιά μου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	8
Abstract.....	9
Πίνακας Περιεχομένων	10
Κατάλογος Εικόνων.....	15
Εισαγωγή.....	18
Α Μέρος Εργασίας: Βιβλιογραφική Προσέγγιση	20
Β' Μέρος Εργασίας: Μεθοδολογική Προσέγγιση	166
Γ' Μέρος Εργασίας : Συμπεράσματα	220
Δ' Μέρος Εργασίας: Βιβλιογραφία	227
Ε' Μέρος Εργασίας: Παραρτήματα	235

Περίληψη στα Ελληνικά

Η Διπλωματική Εργασία μου με τίτλο «Βιώσιμη Διαχείριση Πολιτισμικών Τοπίων :Η Περίπτωση της Βιώσιμης Διαχείρισης του Πολιτισμικού Τοπίου της Edo - Πόλη της Ιαπωνίας » εκπονήθηκε στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Κύκλου Σπουδών «Βιώσιμης Ανάπτυξη» του Χαροκόπειο Πανεπιστημίου. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η ανίχνευση των παραμέτρων που συνδέουν ένα Πολιτισμικό Τοπίο με την Βιώσιμη Ανάπτυξη και η ανάδειξη των χαρακτηριστικών στοιχείων που συμβάλλουν στη διαμόρφωση της ταυτότητας ενός Πολιτισμικού Τοπίου. Εξετάζεται ο ρόλος τους στη χάραξη Βιώσιμης Διαχείρισης γενικά ενός Πολιτισμικού Τοπίου και ειδικά για το πολιτισμικό τοπίο της πόλης Edo της Ιαπωνίας, το σημερινό Τόκιο, της περιόδου 17ου αιώνα -19ου αιώνα. Η εργασία στοχεύει ακόμη στην καταγραφή των οικολογικών συνηθειών μία τοπικής κοινωνίας ,της Edo κοινωνίας , συγκεκριμένου χώρου και χρόνου και στην αναγνώριση αυτών των συνηθειών ,σύμφωνα με το πλαίσιο δράσης που καταδεικνύουν οι Διεθνείς Συμβάσεις και οι Ευρωπαϊκές Στρατηγικές, ως στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Η εργασία βασίστηκε σε στοιχεία που αναδείχτηκαν από κύριες και δευτερεύουσες πηγές. Αρχικά γίνεται αναφορά στις έννοιες και στις σχέσεις της Βιώσιμης Ανάπτυξης και πώς αυτές συνδέονται με το Πολιτισμικό Τοπίο. Έπειτα παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά του Τοπίου της Edo πόλης και πώς αυτά διαμόρφωσαν την φυσιογνωμική ταυτότητά του. Η μεθοδολογική προσέγγιση της έρευνας της παρούσας εργασίας διερευνά ποιοι προσδιοριστικοί παράγοντες συμβάλλουν στη σύνδεση της Βιώσιμης Διαχείρισης και του Πολιτισμικού Τοπίου σε γενικό και σε ειδικό επίπεδο. Η εργασία ολοκληρώνεται με τα γενικά συμπεράσματα, διαμορφώνοντας μελλοντικές προτάσεις για Πρότυπα Βιώσιμης Διαχείρισης Πολιτισμικών Τοπίων και εστιάζοντας στη συμβολή της δυναμικής ταυτότητας ενός Πολιτισμικού Τοπίου στην ανάδειξη της πολιτισμικής διάστασης της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Λέξεις κλειδιά: Βιώσιμη Διαχείριση, Πολιτισμικό Τοπίο, Βιώσιμη Ανάπτυξη, Πολιτισμός, Ειρήνη ,Ευημερία

Abstract

'Sustainable Development of Cultural Landscapes and the Sustainable Management of the case of the special cultural landscape of the Edo town of Japan' is the major subject of my thesis. The aim of this postgraduate paper is to reveal the strong connection between cultural landscape and sustainable development and to demonstrate the specific characteristics that formulate the unique identity of a cultural landscape. To continue moreover the purpose of this paper is to examine which factors enhance the connection between cultural landscape and sustainable development and to evaluate how decisive is their participation in organizing the sustainable management of a cultural landscape generally and of the Edo town cultural landscape specifically. Edo which is the contemporary capital of Japan, Tokyo and while existed during the historical period 17th c.-19th c. managed to provide with a sustainable living its habitats and to perform the contemporary goals of the sustainable development as daily habits and traditional goals. This final paper was based on major and minor sources for collecting evidences. The motive of choosing this subject was the challenge of not only looking for solutions, on the matter of sustainable development, in the profound future but also in the wisdom of the past. The paper starts with definitions and explanations over interrelations among sustainable development, sustainable management, cultural landscapes, environmental and cultural sustainability, local development and sustainable development and civilization and culture, landscape and society. Also, the research which was contacted among 200 people tested their level of knowledge concerning the major topics of this thesis. Ending with the final conclusions while proposing prospective solutions for developing a more 'eco-green' living. The most important point of this thesis is that the unique identity of a cultural landscape enhances the cultural dimension of sustainable management and promotes the basic role of civilization in the future of sustainable development.

Keywords: Sustainable Management, Cultural Landscape, Sustainable Development, Civilization, Peace, Prosperity

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α΄ ΜΕΡΟΣ : ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1^η :ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΝΝΟΙΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΩΝ

Κεφάλαιο 1^ο :Θεωρητικό Υπόβαθρο

- 1.1 Έννοια του Πολιτισμού -Έννοια Κουλτούρας
- 1.2 Έννοια της Φυσικής Κληρονομιάς και Έννοια Πολιτιστικής Κληρονομιάς
- 1.3 Έννοια Τοπίου Φυσικού και Αστικού Τοπίο-Έννοια Φυσιογνωμίας Τοπίου

Κεφάλαιο 2^ο : Βιώσιμη Πολιτική

- 2.1 Έννοια Βιωσιμότητας και Έννοια Βιώσιμης Ανάπτυξης
- 2.2 Σχέση Βιώσιμης Ανάπτυξης και Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Κεφάλαιο 3^ο : Βιώσιμη Διαχείριση

- 3.1 Έννοια Τοπικής Ανάπτυξης και η Σχέση της με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη
- 3.2 Πολιτισμική Βιωσιμότητα - Πολιτισμική Διαχείριση – Πολιτισμικό Τοπίο και η Σχέση τους με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

ΕΝΟΤΗΤΑ 2^η :ΕΙΔΙΚΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΤΟΠΙΟΥ ΤΗΣ ΕΔΟ JAPAN

Εισαγωγή : Γνωριμία με την Πόλη Edo Japan

Κεφάλαιο 4^ο :Φυσικό και Ιστορικό Ανάγλυφο της Edo Japan

- 4.1 Γεωφυσικά Δεδομένα και ο Γεωλογικός Χαρακτήρας της Ευρύτερης Περιοχής
- 4.2 Η Γεωγραφική Κληρονομία και η Γεωγραφική Θέση της Edo
- 4.3 Ιστορική Αναδρομή και η Έναρξη της Ιστορικής Περιόδου Edo
- 4.4 Ο Οίκος των Tokugawa και ο Σύνδεσμός τους με την Πόλη Edo Japan

- 4.5 Γεωγραφικό Χώρος της Πόλης Edo και η Επίδραση του στη Διαμόρφωση της Φυσιognωμίας της Περιοχής
- 4.6 Η Οικολογική Προσέγγιση του Αστικού Σχεδιασμού της Πόλης Edo
- 4.7 Ο Φυσικός Πλούτος και η Επίδραση του Κλίματος στους Κατοίκους

Κεφάλαιο 5^ο : Πολιτικό -Κοινωνικό και Οικονομικό Υπόβαθρο της Πόλης Edo Japan

- 5.1 Η Πόλη και η Επίδραση του Φυσικού Περιβάλλοντος στους Κατοίκους των Πόλεων και της Υπαίθρου
- 5.2 Η Πολιτική Σταθερότητα και η Σύγκριση με την Επικρατούσα Κατάσταση στη Δύση
- 5.3 Η Πολιτική Σταθερότητα και οι Σχεδιασμοί Πόλεων στην Ανατολή και στη Δύση
- 5.4 Κοινωνική Οργάνωση και Κοινωνική Ευθύνη

Κεφάλαιο 6^ο : Η Δημιουργία του Νέου Πολιτικού-Οικονομικού-Πολιτιστικού Κέντρου της Ιστορικής Περιόδου του 17^{ου} αιώνα – 19^{ου} αιώνα

- 6.1 Πολιτικοί Μηχανισμοί και Οικονομικοί Μηχανισμοί-Νομοθεσία και Εκπαίδευση κατά την Ιστορική Περίοδο του 17^{ου} αιώνα – 19^{ου} αιώνα
- 6.2 Πολιτιστικό Υπόβαθρο και Πολιτιστικές Μορφές Έκφρασης
 - 6.2.1 Ποίηση-Λογοτεχνία-Ζωγραφική
 - 6.2.2 Θέατρο-Μουσική-Χορός
 - 6.2.3 Η Γυναίκα στην Edo Κοινωνία
- 6.3 Η Σχέση με την Ολλανδία της Ιστορικής Περιόδου του 17^{ου} αιώνα – 19^{ου} αιώνα και οι Πρώτες Επαφές με τις Επιστήμες της Ολλανδίας και το Ολλανδικό Εμπόριο
- 6.4 Θρησκευτικές Αντιλήψεις και οι Πολιτικές-Περιβαλλοντικές Προσεγγίσεις αυτών των Αντιλήψεων

Κεφάλαιο 7^ο : Η Ιαπωνική Ιδεολογία για τη Φύση και η Επίδραση της στην Αρχιτεκτονική και στο Πνεύμα της Edo Κοινωνίας

- 7.1 Αρχιτεκτονική Κατοικιών-Μνημείων-Κήπων
- 7.2 Το Πνεύμα της Edo Κοινωνίας
 - 7.2.1 Οι Παραδοσιακοί Τεχνίτες και τα Έργα τους

7.2.2 Τα Πιστεύω και οι Σκέψεις των Κατοίκων της Υπαίθρου και των Εμπόρων των Πόλεων και της Μητρόπολης Edo

7.2.3 Η Οικογένεια ως Κοινωνικός Μοχλός

Κεφάλαιο 8^ο : Συγκρίσεις με την Αρχαία Ομηρική Κοινωνία

8.1 Κοινωνική -Οικονομική και Πολιτική Σκέψη

8.2 Περιβαλλοντική Σκέψη

Κεφάλαιο 9^ο : Το Περιβαλλοντικό Υπόβαθρο της Περιόδου Edo της Ιαπωνίας

9.1 Η Αισθητική Αξία της Φύσης

9.2 Edo: μία Κοινωνία που Ανακύκλωνε και που Βίωνε Υψηλά Ποσοστά Βιωσιμότητας;

9.3 Ο Πολιτισμός-Το Περιβάλλον-Η Κουλτούρα-Το Τοπίο: Έννοιες που Διαφοροποιούνται στο Ιαπωνικό Περιβάλλον

9.4 Μία Βιώσιμη Κοινωνία: ένα Παράδειγμα Βιώσιμης Διαχείρισης της Περιόδου Edo (1603-1868)

ΕΝΟΤΗΤΑ 3^η : ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Β΄ ΜΕΡΟΣ : ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ-ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Κεφάλαιο 10^ο : Μεθοδολογία Δειγματοληπτικής Έρευνας

Κεφάλαιο 11^ο : Παρουσίαση Δείγματος Έρευνας

11.1 Γενικές Ερωτήσεις γύρω από το Θέμα της Βιώσιμης Διαχείρισης Πολιτισμικών Τοπίων

11.2. Ειδικές Ερωτήσεις που Αφορούν στην Περίπτωση της Edo Japan

Κεφάλαιο 12^ο : Οικονομετρική Ανάλυση

12.1.Εκτίμηση Υποδείγματος Λογιστικής Παλινδρόμησης για τους Προσδιοριστικούς Παράγοντες της Γνώσης της Έννοιας του Τοπίου

12.2. Εκτίμηση Υποδείγματος Λογιστικής Παλινδρόμησης για τους Προσδιοριστικούς Παράγοντες της Γνώσης της Έννοιας της Βιώσιμης Ανάπτυξης

12.3. Εκτίμηση Υποδείγματος Λογιστικής Παλινδρόμησης για τους Προσδιοριστικούς Παράγοντες της Γνώσης ότι η Πόλη Edo ήταν η Πρώτη Οικολογική Πόλη της Ιαπωνίας της Ιστορικής Περιόδου του 17^{ου} αιώνα – 19^{ου} αιώνα

12.4. Εκτίμηση Υποδείγματος Λογιστικής Παλινδρόμησης για τους Προσδιοριστικούς Παράγοντες της Άποψης ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα Πρότυπο Διαχείρισης των Δώρων της Φύσης και ένα Πρότυπο Εναρμόνισης Φύσης-Ανθρώπου και Φύσης-Πόλεως στη Σύγχρονη Εποχή του 21^{ου} αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία

Γ΄ ΜΕΡΟΣ : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Κεφάλαιο 13^ο : Ειδικά Συμπεράσματα Έρευνας

Κεφάλαιο 14^ο : Γενικά Συμπεράσματα Εργασίας

Δ΄ ΜΕΡΟΣ :ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ελληνόγλωσση
2. Ξενόγλωσση
3. Ηλεκτρονικές Πηγές

Ε΄ ΜΕΡΟΣ :ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α.Παράρτημα Έρευνας

- a.1 Παράρτημα Κωδικοποίησης Ερωτηματολογίου
- a.2 Παράρτημα Περιγραφικών Μέτρων
- a.3 Παράρτημα Συχνοτήτων

Β.Παράρτημα Edo Japan

b.1 Χρονικό Εποχής Edo Japan

b.2 Χρονικό του Κόσμου του 17^{ου}-18^{ου} -19^{ου} αιώνα

b.3 Εποχές της Περιόδου Edo Japan

b.4 Σχολές Καλών Τεχνών κατά την περίοδο Edo

b.5 Η Ιεραρχία της Κυβέρνησης των Tokugawa

b.6 Διοικητική Οργάνωση-Αξιώματα των Tokugawa

b.7 Διοικητική Οργάνωση-Συστήματα των Tokugawa

b.8 Τοπωνύμια

b.9 Ορολογία

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

- ❖ EIKONA 1: JAPAN DURING EDO PERIOD (Totman,2000)
- ❖ EIKONA 2: JAPAN LOCATED AT THE INTERSECTION OF FOUR MAJOR TECTONIC PLATES(Totman,2000)
- ❖ EIKONA 3: JAPAN DURING EDO PERIOD (www.education.asianart.org)
- ❖ EIKONA 4 :JAPAN DURING EDO PERIOD (www.britannica.com)
- ❖ EIKONA 5:CROWDED BRIDGE DURING EDO PERIOD (matone.naver.jp)
- ❖ EIKONA 6:BRIDGE DURING EDO PERIOD(japaaan magazine)
- ❖ EIKONA 7:SPRING SCENE BY UTAGAWA HIROSHIGE (ukiyo-e.org)
- ❖ EIKONA 8: NIHONBASHI BY UTAGAWA HIROSHIGE (ukiyo-e.org)
- ❖ EIKONA 9: EDO TOWN DURING EDO PERIOD(Kakefuda)
- ❖ EIKONA 10 :LAKE KAWAGUSHI BY TSUCHIGA KOITSU (amazon.com)
- ❖ EIKONA 11: THE KYUDEN DURING EDO PERIOD(en.wikipedia.com)
- ❖ EIKONA 12:EDO 1-imgur.com (businessinsider.com)
- ❖ EIKONA 13: NIHONBASHI BRIDGE (commons.wikipedia.org)
- ❖ EIKONA 14: EDO 2 -imgur.com (business.insider.com)
- ❖ EIKONA 15:THE SURUGA STREET-1856 (mountainproject.com)
- ❖ EIKONA 16: THE KYOBAY-LANDSAT (wikimedia.org)
- ❖ EIKONA 17: THE IMPERIAL PALACE BY AIR PHOTO (en.wikipedia.org)
- ❖ EIKONA 18: THE KOUKYO SEIMON -THE MAIN GATE OF THE IMPERIAL PALACE OF THE TOKYO (en.wikipedia.org)
- ❖ EIKONA 19:ΜΕΓΚΑΝΕΜΠΑΣΙ ΓΕΦΥΡΑ-στους κήπους των Ανακτόρων (Δομή Εγκυκλοπαίδεια)
- ❖ EIKONA 20: THE GARDEN OF NIJO CASTLE (Matsunosuke Tatsui)
- ❖ EIKONA 21:THE INTERIOR SHOIN STYLE - JAPANESE HOUSE (Book : the cultural appreciation of the Japanese art)
- ❖ EIKONA 22: THE INTERIOR SHOIN STYLE ROOM (Book: the Japanese homes & lifestyles-an illustrated journey through history)
- ❖ EIKONA 23:SAMURAI RESIDENCE IN SHOIN STYLE NEXT TO THE CASTLE (Book :the Japanese homes & lifestyles-an illustrated journey through history)

- ❖ EIKONA 24:THE ROW-HOUSE STREET (Book :the Japanese homes & lifestyles-an illustrated journey through history)
- ❖ EIKONA 25:THE VILLAGE HEADMAN’S RESIDENCE (Book :the Japanese homes & lifestyles-an illustrated journey through history)
- ❖ EIKONA 26:THE POST TOWN (KAZUVA INABA)
- ❖ EIKONA 27: THE TEMPLE TOWN (KAZUVA INABA)
- ❖ EIKONA 28: THE HOMMUNE HOUSE (KAZUVA INABA)
- ❖ EIKONA 29: THE L-SHAPED FLOOR PLAN HOUSE ‘MAGARI-YA’(KAZUVA INABA)
- ❖ EIKONA 30: THE GASSHO HOUSE (KAZUVA INABA)
- ❖ EIKONA 31: THE CHUMON HOUSE(KAZUVA INABA)
- ❖ EIKONA 32: THE BUNTO HOUSE (KAZUVA INABA)
- ❖ EIKONA 35: THE TAKABEI HOUSE (KAZUVA INABA)
- ❖ EIKONA 34:THE TSUMARI HOUSE (KAZUVA INABA)
- ❖ EIKONA 33: THE KUDO HOUSE (KAZUVA INABA)
- ❖ EIKONA 36: MIDDLE SHOIN STYLE GARDEN (book: the cultural appreciation of the Japanese art)
- ❖ EIKONA 37: THE CHABAKO -TEA UTENSILS (Book :THE COMPACT CULTURE)
- ❖ EIKONA 38: SEN NO RIKYO- the tea room ceremony of the tea house (Book :the people culture from Kyoto to Edo)
- ❖ EIKONA 39: THE PATH TOWARDS THE TEA HOUSE (The 4th edition Tokyo Magazine)
- ❖ EIKONA 40: THE SUMMER INTERIOR STYLE OF JAPANESE HOUSE (Book: the compact culture)
- ❖ EIKONA 41: THE WINTER INTERIOR STYLE OF JAPANESE HOUSE (Book: the compact culture)
- ❖ EIKONA 42:SAKAIDA KAKIEMON -the 1st Japanese creator of the polychrome porcelain (Book :the people culture from Kyoto to Edo)
- ❖ EIKONA 43: PRE-MODERN FLOWER ARRANGEMENT by IKENOBO KAKIEMON (Book: the people culture from Kyoto to Edo)
- ❖ EIKONA 44: IZUMO NO OKUNI -the scene from the Kabuki Drama (Book :the people culture from Kyoto to Edo)
- ❖ EIKONA 45: SUZUKI HARUNOBU -the colorful print of 18th c (Book: the people culture from Kyoto to Edo)

- ❖ EIKONA 46:KASAMATSU SHIRO -The Tea Ceremony (ohmigallery.com)
- ❖ EIKONA 47:WOMEN IN THE GARDEN 1 (ja.ukiyo-e.org)
- ❖ EIKONA 48:WOMEN SCENE TEA CEREMONY 2 (japaaan.com)
- ❖ EIKONA 49:WOMEN IN THE GARDEN 3(japaaan.com)
- ❖ EIKONA 50: TOSHIKATA MIZUN'O-Daily Practice of the tea ceremony guest leavin(ukiyo-e.org)
- ❖ EIKONA 51: BEAUTY IN 17th c. BY MISHIKAWA MONOROBU (book 'a cultural appreciation of the Japanese art')

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο θησαυρός της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς είναι ανεκτίμητος και ανήκει σε ολόκληρη την ανθρωπότητα. Τα φυσικά στοιχεία της φυσικής κληρονομιάς και τα ανθρώπινα δημιουργήματα της πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελούν υποσύνολα ενός ευρύτερου και ενιαίου περιβαλλοντικού συνόλου, αυτού δηλαδή που διαμορφώνουν τον Πλανήτη μας. Από τη στιγμή της πρώτης ανθρώπινης εγκατάστασης, από τη στιγμή της πρώτης ανθρώπινης παρέμβασης, κάθε ανθρώπινη ενέργεια και κάθε αποτέλεσμα της ενέργειας αυτής εκδηλώνονται και εξελίσσονται μέσα στο χώρο και στο χρόνο συνδυαστικά με τις εξελίξεις που προκαλούν τα φυσικά φαινόμενα, δημιουργώντας ξεχωριστά περιβαλλοντικά σύνολα τόσο φυσικά όσο και πολιτιστικά. Οι έννοιες φύση, περιβάλλον, πολιτισμός και ιστορία αλληλεξαρτώνται διαμορφώνοντας μοναδικά και ξεχωριστά για τα χαρακτηριστικά τους και την ιδιαιτερότητά τους φυσικά και πολιτιστικά τοπία. Το περιβάλλον ενός τοπίου έχει πολιτιστική διάσταση αλλά και ο πολιτισμός ενός τόπου συγκεκριμένου χώρου και χρόνου κρύβει μέσα του έναν φυσικό πλούτο. Το γεγονός ότι η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι άμεσα συνδεδεμένη με την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και ότι η προστασία της φυσικής κληρονομιάς είναι άμεσα συνδεδεμένη με την προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος αποδεικνύει ότι τα πάντα δηλαδή κοινωνία, πολιτισμός, περιβάλλον, ιστορία, οικονομία αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο και έτσι οφείλουν να αντιμετωπίζονται από τους λαούς.

Η βιώσιμη ανάπτυξη είναι το πλαίσιο μέσα στο οποίο μπορούν να δράσουν όλα μαζί, κοινωνία-πολιτισμός-περιβάλλον-ιστορία-οικονομία, με απώτερο στόχο την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, τη βιώσιμη διαχείριση φυσικών και πολιτιστικών τοπίων, την ευημερία των κοινωνιών, την ανάπτυξη ενός διαπολιτισμικού διαλόγου και την επικράτηση της ειρήνης και της ασφάλειας για ολόκληρη την ανθρωπότητα. Η βιώσιμη ανάπτυξη μπορεί να τα καταφέρει διότι διαθέτει τα κατάλληλα εργαλεία και τις κατάλληλες βάσεις για να επενδύσουν οι λαοί το μέλλον τους, εφόσον βέβαια αποφασίσουν συνειδητά ποιες είναι οι προτεραιότητές τους.

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται η πρωταρχική θέση και ο καθοριστικός ρόλος της βιώσιμης ανάπτυξης στη διαχείριση των πολιτισμικών τοπίων, δηλαδή και των φυσικών και των πολιτιστικών τοπίων. Τα τοπία ξεχωρίζουν για την ιδιαιτερότητά τους και τα χαρακτηριστικά πεδία που τα διαμορφώνουν μέσα στο χώρο και στο χρόνο. Η εργασία προσπαθεί να ανιχνεύσει

τους προσδιοριστικούς παράγοντες που σχετίζονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη και τα πολιτισμικά τοπία, να προβάλλει την ποιοτική τους παρουσία στον πολιτιστικό χώρο και στο φυσικό περιβάλλον της πόλης και της υπαίθρου ως ενιαία εικόνα και να αντιληφθεί τον πολύπλοκο ρόλο τους στη χάραξη τοπικής πολιτιστικής κουλτούρας αλλά και στην ευρύτερη διαμόρφωση του πολιτισμικού κεφαλαίου ενός λαού.

Ειδικότερος σκοπός της εργασίας αυτής είναι πρώτον η διερεύνηση της σύνδεσης της βιώσιμης ανάπτυξης με το περιβάλλον, την κοινωνία, τον οικονομία και τον πολιτισμό και δεύτερον η αρμονική συνύπαρξή τους μέσα στο πλαίσιο της ανάπτυξης. Η μελέτη της ειδικής περίπτωσης του πολιτισμικού τοπίου της πόλης Edo της Ιαπωνίας αποτελεί ένα ιδιαίτερος ξεχωριστό παράδειγμα αρμονικής συνύπαρξης των 4 πυλώνων της βιώσιμης ανάπτυξης δηλαδή της κοινωνίας, της οικονομίας, του πολιτισμού και του περιβάλλοντος κατά την ιστορική περίοδο 17^{ου} -19^{ου} αιώνα. Η ιστορική αναδρομή είχε ως στόχο να φέρει στην επιφάνεια το βιώσιμο παράδειγμα της πρώτης οικολογικής πόλης της Ιαπωνίας της προ μοντέρνας ιστορίας της και να οδηγήσει στη διατύπωση και ανάλυση ερευνητικών υποθέσεων μέσω της βιβλιογραφικής και μεθοδολογικής προσέγγισης του θέματος της παρούσας εργασίας. Εργαλείο της έρευνας ήταν το ερωτηματολόγιο που συντάχθηκε κατόπιν μελέτης της σχετικής βιβλιογραφίας και απαντήθηκε συνολικά από 200 άτομα, τα οποία αποτέλεσαν το δείγμα της έρευνας.

Το α' μέρος της εργασίας χωρίζεται στην 1^η ενότητα που αφορά στο γενικό θεωρητικό υπόβαθρο εννοιών και σχέσεων του θέματος και στην 2^η ενότητα που αφορά στο ειδικό θεωρητικό υπόβαθρο του θέματος αυτό της μελέτης του πολιτισμικού τοπίου της πόλης Edo της Ιαπωνίας. Το β' μέρος και το γ' μέρος της εργασίας παρουσιάζουν τη μεθοδολογική προσέγγιση του θέματος και αναλύοντας τα δεδομένα των ερευνητικών υποθέσεων καταλήγουν σε συμπεράσματα για το σύνολο της έρευνας και για το σύνολο της εργασίας. Τελειώνοντας τα μέρη δ' και ε' της εργασίας περιέχουν τη βιβλιογραφία και τα σχετικά με την έρευνα και το πολιτισμικό τοπίο της πόλης Edo παραρτήματα.

COVER PHOTO 1: Magnolia of Kwarazaki Shodo by Tsuzen Nakajima (pinterest.com)

***Α΄ ΜΕΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ***

COVER PHOTO 2: Image Girl
(gstatic.com)

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ' : ΓΕΝΙΚΟ
ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΝΝΟΙΩΝ ΚΑΙ
ΣΧΕΣΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

1.1 ΕΝΝΟΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ-ΕΝΝΟΙΑ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ

Οι έννοιες του πολιτισμού και της κουλτούρας είναι πολυδιάστατες και πολυσήμαντες. Η πλουραλιστική αντίληψη ότι κάθε κοινωνία έχει τον πολιτισμό της ως σύνθετο φαινόμενο αντίθετο της βαρβαρότητας και των βίαιων καταστάσεων που στοχεύει στην αληθινή, εσωτερική καλλιέργεια του ατόμου. Ταυτόχρονα, πολιτισμός είναι ο βαθμός ανάπτυξης της ζωής ενός έθνους ή μίας κοινωνικής ομάδας. Επιπλέον, μπορεί να χαρακτηριστεί ως πολιτισμός ο γεωγραφικός χώρος πάνω στον οποίο εκτείνεται ένας λαός (Δομή, 2000). Ο Πολιτισμός είναι το σύνολο των υλικών και πνευματικών επιτευγμάτων του κοινωνικού συνόλου που προκύπτει μέσα από τη δράση μίας ομάδας σε ορισμένη εποχή διαμορφώνοντας έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα. Ο Πολιτισμός εκφράζεται μέσα απ' το βαθμό ανάπτυξης των πνευματικών αξιών της κοινωνίας, των κοινωνικών συνθηκών και του σύγχρονου τρόπου ζωής. Πολιτισμός είναι οι δυνατότητες εκδήλωσης του σύγχρονου βιοτικού επιπέδου, είναι τα εκλεπτυσμένα ήθη όπως αυτά εκδηλώνονται στις σχέσεις των ανθρώπων, είναι η αισθητική έκφραση, είναι το σύνολο των πνευματικών δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται μέσω των διαφόρων μορφών τέχνης (Μπαμπινιώτης, 1998).

Η Κουλτούρα είναι η κυρίαρχη αξία και η βασική φιλοσοφία που καθοδηγεί μία ομάδα. Η Ιαπωνική κουλτούρα έτσι όπως είχε διαμορφωθεί κατά την ιστορική περίοδο 17^{ου} – 19^{ου} αιώνα της παραδοσιακής Ιαπωνίας, είχε ως βασική της αξία και φιλοσοφία την αρμονία. Η αρμονία θεμελιωνόταν μέσω των θεσμών της οικογένειας και προωθούσε την ενότητα της ιαπωνικής κοινωνίας. Κουλτούρα είναι ένα δομημένο σύνολο από βασικές παραδοχές που έχουν αναπτυχθεί από μία δεδομένη ομάδα, καθώς αυτή μαθαίνει να αντιμετωπίζει εξωτερικά προβλήματα προσαρμοστικότητας ή εσωτερικής ολοκλήρωσης. Αυτές οι αποδοχές έχουν ισχυρή θέση και μπορεί να διδαχθούν στις νέες γενιές ως σωστός τρόπος αντίληψης, σκέψης, αίσθησης (Δαμίρη, 2008).

Κουλτούρα “Cultura” στα Λατινικά ως έννοια ιστορική είναι η ιστορία των μορφωτικών ιδεωδών και των πνευματικών αξιών που πραγματοποιεί και επιδιώκει η ανθρώπινη κοινωνία στις διάφορες φάσεις της εξέλιξής της. Υπό την έννοια αυτή, η κουλτούρα συμπίπτει σχεδόν με τη διαμόρφωση της διάνοιας, της ιδεώδους διαμόρφωσης της προσωπικότητας του ατόμου, αυτό

που οι Αρχαίοι Έλληνες ονόμαζαν «Παιδεία». Μία πιο σύγχρονη έννοια της κουλτούρας στον αγγλοσαξονικό πολιτιστικό χώρο και στις νεότερες εθνολογικές, πολιτιστικές, ανθρωπολογικές και κοινωνιολογικές έρευνες ως «κουλτούρα» νοείται ένα σύνολο αντικειμένων, θεσμών, εργαλείων, τρόπων συμπεριφοράς ανεξάρτητων μεταξύ τους που όμως χρησιμεύουν στον άνθρωπο για να λύνει τα ειδικά ή συγκεκριμένα προβλήματα που βρίσκει μέσα στο περιβάλλον του. Συνεπώς, υπό την έννοια αυτή η κουλτούρα είναι η μελέτη συνηθειών, τρόπων ζωής, οικονομικών – κοινωνικών – νομικών – πολιτικών - θρησκευτικών – πολιτιστικών – εκπαιδευτικών θεσμών, δηλαδή η κουλτούρα είναι καθετί που ο άνθρωπος θέτει σε ενέργεια, για παράδειγμα ο τρόπος κατασκευής της κατοικίας του, τα τελετουργικά του έθιμα, τα σχέδια και οι τύποι της ενδυμασίας του, η συμπεριφορά του προς τη φύση, τα έθιμα και ο σεβασμός του προς τους νεκρούς (Δομή, 2000).

1.2 ΕΝΝΟΙΑ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Η πολιτιστική και φυσική κληρονομιά αποτελούν πολύτιμες πηγές ζωής και έμπνευσης. Έχουν δυναμική και διαμορφώνουν την ταυτότητα των λαών. Η προστασία και η ορθή διαχείριση αυτών στο παρόν αναγνωρίζουν την ευθύνη τωρινών γενεών να δράσουν στο «εδώ και τώρα», ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύουν το δικαίωμα των επόμενων, μελλοντικών γενεών να απολαύσουν αυτή την κληρονομιά στο μέλλον αλλά και να τη διασώσουν για τις δικές τους μελλοντικές γενιές απογόνων (UNESCO, 2016). Ο όρος της «πολιτισμικής κληρονομιάς» περιλαμβάνει τον απτό πολιτισμό (κτήρια, μνημεία, τοπία, βιβλία, έργα τέχνης, τεκμήρια), τον άυλο πολιτισμό (λαογραφία, γνώση, παραδόσεις, γλώσσα) και τη φυσική κληρονομιά (βιοποικιλότητα, φυσικοί ή βιολογικοί σχηματισμοί, γεωλογικοί σχηματισμοί, φυσιογραφικοί σχηματισμοί, φυσικά τοπία φυσικού κάλλους υψηλής ιστορικής, αισθητικής, επιστημονικής και περιβαλλοντικής αξίας).

Πτυχές της ανθρώπινης δραστηριότητας - κυρίως της πολιτιστικής - είναι οι τρόποι, οι κοινωνικοί κανόνες συμπεριφοράς, οι πιο τυπικοί κανόνες ενός πολιτιστικού κλίματος ξεχωριστής έκφρασης, εθίμων, κοινωνικών αξιών, καλλιτεχνικής έκφρασης, παραδόσεων και πνευματικών αντιλήψεων. Η διατήρηση της φυσικής κληρονομιάς αντιμετωπίζει ερμηνευτικό και διαχειριστικό πλαίσιο με φόντο τις διάφορες κοινωνικές-οικονομικές – πολιτικές –

θηρσκευτικές φιλοσοφικές αξίες μίας συγκεκριμένης ομάδας ή κοινωνίας (World Heritage Culture, 2015). Η φυσική κληρονομιά αποτελεί σημαντικό κομμάτι κληρονομιάς, καθώς περικλείει την ύπαιθρο, το φυσικό περιβάλλον όπως χλωρίδα – πανίδα επιστημονική έννοια της βιοποικιλότητας, τα γεωλογικά στοιχεία όπως εξετάζονται από τη γεωποικιλότητα. Η φυσική κληρονομιά – εκτός των φυσικών τοπίων της – περιλαμβάνει και πολιτιστικά τοπία, δηλαδή τα τοπία φυσικών χαρακτηριστικών εμπλουτισμένων με πολιτιστικά γνωρίσματα (e-Wikipedia).

Η άυλη κληρονομιά είναι εύθραυστη κληρονομιά. Ως έννοια περιλαμβάνει ζωντανές εκφράσεις και παραδόσεις αμέτρητων ομάδων και κοινοτήτων σε ολόκληρο τον κόσμο, τις οποίες έχουν κληρονομήσει απ' τους προγόνους τους και τις μεταδίδουν στους απογόνους τους. Οι πρακτικές και οι αξίες πολιτιστικής έκφρασης έχουν συμβάλλει στην κατανόηση, προστασία και σεβασμό της Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας (UNESCO-Hellas, 2012). Στη Σύμβαση για την Προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς των Ηνωμένων Εθνών (Παρίσι, 1972) στο άρθρο 1 ως «τοπία» ορίζονται έργα του ανθρώπου ή συνδυασμοί έργων του ανθρώπου και της φύσης. Η μοναδικότητα της Διεθνούς Συμβάσεως για την Παγκόσμια Κληρονομιά έγκειται στον ενωτικό χαρακτήρα της και στο ότι συνδυάζει την προστασία τόσο της πολιτιστικής, όσο και της φυσικής κληρονομιάς. Ο Παγκόσμιος Κληρονομιάς Κατάλογος έχει συμπεριλάβει με βάση στοιχεία του 2017, 1.073 μνημεία – από αυτά τα 832 είναι πολιτιστικά μνημεία, τα 206 είναι φυσικά μνημεία και 37 εκ των οποίων ανήκουν σε μικτές κατηγορίες (Monumenta, 2017).

1.3 ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΠΙΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟΥ ΤΟΠΙΟΥ ΕΝΝΟΙΑ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΣ ΤΟΠΙΟΥ

Κατά τον Günther Vogt, η μορφή και ο πολιτισμός ενός αστικού συγκροτήματος ή οργανισμού ή μίας αστικής πόλης συσχετίζονται με τα φυσικά χαρακτηριστικά του ευρύτερου γεωγραφικού χώρου τους. Αυτό σημαίνει ότι συσχετίζονται με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του φυσικού περιβάλλοντος που περικλείει την πόλη, δηλαδή τα βουνά της, τα ποτάμια, τις όχθες, τα δάση, τις θάλασσες, τα οικοσυστήματα των κόλπων, τους ορεινούς όγκους, τις καλλιεργητικές επιφάνειες της γης, τις παραλιακές πεδιάδες και ακτογραμμές. Όλα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του φυσικού περιβάλλοντος αντανακλώνται στα χαρακτηριστικά της πόλης. Η φυσική τοπογραφία και η ιστορικότητα της γεωφυσικής επιφάνειας συσχετίζονται με την πολιτισμική

ταυτότητα της πόλης (Ζαβράκα, 2013). Η πόλη γίνεται ο χώρος των εμπορικών συναλλαγών και όλων των δραστηριοτήτων που συνδέονται με την αγορά, τα προϊόντα, τις πρώτες ύλες, το εμπόριο, το δανεισμό, τις ανθρώπινες σχέσεις όπως αυτές διαμορφώνονται μέσα απ' τις εμπορικές συναλλαγές. Ταυτόχρονα, είναι και ο προνομιακός χώρος για τη μετάδοση πληροφοριών και γνώσεων, για την εκπαίδευση και την έρευνα, για τις τέχνες και τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες (Filologikos, 2017).

Η έννοια του τοπίου υπό την επιστημονική προσέγγιση τοποθετείται στα τέλη του 19^{ου} αιώνα και θεωρείται προϊόν φυσικών διαδικασιών και παραγόντων αλλαγής ή διαμόρφωσης προσωπικών χαρακτηριστικών ενός φυσικού τμήματος γης. Το τοπίο είναι μία σύνθετη έννοια, η οποία περιλαμβάνει φυσικά, βιολογικά, γεωμορφολογικά, πολιτιστικά χαρακτηριστικά, άρρηκτα συνυφασμένα μεταξύ τους, δημιουργώντας ένα ενιαίο και μοναδικό σύνολο. Τα υποσύνολα του τοπίου ονομάζονται «οικότοποι» ως ομάδες οικοσυστημάτων τοποθετημένες κατά ορισμένο χρόνο και χώρο. Είτε φυσικοί οικότοποι υπό φυσικής βλάστησης κυρίαρχοι, είτε τεχνητοί όπου οι ανθρώπινες δραστηριότητες επικρατούν, αναγνωρίζονται ως δομικές μονάδες που μπορούν να μελετηθούν και να χαρακτηρίσουν ένα συγκεκριμένο τοπίο.

Στη Γερμανία του 19^{ου} αιώνα, ο όρος «τοπίο» αναπτύχθηκε ως αντικείμενο μελέτης στην επιστήμη της γεωγραφίας. Δημιουργούνται συστηματικές επιστημονικές θεωρίες για την αλληλεπίδραση των κοινωνιών με το φυσικό τους περιβάλλον όμως το 1925 λαμβάνεται υπόψη μία νέα διάσταση στην εξέλιξη του τοπίου σχετικά με τη δυναμική παρέμβαση του ανθρώπου. Η συνθήκη αλληλεπίδρασης μεταξύ ανθρώπου και περιβάλλοντος αποτελεί θεμελιώδη αρχή, βάσει της οποίας ερμηνεύεται ουσιαστικότερα η έννοια του τοπίου. Το τοπίο είναι ένας χώρος που δέχεται χρήσεις και συνήθειες απ' τον ανθρώπινο παράγοντα διαμορφώνοντας κοινωνικές – οικονομικές – πολιτιστικές συνθήκες διαφορετικών χρόνων. Η κοινωνική πλευρά του τοπίου ερευνάει το περιβάλλον ως μέσο κοινωνικής έκφρασης του ανθρώπου, ο οποίος εξαιτίας της πολυπλοκότητας του τοπίου συνδέεται όχι μόνο μέσα απ' την χωροταξική οργάνωση των οικιστικών δραστηριοτήτων του, αλλά και μέσα απ' την οργάνωση των πολιτισμικών του σχέσεων. Το τοπίο είναι ένας χώρος έντονων αλληλεπιδράσεων γεγονότων, κοινωνικών ομάδων, συνδέεται σημαντικά με τη γεωγραφική του θέση και το περιβάλλον. Το τοπίο αποτελεί συνεπώς πολύπλοκο κοινωνικό πεδίο, όπου οι ανθρώπινες ιδεολογίες και αξίες συνεισφέρουν στη διαμόρφωση της δυναμικής του ταυτότητας. Το τοπίο δεν περιορίζεται σε στενά όρια γιατί ως ευρύτερος περιβάλλοντας χώρος διαμόρφωσης κοινωνικής συνείδησης και πολιτισμικής ταυτότητας οντοτήτων και ενίσχυσης πλούσιων φυσικών χαρακτηριστικών, διακρίνεται για τη συμβολική του σημασία (Κοζυράκη, 2006).

Ερμηνεία της συμβολικής σημασίας του τοπίου παρουσιάζεται εξαρτημένη του πολιτισμικού επιπέδου των λαών, των συναισθηματικών τους σχέσεων και του βαθμού συνοχής και εξέλιξης των κοινωνιών τους (Τσαλικίδης, 2000). Ο τρόπος που βιώνεται το τοπίο απ' τους ντόπιους κυρίως κατοίκους και οι περιβαλλοντικές, εθνολογικές, οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες που διαμορφώνουν την φυσιογνωμία του χώρου, διαδραματίζουν ενεργά σημαντικό ρόλο στη βαθύτερη κατανόηση του τοπίου ως πολιτισμικού αγαθού (Ανανιάδου-Τζημοπούλου, 1982).

Η φυσιογνωμία ενός τοπίου σημαίνει εις βάθος αναζήτηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του· για παράδειγμα γεωφυσικών, ιστορικών. Αυτά τα χαρακτηριστικά συνυπάρχουν και αλληλοεπιδρούν με τους ανθρώπους μέσω των αξιών, των γνώσεων, των παραδόσεων και των συναισθημάτων τους. Η φυσιογνωμία ενός τοπίου διαπλάθει το χαρακτήρα των ανθρώπων και ανιχνεύει μηχανισμούς κατανόησης της σύνδεσης του περιβάλλοντος και του ανθρώπου (Αγγέλου, 2016).

Το τοπίο αποτελεί βασικό συστατικό της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και καθοριστικό στοιχείο για την ατομική και κοινωνική ευημερία. Η προστασία και η διαχείριση ενός τοπίου συνεπάγονται δικαιώματα και υποχρεώσεις για κάθε οντότητα. Ως χώρος αλληλεπίδρασης φυσικών και ανθρώπινων παραγόντων γίνεται αντιληπτό ότι η διασφάλιση προστασίας του και η ορθή, ολιστική συντήρηση της σπανιότητάς του υλοποιούνται μέσα απ' τη βιώσιμη διαχείρισή του, στοχεύοντας στην ενδυνάμωση της συνείδησης των πολιτών, στον εμπλουτισμό της γνώσης τους και στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησής τους, έτσι όπως αναπτύσσεται στα άρθρα 1 και 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου – Σύμβαση Φλωρεντίας (Βαβουρανάκης, 2015)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

2.1 ΕΝΝΟΙΑ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η βιωσιμότητα σχετίζεται με τη ζωή των ατόμων μέσα στις κοινωνίες και μέσα στο φυσικό τους περιβάλλον. Οι οικονομικοί, πολιτικοί, κοινωνικοί, χωρικοί, πολιτισμικοί παράγοντες δεν διαμορφώνονται ανεξάρτητα. Αλληλοεπιδρούν, διαμορφώνοντας πολύπλοκες τελικές μορφές πλούσιου υποβάθρου (Μητούλα,2016).Η έννοια της βιωσιμότητας εξελίχθηκε σταδιακά, σχετίστηκε σε στενή διαδικασία με την προώθηση της προστασίας του περιβάλλοντος, αλλά ταυτόχρονα σχετίστηκε στενότερα με τα πεδία της κοινωνίας, της οικονομίας και του πολιτισμού. Η βιωσιμότητα δεν εμπεριέχει μόνο τις σχέσεις του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον, αλλά και τις σχέσεις του με το πολιτιστικό του παρελθόν και παρόν και ευρύτερα τις σχέσεις του με τους συνανθρώπους του. Η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης ξεκινάει το 1972, ενισχύεται το 1987 παρουσιάζοντας αυξανόμενο βαθμό αποδοχής ως φιλοσοφία, στρατηγική, πολιτική και πρακτική δράσης. Αρχικά αποτελείται από 3 παραμέτρους (πυλώνες): την οικολογική, την κοινωνική και την οικονομική. Το 1995 η παρέμβαση της UNESCO οδήγησε στον εμπλουτισμό των παραμέτρων με έναν ακόμα πυλώνα δράσης, του πολιτισμού. Η συνειδητοποίηση της αλληλεπίδρασης αυτών των 4 πυλώνων επαναπροσδιορίζει νέα πεδία δράσης και επεκτείνεται στην υλοποίηση πολυδιάστατων στόχων. Βιώσιμη Ανάπτυξη εξασφαλίζει προστασία φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, αποσκοπεί στη εξισορρόπηση οικονομικών, περιβαλλοντικών, κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών μέσω της πολύπλευρης αλληλοεπίδρασης των πεδίων των 4 πυλώνων, δηλαδή οικονομία, κοινωνία, περιβάλλον και πολιτισμός (Κατσιγιάννη ,Α. & Κατσιγιάννη Β., 2017).

Ο ορισμός της Βιώσιμης Ανάπτυξης όπως αποτυπώθηκε στην έκθεση με τίτλο «Το κοινό μας μέλλον» της Επιτροπής Brundtland είναι η ανάπτυξη για την οποία, μέσω της ισότιμης προώθησης των 4 πυλώνων, επιτυγχάνεται η ικανοποίηση των αναγκών των σημερινών γενεών χωρίς να διακυβεύεται η ικανοποίηση των αναγκών μελλοντικών γενεών. Η Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών το 2002 στη Νέα Υόρκη και η Ευρωπαϊκή Στρατηγική της Βιώσιμης Ανάπτυξης το 2002 αποδεικνύουν τη δυναμικότητα του χαρακτήρα της βιώσιμης ανάπτυξης ενισχύοντας τους τομείς δράσεις των επόμενων δεκαετιών. Η αλλαγή παραγωγικών και καταναλωτικών προτύπων, η αποδέσμευση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης απ' την οικονομική ανάπτυξη, η ενίσχυση της εκπαίδευσης, της πληροφόρησης και της

ευαισθητοποίησης των πολιτών, η εξεύρεση μακροπρόθεσμων – βιώσιμων λύσεων, η συνδυαστική δράση «νερό – υγεία – γεωργία – ενέργεια – βιοποικιλότητα» είναι απ’ τους σημαντικότερους στόχους βιώσιμης διαχείρισης (Παπαϊωάννου, Μ. & Μαυροειδής, Η., 2005).

2.2 ΣΧΕΣΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Η ιστορία των πόλεων είναι η ιστορία των ανθρώπων που ζουν μέσα σε αυτές και αλληλοεπιδρούν με το περιβάλλον τους. Η μορφή κάθε πόλης εξυμνεί τις αξίες και τα βαθύτερα κίνητρα των κατοίκων της, εξυμνεί την κουλτούρα που υιοθέτησαν και προβάλλει τον δικό της ξεχωριστό πολιτισμό (Αγγέλου, 2016).

Η πόλη, ως σημείο αναφοράς της κοινωνικής, πολιτικής, εμπορικής, πολιτιστικής, οικονομικής ζωής των ανθρώπων, δεν παραμένει αμετάβλητη. Η «πόλη» αποβλέπει στο ανώτερο από όλα τα αγαθά των κοινωνιών, αποβλέπει στο αγαθό που είναι η ευδαιμονία των πολιτών. Σκοπός της πόλης είναι η ευδαιμονία του πολίτη. Η «πόλη» - κατά τον Αριστοτέλη – είναι μια μορφή ανώτερης κοινωνικής συνύπαρξης (Vidal – Naquet, P. & Austin, M., 1998). Η προσπάθεια της ανθρώπινης κοινωνίας να κατακτήσει υψηλό βιοτικό επίπεδο, ποιότητα ζωής και ευδαιμονία αποτυπώνεται στη δομή της, στη μορφή της και στην εξελικτική της πορεία. Οι πόλεις, είτε πρόκειται για μεγάλα ή μικρά αστικά συγκροτήματα, είτε για περιφερειακές μικρότερες πόλεις, κωμοπόλεις ή αγροτικές περιοχές, ξεκινούν να συντονίζουν τα πεδία δράσης τους γύρω απ’ τους 4 πυλώνες της Βιώσιμης Ανάπτυξης: το περιβάλλον, τον πολιτισμό, την οικονομία και την κοινωνία. Η πόλη είναι ένας δυναμικός χώρος, ένα δυναμικό τοπίο πολλαπλών δυνατοτήτων που επιχειρεί να επιφέρει μία υψηλού επιπέδου βιωσιμότητα μέσω νέων οικολογικών σχεδιασμών και μέσω κοινής προστασίας της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της.

Το περιβάλλον, όπως ορίζεται στο άρθρο 24 § 1 του Συντάγματος της Ελλάδας, ως σύνολο των φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων και στοιχείων που βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και επηρεάζουν την ποιότητα ζωής των κοινωνιών, την οικολογική ισορροπία, την υγεία των κατοίκων, την πολιτιστική παράδοση και τις αισθητικές αξίες, προϋποθέτει την ύπαρξη πλαισίου προστασίας περιβάλλοντος ως υποχρέωση του Κράτους. Όπως ορίζεται στο πλαίσιο προστασίας του περιβάλλοντος στο άρθρο 24, δεν γίνεται κανένας διαχωρισμός μεταξύ έννοιας φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Συγκεκριμένα, πέραν της καθιέρωσης προστασίας και του

πολιτιστικού περιβάλλοντος μέσω του άρθρου 24 του Συντάγματος 1975, με ειδική νομοθετική διάταξη (Ν.360/1976) ορίζεται ως «πολιτιστικό περιβάλλον» το σύνολο των ανθρωπογενών στοιχείων του πολιτισμού και τα χαρακτηριστικά αυτών, όπως διαμορφώθηκαν απ' την παρέμβαση και τη σχέση του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον (Κοζυράκη, 2006).

Οι πολιτιστικές αξίες ενσωματώνονται στη φυσική κληρονομιά, καθώς το φυσικό περιβάλλον διαμορφώνει τον τρόπο ζωής των ανθρώπων, εξασφαλίζει και συμβάλλει στη συνολική ευημερία και στο υψηλό βιοτικό τους επίπεδο. Ο αειφόρος σχεδιασμός μιας πόλης με βάση τις αρχές της Βιώσιμης Ανάπτυξης, τις αρχές της οικολογικής δόμησης, τις αρχές της βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας είναι η λύση για τη δημιουργία οικολογικών πόλεων. Τέτοιες πόλεις σχεδιάζονται με βασικό κίνητρο την ισορροπία μεταξύ φυσικών πόρων, παραγωγής αγαθών και ικανοποίησης αναγκών των ανθρώπων. Προσφέρουν προστασία του περιβάλλοντος, άνθηση της τοπικής οικονομίας και υψηλού επιπέδου ποιότητα ζωής ταυτόχρονα. Η ενέργεια επηρεάζεται απ' τη λειτουργία των αστικών συστημάτων και όσο αυξάνονται οι απαιτήσεις δαπανώμενης ενέργειας, τόσο αρνητικά επηρεάζονται οι φυσικοί πόροι και η παραγωγή αποβλήτων. Η έννοια της οικολογικής – βιώσιμης πόλης χαρακτηρίζεται από μακροχρόνιο προγραμματισμό, αειφόρο διαχείριση φυσικών πόρων και ενέργειας, υιοθέτηση οικολογικών προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης, ολιστική προσέγγιση φυσικών και κοινωνικών παραμέτρων και ενίσχυση «πράσινης» εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των κατοίκων. Η βιώσιμη διαχείριση μίας οικολογικής πόλης χαρακτηρίζεται απ' τη δυναμική της βιώσιμης ανάπτυξης και των πολιτικών της. Όπως ενεργειακή διαχείριση και εξοικονόμηση, διαχείριση απορριμμάτων και αποβλήτων, ανάπτυξη τοπικής αγοράς προώθησης και παραγωγής τοπικών προϊόντων, ανακύκλωση, διαχείριση νερού, δίκτυα μεταφορών και υποδομές και ώθηση της αρχής «κοινής ευθύνης» ως βιωματικής πράξης. Η βιώσιμη πόλη, ως πρότυπο πολιτικής τύπου αειφόρου διαχείρισης, προϋποθέτει μία κοινωνία αποτελούμενη από άτομα που συναινούν σε συλλογικούς περιορισμούς «δράσεων» τους με σκοπό τη βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών για το σύνολο. Δράσεων δηλαδή που σχετίζονται με φυσικές παραμέτρους όπως ενέργεια – φυσικοί πόροι – απόβλητα, με κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους όπως καταναλωτικές συνήθειες – παραγωγή προϊόντων – ανακύκλωση – συμμετοχή κοινοτήτων και ομάδες ατόμων και άλλα. Η βιώσιμη ανάπτυξη να είναι η επιλογή, να είναι η προτεραιότητα. Ολοκληρωμένη ανάπτυξη να είναι ο στόχος της πόλης και όχι μόνον οικονομική ανάπτυξη (Τσουδερός, 2006).

Η οικονομία και το περιβάλλον έπαιζαν κυρίαρχο ρόλο, αλλά ακόμα και η βιώσιμη ανάπτυξη προχώρησε πέρα από τις γνωστές θέσεις που αρχικώς περιγράφονται στις διατάξεις

της, καθώς ο ρόλος των πολιτιστικών και κοινωνικών θεμάτων αλλάζει διαρκώς όπως εξελίσσεται ο άνθρωπος και οι κοινωνίες, επιβάλλοντας πιο εξειδικευμένες προσεγγίσεις, σκέψεις και δημιουργώντας πιο δυναμικές σχέσεις εξαιτίας των πολυμεταβλητών που επηρεάζουν το περιβάλλον, την οικονομία, τον πολιτισμό, την κοινωνία. Για παράδειγμα, η κλιματική αλλαγή έχει εξελιχθεί από ένα σημαντικό φυσικό – περιβαλλοντικό φαινόμενο σε κοινωνικό όσον αφορά στη διαδικασία της αναμόρφωσης του τρόπου που σκεφτόμαστε για τον εαυτό μας, τις κοινωνίες μας και τη θέση της ανθρωπότητας στη Γη. Το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στην ανθρώπινη ανάπτυξη και στην κοινωνική διάσταση της βιωσιμότητας, όπου ο πολιτισμός και η κληρονομιά παίζουν αδιαπραγμάτευστο ρόλο.

Οι επιβεβαιώσεις των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Συνθηκών και Συμβάσεων συσχετίζουν την προστασία της ποικιλομορφίας των πολιτισμών και των πόλεων με την προστασία και ενίσχυση της πολιτιστικής διαφορετικότητας του ατόμου ως μία καθοριστική πλευρά της ανθρώπινης ανάπτυξης. Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το «Τοπίο» του 2000 και το «Πλαίσιο» της Σύμβασης για την αξία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς για την «Κοινωνία» του 2005, επιβεβαιώνουν τη στενή σχέση ανάμεσα στην πολιτιστική κληρονομιά και στη βιώσιμη ανάπτυξη σε όλες τις διαστάσεις της. Οι αξίες και οι δυνατότητες της πολιτιστικής κληρονομιάς μπορούν να γίνουν τα θεμέλια για μία βιώσιμη ανάπτυξη εξελισσόμενων κοινωνιών και για τη δημιουργία μίας ειρηνικής, αληθινής, ποιοτικής συνύπαρξης ανθρώπων και φύσης (Ράλλου-Τελλάκη, 2011).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο : ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

3.1 ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η «ανάπτυξη», όπως ορίζεται από την Unesco, είναι μία ολοκληρωμένη διαδικασία οργανικής συμμετοχής οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών παραγόντων που αλληλοεπιδρούν σε τοπικό επίπεδο. Η δυναμική του όρου «τοπική ανάπτυξη» προσδίδει την ίδια δυναμική που εμπεριέχει μέσα της την τοπική κοινωνία, όπου μέσω μίας ενδογενούς αναπτυξιακής διαδικασίας αναλαμβάνει να διαχειριστεί τη διαδικασία της ανάπτυξης σύμφωνα με τα δικά της σύνολα επιλογών, ιδεολογιών, αξιών και παραδόσεων, υλικών και κοινωνικών επιτευγμάτων, σύμφωνα με τους στόχους και τις επιδιώξεις του πληθυσμού της. Με τον όρο «ανάπτυξη» νοείται μία ευρεία συμμετοχική διαδικασία κοινωνικής αλλαγής σε μία κοινωνία δεδομένης περιοχής ή περιφέρειας ή χώρας. Η ενδογενής τοπική ανάπτυξη, που αποβλέπει στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης του τοπικού πληθυσμού, είναι μία διαδικασία που ξεκινάει από τους πολίτες και είναι κατά βάση έργο και ευθύνη της τοπικής κοινωνίας. Τα τεκμήρια οικονομικών, πολιτικών, ιδεολογικών, κοινωνικών, τεχνικών δικτύων που διαμορφώνουν το χαρακτήρα των ανταλλαγών μέσα στις τοπικές κοινότητες και επιβεβαιώνουν την ταυτόχρονη συνύπαρξη όλων των πεδίων δράσης της βιώσιμης ανάπτυξης (οικονομία – κοινωνία – πολιτισμός – περιβάλλον), δυναμώνουν την αξία της τοπικής ανάπτυξης (Κυριακόπουλος, 2016).

3.2 ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΤΟΠΙΟ ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η πολιτιστική ταυτότητα, κατανοητή ως συλλογική ταυτότητα και ως συνείδηση των μελών ενός κοινωνικού συνόλου ότι αποτελούν ένα ιδιαίτερο σύνολο, ξεχωριστό, διαφορετικό από τα άλλα, αλλά το ίδιο σημαντικό με όλα, είναι το αρχικό πεδίο μελέτης μέσα στο πλαίσιο της τοπικής κοινωνίας και της βιώσιμης ανάπτυξης. Η βιώσιμη ανάπτυξη, ξεκινώντας με 3 παραμέτρους (οικολογική, οικονομική, κοινωνική) προσπάθησε να αξιολογήσει και να δράσει

μέσα από την περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική διάστασή της. Δεδομένου ότι ο άνθρωπος και το περιβάλλον δεν λειτουργούν χωριστά αλλά ως σύνολο, δεδομένου ότι το περιβάλλον είναι και φυσικό και πολιτισμικό (ή ανθρωπογενές) και ότι ο πολιτισμός αποτελεί κοινωνική δημιουργία, εντάσσεται το 1995 ως 4^{ος} πυλώνας της Βιώσιμης Ανάπτυξης ο πολιτισμός. Το 2015 ήταν ορόσημο έτος, καθώς μέσω ερευνητικών προγραμμάτων της Ευρώπης αποφασίζεται ότι η πολιτισμική βιωσιμότητα δεν είναι καν ένας από τους 4 πυλώνες στοχευμένης δράσης της Βιώσιμης Ανάπτυξης, ούτε καν ο κεντρικός κρίκος που συνδέει τους 3 πυλώνες αλλά είναι η βάση της βιώσιμης ανάπτυξης. Ο πολιτισμός είναι ο κρίκος εντός του οποίου αναπτύσσονται όλοι οι υπόλοιποι. Η πολιτισμική βιωσιμότητα συνδέεται με την ευρεία έννοια της βελτίωσης, της κοινωνικής ευημερίας και της κοινωνικής βιωσιμότητας, την αποδοχή της διαπολιτισμικότητας, την ανάπτυξη δεσμών μεταξύ κοινωνιών, χωρών και διαφορετικών πολιτισμών. Οι έννοιες «πολιτισμός», «βιωσιμότητα», «κοινωνία», «ανάπτυξη» και «τοπίο» είναι εξ αρχής πολυδιάστατες με δυσδιάκριτα όρια και πολυεπίπεδες σχέσεις, που ωστόσο διαρκώς διευρύνονται. Η πολιτισμική βιωσιμότητα, η οποία αναγνωρίζει την διάσταση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας, είναι μεγάλης αξίας εργαλείο για τη βιώσιμη ανάπτυξη καθώς οικοδομεί διαπολιτισμικές σχέσεις μεταξύ των κοινωνιών, κτίζοντας γερά θεμέλια πάνω στα οποία η βιώσιμη ανάπτυξη αναπτύσσει τις δράσεις της και υλοποιεί τους στόχους της.

Η πολιτισμική βιωσιμότητα εξελίσσεται υπολογίζοντας την αξία όχι μόνον των υλικών πολιτιστικών πόρων και της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά συμπεριλαμβάνοντας και τις άυλες πολιτισμικές αρχές όπως ηθική, σεβασμό, εμπιστοσύνη, ειλικρίνεια, εν συναίσθηση, δημιουργικότητα. Η πολιτισμική βιωσιμότητα είναι απαραίτητη για την οικοδόμηση ενός πολιτισμού ειρήνης, αλληλεγγύης, αγάπης και ανεκτικότητας, καθώς μετατρέπει τους πολίτες που βρίσκονται σε τοπικό επίπεδο σε πολίτες του κόσμου (Κατσιγιάννη, Α. & Κατσιγιάννη Β., 2017).

Η πολιτισμική διαχείριση μπορεί να θεωρηθεί μοχλός της βιώσιμης ανάπτυξης. Η έννοια της πολιτισμικής διαχείρισης συνδέεται ως προς τη δημιουργία, ανάπτυξη και προστασία του πολιτισμού με την τοπική κοινωνία και συνδέεται με την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης λόγω του ότι η βιώσιμη ανάπτυξη αφορά πρωτίστως την τοπική κοινωνία. Ο όρος «πολιτισμική διαχείριση» αναφέρεται στο σύνολο του πολιτισμού και συγκεκριμένα: α) στη διαχείριση του πολιτιστικού κεφαλαίου, β) στη διαχείριση της πολιτισμικής κληρονομιάς ως σύνολο, δηλαδή της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς (όπως παραδόσεις, ήθη και έθιμα, μύθοι, χορός), της υλικής – ακίνητης πολιτιστικής κληρονομιάς (όπως μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι), της υλικής – κινητής πολιτιστικής κληρονομιάς (όπως μουσειακά εκθέματα, συλλογές) και στη διαχείριση

σύγχρονων μορφών πολιτιστικής δημιουργίας (όπως κινηματογράφος, μουσική, σύγχρονη τέχνη, θέατρο). Αναφέρεται όμως και στα πολιτισμικά τοπία ως νέος τρόπος αντίληψης και δράσης, αντιμετώπισης και διαχείρισης τοπίων στο χώρο, χρόνο που κοινώς χαρακτηρίζονται από αλληλοεπιδράσεις του ανθρώπινου παράγοντα και της φύσης (Πούλιος, Γ., 2015).

Οργανωμένες προσπάθειες παρεμβάσεων στο περιβάλλον, στην κοινωνία, στον πολιτισμό και στην οικονομία ενός τοπίου προκειμένου να ερευνηθεί, να μελετηθεί, να βελτιωθεί, να εξελιχθεί και να προστατευθεί διενεργούνται μέσω του πλαισίου δράσης της πολιτισμικής διαχείρισης. Σκοπός της διαχείρισης ενός πολιτισμικού τοπίου αποτελεί η διατήρηση της ιδιαίτερης ταυτότητάς του, καθώς και η προστασία των ειδικών στοιχείων του, δηλαδή της τοπικής ιστορίας του, της γεωγραφικής θέσης του, του φυσικού και ή αστικού περιβάλλοντός του, των παραδοσιακών χρήσεων γης και της δυναμικότητας του τοπίου στο χώρο, προστατεύοντας τα ιστορικά, οικονομικά, πολιτικά, κοινωνικά, πολιτιστικά, γεωγραφικά, περιβαλλοντικά, τεχνολογικά, γεωλογικά τεκμήριά του. Ο όρος «πολιτισμικό τοπίο» δεν χρησιμοποιείται για να περιγράψει ένας συγκεκριμένος τύπος τοπίου, αλλά για να οριστεί ένας νέος τρόπος αντίληψης του χώρου του τοπίου, ο οποίος δίνει έμφαση στην αλληλοεπίδραση του ανθρώπινου παράγοντα και της φύσης. Όλα τα τοπία έχουν πολιτισμικές αναφορές γιατί έχουν επηρεαστεί απ' την ανθρώπινη δράση ή αντίληψη. Ακόμα και τα τοπία ως φυσικό ενδιαίτημα χαρακτηρίζονται πολιτισμικά, διότι διαθέτουν ιστορική και γεωγραφική ταυτότητα.

Ο πολιτισμός είναι το αίτιο, η φυσική περιοχή, το μέσον και το πολιτισμικό τοπίο, το «αποτέλεσμα»· βάσει της δήλωσης του πολιτισμικού γεωγράφου C.O. Sauer, ορίζεται το 1925 για πρώτη φορά ο όρος «πολιτισμικό τοπίο». Τα πολιτισμικά τοπία αφηγούνται την ιστορία ανθρώπων, γεγονότων και τόπων στο πέρασμα του χρόνου και αποτελούν την ορατή εκδήλωση της πολιτισμικής ιστορικότητας στο χώρο – χρόνο, αλλά υποδεικνύουν και τους δεσμούς που συνδέουν τους ανθρώπους με το φυσικό περιβάλλον τους. Ο τρόπος που βιώνεται το τοπίο απ' τους ανθρώπους (τους ντόπιους) διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο στη μελέτη για την κατανόηση των πολιτισμικών τοπίων. Τα πολιτισμικά τοπία προάγουν ισχυρή ταυτότητα και αίσθηση σύνδεσης του ατόμου και του χώρου. Η μοναδικότητα του πολιτισμικού τοπίου γεννά αξίες, προσδοκίες και επιθυμίες στους ανθρώπους που τα βιώνουν καθημερινώς. Η προστασία και διατήρηση των ιστορικών, των γεωοικονομικών, των γεωμορφολογικών, των γεωπολιτικών, των πολιτιστικών παραμέτρων της φυσιογνωμίας του τοπίου αντιμετωπίζονται μέσω της ανθρώπινης επίδρασης στο ίδιο το φυσικό περιβάλλον του. (Κοζυράκη, Μ., 2006).

COVER PHOTO 3: Image Girl (gstatic.com)

ΕΝΟΤΗΤΑ 2^η :ΕΙΔΙΚΗ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΤΟΠΙΟΥ
ΤΗΣ EDO JAPAN

Α' ΜΕΡΟΣ : ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΕΝΟΤΗΤΑ 2^η :ΕΙΔΙΚΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΤΟΠΙΟΥ ΤΗΣ EDO JAPAN

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Πλανήτης μας – η Γη – είναι το σπίτι μας. Η ασφάλεια της διαβίωσης είναι το σπουδαιότερο δώρο που απολαμβάνει ο άνθρωπος, αλλά όχι και το μοναδικό που εισπράττει. Η συνύπαρξη του διαφορετικού και της ποικιλομορφίας χαρακτηρίζουν όλα τα μήκη και τα πλάτη, όλου του πλανήτη ανά γεωγραφική περιοχή, ανά κράτος, ανά λαό. Πολυάριθμα μνημεία της φύσης και της ανθρώπινης κοινωνίας από όλες τις ηπείρους του πλανήτη μας, αποτελούν απόδειξη διαφορετικότητας και ποικιλομορφίας αλλά και μοναδικότητας. Ο πολιτισμός και το περιβάλλον είναι δύο από τα σημαντικότερα αντικείμενα μελέτης που απασχόλησαν και απασχολούν τις κοινωνίες ολόκληρου του κόσμου. Τα πολιτιστικά και φυσικά μνημεία είναι ξεχωριστά μνημεία, αποκαλύπτουν αλήθειες και κρυμμένα μυστικά του αρχαίου κόσμου, μαρτυρούν την ύπαρξη ανθρώπινου πολιτισμού, απεικονίζουν τη μοναδικότητα φυσικών τοπίων. Ένα προς ένα τα μνημεία αυτά διατηρούν τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τη σχέση φύσης - ανθρώπου και παρουσιάζουν το φυσικό περιβάλλον, την ιστορία, τις πόλεις και τον πολιτισμό κάθε κράτους, κάθε λαού. Τα μνημεία κατέχουν τη θέση τους στο σύγχρονο κόσμο ως πολιτισμικά τοπία και ανήκουν στην παγκόσμια κληρονομιά της ανθρωπότητας.

Η μελέτη πολιτισμικών τοπίων εξετάζει τόσο την πολιτιστική αξία όσο και την περιβαλλοντική αξία ενός μνημείου, ενός τόπου, μιας περιοχής. Η εξέταση ενός πολιτισμικού τοπίου μέσα απ' το πρίσμα της βιώσιμης διαχείρισης αποκαλύπτει την ταυτόχρονη γέννηση στοιχείων, τα οποία υποδεικνύουν την ιστορία και τον πολιτισμό του τόπου, το φυσικό περιβάλλον και την ανάπτυξη της πόλης μέσα στην οποία κοινωνία, οικονομία και πολιτική διεκδικούν το ρόλο και τη θέση τους στο ευρύτερο πλαίσιο ανάλυσης. Τέτοια στοιχεία παρουσιάζονται και αναλύονται στο πολιτισμικό τοπίο της πόλης Edo της Ιαπωνίας της χρονικής περιόδου 17^{ου} αιώνα μ.Χ. – 19^{ου} αιώνα μ.Χ. (Παγκόσμια Πολιτιστική Εγκυκλοπαίδεια, 2000).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ : ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΗ EDO JAPAN

Η πρώτη οικολογική πόλη της Άπω Ανατολής τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Η Edo της Ιαπωνίας - “Edo Nihon” -είναι μια πόλη πρότυπο. Πρότυπο ισορροπίας φύσης και πόλης, πρότυπο ισορροπίας φυσικού περιβάλλοντος και ανθρώπινης κοινωνίας. Η Edo δεν είναι απλώς μία πόλη, είναι μία πόλη που χαρακτηρίζει μία ολόκληρη εποχή και ονομάζεται «η Εποχή του Edo Πολιτισμού». Η εποχή Edo είναι η στιγμή της γέννησης της ιαπωνικής ευαισθησίας για τη φύση, η εποχή Edo συμβολίζει τη βιοποικιλότητα ως έννοια και καθορίζει το περιεχόμενό της ως το πρότυπο ανάπτυξης της πόλης.

Μία πόλη – η σημερινή πρωτεύουσα της Ιαπωνίας το Τόκιο – η Edo μεταμορφώνεται από απλό ψαροχώρι σε πολιτικό, οικονομικό, στρατιωτικό, πολιτιστικό κέντρο της εποχής με πρωτοποριακό σχεδιασμό και βιωσιμότητα που ξεπερνούσε τα «τότε» δεδομένα. Η Edo γίνεται μητρόπολη και αποκαλύπτεται ως πρωτεύουσα της ενοποιημένης Ιαπωνίας της προ μοντέρνας ιστορίας της, έχοντας αναπτύξει ισότιμα την πολιτιστική και την περιβαλλοντική κληρονομιά της.

Ορυκτός πλούτος, γεωμορφολογία, επιρροή θαλάσσιων ρευμάτων και πολλαπλών κλιματικών συνθηκών, δάση και οροσειρές και ηφαίστεια, πληθυσμιακή ανάπτυξη και διαβίωση στα πλαίσια της βιωσιμότητας και της ορθής διαχείρισης, σχέση πόλης – υπαίθρου, εμπόριο και προνομιακή τάξη των εμπόρων, κοπή νομισμάτων και οικονομία, εθνικό εμπόριο και εμπόριο με τους «ξένους», ύδρευση και διαχείριση αποβλήτων, υπερβολικά υψηλό % εγγράμματος πληθυσμού, ανάπτυξη κοινοτικής συνείδησης, οργάνωση της εκπαίδευσης, νόμοι και γραφειοκρατία μερικά απ’ τα στοιχεία που προκύπτουν απ’ τη μελέτη της περίπτωσης της πόλης Edo της Ιαπωνίας (www.whc.unesco.org).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΝΑΓΛΥΦΟ ΤΗΣ EDO JAPAN

Η ιστορία, ο πολιτισμός, η πόλη και το φυσικό περιβάλλον της Edo παρουσιάζονται στο γεωγραφικό χώρο που ονομάζεται Άπω Ανατολή και στη χρονική περίοδο των αρχών του 17^{ου} αιώνα έως και των μέσων του 19^{ου} αιώνα. Η διαμόρφωση εθνικής ταυτότητας και η ειρήνη των 267 χρόνων αποτελούν δύο συμβολικά στοιχεία τεράστιας πολιτισμικής αξίας, χαρακτηρίζοντας τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο απ' τις σημαντικότερες στην ιαπωνική ιστορία. Αναμφίβολα γίνεται σύγκριση και με άλλες γεωγραφικές περιοχές του «τότε» κόσμου, καθώς παρατηρούνται αλληλεπιδράσεις που προκαλούν αλλαγές στο πολιτικό-οικονομικό-κοινωνικό και στρατιωτικό στερέωμα της εποχής Edo (ιστορική περίοδος Edo :1603-1868). Προσθέτοντας απόψεις περί «οικονομίας», περί «πόλεως» και περί «κοινωνίας» που επικρατούσαν στην Αρχαία Ελλάδα, συγκριτικά φαίνεται ξεκάθαρα πώς οι απόψεις του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη βρίσκουν εφαρμογή σε αυτή την ιστορική περίοδο του ιαπωνικού πολιτισμού (www.en.wikipedia.org & www.britannica.org).

4.1 ΓΕΩΦΥΣΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ Ο ΓΕΩΛΟΓΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Η Ασία –μία από τις ηπείρους της Γης – περιλαμβάνεται σχεδόν ολόκληρη στο βόρειο ημισφαίριο και είναι η μεγαλύτερη απ' όλες τις ηπείρους καθώς καλύπτει σχεδόν το ένα τρίτο (1/3) της γήινης ξηράς. Η έκταση των νησιών που την περιβάλλουν είναι 2,7 εκατ. τ. χλμ. ενώ η έκταση των χερσονήσων φθάνει τα 8 εκατ. τ. χλμ. Το εσωτερικότερο σημείο της ηπείρου απέχει περισσότερο από 2.500 χλμ. απ' τις πιο κοντινές ακτές, ενώ περισσότερο από 1.200 χλμ. από τη θάλασσα απέχουν 11 εκατ. τ. χλμ. εδάφους της ηπείρου. Η ανατολική πλευρά της περιβάλλει το Ιαπωνικό αρχιπέλαγος, σχηματίζοντας ανάμεσα σε αυτήν και τον Ειρηνικό ωκεανό μερικές εσωτερικές θάλασσες όπως η Οχοτσική θάλασσα, η Νότια Κινεζική θάλασσα, η Ανατολική Κινεζική θάλασσα, η Κίτρινη θάλασσα, η θάλασσα των Φιλιππίνων και η Ιαπωνική θάλασσα.

Η Ασία παρουσιάζει μεγαλύτερη ποικιλία στο ανάγλυφό της. Στα ανατολικά τα βαθύπεδά της - τα οποία έχουν σχηματιστεί κατά μεγάλο μέρος από αρχαιότατα οροπέδια - εναλλάσσονται με τα κατάλοιπα οροσειρών που υπέστησαν σοβαρές φθορές από τα ατμοσφαιρικά στοιχεία κατά τη διάρκεια εκατομμυρίων ετών. Ηπειρωτικές μάζες συσσωρεύτηκαν και καθώς συμπιέστηκαν απ' τις κινήσεις του γήινου φλοιού, συνέπτυξαν και ώθησαν σε ανάδυση νέες γήινες μάζες δημιουργώντας μεγάλες οροσειρές. Ειδική αναφορά δίδεται στα ηφαιστειακά συγκροτήματα καθώς παρουσιάζονται στο ανάγλυφο πιο πρόσφατης διαμόρφωσης και εμφανίζονται κυρίως κατά μήκος των ανατολικών νησιωτικών συμπλεγμάτων, όπου αποτελούν τμήμα της ζώνης που περιβάλλει τον Ειρηνικό. Τα εννέα δέκατα του πληθυσμού της Ασίας (ολόκληρου του ασιατικού πληθυσμού) ζουν στη ζώνη των μουσώνων, δηλαδή η χερσόνησος Ινδοκίνας, η Ινδία, οι Φιλιππίνες, η Ινδονησία, η ανατολική Κίνα και η Ιαπωνία (e-δομή, 2000).

Η Ιαπωνία, νησιωτικό κράτος της Ανατολικής Ασίας, χωρίς χερσαία σύνορα με άλλο κράτος, βρέχεται βόρεια απ' την Οχοτσική θάλασσα(The Sea of Okhotsk), ανατολικά από τον Ειρηνικό Ωκεανό, νότια απ' την Ανατολική Κινεζική θάλασσα και δυτικά απ' την Ιαπωνική θάλασσα. Το ιαπωνικό τόξο που διαμορφώνει το βασικότερο ηπειρωτικό τμήμα της αποτελείται από 4 νησιά: Hokkaido, Honshu, Shikoku και Kyushu, κάποια κοντινά συμπλέγματα νησιών και αρκετά νησάκια εκ των οποίων τα σημαντικότερα είναι: Ryukyus Islands, , Bonin Islands, και Okinawa. Η χώρα εκτείνεται σε 377.000 square kilometers και απ' τη συνολική της έκταση μόνο τα 56.000 τ. χλμ. αποτελούν έκταση καλλιεργημένης γης και τα υπόλοιπα μοιράζονται σε δασικές εκτάσεις, σε εκτάσεις αστικής χρήσης και βοσκοτόπια (Kazuya & Shigenobu ,2000).

Η αιτία ύπαρξης της Ιαπωνίας θεωρητικά και επιστημονικά είναι η τεκτονική κίνηση πολλών πλακών του φλοιού της Γης στην ευρύτερη περιοχή του Ιαπωνικού Αρχιπελάγους. Η τεκτονική διεργασία που υλοποιείται στα βάθη της Ιαπωνίας την καθιέρωσαν ως μία χώρα με έντονη ποικιλόμορφη γεωλογική κληρονομιά. Η έντονη τεκτονική δράση την κατονομάζει σε ηφαιστειογενή περιοχή εν ενεργεία. Η Ιαπωνία βρίσκεται στην τομή 4 ηπειρωτικών και ωκεάνιων τεκτονικών πλακών βόρεια απ' την αμερικανική πλάκα (πλάκα της Αμερικής), νότια απ' την πλάκα των Philippines, ανατολικά απ' την πλάκα του Ειρηνικού και δυτικά απ' την Ευρασιατική πλάκα. Η γεωλογική εικόνα της Ιαπωνίας δείχνει ό,τι βρισκόταν κάτω απ' το νερό πριν από 15 εκατομμύρια χρόνια ενώ τη σημερινή μορφή της ,όπως αποκαλύπτουν επιστημονικές έρευνες των γεωλόγων εξετάζοντας την ορεογονία και την ορεοδομή του ιαπωνικού αρχιπελάγους ,την απέκτησε μόλις πριν από 5 εκατομμύρια χρόνια. Τα βουνά της Ιαπωνίας χρονολογούνται πριν από 2 εκατομμύρια χρόνια (συγκριτικά τα Απαλάχια Όρη πριν

μισό δισ. εκατ. χρόνια οι Άλπεις και τα Ιμαλάια πριν από 10 εκατομμύρια χρόνια) (Δομή:11 ,1990).

Λόγοι ατμοσφαιρικής σύστασης, ηπειρωτικής και ωκεανικής διαμόρφωσης, ηλιακής τροχιάς και κλίσης του άξονα της Γης πριν 2 εκατομμύρια χρόνια κατά τη διάρκεια της Πλειστόκαινου γεωλογικής περιόδου η Ιαπωνία αποτελείται από ορεινές αλυσίδες γεμάτες με βαθιές και απόκρημνες κοιλάδες. Διαχωρίζεται απ' την ασιατική ήπειρο εξαιτίας μίας βαθιάς θαλάσσιας σχισμής – που διαμόρφωσε την Ιαπωνική Θάλασσα – και αρκετές ωκεάνιες τάφρους στα νότια και ανατολικά. Πριν από 18.000 χρόνια τα τέσσερα βασικά νησιά του (ιαπωνικού) ηπειρωτικού τόξου της Ιαπωνίας ενώνονται και αρχίζουν να αναπτύσσονται φυλλοβόλα δάση. Πριν από 6.000 χρόνια ολοκληρώνεται ο νησιωτικός χαρακτήρας της χώρας που εκτείνεται σε μήκος 27.000 χλμ. και περιλαμβάνει όλους τους τύπους της παράκτιας μορφολογίας

Πριν από 3.000 – 2.000 χρόνια η Ιαπωνία αποκτάει ένα μωσαϊκό της κεντρικής κορυφογραμμής της με διακλαδώσεις οροσειρών που συγκροτούν τη ραχοκοκαλιά του αρχιπελάγους, π.χ. κάποια ποτάμια φθάνουν τα 3.000 μέτρα πάνω απ' το όριο της θάλασσας. Η πρόσφατη και απότομη ορεογονία της Ιαπωνίας οδήγησε στην αύξηση του αριθμού των ηφαιστείων και της γεωθερμικής της δραστηριότητας. Το 60% των ηφαιστείων της Ιαπωνίας είναι ενεργά και οι ιαματικές πηγές της πολλαπλές.

Μία γενικότερη παρατήρηση γύρω απ' το ανάγλυφο της Ιαπωνίας αποκαλύπτει τον ορεινό χαρακτήρα του με ορεινές αλυσίδες που απλώνονται σε όλο το μήκος της χώρας, αποτέλεσμα της πρόσφατης γεωλογικής της δραστηριότητας, η οποία πιστοποιείται απ' τη συχνή εμφάνιση σεισμών και τις έντονες κλιματικές αλλαγές. Η διαβρωτική δράση των ατμοσφαιρικών παραγόντων σε συνδυασμό με τη γρήγορη ανυψωτική κίνηση των ορεινών αλυσίδων χρονολογεί το έδαφος του ιαπωνικού αρχιπελάγους στον αρχαιοζωϊκό αιώνα (η αρχαιότερη χρονική περίοδος στη γεωλογική ιστορία της Γης) υπό μορφή ανατολικής παρυφής του κινεζικού ηπειρωτικού πυρήνα. Εν συνεχεία, οι κινήσεις που έδωσαν τη μορφή στο αρχιπέλαγος ενός κατά 75% ορεινού όγκου εκδηλώθηκαν κατά τη νεογενή περίοδο του καινοζωικού και δημιούργησαν τα βαθύπεδα που αντιστοιχούν στην Οχοτσική θάλασσα, στη θάλασσα της Ιαπωνίας και στην Ανατολική Κινεζική Θάλασσα. Η νήσος Honshu– εκεί όπου η πόλη Edo (Τόκιο) διαμορφώνεται κατά τη διάρκεια ολόκληρου του καινοζωικού – συνδεόταν με την ασιατική ήπειρο μέσω της Κορέας. Τα ορεογενετικά φαινόμενα της ευρύτερης περιοχής προσδιορίζουν στρωματογραφικές ασυμφωνίες. Η ανύψωση των κοιλάδων ήταν καθοριστική καθώς οδήγησε σε ποτάμια, δράση η

οποία συνέβαλε σε ιζηματογενείς αποθέσεις αμμώδους αργίλου σε εκτεταμένες περιοχές με προσχώσεις καταλήγοντας σε ηφαιστειακές εκρήξεις, συμβάλλοντας έτσι στη σύγχρονη φυσιογνωμία του ιαπωνικού αρχιπελάγους (Totman, 2000).

Το ιαπωνικό αρχιπέλαγος μπορεί να θεωρηθεί το ακραίο τμήμα της ασιατικής ηπείρου πάνω από τις βαθιές ωκεάνιες τάφρους του Ειρηνικού. Παραδείγματα υπάρχουν στα ανατολικά της νήσου Honshu όπου οι τάφροι ξεπερνούν τα 10.000 μ., ενώ στα κεντρικά της –συγκεκριμένα στην περιοχή της Hida – βρίσκονται οι ορεινές αλυσίδες με τα μεγαλύτερα ύψη όπου μερικές ξεπερνούν τα 3.000 μ., γνωστές ως «Ιαπωνικές Άλπεις». Το υψηλότερο βουνό της Ιαπωνίας – σύμβολο εθνικό – είναι αυτό του ηφαιστείου Fuji με 3.776 μ. Σημαντικές φάσεις της ιαπωνικής γεωμορφολογίας είναι η οριστική απόσπαση του ιαπωνικού αρχιπελάγους απ' την ασιατική ήπειρο κατά τα τέλη του πλειστόκαινου και η εκδήλωση των ηφαιστειακών φαινομένων κατά τον καινοζωικό αιώνα (Totman, 2000).

Η γεωγραφία του νησιωτικού συμπλέγματος που συγκροτεί την Ιαπωνία έπαιξε και συνεχίζει να παίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του οικοσυστήματός της και του πολιτισμού της. Η ιδιαίτερη επίδραση της γεωλογίας, του κλίματος, της πανίδας και της χλωρίδας είναι διάχυτη παντού. Η γεωγραφική ποικιλομορφία και οι μεταβλητές της επηρεάζουν απ' το παρελθόν και συνεχίζουν να επηρεάζουν με ιδιαίτερα διεισδυτικό και καθοριστικό ρόλο, μέσα στην πόλη, στο φυσικό τοπίο, μέσα στην ιστορία. Μελετητές υποστηρίζουν την έντονη επιρροή της ιαπωνικής γεωγραφίας από τα ιστορικά αρχεία όπου χρόνος, εποχές, ονομασίες και ορολογίες βασίζονται στον «τόπο» ως γεωγραφική περιοχή και στο «οικοσύστημα» της περιοχής αναδεικνύοντας θέματα ακόμα και για την ποίηση και τη ζωγραφική. Η γεωγραφική κληρονομιά της Ιαπωνίας είναι σημαντική διότι διαμόρφωσε το φυσικό χαρακτήρα του αρχιπελάγους διαρθρώνοντας ποικιλία τοπίου, εποχικές διακυμάνσεις, διαφορετικές πληθυσμιακές κατανομές, ομοιογενούς όμως εθνολογικής σύνθεσης κατά 99%. Συνεπώς, εξετάζοντας το υπόβαθρο της γεωγραφίας διαφαίνεται ο ρόλος-κλειδί του κλίματος που σε συνδυασμό με την έντονη ορεογένεση με τα ηφαίστεια και τους σεισμούς δίνει την πλούσια ιζηματογενή εικόνα της Ιαπωνίας, η οποία επηρέασε τη ζωή των Ιαπώνων και τη διαμόρφωση του πολιτισμού τους (Toshiga & Brown, 2000).

Το ιαπωνικό κλίμα διαφοροποιείται σε μεγάλο βαθμό και χαρακτηρίζεται τόσο από διαφορές ανάμεσα σε περιοχές όσο και από εποχιακές διακυμάνσεις. Ειδικότερα σε ορισμένες πεδινές ζώνες του Hokkaido τα χιόνια ξεπερνούν τα 2 μέτρα ενώ αντίθετα στις νότιες παράκτιες ζώνες μπορεί να ευδοκιμήσει κάθε είδους καλλιέργεια ακόμα και το χειμώνα. Το καλοκαίρι

παρατηρείται τροπικό κλίμα στο μεγαλύτερο μέρος της χώρας όσον αφορά στη θερμοκρασία, στην υγρασία και στις βροχοπτώσεις, ενώ το χειμώνα το κλίμα επηρεάζεται απ' το σιβηρικό κλίμα. Οι υψηλές οροσειρές συμπυκνώνοντας την υγρασία της ατμόσφαιρας στερούν το ευεργέτημα της βροχής απ' όλα τα εκτεταμένα εσωτερικά λεκανοπέδια. Οι ιαπωνικοί ποταμοί τροφοδοτούνται απ' τα χιόνια και τις βροχές και εξαιτίας της εδαφικής διαμόρφωσης δεν μπορούν να έχουν εκτεταμένη λεκάνη απορροής και γι' αυτό η παροχή τους εξαρτάται απ' τα κλιματικά χαρακτηριστικά των λεκανών. Συγκεκριμένα παροχή βροχερή ρέουν κυρίως στη νότια και ανατολική Ιαπωνία όπου το καλοκαίρι και το φθινόπωρο παρατηρούνται πλημμύρες, ενώ το χειμώνα ελαχιστοποιείται η ποσότητα νερού. Ενώ με χιονώδη παροχή ρέουν κυρίως στη βόρεια και δυτική Ιαπωνία όπου τα χιόνια αυξάνουν τη ροή νερού στο μέγιστο κατά την άνοιξη και περιορίζουν την επίδραση των καλοκαιρινών μουσώνων (www.en.wikibooks.org).

Οι κυριότερες αέριες μάζες και τα ισχυρότερα θαλάσσια ρεύματα συναντώνται στις θάλασσες που περιβάλλουν την Ιαπωνία. Λόγω του κλίματος που είναι πλούσιο σε βροχοπτώσεις, τα άφθονα νερά των ποταμών που φυσικά εκβάλλουν στη θάλασσα προκαλούν διάφορα παράκτια ρεύματα, τα οποία καθιστούν πιο περίπλοκες τις κινήσεις των ιαπωνικών θαλασσών. Σε αυτές τις θάλασσες συναντώνται τα θερμά ωκεάνια ρεύματα που προέρχονται απ' τα νότια και τα ψυχρά ρεύματα που προέρχονται απ' τα βόρεια. Η θαλάσσια ισημερινή μάζα επιδρά με τυφώνες που διαμορφώνουν το φθινοπωρινό κλίμα ενώ η ιβηρική ηπειρωτική μάζα κυριαρχεί με τους ισχυρούς ψυχρούς βορειοδυτικούς ανέμους της στα υψηλά γεωγραφικά πλάτη γεμίζοντας με χιόνι τις κορυφογραμμές της νήσου Χονσού. Τροπική – ηπειρωτική μάζα απ' την Κεντρική Κίνα επηρεάζει τις μεταβατικές εποχές της Ιαπωνίας δηλαδή το φθινόπωρο και την άνοιξη προκαλώντας αστάθεια. Εκτεταμένες ανοιξιάτικες βροχές που προσδίδουν ξηρότητα στους καλοκαιρινούς μήνες και μετατρέπουν το καλοκαίρι σε ζεστό και πνιγρό ενώ μετά ακολουθούν οι φθινοπωρινές βροχές συνοδεία των τυφώνων. Η μάζα της Οχοτσκιικής θάλασσας(the Sea of Okhotsk) απ' τα τέλη της άνοιξης έως τις αρχές του καλοκαιριού επηρεάζει τη νήσο Honshu με ψυχρούς Β.Α. ανέμους προκαλώντας καταστροφές στις καλλιέργειες, καθώς παρατηρείται πτώση της θερμοκρασίας και επηρεάζονται περισσότερο οι καλλιέργειες του ρυζιού, φαινόμενο που ονομάζεται “yamase”.

Το ρεύμα του Ειρηνικού αφού διασχίσει τη θάλασσα των Φιλιππίνων(the Philippines Sea) διαιρείται στο βόρειο βραχίονα και στο νότιο βραχίονα. Αρχικά ο βόρειος αναπτύσσεται σε ισχυρότατο θερμό ρεύμα το «Kuroshio Current », εισέρχεται στην Ιαπωνική θάλασσα και ανέρχεται μέσω των στενών Tsushima κατά μήκος των δυτικών παραλίων της νήσου Honshu. Ο νότιος αναπτύσσεται κατά μήκος των Kurils Islands, είναι ρεύμα χαμηλής θερμοκρασίας και

περιέχει αλάτι σε χαμηλά ποσοστά. Τα δύο ρεύματα «Kuroshio Current » και «Oyashio Current» συναντώνται στη ζώνη 35° και 45° γεωγραφικού πλάτους, όπου το ασθενέστερο χαμηλώνει και περνάει κάτω από το ισχυρότερο δημιουργώντας πολλαπλές ζώνες επαφής, οι οποίες διαμορφώνουν καλές συνθήκες για την αναπαραγωγή πλαγκτόν. Το θερμότερο ρεύμα, μεταφέροντας νερό απ' τον Ισημερινό, έρχεται ανατολικά απ' τις Φιλιππίνες και εισέρχεται ανατολικά της νήσου Honshu επηρεάζοντας κυρίως την Kantō Basin πεδιάδα (www.ndl.go.jp).

4.2 Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ EDO

Η λεπτομερής ανάλυση του γεωμορφολογικού υποβάθρου της Ιαπωνίας στηρίζει την άποψη μελετητών, οι οποίοι υποστηρίζουν ότι για να είναι ορθή η μελέτη μίας εποχής, μίας ιστορικής περιόδου και όλων όσων σχετίζονται μαζί της χρειάζεται να γνωρίζουμε τί έχει συμβεί νωρίτερα, πώς έχει διαμορφωθεί καθώς και πώς οι ανθρώπινες κοινωνίες επιβίωσαν και αναπτύχθηκαν στις επικρατούσες συνθήκες. Αντίστοιχα λοιπόν, η εποχή Edo αποκαλύπτεται εξαιτίας όλων όσων έχουν προηγηθεί και εξελίσσεται μέσα στην γεωμορφολογική κατάσταση που έχει αναπτυχθεί μέσω συγκεκριμένου τύπου κλίματος, πλούσιας χλωρίδας και πανίδας, θαλάσσιων ρευμάτων και αέριων μαζών. Κατά συνέπεια, η διάρθρωση περιοχών και η κατανομή του πληθυσμού ακολούθησαν παρόμοια εξελικτική πορεία. Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού κατοίκησε κατά μήκος ενός ανατολικού-δυτικού άξονα που ξεκινάει απ' το νοτιότερο άκρο της νήσου Kyushu διασχίζοντας την “Inland Sea” (ή Εσωτερική Θάλασσα), φθάνοντας στην “Kinai Basin” λεκάνη για να καταλήξει στη “Nōbi Basin” κοιλάδα και στην περιοχή της Kantō πεδιάδας. Η Kantō πεδιάδα είναι ιδιαίτερης σημασίας, καθώς θεωρείται η μεγαλύτερη επίπεδη επιφάνεια ηπειρωτικής γης στην Ιαπωνία όπου περιλαμβάνει και τη μητροπολιτική περιφέρεια Edo. Η συγκεκριμένη κεντρική εδαφική έκταση της νήσου Honshu κυριάρχησε στην ιστορική εξέλιξη του ιαπωνικού λαού, καθώς συνδεόταν μέσω ασφαλούς θαλάσσιας μεταφοράς στην “Inland Sea” με άνετες παραθαλάσσιες περιοχές, οι οποίες διέθεταν πλούσια ενδοχώρα. Οι παραθαλάσσιες περιοχές έχουν ενισχυθεί στη μορφή τους απ' την κίνηση θερμότερων θαλάσσιων ρευμάτων που εναποθέτουν άμμο κατά μήκος των ακτογραμμών και των ποτάμιων εκβολών. Από την άλλη, η εναπόθεση ηφαιστειακής στάχτης υποστηρίζει πλούσια χλωρίδα στην ενδοχώρα. Αυτές ακριβώς οι εναποθέσεις ηφαιστειακής στάχτης έχουν δημιουργηθεί – προερχόμενες απ' τα Asama, Akagi και Fuji ηφαίστεια – σειρές από βαθιές στρώσεις πλούσιου

χώματος, οι οποίες με τη σειρά τους μορφοποίησαν ευεργετικά τις πεδιάδες Kinai, Nōbi και ιδιαιτέρως την Kantō. Οι τρεις προικισμένες πεδιάδες της νήσου Honshu συνδυάζοντας ελκυστικές μορφές κλίματος ενίσχυσαν την ανάπτυξη της γεωργικής καλλιέργειας, καθώς προσέδιδαν μεγάλα γόνιμα εδάφη και υποστήριξαν την ανάπτυξη πόλεων και την εγκατάσταση πληθυσμών. Όπως γίνεται αντιληπτό, η νήσος Honshu– στον κεντρικό άξονα του ιαπωνικού αρχιπελάγους – παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία τοπίου διαφοροποιώντας τη βόρεια και τη νότια Honshu από την κεντρική, μέρος της οποίας είναι και η Kantō πεδιάδα. Η βόρεια Honshu είναι λοφώδης, ορεινή με 3 διαφορετικά παράλληλα συστήματα ανάγλυφων που διαφέρουν σε φυσιογνωμία και γεωλογική δομή. Η νότια Honshu περιέχει μία κεντρική χαμηλή ζώνη που διαμορφώνεται ως η μεγαλύτερη λίμνη Biwa μία βόρεια λοφώδη ζώνη και μία χερσόνησο. Ιδιαίτερης σημασίας οι δύο ζώνες των νότιων παράκτιων περιοχών της Honshu που δημιουργούν δύο ιδιόρρυθμα τοπικά μικροκλίματα και σε συνδυασμό με το κλίμα που επικρατεί στα νησιά της Εσωτερικής Θάλασσας αυξάνουν τις βροχές το καλοκαίρι και τα χιόνια το χειμώνα στη μία ζώνη και στην άλλη ζώνη προσελκύουν μεν καλοκαιρινούς – χειμερινούς μουσώνες που προκαλούν βροχές, αλλά τα υψίπεδα της περιοχής επιδρούν δυναμικά μειώνοντας τόσο τις βροχές όσο και την τοπική βλάστηση. Η κεντρική Honshu– που αντιπροσώπευε πάντοτε το πιο πυκνό κατοικημένο τμήμα της χώρας – εκτείνεται σε μία εκτεταμένη και εύφορη πεδιάδα, την Kantō, η οποία αποτελείται από ποτάμια και θαλάσσια ιζήματα που καλύπτονται από πολλά μέτρα ηφαιστειακής τέφρας. Ένας απ’ τους μεγαλύτερους ιαπωνικούς ποταμούς, ‘The Tone River’ που κατά την αρχαιότητα είχε τις εκβολές του στον κόλπο Edo τροποποιήθηκε ο ρους του κατά τον 17^ο αιώνα προκειμένου να προστατευθεί η πόλη Edo. Η κίνηση του νερού ήταν δεσποτική την περίοδο έντονων βροχοπτώσεων προκαλώντας καταστροφικές πλημμύρες. Η πολύ ψηλή και ιδιαιτέρως εκτεταμένη ζώνη της Honshu– η Μεγάλη Τάφος – δηλαδή ένα μεγάλο εγκάρσιο τεκτονικό βαθύπεδο γεμάτο από νεότερα ιζηματογενή ηφαιστειακά υλικά επηρεάζει ποικιλομόρφως το κλίμα της περιοχής. Παρατηρούνται χαμηλές θερμοκρασίες – εξαιτίας του υψομέτρου – με υψηλή ποσότητα χειμερινών βροχοπτώσεων και χιονοπτώσεων, αλλά και τυφώνες με έντονες βροχοπτώσεις απ’ τον μήνα Ιούνιο έως και τον Οκτώβριο. Παρ’ όλο που το τυπικό κλίμα της κεντρικής Honshu– υγρό, ζεστό καλοκαίρια και ψυχρούς, ξηρούς χειμώνες – η παρουσία του υψομέτρου και η εύφορη Kantō πεδιάδα διαφοροποιούν τοπικά το κλίμα (www.wdl.org & www.ndl.go.jp).

4.3. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΚΑΙ Η ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΗΣ EDO

Η γεωλογία, η γεωγραφία, το κλίμα έχουν διαμορφώσει ένα φυσικό υπόβαθρο πάνω στο οποίο θα αναπτυχθεί και θα αναλυθεί το φυσικό περιβάλλον της εποχής Edo. Στη συνέχεια, θα αναζητήσουμε το ιστορικό υπόβαθρο της αντίστοιχης εποχής. Γνωρίζοντας τις πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές συνθήκες που επικρατούσαν πριν την έναρξη του 17^{ου} αιώνα, θα αντιληφθούμε την τεράστια ιστορική αξία του πολιτισμικού τοπίου Edo. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ποια γεγονότα συντελούνταν στον υπόλοιπο κόσμο την ίδια χρονικά ιστορική στιγμή

Η ιαπωνική ιστορία χωρίζεται σε περιόδους βάσει πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών και της επιρροής που άσκησαν, επιδιώκοντας αλλαγές στο ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο. Στην περίοδο των αρχαίων χρόνων ανήκει η προϊστορική εποχή και η αρχαία εποχή φθάνοντας μέχρι και τον 12^ο αιώνα (1185 μ.Χ.). Σε αυτόν τον πολιτικό ιστορικό διαχωρισμό ξεχωρίζουν δύο συγκεκριμένες περιόδους: η Nāra (710 – 794 μ.Χ.) και η Heian (794 – 1185 μ.Χ.). Κατά την περίοδο Nāra σημειώνεται η πρώτη προσπάθεια ενοποίησης της χώρας κατά τον 7^ο αιώνα απ' την πατριά του Γιαμάτο, ενώ κατά την περίοδο Heian ο αρχαίος ιαπωνικός πολιτισμός έφθασε στο απόγειό του. Κατά τη διάρκεια της πολιτικής περιόδου Heian της ιαπωνικής ιστορίας, σημαντικό γεγονός για τον υπόλοιπο κόσμο αποτελούν οι δύο Σταυροφορίες προς την ιερή πόλη Ιερουσαλήμ το 1096 μ.Χ. και το 1147 μ.Χ. αντίστοιχα. Στην επόμενη εκτεταμένη περίοδο, τη μεσαιωνική εποχή που διαρκεί απ' το 1185 μ.Χ. έως και το 1568 μ.Χ. ξεχωρίζουν η περίοδος Kamakura (1185 – 1333 μ.Χ.), η περίοδος Ashikaga (1336 – 1573 μ.Χ.) ή αλλιώς Muromachi εποχή και η περίοδος των εμφύλιων πολέμων (1467 – 1568 μ.Χ.).

Κατά την περίοδο Kamakura ευνοείται ένα νέο πολιτικό κλίμα με την εγκαθίδρυση των στρατιωτικών κυβερνήσεων, ενώ κατά την περίοδο Ashikaga αναπτύσσονται οι αυτοκρατορικές αυλές του βορρά και του νότου και η πόλη Κιότο ανακτά την αίγλη της, καθώς γίνεται η νέα κυβερνητική έδρα. Κατά τη διάρκεια της πολιτικής περιόδου Kamakura ο Μάρκο Πόλο φθάνει στη Μογγολία και μέσα απ' τις σελίδες που αφιερώνει στο βιβλίο του για την Ιαπωνία ως «η χώρα του χρυσού» η Ευρώπη (και ο υπόλοιπος τότε γνωστός κόσμος) μαθαίνει πρώτη φορά για αυτήν. Κατά τη διάρκεια της πολιτικής περιόδου Ashikaga ιδρύεται η Ming Δυναστεία στην Κίνα και η Yi Δυναστεία στην Κορέα. Κατά την ταραχώδη πολιτική περίοδο των εμφύλιων πολέμων, η εσωτερική κατάσταση της Ιαπωνίας χαρακτηρίζεται από βιαιότητα, αστάθεια,

διχόνοια, ασάφεια και αβεβαιότητα. Στον υπόλοιπο κόσμο ο Χριστόφορος Κολόμβος φθάνει στις Μπαχάμες το 1492, ο Βάσκο ντε Γκάμα φθάνει στην Καλκούτα στην Ινδία και ο Ιησούιτης Francis Xavier φθάνει στην Ιαπωνία το 1549 με σκοπό να προσηλυτίσει νέους πιστούς στην Καθολική θρησκεία. Στην επόμενη – ιστορική – πολιτική περίοδο της ιαπωνικής ιστορίας η προμοντέρνα εποχή (1568 – 1867 μ.Χ.) έχει να υποδείξει 265 χρόνια ειρηνικής περιόδου, την περίοδο Tokugawa (1600 – 1867 μ.Χ.) ή αλλιώς εποχή Edo. Η ιστορική – πολιτική περίοδος χαρακτηρίζεται από ειρήνη, εσωτερική σταθερότητα, επιστροφή στις ιαπωνικές ρίζες και σε οτιδήποτε περιέχει την έννοια του «εθνικού» στοιχείου, ασφάλεια, πρόοδο και ανάπτυξη της οικονομίας, της κοινωνίας, του εμπορίου, υπό την ισχυρή κεντρική εξουσία του οίκου Tokugawa. Ταυτόχρονα στον υπόλοιπο κόσμο ιδρύεται το 1600 η αγγλική εταιρεία Ανατολικών Ινδιών και το 1602 η ολλανδική εταιρεία Ανατολικών Ινδιών. Αυτή η ξεχωριστά μοναδική ιστορική περίοδος η Tokugawa περιγράφει την καθημερινή ζωή και τη σκέψη των ανθρώπων και εξετάζει τη διάρκεια της «Μεγάλης Ειρήνης» (Great Peace ή Pax Tokugawa) των 265 χρόνων στην ιαπωνική ιστορία (Toshiya & Brown ,1987).

Σε αυτό το σημείο σημειώνουμε τα τρία στοιχεία της εποχής Edo: *πρώτον*, ξεκινάει η ιστορική – χρονικά – περίοδος Tokugawa (1600 – 1867 μ.Χ.) της ηγεμονίας του οίκου – οικογένεια των Tokugawa, *δεύτερον* εγκαθιδρύεται περίοδος ειρήνης διάρκειας 265 χρόνων και *τρίτον* η πόλη Edo μετατρέπεται από απλό ψαροχώρι σε πολιτική – οικονομική – στρατιωτική – πολιτιστική έδρα του οίκου Tokugawa και μετέπειτα σε μητροπολιτικό κέντρο και πρωτεύουσα της ενοποιημένης πλέον Ιαπωνίας. Η χώρα έχει εξέλθει από μία ταραχώδη εποχή, την εποχή των 100 χρόνων εμφύλιων συγκρούσεων και αναταραχών και εισέρχεται σε μία νέα εποχή, κατά τη διάρκεια της οποίας η Ιαπωνία θα βιώσει την απόλυτη ειρήνη για να εξέλθει μετά από 265 χρόνια συνεχούς διακυβέρνησης προς την Meiji εποχή ή αλλιώς «εποχή της φωτισμένης διακυβέρνησης», μίας ιστορικής – πολιτιστικής περιόδου της ιαπωνικής ιστορίας στην οποία αποτυπώνεται η σφραγίδα της δυτικής επιρροής. Ακριβώς στη μέση χρονολογικά της ιαπωνικής ιστορίας εξετάζεται η περίοδος Tokugawa ή αλλιώς εποχή Edo, δηλαδή ουσιαστικά η Ιαπωνία του 17^{ου} αιώνα έως και τα μέσα του 19^{ου} αιώνα μ.Χ. υπό το πρίσμα του πολιτισμικού τοπίου της πόλης Edo, εκεί απ' όπου ξεκίνησαν όλα ως μία μοναδική στιγμή διαμορφώσεως του ιαπωνικού πολιτισμού. Η μελέτη των πολιτιστικών δημιουργημάτων του ανθρώπου χρειάζεται να γίνεται σε στενή σχέση με τους πολιτικούς μηχανισμούς, το κοινωνικό σύστημα, τις οικονομικές σχέσεις και τις φυσικές επιρροές του γεωγραφικού περιβάλλοντος ενός ευρύτερου πολιτισμικού τοπίου. Η φιλοσοφία, η επιστήμη, οι τέχνες και τα γράμματα, η θρησκεία αποτελούν πολιτιστικά

δημιουργήματα του ανθρώπου, τα οποία αλληλοσυνδέονται και αλληλοεπιδρούν ως μέρη ενός συνόλου που αποτελεί τη βασική δομή των ανθρώπινων κοινωνιών, των ανθρώπινων σχέσεων (Toby,1991).

4.4. Ο ΟΙΚΟΣ ΤΩΝ TOKUGAWA ΚΑΙ Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΗ EDO

Η εποχή των εμφύλιων πολέμων προκάλεσε δυστυχία στον ντόπιο πληθυσμό και ουσιαστικά κατέστρεψε την πολιτική, θρησκευτική και κοινωνική δομή που προϋπήρχε στην Ιαπωνία. Από τη χρονικά ιστορική στιγμή της ειρηνικής εγκαθίδρυσης, η κοινωνική μεταμόρφωση ξεκίνησε μέσα σε ένα δημιουργικό και αισιόδοξο κλίμα και μέσω ολοκληρωτικών διαρθρωτικών διαδικασιών. Αυτή η κοινωνική αναγέννηση δεν έχει συντελεστεί ξανά στην Ιαπωνία μέχρι τον 17^ο αιώνα. Κοινωνικές αλλαγές θα λάβουν χώρα ξανά τέλη 19^{ου} αιώνα – αρχές 20^{ου} αιώνα λόγω της κοινωνικής μεταστροφής από την εθνική απομόνωση προς το άνοιγμα της χώρας σε νέες αγορές της Ευρώπης και της Αμερικής, εγκαταλείποντας σε μεγάλο βαθμό την παραδοσιακή κουλτούρα και υιοθετώντας την δυτική κουλτούρα αρχικά και την αμερικανική κουλτούρα αργότερα. (Tokugawa ,2009).

Η Ιαπωνία πριν την εποχή των εμφυλίων συγκρούσεων είχε μόνο μία πηγή κοινωνικής και πολιτικής εξουσίας, την καταγωγή της αυτοκρατορικής οικογένειας. Ο θεσμός του Αυτοκράτορα θεωρείται σύμβολο εθνικού μεγαλείου. Οι Αυτοκράτορες της Ιαπωνίας πίστευαν ότι αποτελούσαν κομμάτι της γιαπωνέζικης κοσμογονίας και ότι είχαν θεϊκή προέλευση. Ως γεννήτορες της Ιαπωνίας θεωρούνται δύο θεϊκά πνεύματα τα αδέρφια ο Izanagi και η Izanami των οποίων η αποστολή ήταν να διαδραματίσουν πρωταρχικό ρόλο στη δημιουργία του Ιαπωνικού Αρχιπελάγους. Τα δύο αδέρφια ήταν η αρχική πηγή σημαντικών θεοτήτων με βάση τα κείμενα της Ιαπωνικής Μυθολογίας .πεποίθηση των κατοίκων του ιαπωνικού αρχιπελάγους για την προέλευση του έθνους τους απ' τον ουρανό αποκαλύπτεται μέσα στις σελίδες του πιο παλιού γιαπωνέζικου βιβλίου το 'The Kojiki'.Θεωρείται ως η σπουδαιότερη και αρχαιότερη επική χρονογραφία της Ιαπωνίας. Οι κάτοικοι απ' τη μία πλευρά, πεπεισμένοι για τη θεϊκή τους υπόσταση, υιοθετούν μία στάση ανωτερότητας απέναντι σε τρίτους και οι Αυτοκράτορες απ' την άλλη πλευρά, πεπεισμένοι για τη θεϊκή τους υπόσταση και καταγωγή τους, παρά ταύτα διαπιστώνουν ότι πεθαίνουν με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που τελειώνουν και οι κοινοί θνητοί υπήκοοί τους.

Το 660 π.Χ. ιδρύεται το κράτος της Ιαπωνίας απ' τον πρώτο άνθρωπο Ζίμου Τένο ως απεσταλμένου των θεών και έτσι ξεκινάει η διαδρομή της αρχαίας αυτοκρατορικής οδού που φθάνει μέχρι τη σύγχρονη -μοντέρνα εποχή. Ο θεσμός του αυτοκρατορικού θρόνου στη συνείδηση των Ιαπώνων αποτελεί το συνδετικό κρίκο της θεϊκής καταγωγής τους, δεν κατέχει αξία πολιτικής δυνάμεως και συμβολίζει το πολιτιστικό τους ιδεώδες (Bouvier,1991).

Οι πιο φημισμένες πατριές πολεμιστών ή αλλιώς σαμουράι ήταν η Minamoto Clan πατριά ή Genji και η Taira Clan πατριά ή Heike και οι δύο κατάγονταν από αυτοκρατορικούς πρίγκιπες. Στην ιεραρχική διαστρωμάτωση της κοινωνίας, οι δύο πατριές σαμουράι εισέπρατταν σεβασμό και θεωρούνται οι δύο μοναδικές στρατιωτικού χαρακτήρα κυβερνήσεις ολοκληρωμένης δομής και τεράστιας δύναμης. Η αυτοκρατορική καταγωγή τους αποτελούσε κίνητρο συνεργασίας με τον αυτοκρατορικό θρόνο, τους διαδόχους – πρίγκιπες και τους ευγενείς και μετά από πολλαπλές συγκρούσεις μεταξύ όλων των πατριών – σαμουράι καθιερώθηκε οι κυβερνήσεις να συγκροτούνται αποκλειστικά είτε απ' τη Minamoto Clan πατριά, είτε απ' την Taira Clan πατριά. Το αξίωμα όμως που συνόδευε τον τίτλο του Shogun απένειμαν αποκλειστικά και μόνο στη Minamoto Clan πατριά και ονομαζόταν «Ο Minamoto Clan Shogun», δηλαδή ο στρατηγός. Γρήγορα όμως η ιεραρχική διαστρωμάτωση της κυβέρνησης μεταξύ των ελίτ πατριών σαμουράι προκάλεσε έντονο ανταγωνισμό και οι τοπικοί αρχηγοί (οπλαρχηγοί) των διαφόρων πατριών σαμουράι(samurai)ξεκίνησαν να αποσπούν μερίδια εξουσίας αδιαφορώντας για την καταγωγή τους, επηρεασμένοι απ' την κοινωνική πεποίθηση του όρου «gekokujō» δηλαδή ότι αυτοί που βρίσκονται στα χαμηλότερα ιεραρχικά στρώματα της διακυβέρνησης μπορούν να ξεπεράσουν εκείνους που βρίσκονται στα υψηλότερα. Μέσα στο χάος των εσωτερικών διαμαχών ήταν σημαντικό ο άρχοντας-πολεμιστής που θα αναδυόταν να είναι σεβαστό πρόσωπο, να έχει κερδίσει την εμπιστοσύνη όλων των σαμουράι αλλά ταυτόχρονα και των απλών λαϊκών ανθρώπων – εκείνων που ούτε τίτλους ευγενείας κατείχαν, ούτε πολεμιστές ήταν αλλά ούτε και θεϊκή καταγωγή είχαν – και εν συνεχεία να διακατέχεται πρώτον από πνεύμα δικαιοσύνης και αυστηρότητας και δεύτερον από βαθιά ευαισθησία και συμπάθεια προς τους απροστάτευτους. Εκείνος που συγκέντρωσε όλες τις αξίες και τα χαρίσματα ήταν ο Tokugawa Ieyasu, ο πρώτος στρατηγός που εγκαθίδρυσε τη μεγάλη ειρήνη 'Tahei' που διήρκεσε 265 χρόνια έως τα μέσα του 19^{ου} αιώνα και ο ιδρυτής της Tokugawa πολιτικής εξουσίας. Η Tokugawa πατριά ξεκινώντας απ' τον Ieyasu πρόσφερε ακόμα 14 Tokugawa «Shogun» στρατηγούς, διαμορφώνοντας μία πολιτική εξουσία συνώνυμη της μακροβιότερης ειρηνικής περιόδου στην ιαπωνική ιστορία, την Tokugawa Shogunate, δηλαδή κεντρική πολιτική εξουσία και διακυβέρνηση της χώρας με κυρίαρχη την Tokugawa πατριά απ' το 1603 έως το 1868. Η ιστορία των προγόνων έχει μεγάλη

αξία στην ιαπωνική κουλτούρα. Ο Nitta Yoshishige θεωρείται ο κοινός πρόγονος της Tokugawa πατριάς. Ο τέταρτος γιος του Yoshishige, ο Yoshisue εγκαταστάθηκε τον 13^ο αιώνα στην περιοχή Tokugawa και αλλάζει το όνομά του σε Tokugawa Shiro. Η υπεροχή και το κύρος όμως του Tokugawa Ieyasu ενισχυόταν απ' την καταγωγή του, η οποία τον συνέδεε με τον Αυτοκράτορα Seiwa και δικαιοματικά του απονέμεται ο τίτλος «Genji Lord», δηλαδή άρχοντα της Minamoto Clan πατριάς και ως άρχοντα της συγκεκριμένης πατριάς μπορεί να ανέβει στο υψηλότερο επίπεδο της κυβερνητικής ιεράρχησης της χώρας του (www.wdl.org).

Η περίοδος των εσωτερικών πολέμων προκάλεσε το θάνατο δεκάδων χιλιάδων ατόμων, τεράστιες καταστροφές σε σπίτια, σε ζώα και στην ύπαιθρο. Πολλές πόλεις έγιναν ερείπια, η γη ερημώθηκε και ολόκληρες περιοχές παρέμειναν ακατοίκητες. Ήταν η καλύτερη στιγμή να αναλάβει ο Ieyasu την ανασυγκρότηση της χώρας, ο οποίος πίστευε ότι η πολιτική εξουσία δεν είναι για να την απολαμβάνει μόνον ένας – ο αρχηγός – αλλά είναι χρήσιμη ως διαδικασία της οποίας τα καλά απολαμβάνει ολόκληρος ο πληθυσμός μιας περιοχής. Το όνειρό του ήταν όχι απλώς η εγκαθίδρυση της ειρήνης, της ηρεμίας και της ασφάλειας στο εσωτερικό της χώρας, αλλά αυτά τα πολύτιμα αγαθά να έχουν διάρκεια και τα οφέλη αυτών να τα εισπράττουν οι άνθρωποι, ανεξαρτήτως του ατόμου που κυβερνάει τη χώρα τους. Ανέλαβε δράση, ξεκινώντας τα θεμέλια της οργανωμένης διοίκησης και ολοκληρωμένης αναδιαμορφώσεως της Ιαπωνίας. Ασχολήθηκε με την αγροτική ανασυγκρότηση και το οδικό δίκτυο, με την ανάπτυξη των πόλεων, με τη διαχείριση αποβλήτων και την ύδρευση, με την εκπαίδευση και την ανάπτυξη σχολείων, με τη νομοθεσία και τη θέσπιση νόμων περί προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, με την οικονομία και το εμπόριο, στήριξε την κοπή νομισμάτων, ενίσχυσε το θαλάσσιο εμπόριο μεταξύ των πόλεων ενισχύοντας εκείνες τις περιοχές που χαρακτηρίζονταν ως φυσικά λιμάνια, ασχολήθηκε με τα ορυχεία και τον ορυκτό πλούτο τους και πολλά άλλα. Ήθελε να δώσει το καλό παράδειγμα και επιθυμούσε να το ακολουθήσουν όλοι οι απόγονοι Tokugawa Shogun της πατριάς του. Στα χρόνια του Ieyasu μεταφέρθηκε και η έδρα της κυβέρνησης στο σημερινό Τόκιο που τότε ονομαζόταν Edo και ήταν η πρωτεύουσα όλων των φεουδαρχικών κτήσεων της οικογένειας Tokugawa. Εκεί στο Edo αναπτύχθηκαν οι λειτουργίες του διοικητικού και πολιτικού κέντρου της χώρας και γρήγορα το μικρό ασήμαντο ψαροχώρι μετατράπηκε σε εμπορικό σταυροδρόμι και μητροπολιτική περιφέρεια (Tokugawa, 2009).

Φαίνεται έντονη σύνδεση ανάμεσα στον αρχηγό της Tokugawa πατριάς τον πρώτο αρχιστράτηγο, δηλαδή ανώτατο άρχοντα της Ιαπωνίας με την πόλη-πρότυπο Edo. Έχει εισχωρήσει στη συνείδηση του ιαπωνικού λαού η πεποίθηση πως η εποχή Edo ταυτίζεται με την ιστορική περίοδο Tokugawa και υπάρχει ειδική μνεία στο πρόσωπο του Ieyasu ως του

σπουδαιότερου ηγέτη της προ μοντέρνας ιαπωνικής ιστορίας. Σημασία δίνεται στο γεγονός ότι ο Ieyasu έλαβε τον τίτλο του Shogun απ' τον ίδιο τον αυτοκράτορα ως δείγμα του σεβασμού προς το εθνικό σύμβολο της χώρας, το οποίο ταυτιζόταν απόλυτα με το πολιτιστικό ιδεώδες όλου του ιαπωνικού λαού, ανεξαρτήτως κοινωνικής και οικονομικής τάξεως. Ο αυτοκρατορικός θρόνος συνδεόταν για πολλές δεκαετίες με την πόλη Κιότο και γι' αυτό το λόγο ως πολιτιστικό ιδεώδες ο αυτοκράτορας παρέμεινε στην παλαιά πρωτεύουσα της Ιαπωνίας, το Κιότο – το οποίο εξακολουθούσε να κατέχει τη θέση ισχυρότατου πολιτιστικού κέντρου, καθώς η Edo δεν είχε ακόμα αναδειχθεί πολιτιστικά. Η πολίχνη Edo ιδρύθηκε στα τέλη του 12^{ου} αιώνα στο σημείο όπου ο ποταμός Sumida εκβάλλει στον κόλπο Edo – την εποχή αυτή τα νερά καλύπτουν την περιοχή που σήμερα (2017) καταλαμβάνει το εμπορικό κέντρο της σύγχρονης πρωτεύουσας της Ιαπωνίας του Τόκιο. Η Edo ως περιοχή κατοικήθηκε απ' τους προϊστορικούς χρόνους και βρίσκεται στα νοτιοανατολικά της νήσου Honshu, στη βόρεια ακτή του ομώνυμου κόλπου, στα όρια της πεδιάδας Κάντο και απλώνεται στη δεξιά όχθη του ποταμού Άρα.

Η εδαφική έκταση της πόλης χωρίζεται σε δύο μέρη: την περιοχή των λόφων και τη χαμηλή προσχωσιγενή πεδιάδα των ποταμών Τάμα, Edo και Άρα. Ορισμένες ζώνες της πεδιάδας βρίσκονται χαμηλότερα απ' το επίπεδο της επιφάνειας της θάλασσας και οπωσδήποτε καμία δεν βρίσκεται ψηλότερα από 5μ. απ' την επιφάνειά της. Συνεπώς, η περίοδος – η οποία κατέχει περίοπτη θέση στην ιαπωνική ιστορία απ' το 1600 έως και το 1868 ονομάστηκε «Edo Εποχή» απ' την πόλη Edo (σημερινό Τόκιο) που ήταν η έδρα της δυναστείας των Ιαπώνων Shogun Tokugawa. Κι ενώ ο αυτοκράτορας εξακολουθούσε να διατηρεί το θρόνο του και να βιώνει τα προνόμια της εσωτερικής σταθερότητας και γαλήνης των 265 χρόνων ως πολιτιστικό εθνικό σύμβολο, πρότυπο πνευματικότητας, ευγένειας, αρετής και επιμέλειας ο Ieyasu ασχολήθηκε με τους πολιτικούς μηχανισμούς, το κοινωνικό – εκπαιδευτικό σύστημα, τις οικονομικές – εμπορικές σχέσεις σε πλήρη ισορροπία και σεβασμό με το περιβαλλοντικό πλαίσιο που του επέτρεπε να διαχειριστεί ο φυσικός πλούτος της χώρας και με τις φυσικές επιρροές που δέχθηκε η μητροπολιτική περιφέρεια Edo και οι υπόλοιπες μικρές ή μεγάλες ιαπωνικές πόλεις (Totman, 2000).

Η κοινωνία της πόλης Edo ως προς τη δομή και την ιστορία της εξελίχθηκε βάσει των πολιτικών, στρατιωτικών, οικονομικών και ιδεολογικών σχέσεων που αναπτύχθηκαν στο εσωτερικό της ως αλληλοβοηθητικά δίκτυα ανθρώπινων επιδιώξεων και συγκεκριμένα των Shogun δηλαδή αρχιστράτηγων της κεντρικής εξουσίας Tokugawa. Οι κοινωνικές σχέσεις, δηλαδή οι πολιτικές, οι στρατιωτικές, οι οικονομικές και οι ιδεολογικές αναπτύχθηκαν σε πλήρη αρμονία με τα χαρακτηριστικά της φύσης. Η κοινωνική εξουσία της εποχής αυτής κυριάρχησε

τόσο με τόλμη και με αρετή, όσο και με οργάνωση και επιμέλεια στο ανθρώπινο περιβάλλον, κατακτώντας παράλληλα μία σχέση αλληλοσεβασμού με το φυσικό περιβάλλον της χώρας. Μία εκτεταμένη εξουσία φεουδαρχικού τύπου στρατοκρατική αυτοκρατορία μπορεί να καλύπτει αχανείς εκτάσεις με τις διαταγές της ενώ να μπορεί ταυτόχρονα να κινητοποιεί θετικές δεσμεύσεις απ' τον πληθυσμό της διεισδύοντας στην καθημερινή ζωή του; Η Tokugawa της Ιαπωνίας απέδειξε ότι γίνεται, καθώς η εκτεταμένη εξουσία είναι αποτέλεσμα θέλησης ομάδων και θέσπισης θεσμών. Η σωστή εξάρτηση από τους πολιτικούς, οικονομικούς, στρατιωτικούς και ιδεολογικούς παράγοντες ή κοινωνικές σχέσεις (όπως αναφέρονται νωρίτερα) ενίσχυσαν την ειρηνική και σταθερή επικράτηση αυτής της εκτεταμένης εξουσίας. Η άρτια διοικητική και υλικοτεχνική υποδομή της συνέβαλε αποφασιστικά στη συνειδητή υπακοή του ιαπωνικού λαού. Η καθολικότητα της εκτεταμένης εξουσίας εξαρτήθηκε από ισχυρότατα βοηθητικά μέσα όπως ήταν το νομισματικό σύστημα, το μορφωτικό επίπεδο, τα υψηλά ποσοστά μορφωμένων, οι αγορές και τα εμπορικά δίκτυα, οι νόμοι, η ανάπτυξη εθνικής παραδοσιακής κουλτούρας (Roberts, 2012)

Η κοινωνία Edo ξεκίνησε να αναπτύσσεται ως μία ιεραρχούμενη φεουδαρχική κοινωνία φαινομενικά και επιφανειακά. Εις βάθος όμως υπήρχε μία δυνατή και συνειδητή συλλογική κοινωνία. Η ιεραρχική διαβάθμιση βασίζεται εξ ολοκλήρου στη συλλογική εξουσία, δηλαδή στη νόμιμη εξουσία που χρησιμοποιείται μόνο για συλλογικούς σκοπούς, εκχωρείται και ανακαλείται μέσω βαθύτατης ιδεολογικής ελευθερίας των συμμετεχόντων. Όσοι καταλαμβάνουν ανώτερες βαθμίδες έχουν κύρος, παίρνουν αποφάσεις και χρησιμοποιούν υλικούς πόρους εκ μέρους όλης της ομάδας και δεν στρέφουν τους υλικούς πόρους της ομάδας προς δική τους ιδιωτική χρήση. Οι πολιτικοί μηχανισμοί αναπτύσσονται παράλληλα με το κοινωνικό σύστημα στην πόλη Edo. Υπάρχει η πολεμική κοινωνική τάξη ή αλλιώς στρατιωτικοί διοικητές στην οποία ανήκουν οι σαμουράι δηλαδή οι πολεμιστές. Υπάρχουν τα κέντρα πολιτικής εξουσίας, τα Shogunate ή αλλιώς συμμαχικοί οίκοι – πατριές προς τον Shogun, δηλαδή τον αρχιστράτηγο της κεντρικής εξουσίας, στα εν λόγω κέντρα ανήκουν οι daimyo ή αλλιώς άρχοντες φέουδων. Η πολεμική κοινωνική τάξη και τα κέντρα πολιτικής εξουσίας λειτουργούν με βάση το Bakuhan, ένα μείγμα φεουδαρχικού συστήματος του Bakufu των σαμουράι κατά τη διάρκεια των περιόδων Kamakura Period και Muromachi Period και των han του δικτύου των daimyo των μεσαιωνικών ιστορικών χρόνων. Εν ολίγοις, τα διοικητικά κέντρα κοινωνικής εξουσίας που μεσουρανούσαν σε προηγούμενες ιστορικές – πολιτικές περιόδους, δηλαδή τα bakufu και τα han, συνενώθηκαν σε ένα μεικτό σύστημα πανίσχυρης δομής, ικανής να προσαρμοστεί σε μία απόλυτα διαβαθμισμένη κοινωνία, η οποία απέδιδε αδιαμφισβήτητη εξουσία στον αρχιστράτηγο

Shogun και απόλυτο σεβασμό στον αυτοκράτορα. Προσθέτως στη δυναμική του θρόνου και της κεντρικής εξουσίας ή πρωτοκαθεδρίας του Shogun εκφράζεται ιδεολογικά η θεωρία της καταγωγής απ' τους προπάτορες και απ' τους θεούς. Η κοινωνία της πόλης Edo συνδυάζει τρεις ευρύτερους κοινωνικούς θεσμούς: *πρώτον* το τελετουργικό κέντρο, δηλαδή τις κεντρικές συγκεντρωτικές ομάδες, οι οποίες στηρίζουν την κοινωνική εξουσία και τους μηχανισμούς της, *δεύτερον* την πόλη-κέντρο, δηλαδή τη μήτρα όλων, εκεί απ' όπου θα αναγεννηθούν τα πάντα και *τρίτον* τη γραφή ως μέσο με τον οποίο ξεπέρασαν οι άνθρωποι (ο ιαπωνικός λαός) τα εμπόδια προφορικής και γραπτής επικοινωνίας. Τα πεδία εκείνα όπου αυτοί οι τρεις κοινωνικοί θεσμοί έρχονταν σε επαφή και κατάφερναν επιτυχώς να συνεργαστούν ξεχώριζαν. Η συνεργασία των κοινωνικών θεσμών επιφέρει πρόοδο στην ανθρώπινη συλλογική πορεία εγκαινιάζοντας πάντα κάτι νέο, μία νέα μορφή δημιουργίας, μία νέα κουλτούρα, ένα νέο πολιτισμό και στην ειδική περίπτωση της εργασίας τον πολιτισμό της εποχής Edo (Mann,2010).

4.5. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ EDO ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Ο γεωγραφικός χώρος της πόλης Edo πάνω στον οποίο εκτείνεται ο πολιτισμός της δεν παρέμεινε σταθερός μέσα στα γεωγραφικά του όρια, αλλά τα ξεπέρασε. Οτιδήποτε συνέβαινε στην πόλη σε μικρό τοπικό επίπεδο ως ένα τοπικό μικρό κράτος εξαπλωνόταν γρήγορα στις περιφερειακές περιοχές. Οποιοδήποτε κοινωνικό φαινόμενο οικονομικού, πολιτικού, θρησκευτικού, ηθικού, στρατιωτικού, τεχνικού, αισθητικού, νομικού χαρακτήρα διαδοχικά ακολουθούσε την πορεία πόλη-κέντρο, περιφέρεια, προάστια και αγροτικές περιοχές, ύπαιθρο. Απ' το μικρό τοπικό επίπεδο έφθανε στη συνολική γεωγραφική περιοχή ολόκληρης της χώρας, δηλαδή απ' τον πολιτισμό της πόλης Edo στον πολιτισμό της εποχής Tokugawa και απ' τον πολιτισμό της ιστορικής περιόδου Tokugawa στον ευρύτερο πολιτισμό του έθνους, τον ιαπωνικό πολιτισμό. Την ιστορική περίοδο 17^ο – 18^ο – 19^ο αιώνα η εποχή Tokugawa δεν έχει να υποδείξει απλώς το πολιτικό σύστημα κοινωνικής εξουσίας, το εκπαιδευτικό σύστημα, τις τέχνες και τα γράμματα, την αστική ανάπτυξη και την καθημερινότητα των ανθρώπων, αλλά το πνευματικό και ηθικό ύφος του ανθρώπου, την αληθινή εις βάθος καλλιέργειά του, την ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και έκφρασης συναισθημάτων, την επαφή με τη φύση και το σεβασμό προς αυτήν, τη σοβαρότητα απέναντι στην μοναδικότητα της υπάρξεως του ατόμου, την εσωτερική σύνδεση

του λαού, την συνειδητή υπαγωγή του ατόμου εις το σύνολο, δηλαδή το «ανήκειν» του ατόμου προς το «ανήκειν» του συνόλου, του λαού ως «όλον», την επιθυμία για γνώση και διάδοσης αυτής, την ορθή χρήση της επιστήμης προς όφελος του ανθρώπου (e-δομή, 2000).

Ο πληθυσμός της Ιαπωνίας ζούσε σε μία πολύ πιο εκτεταμένη, διάχυτη, υπερβατική, ιδεολογική, γεωπολιτική οργάνωση, εντελώς διαφορετικά απ' τα τότε ευρωπαϊκά δεδομένα. Η Ιαπωνία ανέπτυξε τη συλλογικότητα ενισχύοντας τους δεσμούς των πολιτών τόσο με τις τοπικές κοινωνίες των οίκων-πατριών, όσο και με τη μητρόπολη Edo. Στόχος ήταν η δημιουργία εθνικής ταυτότητας και συνείδησης. Δεν ήταν απλώς μία διαδικασία ενότητας ατομικών προσπαθειών, αλλά ξεκινούσε απ' την κεντρική εξουσία και έφθανε μέχρι και το νέο μικρό παιδάκι που ξεκινούσε την πορεία του στην κοινωνία απ' την πρώτη μέρα στο σχολείο. Όλες οι προσπάθειες εστίαζαν στη βελτίωση των συνθηκών ζωής και επικράτησης της ειρήνης, της ασφάλειας και της σταθερότητας. Τα κοινωνικά δίκτυα αλληλοεπιδρούσαν μέσω της γεωργίας, του εμπορίου (θαλάσσιου και χερσαίου), του εκπαιδευτικού συστήματος, του τρόπου διασκέδασης, μέσω των διαφόρων τεχνών αλλά και των ιερών προσκυνημάτων σε τόπους λατρείας. Αυτές οι αλληλεπιδράσεις δημιουργούσαν ποικίλα περιφερειακά δίκτυα, τα οποία συνδέονταν με όλα τα επίπεδα των σχέσεων της κοινωνικής εξουσίας. Όσο αναπτυσσόταν το κέντρο – η πόλη Edo – τόσο αναπτύσσονταν οι ποικίλες περιφερειακές περιοχές, προάστια, αγροτικές περιοχές, ύπαιθρος. Στην Ιαπωνία της εποχής των Tokugawa υπήρχαν 260 daimyō ή αλλιώς τοπικοί άρχοντες, άρα υπήρχαν 260 πόλεις μικρές ή μεγάλες με πολλαπλές οικονομικές δυνατότητες που είχαν ως πρότυπο την πόλη Edo. Ο ευρύτερος πολιτισμός εξωτερικά – όπως τον αντιλήφθηκαν και οι Πορτογάλοι που έφθασαν στην Ιαπωνία πρώτοι κατά τον 16^ο αιώνα – με μόνιμους περιχαρακωμένους κοινωνικά εδαφικούς χώρους οδηγούσε εσωτερικά στη μητρόπολη Edo, πόλη-κέντρο και τα μικρά τοπικά κέντρα γύρω της, αλλά και αντίστροφα, δηλαδή εσωτερικά προς εξωτερικά πάντοτε η ίδια αλληλεπίδραση, εμπιστοσύνη, αλληλεγγύη και συνεργασία των δικτύων.

Η εδαφική μονιμότητα σε συνδυαζόμενη κοινωνική σταθερότητα πρόσφεραν αυξανόμενη εκμετάλλευση γης. Η κεντρική εξουσία προσπαθούσε να ρυθμίζει όσο καλύτερα και σταθερότερα γινόταν τις οικονομικές, τις πολιτικές, τις νομικές, τις εμπορικές καταστάσεις που πρόκυπταν μέσα στην κοινωνία για να αντισταθμίζει την ανασφάλεια που πρόσφερε το φυσικό περιβάλλον στους κατοίκους της χώρας με τον ασταθή ποικιλόμορφο κλιματικό και γεωμορφολογικό χαρακτήρα του, όπως έχει αναφερθεί νωρίτερα. Η προσχωσιγενή πεδιάδα των ποταμών Tama, Edo της πόλης Edo, τα ποτάμια και τα θαλάσσια ιζήματα που καλύπτονται από

πολλά μέτρα ηφαιστειακής τέφρας της εύφορης πεδιάδας Kanto Basin, οι προικισμένες πεδιάδες της νήσου Honshu με τα τοπικά μικροκλίματά τους, τους καλοκαιρινούς – χειμερινούς μουσώνες με τις βροχές που προκαλούν, οι πλημμύρες, τα πολλαπλά ηφαίστεια και οι υψομετρικές διαφορές των οροσειρών της δημιούργησαν πολλαπλές ζώνες γεωργικής καλλιέργειας. Η κατανομή της γεωργίας ακολούθησε την ίδια εξελικτική πορεία της κατανομής πληθυσμού, άκρως επηρεασμένη απ’ το κλίμα και τη γεωλογία – μορφολογία εδάφους. Ιδιαίτερης σημασίας τα γόνιμα εδάφη της εύφορης πεδιάδας Κάντο εξαιτίας του χαρακτηρισμού της ως η μεγαλύτερη επίπεδη επιφάνεια ηπειρωτικής γης όπου περιλαμβάνει και τη μητροπολιτική περιφέρεια Edo. Όσο μεγαλύτερη η εδαφική σταθερότητα της παραγωγής ρυζιού, τόσο μεγαλύτερη ήταν η μακροπρόθεσμη απόδοση της γεωργικής καλλιέργειας. Όσο μεγαλύτερη η εδαφική μονιμότητα, τόσο μεγαλύτερη η επένδυση στη φύση και η δημιουργία στρατηγικών θέσεων δικτύων πρώτης ύλης όπως νερό, ξυλεία και ζώα. Συνεπώς, η γη που γονιμοποιείται με πιο φυσικό τρόπο, δηλαδή αυτή που μπορεί να υποστηρίξει τη μόνιμη γεωργία σε παραποτάμιες κοιλάδες, όχθες λιμνών και δέλτα ποταμών με συχνές πλημμύρες γίνεται πιο δεσμευτική με τους ανθρώπους κυρίως τους αγρότες, την 3^η κοινωνική τάξη της κοινωνίας Edo και με την καθημερινότητά τους (Watanabe,2012).

Οι ετήσιοι κύκλοι βροχόπτωσης και πτώσης σε χιόνι και χαλάζι, η καθίζηση, οι προσχώσεις εκτάσεων, τα όρια της τοπογραφίας προσδιόρισαν τα επίπεδα παραγωγής της γεωργικής καλλιέργειας ρυζιού σε εποχιακές διακυμάνσεις. Ωστόσο, η ομοιομορφία και η σταθερότητα των χαμηλών πεδιάδων βοήθησε να αναπτυχθούν συστήματα χρήσης της γης και να ενισχυθεί η εκμετάλλευση ή καλλιέργεια γεωργικών εκτάσεων αποκλειστικά για ρύζι. Τα χωράφια καλλιέργειας ρυζιού “paddy fields” ανέδειξαν την κουλτούρα του ρυζιού ως χαρακτηριστικό τόσο της κοινωνικής τάξης των αγροτών, όσο και της ιαπωνικής κουλτούρας. Υπήρχαν αρκετές περιπτώσεις καταστροφής της σοδειάς ή πτώση στην απόδοση ανά στρέμμα. Στην περίπτωση του φυσικού φαινομένου «yamase» όπου ψυχρός αέρας από την Οχοτσικική θάλασσα επηρέαζε τη θερμοκρασία προκαλώντας πτώση δύο με τρεις βαθμούς χαμηλότερα από τα συνηθισμένα επίπεδα, γεγονός που κατέστρεφε τη σοδειά, καθώς το ρύζι για να μεγαλώσει σωστά χρειάζεται ένα καλοκαίρι μεσαίας θερμοκρασίας γύρω στους 20°C. Η πτώση δύο με τρεις βαθμούς στη θερμοκρασία αντιστοιχούσε σε πτώση 30% - 50% της απόδοσης ανά στρέμμα καλλιέργειας ρυζιού(www.britannica.org)

Έχοντας γνώση της καταστάσεως, ο Ieyasu ξεκινάει την ανάπτυξη και την επέκταση σε όλους τους τομείς, με αφετηρία τους ενισχυτικούς μηχανισμούς της αγροτικής καλλιέργειας (την εποχή της αναδόμησης 1600 – 1700 μ.Χ.). Θεωρήθηκε απαραίτητο η αύξηση του πληθυσμού και οι

συνθήκες ειρήνης να συνδεθούν με μία επεμβατική διαδικασία στις ροές των ποταμών της εύφορης πεδιάδας Κάντο εκεί που βρίσκεται η μητρόπολη Edo και μετά την πρώτη εφαρμογή να ακολουθηθεί η ίδια διαδικασία «ημέρευσης» των υπόλοιπων ποταμών που διέσχιζαν τις πόλεις της Ιαπωνίας. Τα ποτάμια ήταν οι πιο σημαντικοί διαβρωτικοί παράγοντες που έσκαβαν βαθιές απότομες κοιλάδες, συχνά απ' τις έντονες βροχοπτώσεις και τους πολλαπλούς τυφώνες, πλημμύρες κατέστρεφαν την πόλη-κέντρο Edoκυρίως, τις λοιπές πόλεις αλλά και τις γεωργικές καλλιέργειες. Κτίζονται φράγματα και αναχώματα αλλάζοντας την κατεύθυνση της ροής των ποταμών μετατρέποντας τις κοιλάδες τους σε γόνιμα εδάφη, χρήσιμα για καλλιέργεια ρυζιού. Τα εγγειοβελτιωτικά συστήματα των κάμπων απέδωσαν αυξάνοντας την ετήσια απόδοση ρυζιού και έτσι πέραν των καλλιεργειών ρυζιού στις πολλαπλές πεζούλες λοφοπλαγιές δημιουργήθηκαν νέες πεδινές εκτάσεις προς εκμετάλλευση. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθεί ο αγροτικός πληθυσμός γύρω απ' τις χαμηλές πεδιάδες. Σε προηγούμενες εποχές τα χωριά που βρίσκονταν γύρω απ' τα κτήματα – ιδιοκτησίες του άρχοντα αντιμετωπίζονταν με ασέβεια απ' τους πολεμιστές, οι οποίοι τα θεωρούσαν ως κατάλληλα πεδία για μάχες. Οι πολεμιστές βρίσκονταν για αυτό το λόγο κατά προτίμηση να ζουν στα προάστια, στην ύπαιθρο, στα χωριά. Ο Ieyasu αποφασίζει να ενισχύσει την αυτονομία της αγροτικής οικογένειας και ταυτόχρονα τη συλλογικότητα όλων των αγροτικών οικογενειών ανά χωριό, ανά περιοχή φτιάχνοντας ουσιαστικά ένα υποσύστημα εξουσίας. Συνεχίζοντας, διαχωρίζει τους πολεμιστές απ' την κοινωνική τάξη των αγροτών μετατρέποντας τους πρώτους από στρατιωτικούς-διοικητές σε πολιτικούς-διοικητές και διοικητικούς υπαλλήλους της κυβέρνησης Tokugawaκαι ως συνέπεια μετακινούνται προς τα μεγάλα κέντρα κάποιοι - βάσει αξιωμάτων – και προς την πόλη-κέντρο Edo οι υπόλοιποι(Kazuya & Shigenobu,2000)

Εν συνεχεία, μπαίνει σε εφαρμογή το σύστημα σχεδιασμένης αστικής και αγροτικής εγκατάστασης, καθώς επικρατεί η άποψη η μητρόπολη Edoνα σχεδιαστεί σε ισορροπία με την ύπαιθρο, ώστε ο κάτοικος της μητρόπολης να μη θεωρηθεί κατώτερης κατηγορίας απ' τον κάτοικο της υπαίθρου. Η μητρόπολη πρέπει να θεωρείται ότι αγκαλιάζει την ύπαιθρο και όχι το αντίθετο, δηλαδή ότι χωρίζεται απ' αυτήν. Ενώ οι φυσικές συνθήκες επιφέρουν διακυμάνσεις της γεωργικής καλλιέργειας και της αγροτικής οικονομίας δεν συντελείται διαφοροποίηση στον οικισμό αγροτικού τύπου. Τα παραδοσιακά αγροτικά σπίτια είναι κατασκευασμένα από φυσικά υλικά όπως άχυρα ρυζιού, καλάμια, φλοιούς δέντρων, χώμα ενισχυμένο με μπαμπού για εξωτερικούς τοίχους, ψάθες για το δάπεδο, παραπετάσματα από φύλλα για το διαχωρισμό των δωματίων. Τα αγροτικά σπίτια δεν ήταν κατάλληλα για δριμύ χειμώνα, γι' αυτό ευθυγραμμίζονταν τα σπίτια το ένα δίπλα στο άλλο και κατά μήκος ενός κύριου δρόμου, κυρίως

στις περιπτώσεις των παραθαλάσσιων περιοχών και στις παραποτάμιες κοιλάδες. Υπήρχε μία εσωτερική οργάνωση του χωριού και μία αρμονία που οδηγούσε απ' τις συμπαγείς κατοικίες στον κεντρικό ναό. Απ' τη μια πλευρά το σύστημα αγροτικής εγκατάστασης απ' την κεντρική εξουσία, απ' την άλλη πλευρά η ενίσχυση της γεωργικής καλλιέργειας ρυζιού από πρωτοβουλίες εις το πνεύμα συλλογικότητας και κοινής ωφέλειας των ισχυρών φεουδαρχικών – αρχοντικών οικογενειών, οι αγροτικές οικογένειες είχαν σοβαρούς λόγους να διαμένουν και να εργάζονται στην ύπαιθρο. Εξάλλου, το ρύζι έπαιζε το βασικότερο ρόλο στη διατροφή του λαού(Tokugawa,2009)

Την περίοδο Tokugawa ευνοήθηκε η δημιουργία αστικών κέντρων και το σύστημα αστικής εγκατάστασης. Η καταγωγή πολυάριθμων ιαπωνικών πόλεων της σύγχρονης εποχής ανάγεται σε αυτήν την ιστορική περίοδο. Όσες οι οικογένειες daimyo, τόσες ήταν οι πόλεις, μικρές – μεγάλες όλες διατηρούσαν έναν παραδοσιακό χαρακτήρα της μορφής πόλεως-κάστρου. Λόγοι προστασίας των γαιών της κάθε οικογένειας αλλά και λόγοι επιδείξεως αυτοδυναμίας και εξουσίας, κάθε πατριά έκτιζε και ένα κάστρο. Αποφασίστηκε ανακατανομή των daimyo και μεγάλος περιορισμός στο κτίσιμο νέων κάστρων, ενώ όλα τα κάστρα-φρούρια μετατρέπονται σε διοικητικά κέντρα της διακυβερνήσεως του Shogun-αρχιστράτηγου. Τα διοικητικά κέντρα γίνονται κέντρα εξουσίας πολιτικής – στρατιωτικής – οικονομικής ενότητας των διαφόρων πατριών-αρχόντων daimyo και του αρχιστράτηγου. Τα διοικητικά κέντρα αποκτούν χαρακτήρα αστικό, μοιάζουν σε μικρογραφία της μητρόπολης Edo και γίνονται μικροί εμπορικοί πυρήνες γύρω απ' τους οποίους συσπειρώνονται έμποροι και χειροτέχνες. Ωστόσο, τα διοικητικά κέντρα ταυτόχρονα κατέχουν θέση έδρας για τον κάθε τοπικό άρχοντα γύρω απ' τον οποίο διορίζονται σαμουράι που προσφέρουν υπηρεσίες και γύρω απ' τους σαμουράι αναπτύσσεται ένα δίκτυο εμπορών ειδικά σχεδιασμένο για να καλύπτει τις ανάγκες ένδυσης και σίτισης αυτών των διοικητικών αξιωματούχων. Τα κάστρα-πόλεις έγιναν αισθητικά ηπιότερα, δεν προκαλούσαν τρόμο και δεν θυμίζουν κάτι απ' το παρελθόν γιατί αναβαθμίστηκαν αρχιτεκτονικά, ήρθαν σε ισορροπία με το φυσικό περιβάλλον και αποτελούσαν πλέον αναπόσπαστο τμήμα του γενικού τοπίου (www.ndl.go.jp & www.khanacademy.org).

4.6. Η ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ EDO

Ο αρτιότερος αστικός σχεδιασμός έλαβε χώρα στην άλλοτε πολίχνη Edo με αρχικό στόχο να γίνει το πολιτικό – οικονομικό – στρατιωτικό – εμπορικό κέντρο της χώρας, η μητρόπολη της κεντρικής εξουσίας, το σύμβολο κύρους και αίγλης του αρχιστράτηγου. Ο Ieyasu μεταφέρει την έδρα του Shogunate των Tokugawa ή αλλιώς της κυβέρνησης για να σηματοδοτήσει το ξεκίνημα

μίας νέας εποχής. Τόσο το κοινωνικό σύστημα, όσο και η πολιτική εξουσία διακυβέρνησης στόχευαν στην κοινωνική οργάνωση και στην ανάπτυξη καλύτερων συνθηκών διαβίωσης που μακροπρόθεσμα αποτελέσματά τους θα ήταν η διατήρηση της εσωτερικής ειρήνης και της σταθερότητας, αλλά και η αύξηση του πληθυσμού (κατακερματισμένου από τις εμφύλιες συγκρούσεις και τις φυσικές καταστροφές όπως φωτιές, σεισμοί, εκρήξεις ηφαιστείων). Ταυτόχρονα, όλα τα δίκτυα πολιτικής εξουσίας θα ενίσχυαν τις προσπάθειές τους ώστε να λειτουργήσει άψογα ο μηχανισμός της ειρηνικής διαβίωσης. Η υλικοτεχνική υποδομή κρίθηκε απαραίτητη να ξεκινήσει νωρίτερα. Πολλαπλά φράγματα και αναχώματα θέτουν υπό πλήρη έλεγχο τις πλημμύρες που ταλαιπωρούν την πόλη Edo. Η ολοκληρωμένη διαχείριση της ροής των ποταμών της πόλης διαμορφώνει τις κοιλάδες των ποταμών, νέες εκτάσεις προκύπτουν, έτσι διαμορφώνονται μεγάλες οδοί – η πιο φημισμένη της εποχής η Tōkaidō που ένωσε τη μητρόπολη Edo, έδρα του αρχιστράτηγου, με την πολιτιστική έδρα του αυτοκράτορα το Κιότο ανοίγονται δρόμοι που διευκολύνουν τη χερσαία μεταφορά εμπορευμάτων, καθώς η μητρόπολη είναι μεγάλο κέντρο κατανάλωσης, παραγωγής και διακίνησης αγαθών και υπηρεσιών. Παράλληλα, οι δρόμοι δεν φτιάχνονται αυθαίρετα, δεντροφυτεύονται για να μπορούν οι ταξιδιώτες να ξεκουράζονται απολαμβάνοντας ένα όμορφο τοπίο. Κατά μήκος των δρόμων εμφανίζονται «σπίτια του τσαγιού», όπου μαζί με το τσάι σερβίρουν τοπικά φαγητά ενώ κτίζονται πανδοχεία για εκείνους τους ταξιδιώτες που προορίζονταν να ταξιδέψουν περισσότερο από 40 χλμ. (καθώς το να διανύσει κάποιος 40 χλμ. καθημερινά ήταν κάτι το φυσιολογικό). Κατασκευάζονται και ενδιάμεσοι σταθμοί ανεφοδιασμού για τα άλογα και για την επικοινωνία διαμέσου αλληλογραφίας(Totman,2000)

Η Edo, ως παράκτια πόλη, αντιμετώπιζε τη μεγαλύτερη πρόκληση της εποχής, την παροχή καθαρού νερού στους κατοίκους της, οι οποίοι από 200.000 αυξάνονταν καθημερινά. Η επέκταση της πόλεως προέκυψε μέσω των εγγειοβελτιωτικών διαδικασιών της παράκτιας και παραποτάμιας γης και οι προσπάθειες να φτιάξουν βρύσες κοντά στα νερά των εκτάσεων αυτών θα είχε ως αποτέλεσμα αλατούχο νερό. Αποφασίζει η κυβέρνηση να φτιάξει ένα ολοκληρωμένο σύστημα νερού και κατασκευάζεται το πρώτο υδραγωγείο που απλώνεται σε 17 χλμ. απ' το σημερινό πάρκο Inokashira Park του σύγχρονου Τόκιο μέχρι το κέντρο της τότε μητρόπολης Edo με σωλήνες τοποθετημένους κάτω απ' το χώμα που επενδύονται με ξύλο. Το πρώτο υδραγωγείο «Kanda Josui» φθάνει τα όρια των δυνατοτήτων του το 1652, όπου καθώς αυξάνεται ο αστικός πληθυσμός αυξάνονται οι απαιτήσεις σε καθαρό νερό και έτσι κατασκευάζεται ένα δεύτερο υδραγωγείο μεγαλύτερο το «Tamagawa Josui». Λεπτομερή αρχεία της εποχής επιβεβαιώνουν τη λειτουργικότητα του υδραγωγείου και την καθαρότητα του νερού.

Το δίκτυο των σωλήνων και η χρήση του συνδεόταν με την καθαρότητα του νερού και έτσι η κυβέρνηση έλαβε μέτρα προστασίας απαγορεύοντας την οποιαδήποτε εναπόθεση περιττωμάτων και οικιακών σκουπιδιών στους ποταμούς, απομακρύνοντας οποιαδήποτε κατασκευή υπόστεγου, ορειβατικού καταφυγίου ή καλύβας κοντά στο δέλτα των ποταμών και στις πηγές-εισόδους των υδραγωγείων. Παράλληλα το νησί «Eitai Island » σχεδιάστηκε ως ο σκουπιδότοπος της πόλης Edo, μία απόφαση που οδήγησε στην άνθηση του επαγγέλματος της διαχείρισης των οικιακών αποβλήτων τους. Αυτά τα άτομα ήταν υπεύθυνα να τα συλλέγουν και να τα μεταφέρουν στον καθιερωμένο σκουπιδότοπο. Κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα η μητρόπολη Edo είχε καταγεγραμμένους 80 συλλέκτες οικιακών αποβλήτων. Το αποχετευτικό σύστημα της πόλεως είχε βελτιώσει την υγιεινή των κατοίκων και γενικότερα η υγιεινή ήταν ένα ζήτημα υψίστου σημασίας για ολόκληρο τον ιαπωνικό λαό. Η ύπαιθρος και τα προάστια χρησιμοποιούσαν τα ανθρώπινα απορρίμματα ως υψηλής ποιότητας λίπασμα και το χρησιμοποιούσαν ευρέως όπως και την κοπριά απ' τα ζώα. Η σωστή διαχείριση των αποβλήτων, η ποιότητα του καθαρού νερού και η διατήρηση της υγιεινής βελτίωσαν τις συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων της μητρόπολης Edo – η οποία αριθμούσε πληθυσμό ενός εκατομμυρίου κατοίκων το 18^ο αιώνα – θεωρήθηκε ως η καθαρότερη μητρόπολη της εποχής και παρουσίαζε υψηλό ποσοστό αστικοποίησης για τα τότε κοινωνικά δεδομένα της τάξεως του 10%.

Σύγκριση με το Λονδίνο και το Παρίσι που διατηρούσαν το 1/2 του πληθυσμού της πόλης Edo και παρουσίαζαν απογοητευτικά στοιχεία περί υγιεινής και ασφαλών συνθηκών διαβίωσης επιβεβαιώνουν τους βασικούς χαρακτηρισμούς για την μητρόπολη. Το Λονδίνο του 18^{ου} αιώνα αντιμετώπιζε το πρόβλημα της ποιότητας του νερού. Η τότε αγγλική κυβέρνηση δεν είχε απαγορεύσει την εναπόθεση περιττωμάτων στους ποταμούς που τροφοδοτούσαν τα υδραγωγεία της πόλης, των οποίων το δίκτυο σωλήνων είχε τοποθετηθεί πάνω απ' το χώμα και παρ' όλη τη φύλαξη, οι κάτοικοι ξεφορτώνονται τα οικιακά τους απόβλητα πετώντας τα μέσα στους σωλήνες. Τα υδραγωγεία δεν προλάβαιναν να διοχετεύουν καθαρό νερό και οι Λονδρέζοι επιτρεπόταν να λαμβάνουν καθαρό νερό 3 φορές την εβδομάδα για περίπου 7 ώρες την ημέρα. Στο παλάτι των Βερσαλλιών, η αρχιτεκτονική λαμπρότητά του και το μεγαλείο του βασιλέως δεν επαρκούσαν για να κάνουν ασφαλή τη διαμονή 10.000 ατόμων που συνόδευαν την άρχουσα τάξη, καθώς δεν υπήρχε αποχωρητήριο, γεγονός που είχε θεωρηθεί ως θανατηφόρο ελάττωμα και για τους κατοίκους του Παρισιού(Tokugawa,2009)

Οι μητροπόλεις αποτελούσαν την πηγή κάθε προόδου και τη συμπίκνωση του πολιτισμού. Θέματα όπως διευθέτησης χώρου για εγκατάσταση νέων κατοικιών μετά την αύξηση ζήτησης εξαιτίας της ανόδου του πληθυσμού, δίκτυα μεταφορών, δίκτυα αποχέτευσης, υδροδότησης

είναι μόνο μερικά απ' τα βασικά ζητήματα των μεγαλουπόλεων όπου το 1800 ζούσε σε αυτές το 3% του παγκόσμιου πληθυσμού. Η κάθε μητρόπολη αντιμετώπιζε με το δικό της τρόπο τις μεγάλες συγκεντρώσεις πληθυσμού, κυρίως όμως προκαλώντας τεράστιες αλλοιώσεις στο φυσικό της περιβάλλον. Η μητρόπολη Edo διαφοροποιείται απ' τις υπόλοιπες μητροπόλεις του κόσμου, κάνοντας την εξάπλωσή της λιγότερο απειλητική, όπως θα αναλυθεί παρακάτω (Δαουτόπουλος, 2004).

4.7. Ο ΦΥΣΙΚΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ ΣΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ

Η Ιαπωνία διέθετε τεράστιο φυσικό πλούτο. Η χλωρίδα και η πανίδα της έχουν ενισχυθεί απ' την ποικιλομορφία του κλίματος και της γεωμορφολογίας της. Τα δάση της κάλυπταν το 70% της εδαφικής της επιφάνειας. Το ιαπωνικό δάσος έχει τρεις τύπους δασικής διάπλασης. Ο πρώτος τύπος - *υποτροπικός*— καταλαμβάνει πεδιάδες και χαμηλές πλαγιές μέσης ετήσιας θερμοκρασίας 13° και 21°C. και είναι πλούσιο σε μπαμπού, βελανιδιές και καμφορόδεντρα. Ωστόσο, εξαιτίας της ανθρώπινης δραστηριότητας, στις πεδιάδες και στις χαμηλές πλαγιές στο υποτροπικού τύπου δάσος εξαιτίας της εκμετάλλευσης και της μερικής αναδάσωσης εισήχθησαν ορισμένα είδη φυλλοβόλων πλατύφυλλων και κωνοφόρων δέντρων. Ο δεύτερος τύπος— *ο εύκρατος* — καλύπτει τις νότιες ακτές της νήσου Hokaido και περιέχει διάφορα είδη πεύκων, οξιές, λεύκες, φτελιές, καρυδιές, κέδρους, καστανιές και κυπαρίσσια. Ο τρίτος τύπος — *ο βόρειος* — ευδοκίμει στις βόρειες ζώνες της νήσου Honshu υψόμετρα ανάμεσα σε 1.800 μ. και σε 2.800 μ. και περιλαμβάνει τον ιδιαίτερα διαδεδομένο ιαπωνικό κέδρο του τύπου *Cryptomeria Japonica*, έλατα, πεύκα και έναν πυκνό υπό-όροφο με δυσκολία στη διείσδυση. Πάνω από αυτόν το δασικό τύπο υπάρχει λειμώνας αλπικού τύπου με ανάπτυξη σαν βλάστησης μέχρι τις ψηλές πλαγιές. Επίσης, καλλιεργούνται οπωροφόρα σε μεγάλη ποσότητα όπως κερασιές, ροδακινιές και αχλαδιές και καλλωπιστικά ανθοφόρα φυτά όπως δενδρόβια *Paeonia*. Η κλιματική αλλαγή και η επικράτηση του ανθρώπου άλλαξε το είδος και το μέγεθος της πανίδας της Άπω Ανατολής. Επικρατούν κυρίως μικρόσωμα ζώα και πτηνά όπως ελάφια, αγριόχοιροι, πίθηκοι και μαϊμούδες. Το αρχιπέλαγος έχει τόσο μοναδική χλωρίδα που φθάνει τα 500 είδη και ξεπερνάει τη Ν. Αμερική που μετράει 250 είδη αλλά και τη δυτική Ευρώπη που διαθέτει 80 γηγενή είδη. Η προσαρμοστικότητα του οικοσυστήματος του ιαπωνικού αρχιπελάγους βοηθάει ιδιαιτέρως την

πλούσια ποικιλομορφία και έχει τη δυνατότητα να προσφέρει στον άνθρωπο σημαντική ποικιλία φυσικών πόρων. Η Ιαπωνία απολάμβανε την αφθονία των δασών της(www.unesco.org)

Η μητρόπολη Edo καταστράφηκε από φωτιές στο μεγαλύτερο τμήμα της από καιρό σε καιρό και μόνο το 1657 100.000 ανθρώπινες ζωές χάθηκαν. Η κυβέρνηση τότε έλαβε μέτρα προστασίας της πόλης και πρόσφερε συνολικά 100 τον. ασήμι για να απαλύνει όσους επηρεάστηκαν απ' τη φωτιά. Συγκεκριμένα μέτρα ήταν να επεκταθούν οι δρόμοι εντός και παραπλεύρως της πόλεως, οι αχυροσκεπές και οι καλαμοσκεπές των σπιτιών απαγορεύτηκαν, μεγάλες επαύλεις αρχόντων με τεράστιους κήπους μετατράπηκαν σε αποψιλωμένη ζώνη της μητρόπολης και τα κεντρικά κτήρια των κατοικιών σε πυροσβεστικούς σταθμούς. Η μητρόπολη είχε 48 ομάδες πυροσβεστικό σώμα το 18^ο αιώνα και ειδικό μνημείο-ναό αφιερωμένο σε εκείνους που είχαν χάσει τη ζωή τους. Ισχυρότερο μέτρο της κυβέρνησης Tokugawa η απαγόρευση της χωρίς διάκριση υλοτομίας ήδη από τον 17^ο αιώνα. Εκτεταμένες μελέτες υπέδειξαν ότι η ορθή διαχείριση της υλοτομίας οδήγησε σε μία πιο αειφόρο διαχείριση του ιαπωνικού δάσους. Αντιθέτως, η πόλη του Λονδίνου αντιμετώπισε διαφορετικά το ίδιο φυσικό φαινόμενο. Η φωτιά του 17^{ου} αιώνα διάρκειας 5 ημερών ισοπέδωσε τα πάντα. Τα σπίτια ξεκίνησαν να κτίζονται με την πέτρα ως υλικό, καθώς δεν υπήρχε διαθέσιμη υλοτομία για κατασκευή κατοικιών. Η Αγγλία, ως μεγάλη ναυτική δύναμη του 16^{ου} και 17^{ου} αιώνα, χρειαζόταν ένα τεράστιο στόλο και γι' αυτό το σκοπό αξιοποιήθηκαν τα δάση της, πλούσια σε δέντρα, των οποίων η ηλικία έφθανε τα 2.000 χρόνια. Η αποψίλωση που έλαβε χώρα απ' τον 13^ο αιώνα έως και τον 16^ο αιώνα, άλλαξε το φυσικό τοπίο των περιοχών της αγγλικής υπαίθρου(Tokugawa.2009)

Ανεξαρτήτως εάν ζούσε κάποιος στη μητρόπολη Edo ή σε κάποια περιφερειακή πόλη ή σε κάποιο αγροτικό χωριό αισθανόταν έντονη την παρουσία του φυσικού στοιχείου στην απλή καθημερινότητά του. Κατοικώντας σε μία χώρα με δασική κάλυψη που έφθανε το 70%, οι Ιάπωνες έμαθαν τόσο να αγαπούν, όσο και να φοβούνται τη φύση τους, τα δάση τους· κάτι που συνεχίζει να ακολουθεί τον ιαπωνικό λαό έως και τη σημερινή σύγχρονη εποχή είναι ότι προτιμούν να εισάγουν φθηνή ξυλεία παρά να καταστρέφουν τα σπάνια δάση τους.

Την εποχή Edo, πολλά φυσικά φαινόμενα όπως φωτιές, σεισμοί, εκρήξεις ηφαιστείων προκάλεσαν τεράστιες καταστροφές τόσο στην πόλη-κέντρο, όσο και στην ύπαιθρο, ακόμα και ακραίες κλιματικές μεταβολές επηρεάζοντας τόσο τη δική τους καθημερινότητα, όσο και άλλων χωρών. Η κυβέρνηση Tokugawa ήταν πρότυπο οργάνωσης, πρόληψης και αντιμετώπισης ακραίων φυσικών φαινομένων. Η θέσπιση νόμων και τα διατάγματα καθόριζαν τη συλλογική αντιμετώπιση του φυσικού περιβάλλοντος, ενισχύοντας την υιοθέτηση νοοτροπίας υπέρ μίας

αρμονικής σχέσης ανάμεσα στη φύση και την ιαπωνική κοινωνία. Η Edo πόλη εξακολουθούσε να είναι μία πόλη φτιαγμένη από ξύλο – η αφθονία του ως πρώτη ύλη ευνοούσε τις ξύλινες κατασκευές παρά τις συχνές καταστροφές των κατοικιών των αποθηκών των εμπορικών περιοχών από τις φωτιές – υλικό το οποίο όμως θεωρούσαν ως το καλύτερο ανθεκτικό υλικό για τις περιπτώσεις των σεισμών. Πέραν απ’ τη γενική απαγόρευση της υλοτομίας χωρίς διάκριση το 1645 και την ίδρυση πυροσβεστικού σώματος, δημιουργήθηκε ένα σώμα ειδικών επανορθωτικών διαδικασιών που αναλάμβανε τις ανακατασκευές μετά από τις φυσικές καταστροφές για να μειώνεται ο χρόνος επιστροφής προς την καθημερινότητα, κατασκευάστηκαν αλεξίπυρες αποθήκες στις εμπορικές περιοχές κατάλληλες για φύλαξη των προϊόντων και των εμπορευμάτων εκείνων που δεν είχαν πουληθεί ως το τέλος της ημέρας και υποχρεωτικές ως μέτρα πρόληψης. Τέλη 18^{ου} αιώνα η μητρόπολη ήρθε αντιμέτωπη με σφοδρό κρύο και πολικού τύπου αέριες μάζες συνοδεία δυνατών ανέμων. Τα ποτάμια που διέσχιζαν το κέντρο του Edo είχαν παγώσει και η κυβέρνηση αντιμετώπιζε αυτές τις κλιματικές ανισορροπίες και τα επαναληπτικά φυσικά φαινόμενα που τις συνόδευαν με μεγάλα υλικοτεχνικά έργα, με κρατικές επιδοτήσεις και νέα έκτακτα διατάγματα «υπέρ προστασίας και συμπόνιας όλων των ζώντων όντων», όπως ονομάζονταν χαρακτηριστικά. Τις χρονιές 1773, 1774, 1779 και 1781 τα παγωμένα νερά των ποταμών της Edo θρυμμάτιζαν τα παγοθραυστικά πλοία, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ροή του νερού προς τους κατοίκους. Ο ποταμός Τάμεσης του Λονδίνου είχε επίσης παγώσει τις χρονιές 1783, 1785 και 1788. Αυτές οι αλλαγές του κλίματος με τόσο χαμηλές θερμοκρασίες δεν ήταν συνηθισμένο φαινόμενο ούτε για τη μητρόπολη Edo, ούτε για την Ιαπωνία. Φυσικές καταστροφές συνεχίστηκαν τις χρονιές 1777, 1779, 1782, 1783 και 1792 έχοντας ως κύρια αίτια τους σεισμούς και τις ηφαιστειακές εκρήξεις. Μία μεγάλη έκρηξη του ηφαιστείου του βουνού Asana Mt το 1783 προκάλεσε μαζικές ζημιές στις καλλιέργειες και επέφερε μία άσχημη περίοδο για την Ιαπωνία, γιατί ακολούθησε ο μεγάλος Famine Tenmei (λιμός) απ’ τον οποίο 900.000 άνθρωποι πέθαναν από την πείνα, έπειτα ήρθαν χειμαρρώδεις βροχές συνοδεία μεγάλων πλημμυρών και εκτεταμένων ξηρασιών σε διαφορετικές περιοχές. Την ίδια χρονική περίοδο (1783-1784), ένα άλλο ηφαίστειο στην Ισλανδία εξερράγη προκαλώντας παρόμοιες, ίσως και χειρότερες φυσικές καταστροφές, επηρεάζοντας συνολικά και άλλες χώρες. Το Lakagigar ή Λάκι είναι μία ηφαιστειακή ρωγμή μήκους 27 χλμ. στη νότια Ισλανδία, μίας χώρας η οποία θεωρείται ένα από τα πιο ενεργά τεκτονικά σημεία πάνω στη Γη. Το Λάκι γνωστό και ως Σκαφτάρ αποτελεί μέρος ενός ηφαιστειακού συστήματος που περιλαμβάνει το Grimsvotn ηφαίστειο, το οποίο βρίσκεται κάτω απ’ τον ισλανδικό παγετώνα Vatnajokull. Το σύστημα εξεράγει την περίοδο 1783-1784, παρήγαγε συνολικά 14 κυβικά χλμ. βασालτικής λάβας και δηλητηριώδη νέφη από υδροφθορικό οξύ και διοξείδιο του άνθρακα,

σκοτώνοντας το μισό ζωικό κεφάλαιο της Ισλανδίας και οδηγώντας σε λιμό το 25% των κατοίκων.

Οι εκρήξεις των δύο ηφαιστειών ήταν ισχυρότατες και οι συνέπειές τους ξεπέρασαν τα γεωγραφικά όρια των χωρών τους. Μία από τις συνέπειες ήταν η πτώση της παγκόσμιας θερμοκρασίας, καθώς το διοξείδιο του θείου απλώθηκε στο βόρειο ημισφαίριο. Αυτή η πτώση πάγωσε τα ποτάμια σε μεγάλες πόλεις του κόσμου όπως Edo, Παρίσι, Λονδίνο, προκάλεσε μαζικές καταστροφές σοδειών στην Ευρώπη και ξηρασία στην Ινδία. Συνολικά, εξαιτίας των εκρήξεων πέθαναν συνολικά 6 εκατομμύρια άνθρωποι σε παγκόσμιο επίπεδο, αποδεικνύοντας ότι τα φυσικά φαινόμενα και η κλιματική αλλαγή δεν έχουν σύνορα. Η έκρηξη του Λάκι θεωρείται ως μία από τις κυριότερες αιτίες της Γαλλικής Επανάστασης, καθώς το ηφαιστειακό νέφος οδήγησε στην καταστροφή της σοδειάς στη Γαλλία και στο λιμό της περιόδου 1785-1787. Απ' τα 1780 και μετά, σταδιακά οι θερμοκρασίες σε παγκόσμιο επίπεδο είχαν πτωτική πορεία, κατά συνέπεια η Ιαπωνία αντιμετώπιζε συχνά τα φυσικά φαινόμενα των σεισμών, ισχυρών καταιγίδων, ηφαιστειακών εκρήξεων όπως προαναφέρθηκε. Τα ακραία φυσικά φαινόμενα δεν προκαλούσαν απλώς φυσικές καταστροφές αλλά και κοινωνικές αναταραχές, οι οποίες άλλαξαν την καθημερινότητα των ανθρώπων. Ενώ ο ιαπωνικός λαός αντιμετώπιζε με δέος τις αλλαγές του φυσικού περιβάλλοντος και ένιωθε αβοήθητος μπροστά στη δύναμη της φύσης, η κυβέρνηση αποφάσιζε να αντιδράσει με μεταρρυθμίσεις σε όλα τα επίπεδα της ιαπωνικής κοινωνίας. Ο Shogun ή αρχιστράτηγος ανταποκρινόταν με κατανόηση, με αποφασιστικότητα επιδιώκοντας να αφυπνίσει τον ιαπωνικό πληθυσμό που είχε πληγεί απ' τις διάφορες φυσικές καταστροφές, ο οποίος αισθανόταν ξαφνιασμένος και σαστισμένος απ' τη σταδιακή απώλεια της ηρεμίας, της ασφάλειας και σταθερότητας που του παρείχε η ειρήνη της περιόδου Tokugawa. Έτσι λοιπόν, η κυβέρνηση αποτελούσε πρότυπο συμπεριφοράς, μείωνε τις κρατικές δαπάνες, περιόριζε τις πολυτέλειες, δημιούργησε στη μητρόπολη Edo ένα δημόσιο σύστημα παροχής τεράστιων κεφαλαίων που προορίζονταν για επιδοτήσεις και για στήριξη της εκπαίδευσης, των κατοικιών, των καλλιέργειών, των δημόσιων κτηρίων και γενικά όλων των ανθρώπων που είχαν επηρεαστεί απ' τις φυσικές καταστροφές. Επίσης παρατηρήθηκε και παροχή δωρεών απ' τους daimyo άρχοντες, απ' τους εύπορους εμπόρους και απ' τους ευκατάστατους υπουργούς της κυβέρνησης, τους υψηλόβαθμους διοικητικούς υπαλλήλους και τους πλούσιους κατοίκους της μητρόπολης (Tokugawa, 2009)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο : ΠΟΛΙΤΙΚΟ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΗΣ EDO JAPAN

5.1 Η ΠΟΛΗ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

Κάθε ιδέα που θέτει κανείς – είτε πρόκειται για έθνος, είτε πρόκειται για κοινωνική ομάδα ή για έναν άνθρωπο ως οντότητα – ως υψηλό σκοπό ζωής και υπάρξεως και την υπηρετεί ανιδιοτελές είναι το ιδεώδες του. Το ιδεώδες του ιαπωνικού έθνους ήταν η συνύπαρξη του ανθρώπου και της φύσης. Η ύπαρξη του ανθρώπου δεν εξαρτάται μόνο απ' τις πράξεις του, απ' τη λογική του και απ' την επιστήμη αλλά απ' την υπέρτατη δύναμη της φύσης, δηλαδή την ίδια τη Δημιουργία. Μέσα σε αυτό το ιαπωνικό ιδεώδες υπάρχει η κοινή κληρονομιά αξιών στις οποίες πιστεύει το ιαπωνικό έθνος. Ένα έθνος καλλιεργημένο γιατί μετέχει στις υψηλότερες αξίες που διέδωσε η πνευματική και ηθική παράδοσή του. Η ηθική παράδοση να συνυπάρχει με τη φύση για το καλό των απογόνων τους, για τις επόμενες γενιές. Η χώρα της Ιαπωνίας κτίστηκε σταδιακά, διαδοχικά απ' τις γενιές των προγόνων που συνένωσαν τη διάνοιά τους μαζί με το φυσικό πλούτο αποφασίζοντας να συνεργαστούν αρμονικά για την παρούσα γενιά και για τις επόμενες που θα ακολουθούσαν. Πίστευαν στην αρμονία ανάμεσα στον άνθρωπο και στη φύση και έμαθαν πώς να αξιοποιούν επιδέξια το πλούσιο οικοσύστημα της χώρας τους. Η προσέγγιση που επιχειρεί ο άνθρωπος να επιβληθεί στο φυσικό περιβάλλον ή να το πολεμήσει ήταν ακατανόητη για το ιαπωνικό έθνος. Μία προσέγγιση δυτικού τύπου όπου ο άνθρωπος που επιβιώνει ενάντια στις φυσικές δυνάμεις είναι ο νικητής και τελικά επεμβαίνει και τροποποιεί οριστικά το φυσικό του περιβάλλον, δεν ανταποκρίνεται στην ηθική ιαπωνική παράδοση(Sokichi,1970).

Η ηθική παράδοση συνυπάρχει με την πνευματική παράδοση στην ιαπωνική γηγενή θρησκεία, τη Σίντο (Σίντο σημαίνει «ο τρόπος των θεών») που πιστεύει ότι τα σπουδαιότερα με την ύψιστη αξία χαρακτηριστικά των ανθρώπινων όντων είναι η εντιμότητα, η τιμιότητα και η ευθύτητα, απλούστατα γιατί αυτός είναι και ο τρόπος που η φύση συμπεριφέρεται. Ως αυθεντική ιαπωνική θρησκεία που δίνει έμφαση στη θεοποίηση της φύσης και στην ύπαρξη πολλών θεϊκών πνευμάτων, δείχνει τον τρόπο συνένωσης της φύσης και των προγόνων του ιαπωνικού έθνους. Οι Ιάπωνες πίστευαν και διαισθάνονταν ότι το πνεύμα των προγόνων τους βρισκόταν πάντοτε κάπου κοντά τους στη φύση και τους παρακολουθούσε. Οι πρόγονοι τιμώνται σε ξεχωριστές ημέρες με τελετουργικές τελετές και σε ειδικά αφιερωμένα μνημεία και ναούς. Οι θεοί υπάρχουν

παντού και ο καθένας προστατεύει από κάτι. Δύο θεϊκά πνεύματα πιστεύεται ότι είναι και οι γεννήτορες της Ιαπωνίας, συνεπώς το ιαπωνικό έθνος έχει θεϊκή καταγωγή. Ο αυτοκρατορικός θρόνος ως πολιτιστικό σύμβολο είναι άμεσα συνδεδεμένος με αυτή τη θεϊκή καταγωγή. Στην Ιαπωνία λοιπόν, η καλλιέργεια κοινής ταυτότητας σημαίνει σε βάθος χρόνου βαθύτερη κοινή κουλτούρα γενεών. Κουλτούρα του ιαπωνικού έθνους όπως αυτή σημαίνει την πλήρη και αρμονική ανάπτυξη του ατόμου, το καλό γούστο, την λεπτότητα στην κατανόηση, την ευαισθησία και όπως αυτή φαίνεται στον ορισμένο τρόπο κατασκευής της ιαπωνικής κατοικίας, της ιαπωνικής ενδυμασίας τα ιαπωνικά τελετουργικά έθιμα, τις συνήθειες, τη διάθεση και διαχείριση χρόνου, τη συμπεριφορά προς τους νεκρούς, όλα τα πολιτιστικά φαινόμενα που μετέχουν στην ιαπωνική κοινωνία.

Η φύση ακολουθεί τον κύκλο των εποχών και μέσα απ' αυτόν αυτοπαρουσιάζεται και εξελίσσεται. Την ίδια ευαισθησία της φύσης χρειάζεται να ακολουθεί η ιαπωνική κοινωνία ως πρότυπό της. Οτιδήποτε ακολουθεί αυτό το πρότυπο είναι αληθινό και προστατευμένο απ' τη θεϊκή καταγωγή του. Οτιδήποτε γίνεται να αποτελεί ένα πρότυπο ισορροπίας φύσης και ανθρώπου. Αυτό το πρότυπο ακολούθησε και η μητρόπολη Edo, το πρότυπο ανάπτυξης της πόλης που σέβεται το φυσικό περιβάλλον και τους προγόνους αλλά που ταυτόχρονα επιδιώκει το καλύτερο για τους απογόνους. Η εποχή Edo ανέδειξε τη συνύπαρξη της φύσης με το κοινωνικό σύστημα, την πολιτική εξουσία, το εμπόριο, τους φυσικούς πόρους, την αστική ανάπτυξη, τις τέχνες και τα γράμματα και όλα αυτά μέσα στο ασφαλέστερο περιβάλλον της ειρήνης. Η ιστορική περίοδος των Tokugawa ανέδειξε τη νέα ισορροπία ανάπτυξης, πληθυσμού και φυσικών πόρων. Η δική τους αρμονική ισορροπία έδωσε ώθηση στην κουλτούρα της εποχής Edo να φθάσει στα υψηλότερα επίπεδα και να δημιουργήσει νέα πολιτιστικά φαινόμενα (Craig,1981).

Η τοπική κοινότητα της πόλης Edo δεν εγκλωβίστηκε στην χωρική ενότητά της. Η τοπικότητά της διαμόρφωσε πολυεπίπεδες εξελίξεις στο χώρο της πολιτικής, της εκπαίδευσης, του εμπορίου, της τέχνης, του θεάτρου, της μουσικής, του χορού, της αρχιτεκτονικής, της επιστήμης, της κοινωνικής αλληλεπίδρασης, της αστικής ανάπτυξης και της διαχείρισης των φυσικών πόρων. Έγινε το μοντέλο δράσης της συνεχούς αλληλεπίδρασης πολιτιστικών και κοινωνικών ρευμάτων. Παντού διάχυτα η κοινωνική ηθική, το πνευματικό ιδεώδες, ο σεβασμός στη φύση και στους προγόνους. Ηθική, ευθύνη, αλληλεγγύη, συλλογικότητα, ευθύτητα μέσα στην τοπική κοινότητα της μητρόπολης με στοχευμένο αντίκτυπο στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Η τοπικότητά της Edo υπερβαίνοντας την εδαφικότητά της έδωσε συνείδηση της αίσθησης του «ανήκειν εις το όλον». Ο τρόπος διαβίωσης, η καθημερινή δραστηριότητα, η εμπορική και

οικονομική οργάνωση, ο πολιτικός και κοινωνικός προγραμματισμός λάμβαναν χώρο και χρόνο στη μητρόπολη αλλά ταυτόχρονα δημιουργούσαν διακλαδώσεις με την ύπαιθρο, με τα προάστια, με τα αγροτικά χωριά και ενοποιούσαν το πλέγμα της ευρύτερης ιαπωνικής κοινωνίας. Οι σχέσεις στα αστικό περιβάλλον δομούνται σε σχέση με την κοινή αντίληψη, τις αξίες, τις συνήθειες. Η δράση ξεκινάει απ' τον οίκο και συνεχίζει στην πόλη ως πολιτική πράξη. Στην πόλη – πρότυπο Edo, αυτό που κάνει ο απλός άνθρωπος καθημερινά μέσα στον οίκο του προσπαθώντας να διαχειριστεί τις υποθέσεις του, αυτό κάνει ακριβώς και ο διοικητικός αξιωματούχος, ο υπουργός και ο έμπορος, προσπαθούν δηλαδή να διαχειριστούν τις υποθέσεις τους με τον ίδιο τρόπο. Η διαχείριση των οικογενειακών υποθέσεων ως ιδιωτική πράξη με αγάπη, αρμονία, σεβασμό, σύνεση, οργάνωση και ευθύτητα μεταφέρεται απ' τα ίδια άτομα ως διαχείριση των δημοσίων υποθέσεων ως πολιτική πράξη. Υπάρχει προσωπική ταυτότητα όπως αυτή διαμορφώνεται μέσα στην οικογένεια, στο σχολείο, στην εργασία και στα κοινωνικά δίκτυα ενώ ταυτόχρονα υπάρχει εθνική ταυτότητα όπως αυτή διαμορφώνεται απ' τις κοινωνικές και πολιτιστικές δομές, οι οποίες εν συνεχεία επικοινωνούν στη βάση ενός ηθικού και πνευματικού διαλόγου (Τσιρώνης, 2007).

5.2 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΚΡΑΤΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΔΥΣΗ

Η επικράτηση της ειρήνης ήταν ο βασικός στόχος του ιδρυτή της κυβέρνησης ή bakufu των Tokugawa. Πίστη στο αρχικό ιδεώδες του οίκου Tokugawa απ' όλους τους αρχιστράτηγους εν διαδοχή σήμαινε σεβασμό στον πρόγονο και στην ευρύτερη ιαπωνική κοινωνία. Η αύξηση του πληθυσμού εν καιρώ ειρήνης θεωρήθηκε ως ο βασικός πυρήνας δράσης γύρω απ' τον οποίο θα περιστρεφόταν ο πολιτικός-οικονομικός προγραμματισμός και το κοινωνικό σύστημα που προωθούσε η κυβέρνηση του Shogun. Κάθε αρχιστράτηγος συνέχιζε το έργο του προκατόχου του, εστιάζοντας επιπλέον και σε ένα ακόμα ειδικό ζήτημα π.χ. τις τέχνες, την εκπαίδευση, τα σχολεία ανάλογα με την προσωπικότητά του, πάντοτε έδειχνε όμως ιδιαίτερο ζήλο και αφοσίωση για την πλήρη ανάπτυξη και προώθησή του. Ο ιδρυτής του οίκου Tokugawa και πρώτος αρχιστράτηγος της ειρηνικής περιόδου των 265 χρόνων Ieyasu ενδιαφερόταν για την προστασία και διαχείριση του φυσικού και ορυκτού πλούτου της χώρας του και πώς αυτά θα επηρεάζονταν απ' τις εμπορικές συναλλαγές με άλλες χώρες, ενδιαφερόταν κυρίως να αυξήσει το ποσοστό εγγράμματων και ήθελε να γνωρίζουν όλοι γραφή και ανάγνωση, ενδιαφερόταν να δημιουργήσει έναν αξιόλογο εμπορικό στόλο, γι' αυτό προωθούσε στενότερες σχέσεις με τις ευρωπαϊκές δυνάμεις κατά τον 17^ο αιώνα (ήδη οι ιαπωνικές εμπορικές συναλλαγές είχαν

ξεκινήσει απ' τον 16^ο αιώνα). Ο Ieyasu ήθελε να δώσει ώθηση στο ιαπωνικό εμπόριο και να διδαχθεί τα δυτικά τεχνικά συστήματα κυρίως εξόρυξης μετάλλων και ναυπήγησης πλοίων. Προσπάθησε να εκμεταλλευτεί τον ευρωπαϊκό ανταγωνισμό προς όφελος της χώρας του και καλλιέργησε σχέσεις με τους ιεραποστόλους της Πορτογαλίας, υπέγραψε συμφωνίες με την Ισπανία ακολουθώντας μία πολιτική ενδυνάμωσης της Ιαπωνίας. Ο τρίτος στη διαδοχή Shogun, ο Iemitsu βοήθησε να φθάσει η Ιαπωνία στο απόγειο της δύναμής της αλλά δεν δίστασε την κατάλληλη στιγμή να υπερασπιστεί την ειρήνη και τη σταθερότητα της χώρας του, επιβάλλοντας την πολιτική του απόφαση Sakoku ή αλλιώς εθνική απομόνωση που σήμαινε τον αποκλεισμό όλων των δυτικών χωρών κατ' εξαίρεση της Ολλανδίας και την απαγόρευση της εισόδου στο εσωτερικό της χώρας. Ο πέμπτος στη διαδοχή Shogun Tsunayoshi έδωσε μεγάλη ώθηση στις τέχνες και στα γράμματα. Όλοι όμως οι Shogun έδωσαν ιδιαίτερη προσοχή σε θέματα υγείας και δημόσιας υγιεινής και ήθελαν η ανάπτυξη πληθυσμού να συμβαδίζει με μια αξιοπρεπή διαβίωση και μία ποιότητα ζωής υψηλού βιοτικού επιπέδου(Roberts,2012)

Η εξασφάλιση συνθηκών ασφάλειας και άνετης διαβίωσης στους κατοίκους της μητρόπολης Edo είχε επιτευχθεί. Αυτός ήταν εξάλλου ένας απ' τους δύο λόγους που είχε κληθεί η πόλη Edo να υπηρετήσει, ο άλλος ήταν η ανάπτυξή της να αποτελεί σύμβολο αίγλης και μεγαλείου συνώνυμα του παρουσιαστικού και του χαρακτήρα του Shogun ή αρχιστράτηγου των Tokugawa. Το φυσικό τοπίο της Edo είχε όμως τον πρώτο ρόλο. Οι διαφορετικές λειτουργίες του είχαν γίνει απολύτως κατανοητές απ' την ιαπωνική κοινωνία, είτε αφορούσε ανθρώπους που ζούσαν στις ορεινές περιοχές, είτε εκείνους που κατοικούσαν σε παραποτάμιας ή σε παραθαλάσσιες περιοχές, είτε τους κατοίκους της μητρόπολης. Το φυσικό τοπίο πρόσφερε τους φυσικούς πόρους του, την προστασία του, κατείχε επιστημονική και εμπορική αξία και χάριζε αισθητική απόλαυση και ηρεμία. Η φύση ήταν παρούσα παντού και οι φυσικοί πόροι της ιδιαίτερος είχαν κερδίσει την υψηλή προστασία των Shogun. Η προστασία είχε επιβάλλει την ορθή διαχείριση και η μητρόπολη Edo ως πρότυπο ανάπτυξης και ισορροπίας φύσης – πόλης ανακύκλωνε οτιδήποτε χρησιμοποιούσε. Ως μεγάλο καταναλωτικό κέντρο της εποχής από μαρτυρίες των μοναδικών Ευρωπαίων – των Ολλανδών – που είχαν παραμείνει με ειδική άδεια στο νησί, τίποτα δεν πήγαινε χαμένο. Το χαρτί ανακυκλωνόταν, ξύλινα εργαλεία και ξύλινα οικιακά σκεύη χρήσεως μέχρι πλήρους φθοράς και μετά γίνονταν καύσιμη ύλη, τα ανθρώπινα υπολείμματα γίνονταν οργανικό λίπασμα, η στάχτη απ' την οικιακή σόμπα μαγειρέματος είχε πολλαπλές δευτερογενείς χρήσεις, τα μαλλιά γίνονταν περούκες και τεχνητές επεκτάσεις μαλλιών για εκείνες τις γυναίκες ή άνδρες που είχαν κοντά μαλλιά ή ήθελαν να εντυπωσιάσουν με τα πλούσια μαλλιά τους. Προσπαθούσαν να ανακαλύπτουν τρόπους επαναχρησιμοποίησης

για ολοένα περισσότερες πρώτες ύλες απ' τη φύση. Η ιαπωνική φύση συνυπήρχε με την καθημερινότητα των ανθρώπων κάθε κοινωνικής τάξης.

Ειλικρινής υπεράσπιση του φυσικού πλούτου της χώρας θεωρήθηκε η διαπίστωση του Shogun ότι το εξωτερικό εμπόριο που δεν χαρακτηρίζεται από αξίες και αρχές αλλά μόνον από κέρδος και από ανταγωνισμό, θα εξαντλούσε τα εθνικά φυσικά αποθέματα. «Το εξωτερικό εμπόριο αναστατώνει τη σταθερότητα και την ειρήνη του πληθυσμού» δήλωνε ο Shogun, «διότι προσπαθεί να επιβάλλει συνήθειες και τρόπους συμπεριφοράς που δεν συμβαδίζουν με τις ιαπωνικές αρχές». Ο Shogun πίστευε ότι οι δυτικές δυνάμεις – με τις οποίες η Ιαπωνία διατηρούσε εμπορικές συναλλαγές ήδη απ' τον 16^ο αιώνα – ενδιαφέρονταν μόνον για το προσωπικό τους κέρδος αδιαφορώντας για τις επιπτώσεις των πράξεων τους προς τους λαούς με τους οποίους συνεργάζονταν. Ως αποτέλεσμα ο Shogun ή αρχιστράτηγος διέκοψε τις εμπορικές συναλλαγές με τους Πορτογάλους και τους Ισπανούς κυρίως αλλά και τους Βρετανούς, Ρώσους και Γάλλους κατά τα μέσα του 17^{ου} αιώνα. Η προστασία της φύσης και της πατρίδας ήταν επιτακτική στη συνείδηση κάθε ατόμου ανεξαρτήτως αξιώματος. Σεβασμός στη φύση, φύση που ήταν θεοποιημένη, περιλάμβανε την προστασία όλων των ζώων και των φυτών και το χαρακτηρισμό τους ως «εθνικά μνημεία». Φιλοσοφία που επηρέαζε τις βαθύτερες αντιλήψεις της ιαπωνικής κοινωνίας, η οποία πίστευε ότι όλα όσα απολάμβαναν ως άνθρωποι τα είχαν παραδώσει σε αυτούς οι πρόγονοί τους, γι' αυτό είχαν την ηθική υποχρέωση να τα διατηρήσουν μέσω της ορθής και τίμιας διαχείρισής τους για τις επόμενες γενιές των απογόνων. Η έλλογη αξιοποίηση φυσικών πόρων, η συγκρότηση υγιούς και ποιοτικού αστικού περιβάλλοντος, η αρμονική σχέση με τη φύση και η εξασφάλιση της ειρήνης χαρακτήριζαν τόσο το μητροπολιτικό κέντρο της κυβέρνησης των Tokugawa ίδια εποχή, την εποχή Edo (www.en.wikiuniversity.org & www.unesco.org & www.britannica.org)

Η Ευρώπη του 17^{ου} αιώνα έμοιαζε με την εικόνα που είχε η Ιαπωνία κατά τη διάρκεια των εμφύλιων συγκρούσεων. Οι καθολικοί πολεμούσαν τους προτεστάντες, οι βασιλείς τους ευγενείς και οι βασιλείς τους αυτοκράτορες, η ευρωπαϊκή τάξη των ευγενών συμπεριφερόταν στους δούλους τους σαν να μην είχαν καμία απολύτως αξία ως άνθρωποι, τους θεωρούσαν προσωπική περιουσία τους. Η ένδεια ήταν διάχυτη παντού, κυρίως στην απολυταρχική Γαλλία και η πανώλη αποδεκάτιζε πληθυσμούς. Η κεντρική πολιτική εξουσία, το Shogunate, της πατριάς Tokugawa κατάφερε ως καθεστώς να διακρίνει την κατάλληλη στιγμή για να απαγορεύσει την είσοδο των δυτικών κρατών στην Ιαπωνία στα μέσα περίπου του 17^{ου} αιώνα, χρονικά κοντά στο ξεκίνημα της διακυβέρνησής της και να ανοίξει μετά από πολλές δεκαετίες προς τα τέλη του

19^{ου} αιώνα τα λιμάνια της προς τις δυτικές δυνάμεις μέσω της διπλωματικής οδού και χρονικά προς το τέλος της διακυβέρνησής της, καθώς διαφαινόταν ότι η ιαπωνική κοινωνία επιζητούσε την αλλαγή.

Πριν το 1639 τη χρονιά του Sakoku ή του εθνικού αποκλεισμού της Ιαπωνίας, η κεντρική όσο και οι τοπικές πολιτικές αρχές – τα Shogunate – επιθυμούσαν να συνάψουν στενές σχέσεις με τις ευρωπαϊκές δυνάμεις, όχι μόνο για την ώθηση του ιαπωνικού εμπορίου αλλά κυρίως για να διδαχθούν τα δυτικά τεχνικά συστήματα και να επωφεληθούν από αυτά σε διάφορους τομείς κυρίως της εξόρυξης μετάλλων με σκοπό την κοπή νομισμάτων και τη ναυπήγηση πλοίων με σκοπό δημιουργίας ιαπωνικού εμπορικού στόλου. Οι μεγάλες ναυτικές δυνάμεις της εποχής του 16^{ου} αιώνα ήταν η Ισπανία και η Πορτογαλία, η οποία πρώτη μπαίνει στις άγνωστες γι' αυτήν θάλασσες της Άπω Ανατολής. Ωστόσο, η Ιαπωνία διατηρούσε και εμπορικές σχέσεις ήδη με τη Κίνα και την Κορέα, ιδιαιτέρως στα χρόνια του Ieyasu Shogun η διπλωματία του είχε συμβάλλει στη μείωση της ιαπωνικής πειρατείας στα νερά της Κινεζικής θάλασσας, είχε εφαρμόσει ένα ειδικών ναυτικών αδειών σύστημα για το θαλάσσιο εμπόριο. Ενώ οι διπλωματικές αποστολές των Ιαπώνων αρχικά στις αυτοκρατορικές αυλές της Κίνας και της Κορέας και έπειτα προς τον πάπα Γρηγόριο τον 4^ο και τον βασιλέα Φίλιππο τον 2^ο είχαν να επιδείξουν *πρώτον* ενάρετους ανθρώπους με σταθερότητα του χαρακτήρα, ζήλο για μελέτη, δίκαιους με αποφασιστικότητα και πάθος για να μάθουν για τη δυτική μουσική, για την κατασκευή γυαλιού στο Murano, για την πολυφωνική εκκλησιαστική μουσική και τα όργανά της κ.ά. και *δεύτερον* πολύτιμα και ξεχωριστά δώρα. Αντιθέτως, οι διπλωματικές αποστολές των θαλασσοπόρων του 16^{ου} αιώνα είχαν να επιδείξουν ανθρώπους δυσάρεστους, απότομους, επικίνδυνους, άγριους με μοχθηρή και κακή συμπεριφορά. Γεγονός που προκαλεί επίσημα τον αποκλεισμό τους απ' το εμπόριο της κινεζικής αυτοκρατορίας και την απόφαση του Ieyasu Shogun να περιορίσει τις εμπορικές συναλλαγές της Ιαπωνίας, *πρώτον* δείχνοντας προτίμηση προς τους πραγματιστές Ολλανδούς και Βρετανούς, οι οποίοι αληθινά ενδιαφέρονταν για το εμπόριο και *κατά δεύτερον* απαγορεύοντας πλέον την παραμονή των Ισπανών και των Πορτογάλων στη χώρα διότι δεν στόχευαν στα εμπορικά τους συμφέροντα αλλά στον ολικό προσηλυτισμό των Ιαπώνων προς τον καθολικισμό. Δεν άργησε να ξεκινήσει μία αντί-δυτική στάση διότι η κεντρική πολιτική εξουσία γρήγορα αντιλήφθηκε τη δυσκολία διατήρησης αμοιβαίας εξυπηρέτησης συμφερόντων Ανατολής και Δύσης. Το σημαντικότερο μέλημα των Ιαπώνων ήταν η διατήρηση της ειρήνης και της σταθερότητας στο εσωτερικό και μετά ακολουθούσε η εξάπλωση του ιαπωνικού εμπορίου. Η κεντρική κυβέρνηση των Tokugawa, γνωρίζοντας την τάση των Ιαπώνων να είναι ανεκτικοί και περίεργοι για να ερευνήσουν, για να μάθουν, για να δοκιμάσουν κάτι καινούργιο,

είτε μία νέα θεωρία ή μία νέα διδασκαλία, είτε μία νέα τεχνολογία, δεν ήθελε να τους αφήσει να υποκύψουν για λάθος λόγους στα συμφέροντα των δυτικών δυνάμεων. Οι Ιάπωνες απ' τη φύση τους πίστευαν ότι όλες οι θεωρίες, οι διδασκαλίες και οι τεχνολογίες μπορούν να συνυπάρξουν αρμονικά και ειρηνικά με την προϋπόθεση ότι καμία απ' αυτές δεν στοχεύει στην απομάκρυνση των ανθρώπων απ' τη μετριοπάθεια, απ' τη σύνεση και απ' τις αξίες του θάρρους, της ευθύτητας, της τιμιότητας, όλες αρετές που αποτελούν καθήκον(Roberts,2012).

Το έτος 1639 καθιερώνεται το Sakoku ή εθνικός απομονωτισμός, ο οποίος θα λήξει περίπου απ' τα μέσα προς τα τέλη του 19^{ου} αιώνα. Οι Ολλανδοί κατάφεραν να παραμείνουν στο ιαπωνικό αρχιπέλαγος με ειδική άδεια απ' τον αρχιστράτηγο αποτελώντας το μοναδικό συνδετικό κρίκο της Ιαπωνίας με τη Δύση. Είχαν την υποχρέωση όμως να ενημερώνουν την κεντρική πολιτική εξουσία για τις εξελίξεις στον υπόλοιπο κόσμο σε όλους τους τομείς. Η Ολλανδία απ' το 1648 μέχρι και τα μέσα του 18^{ου} αιώνα είχε εξελιχθεί εντυπωσιακά σε μία οικονομική και στρατιωτική υπερδύναμη. Είχαν εφεύρει ένα περίτεχνο σύστημα κατασκευής φραγμάτων, ναυπηγούσαν υψηλής κατασκευαστικής ποιότητας πλοία με δυνατότητα πλοήγησης σε ολόκληρο τον κόσμο. Είχαν ανακαλύψει τη Νέα Ζηλανδία, αποίκισαν το Μανχάταν, είχαν ιδρύσει την Ολλανδική Εταιρεία Ανατολικών Ινδιών και είχαν εγκαταστήσει τη βάση του εμπορίου τους με την Ασία στη Batavia, τη σημερινή Τζακάρτα. Η κεντρική κυβέρνηση των Tokugawa και τα τοπικά κέντρα πολιτικής εξουσίας, έχοντας περιορίσει τους Ολλανδούς στο νότιο άκρο της χώρας, ελέγχοντας τον αριθμό των ξένων που εισέρχονται μαζί με τα ολλανδικά πλοία και απολύτως σίγουροι για τον αποκλεισμό εξωτερικού κινδύνου, είναι πλήρως αφοσιωμένοι στη διακυβέρνηση της Ιαπωνίας με στόχο τη διατήρηση ειρήνης (Teeuwen,2013).

Η μακροχρόνια κρίση του φεουδαρχισμού στην Ευρώπη δίνει τη θέση της σε μία εποχή με μεγάλες τεχνολογικές ανακαλύψεις και εφευρέσεις, με μεγάλες εξερευνήσεις και κυριαρχία του εμπορίου και της αγοράς πέρα των εθνικών ορίων. Δημιουργία ευρωπαϊκών μονοπωλιακών επιχειρήσεων που έπλεαν σε διεθνείς διαδρόμους της ναυσιπλοΐας δημιουργώντας μία άνευ προηγουμένου γεωγραφική κατανομή της εργασίας. Η Ιαπωνία είχε σωστό τάιμινγκ, δηλαδή έκλεισε και άνοιξε τις πύλες της στα κατάλληλα χρονικά σημεία. Η Ιαπωνία και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της εσωτερικής δομής της πολιτικής της εξουσίας επέλεξαν τον εθνικό αποκλεισμό απ' τους εμπορικούς δεσμούς των δυτικών κρατών, καθώς δεν επιζητούσαν την εξάρτηση της χώρας υπό όρους αποικιοκρατικού καθεστώτος – όρους που θα ευνοούσαν τη μία πλευρά – περιορίστηκαν στη διαμόρφωση εσωτερικής σταθερότητας και στη συγκρότηση άρτιας πνευματικής και κοινωνικής οργάνωσης σε μία ομοιόμορφη πορεία. Η βασική θεωρία της εξάρτησης δεν εφαρμόζεται στην οικονομία αυτής της χώρας της Άπω Ανατολής και η

ανάπτυξή της δεν αποδίδεται σε εξωτερικούς παράγοντες όπως εμπορικοί δεσμοί, οι οποίοι μεγαλώνουν την εξάρτηση μίας χώρας και δεσμεύουν την αυτονομία και την ανάπτυξή της. Η Ιαπωνία δεν πρόβαλε την αυτάρκειά της σαν δικαιολογία για τη διακοπή των σχέσεων της με το δυτικό κόσμο. Δεν λειτούργησε κατά αυτόν τον τρόπο από περηφάνια αλλά από σύνεση. Η παράδοση αποτελεί ενισχυτικό παράγοντα ανάπτυξης για την Ιαπωνία. Ως χώρα λειτουργούσε σε ένα πλαίσιο παραδοσιακών αξιών, αποδεικνύοντας πως οι πολιτισμικές αξίες δεν εμποδίζουν την πρόοδο, αντιθέτως κτίζουν ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο διαμορφώνεται η βάση της πολυπλοκότητας, της αναζήτησης νέων δρόμων και νέων τρόπων σύνδεσης του παραδοσιακού με το σύγχρονο. Η Ιαπωνία ανέπτυξε τη συλλογικότητα, ενίσχυσε τους δεσμούς των πολιτών τόσο με τις τοπικές κοινωνίες, όσο και με τη μητρόπολη Εδομέσω μίας ομοιόμορφης πορείας και μίας ενωτικής διαδικασίας. Οι κοινές προσπάθειες των κρατικών αρχών ενώθηκαν με τις προσπάθειες των ατόμων για να βελτιώσουν τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, να ενσωματώσουν τις πολιτιστικές αξίες στη ζωή του έθνους συμβάλλοντας έτσι πέραν της εθνικής προόδου και στη δημιουργία εθνικής ταυτότητας και συνείδησης (Δαουτόπουλος, 2004).

5.3 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ ΠΟΛΕΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ ΚΑΙ ΣΤΗ ΔΥΣΗ

Ο Shogun ή αρχιστράτηγος του Shogunate ή κεντρικής πολιτικής εξουσίας Tokugawa Ieyasu μεταφέρει την Αυλή του στη νέα πόλη Edo, όχι απλά και μόνο για να ξεφύγει απ' τις συνήθειες και τις ίντριγκες της παλιάς πρωτεύουσας αλλά για να ξεκινήσει να υλοποιεί το όραμά του για την εγκαθίδρυση της ειρήνης στην πλέον ενοποιημένη Ιαπωνία σε έναν νέο γεωγραφικό τόπο που θα γίνει σύμβολο της πολιτικής εξουσίας των Tokugawa και των αξιών που πρεσβεύουν. Η πόλη Edo έχει μία δική της δομή, αυτή που αρμόζει σε μία μητρόπολη. Αντιπροσώπευε όλα όσα ήθελε η κεντρική πολιτική εξουσία να αντιληφθεί ο ιαπωνικός λαός και να τα υιοθετήσει ως στάση ζωής. Η πρωτεύουσα-πόλη Edo ήταν ένα μοντέλο υπερβολικά σχολαστικού και προσεκτικού αστικού σχεδιασμού. Το κέντρο της ήταν μία φαρδιά, διευρυμένη, άνετη έκταση όπου εκεί στεκόταν επιβλητικά το κάστρο, δηλαδή η έδρα του Shogun. Το Edo κάστρο είχε κυκλικά του περίτεχνα πέτρινα τοιχία και περίπλοκα συστήματα τάφρων. Περιμετρικά του κάστρου βρίσκονταν οι επαύλεις των daimyo ή αρχόντων και των άμεσα κυβερνητικών υποτελών αξιωματούχων. Η τοποθεσία και το μέγεθος της κατοικίας συνδεόταν άμεσα με το βαθμό που κατείχε στην κεντρική εξουσία ο αξιωματούχος ή ο υπουργός. Επίσης, η κεντρική

είσοδο της έπαυλης επεξηγούσε συγκεκριμένο στύλ και μαζί με το μέγεθός της αντιστοιχούσαν στο κοινωνικό status των ιδιοκτητών. Μεγάλοι ναοί και ιεροί χώροι βρίσκονται στα προάστια και στα περίχωρα της μητρόπολης. Απ' το κάστρο, δηλαδή το κέντρο της πρωτεύουσας έως και τα περίχωρα, η Edo ήταν μία μικρογραφία της ιαπωνικής κοινωνίας(Bouvier,1991).

Παρόμοια με τις παραδοσιακές ευρωπαϊκές πόλεις των οποίων οι κατοικίες συγκεντρώνονταν γύρω από μία μεγάλη κεντρική δημόσια πλατεία και απ' τον πυρήνα της πλατείας περιμετρικά απομακρύνονταν μέχρι τα περίχωρα των πόλεων. Η μητρόπολη Edo ήταν μία μεγαλούπολη με χαρακτήρα και με άρτια υλικοτεχνική υποδομή και όσες φορές είχε υποστεί καταστροφές απ' τα ακραία φυσικά φαινόμενα επανερχόταν δριμύτερη με ισχυρότερο σχεδιασμό και με πιο εντυπωσιακή αρχιτεκτονική αναβάθμιση. Η ίδια η πόλη αντιπροσώπευε έναν πραγματικό όγκο επενδύσεων, οι οποίες ήταν ορατές στους δρόμους, στις λεωφόρους, στις γέφυρες, στα φράγματα, στους εξοπλισμούς των δρόμων, στα εμπορικά κτήρια, στις κατοικίες, στην υγειονομική υποδομή, στην ύδρευση, τη διαχείριση οικιακών και ανθρώπινων υπολειμμάτων, την απουσία ασθενειών παρ' όλο το πυκνό-κατοικημένο στοιχείο. Η πόλη είχε αφθονία σε ποτάμια και σε κανάλια, τα οποία διέσχιζαν περισσότερες από 270 γέφυρες. Οι γέφυρες ήταν σχεδιασμένες με τέτοιο τρόπο ώστε η καμπύλη τους να επιτρέπει το πέρασμα μικρών πλοιαρίων, τα οποία εξυπηρετούσαν τους ανθρώπους και τα εμπορεύματα ως το κυρίως μεταφορικό μέσο της εποχής. Επιπλέον, οι γέφυρες πρόσφεραν επιπλέον ασφάλεια διότι αμέσως μπορούσαν να δημιουργηθούν αυτόνομα διοικητικά κέντρα. Η Edo είχε τη δική της δομή ως μητρόπολη αλλά ταυτόχρονα ενίσχυε την περιφερειακή οικονομία με τρόπους παραγωγής διανομής βασικών αγαθών διατροφής αλλά και εμπορευμάτων προς ικανοποίηση αναγκών του πληθυσμού πέραν της μητροπόλεως. Δεν προκλήθηκε ανάπτυξη του κέντρου εις βάρος της ανάπτυξης της περιφέρειας αλλά προώθηση συνεργασίας για εσωτερική κεντρική και περιφερειακή ανάπτυξη και δημιουργήθηκαν ισχυροί δεσμοί αλληλεγγύης. Γεγονός που είχε τρομερά μεγάλο αντίκτυπο όχι μόνο στον τρόπο δημιουργίας εθνικής ταυτότητας την προ μοντέρνα ιστορική περίοδο, αλλά κυρίως και στον τρόπο επαφής των εθνικών δεσμών με τη δυτικού τύπου οικονομία κατά τη μοντέρνα ιστορική περίοδο της Ιαπωνίας. Οι ιαπωνικές πόλεις, είτε μικρές είτε μεγάλες – ανάλογα με το status και το μέγεθος του τοπικού άρχοντα – τόσο η λειτουργία τους ως κέντρα πολιτικής εξουσίας, όσο και η λειτουργία της μητρόπολης ως έδρας του Shogun ή αρχιστράτηγου, ποτέ δεν απομονώθηκαν απ' τις αγροτικές τους περιοχές και απ' τα προάστια τους. Αντιθέτως, υπήρχε μία αδιάκοπη πολιτιστική ανταλλαγή ανάμεσα στο κέντρο και στην περιφέρεια, ανάμεσα στην πόλη και στην ύπαιθρο. Αυτή η πολιτιστική ανταλλαγή ξεπερνούσε το κύρος και τη θέση των κοινωνικών τάξεων και έφθανε στο επίπεδο όπου κτιζόταν η βάση της

πολιτιστικής ταυτότητας της εποχής Edo. Πολεμιστές, ιερείς, ευκατάστατοι έμποροι, πλούσιοι αγρότες, άρχοντες συγκεντρώνονταν στις επαύλεις ή στους εξωτερικούς χώρους των ναών για να ανταλλάξουν απόψεις για έργα ζωγραφικής, να πιούν τσάι, να γράψουν ποιήματα ή απλώς να απολαύσουν τη συντροφικότητα της φιλίας(Tokugawa.2009)

Όπως η αγροτική κοινωνική τάξη δημιούργησε το πλαίσιο του πολιτικού συστήματος, έτσι και η πόλη με την αστική κοινωνική της τάξη διαμόρφωσε τον εθνικό χαρακτήρα της ιαπωνικής κοινωνίας σχηματίζοντας τον πυρήνα των πολιτιστικών στοιχείων της ιαπωνικής κουλτούρας.** Το ρύζι, έμμεσα συνδεδεμένο με τις γαίες και τα φέουδα των αγροτικών περιοχών μέσω των καλλιεργειών και άμεσα συνδεδεμένο με την παραγωγική δραστηριότητα της αγροτικής ιαπωνικής οικογένειας και την οικονομική δραστηριότητα ολόκληρης της κοινωνίας. Το ρύζι ως βασικό κομμάτι της ιαπωνικής διατροφής επηρέαζε τις οικονομικές και κοινωνικές σχέσεις ενός – κατά το ήμισυ – φεουδαρχικού-πολιτικού συστήματος. Ο αστικός σχεδιασμός της μητρόπολης Edo ήταν η μικρογραφία της ιαπωνικής κοινωνίας και είχε ισχυρότατη επιρροή δυνάμεως που ξεκινούσε απ’ το συγκεντρωτικό πυρήνα και απλωνόταν περιμετρικά σε όλες τις κοινωνικές τάξεις – περιοχές. Πυρήνας ήταν η έδρα του Shogun, δηλαδή η κεντρική πολιτική εξουσία, περιμετρικά οι επαύλεις των daimyo των αρχόντων δηλαδή οι υπουργοί και οι υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι, ακολουθούσαν οι κατοικίες των σαμουράι ή πολεμιστών, δηλαδή των αναβαθμισμένων από στρατιωτικούς διοικητές σε πολιτικούς διοικητές και έπειτα, ανάλογα το κύρος και την ποιότητα της χειροτεχνίας, ξεπρόβαλαν τα σπίτια-εργαστήρια των χειροτεχνών και, τέλος, ανάλογα το κύρος και το μέγεθος της επιχείρησης υπήρχαν τα οικιακά συγκροτήματα, τα οποία αποτελούνταν απ’ την εμπορική επιχείρηση, τις αποθήκες της και το κυρίως οίκημα του εμπόρου (Yamazaki,1994).

5.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Έρευνες εθνολόγων και κοινωνιολόγων ως οι πλέον ειδικοί της μελέτης της πολιτιστικής συμπεριφοράς του ανθρώπου, υποστηρίζουν ότι οι ιαπωνικές ιστορικές περίοδοι, η Heian η Momoyama και η Edo καθώς και οι αντίστοιχες πολιτιστικά ξεχωριστές εποχές που τις προσδιορίζουν, χαρακτηρίζονται ως ιαπωνικές φάσεις διαμορφώσεως και συγκροτήσεως ιαπωνικής κουλτούρας. Κοινό σημείο τους είναι απουσία του «ξένου» πολιτιστικού στοιχείου, δηλαδή δεν υφίστανται εξωτερική επιρροή από άλλον πολιτισμό. Η πρώτη εποχή, η Heian, ανήκει στην αρχαία ιστορική περίοδο και τα 390 χρόνια διάρκειας δημιούργησαν ένα ισχυρό

πολιτιστικό υπόβαθρο ιαπωνικού χαρακτήρα με στοιχεία που αφορούν στην ποίηση, στην καλλιγραφία, στην τέχνη του αρώματος, στην τέχνη να χρωματίζει κανείς το χαρτί αλληλογραφίας, στη λογοτεχνία, στην ανάδειξη του καλού λεπτεπίλεπτου γούστου και της καλλιτεχνικής ευαισθησίας. Αυτά τα πολύτιμα πολιτιστικά στοιχεία που υποδεικνύουν τους τρόπους επικοινωνίας, έκφρασης συναισθημάτων και σύναψης ανθρώπινων σχέσεων της ιαπωνικής κοινωνίας βγήκαν ξανά στην επιφάνεια κατά τη διάρκεια της προ μοντέρνας ιστορικής περιόδου την εποχή Edo για να ενισχύσουν την προσπάθεια της τότε κοινωνίας να αναδείξει την καθαρά ιαπωνική ταυτότητά της. Η δεύτερη εποχή, η Momoyama, αντίθετα με τη μικρή της διάρκεια (μέσα 16^{ου} αιώνα και αρχές 17^{ου} αιώνα), αναδεικνύει τρεις ηγετικές προσωπικότητες της ιαπωνικής ιστορίας. Πρώτος ο Όντα Nobunaga που κατέστρεψε ολοκληρωτικά οτιδήποτε είχε απομείνει απ' τα μεσαιωνικά χρόνια. Δεύτερος ο Toyotomi Hideyoshi που κατάφερε να ενοποιήσει ολόκληρη τη χώρα υπό τη σκέπη ενός μοναδικού αρχιστράτηγου ύστερα από τα ταραχώδη χρόνια εμφύλιων συγκρούσεων και τρίτος ο Tokugawa Ieyasu που εγκαθίδρυσε μία διαρκή και σταθερή ειρηνική περίοδο των 265 χρόνων οικονομικής και πολιτιστικής προόδου μετά από 100 χρόνια απόλυτης αναρχίας. Η Ιαπωνία, κατά την ιστορική και πολιτική περίοδο Tokugawa, βρισκόταν πολύ μπροστά σχετικά με την Ευρώπη συγκριτικά με την ειρήνη και πλατιά διαδεδομένη ευημερία σε όλους τους τομείς. Μετά από 4 αιώνες πολεμικής εκπαίδευσης και πολεμικής διάθεσης, η διακυβέρνηση του ιαπωνικού έθνους περνάει στα χέρια της οικογένειας Tokugawa και αρχίζει μία μακρά περίοδος ειρήνης αλλά και επαναπροσδιορισμού αξιών, επιδιώξεων και καθημερινών συνηθειών(Watanabe,2012)

Η Edo κοινωνία ξεκινούσε απ' την κορυφή όπου βρισκόταν ο Shogun ως αρχιστράτηγος και κεφαλή της κεντρικής πολιτικής εξουσίας. Ο Ieyasu ως ιδρυτής και πρώτος Shogun της πατριάς Tokugawa ήταν ηγέτης με όραμα, ήθος και αξίες. Πίστευε ότι όταν οι άνθρωποι ξεχάσουν την ηθική η οποία είναι απαιτούμενο συστατικό της αρμονίας, τότε η τάξη χάνεται, η διακυβέρνηση παρακμάζει και η ειρήνη εξαφανίζεται, τότε ως μοναδικό τρόπο διόδου αυτής της ηθικής προς τους ανθρώπους είναι μέσα απ' τα βιβλία. Υποστήριζε λοιπόν, ότι το πρώτο μέλημα μιας καλής κυβέρνησης είναι να τυπώσει βιβλία όχι για λίγους αλλά για όλους, για το ευρύ κοινό. Απ' τις αρχές του 17^{ου} αιώνα μέσω χορηγιών αναλαμβάνει την έκδοση και δημοσιοποίηση βιβλίων κλασικών κειμένων του Confucianism με την ονομασία «Fushimi Editions ». Μέσα στο κάστρο Edo διαμόρφωσε ειδικό χώρο ως τη βάση για μία εθνική βιβλιοθήκη, η οποία μεγάλωνε καθ' όλη της διάρκεια της περιόδου Tokugawa και είχε φθάσει τους 114.000 τόμους. Ο Ieyasu συνέβαλε στη δημιουργία εκδόσεων και δημοσιεύσεων γραμμένες στην ομιλούμενη ιαπωνική γλώσσα της καθημερινότητας. Εκδόθηκαν και δημοσιεύτηκαν ιστορικά βιβλία, ιατρικά βιβλία,

βιβλία ιερών κειμένων του Buddhism. Υπήρχαν εκδότες στη μητρόπολη αλλά και στην εμπορική πόλη Οσάκα και στην πολιτιστική πόλη Κιότο. Κάθε χρόνο δημοσιεύονταν περίπου 4.000 τίτλοι. Ο Ieyasu μετέδιδε το μήνυμα ότι η διάδοση της γνώσης είναι η καρδιά μίας συνετής και άρτιας διακυβέρνησης, ακόμα και όταν παραιτήθηκε απ' την πρωτοκαθεδρία και αποσύρθηκε για να εξελιχθεί πνευματικά και να επαναπροσδιορίσει τον εαυτό του, συνέχιζε να υποστηρίζει τις εκδόσεις και τις δημοσιεύσεις βιβλίων με προσωπικές χορηγίες, κυρίως βιβλίων με ιερά κείμενα του Buddhism, τα κινεζικά κλασσικά κείμενα (η κινεζική γλώσσα κατείχε στην προ μοντέρνα Ιαπωνία τη θέση που είχε η αρχαία ελληνική γλώσσα στην αρχαία Ρώμη)(Yamazaki,1994).

Ιεραρχικά κατώτερη θέση – μετά το Shogun – είχαν οι daimyo άρχοντες, οι οποίοι είχαν μέσο όρο 10.000 koku* κτηματικής περιουσίας ο καθένας. Το 1635 καθιερώνεται το σύστημα «Sankin Kotai», δηλαδή το σύστημα υποχρεωτικής παραμονής των τοπικών αρχόντων για ένα χρόνο στη μητρόπολη και έπειτα επιστροφή στο τοπικό Shogunate τους, δηλαδή το τοπικό πολιτικό κέντρο εξουσίας, ενώ οι οικογένειές τους παρέμεναν μαζί τους στη μητρόπολη αλλά δεν επέστρεφαν. Το υψηλό κόστος του ταξιδιού και τα κόστη διαχείρισης δύο επαύλεων, μία στην τοπική κοινότητα και μία στη μητρόπολη αποτελούσαν σημαντικό οικονομικό βάρος για τον άρχοντα. Το σύστημα αυτό είχε επιβληθεί απ' την κεντρική εξουσία *πρώτον* για να υπενθυμίζει στους τοπικούς άρχοντες να υποβάλλουν το σεβασμό, την ευσέβεια και την υποταγή τους στον αρχιστράτηγο, *δεύτερον* για να ενισχύεται η οικονομική ευημερία της μητρόπολης, να αυξάνεται το εμπόριο και να προβάλλονται καινούρια εμπορεύματα, να μεταδίδονται νέες συνήθειες και μόδες, *τρίτον* για να διαμορφώνεται μία ενιαία πολιτιστική ταυτότητα, η οποία μεταδιδόταν απ' τη μητρόπολη Edo πίσω στις τοπικές κοινότητες μαζί με την κοινή αντίληψη του «ανήκειν στο όλον». Τα έξοδα συντήρησης μίας έπαυλης στη μητρόπολη το 1770 αντιστοιχούσαν στο 27% των συνολικών εσόδων του τοπικού άρχοντα, το 1800 στο 30% και το 1840 στο 34% αντίστοιχα. Ωστόσο, η μεγαλοπρέπεια της πομπής απ' την τοπική κοινωνία μέχρι τη μητρόπολη ήταν ζήτημα τιμής για τους daimyo. Η λαμπρότητα της παρέλασης επηρεαζόταν απ' τον αριθμό των ακολούθων, δηλαδή πόσοι σαμουράι ως βοηθοί-υπηρέτες συνόδευαν τον κύριό τους – “master” –και πόσοι χωρικοί ως υπηρέτες των σαμουράι ακολουθούσαν στο τέλος. Αυτή η τεράστια μετακίνηση ανθρώπων, ζώων, αντικειμένων και αγαθών ήταν εφικτή επειδή υπήρχε αναπτυγμένο οδικό δίκτυο. Η πομπή αποκτούσε θεατρικά στοιχεία και ο δρόμος γινόταν η σκηνή. Ταυτόχρονα, οι πομπές ήταν πράξεις πολιτικού περιεχομένου, καθώς *πρώτον* η μετακίνηση ήταν μία επίδειξη δύναμης, κύρους και πολιτικής εξουσίας και *κατά δεύτερον* η παραμονή ενός χρόνου στη μητρόπολη Edo πάντοτε με την άδεια

του αρχιστράτηγου συνοδεύονταν από κανόνες φιλοξενίας, οι οποίοι ήταν ανάλογοι του *statustou daimyo* άρχοντα. Οι πομπές ήταν εμβληματικές. Η ποιότητα των υλικών, η ποικιλία χρωμάτων, οι χειροτεχνίες, τα υφάσματα, ο αριθμός των σαμουράι και ο εξοπλισμός τους σε ακόντια και ξίφη ήταν πάντοτε σύμβολα κύρους, πλούτου, βαθμού εξουσίας και στρατιωτικών κατορθωμάτων του παρελθόντος (Vaporis, 2005)

Η παραμονή ενός χρόνου στην έδρα της κεντρικής πολιτικής εξουσίας ήταν μία ιδιαίτερη περίοδος για έναν νέο σαμουράι της υπαίθρου διότι του δινόταν η ευκαιρία να σπουδάσει σε κάποια ιδιωτική ακαδημία, να διδαχθεί πολλά από καταξιωμένους διδασκάλους αλλά και να εκπαιδεύεται σε κάποιο *donjo* ή γυμναστήριο, γνωρίζοντας νέους σαμουράι από κάποια διαφορετική τοπική κοινότητα. Ο νέος σαμουράι αποκτούσε γνώση του κόσμου, δηλαδή της μητρόπολης Edo, γινόταν πιο εκλεπτυσμένος με σύνεση και οξυδέρκεια. Το σύστημα «Sankin Kotai» ήταν μία μοναδική εμπειρία μετασχηματισμού του χαρακτήρα και της προσωπικότητας όλων όσων έπαιρναν μέρος. Οι χωρικοί και οι σαμουράι αποκτούσαν συνείδηση του «ανήκειν» σε μία μεγαλύτερη κοινότητα πλην της τοπικής και αντιλαμβάνονταν ότι η εθνική συνείδηση ήταν ισχυρότερη της τοπικής συνείδησης. Το σύστημα αυτό κατάφερε να παραμείνει ζωντανό, ως στοιχείο παραδοσιακό, ως κομμάτι της ιαπωνικής κουλτούρας, μέσα απ' τα τοπικά φεστιβάλ στη σύγχρονη εποχή της Ιαπωνίας (Vaporis, 2005).

Προχωρώντας στα επόμενα κοινωνικά στρώματα της Edoκοινωνίας, μετά το Shogun και τους *daimyo* ακολουθούν οι σαμουράι – η ελίτ τάξη των πολεμιστών. Οι στρατιωτικοί διοικητές ήταν ηγέτες κατά την περίοδο των εμφύλιων συγκρούσεων των προηγούμενων αιώνων και τα πολεμικά τους κατορθώματα είχαν γίνει το επίκεντρο της τότε κοινωνίας, προσθέτοντας κύρος, αίγλη και μεγαλείο σε εκείνον που ήταν σαμουράι. Οι καιροί είχαν αλλάξει, το ίδιο και τα κοινωνικά δεδομένα. Η ειρήνη και η πολιτική ενότητα ήταν γεγονός, το οποίο ιδεολογικά επηρέαζε περισσότερο την τάξη των σαμουράι. Η διοίκηση μίας περιοχής κατά τους ειρηνικούς χρόνους προβάλλει την ανάγκη για διοικητικούς αξιωματούχους, πολιτικούς διοικητές και οξυδερκείς γραφειοκράτες, δεν χρειάζεται πολεμιστές. Η σωματική υπεροχή έδινε τη θέση της στο νου και τα ξίφη θα είχαν λιγότερη χρήση συγκριτικά με την απαραίτητη χρήση της πέννας από ένα πολιτικό διαχειριστή δημοσίων υποθέσεων. Η νέα κεντρική πολιτική εξουσία είχε υποχρέωση να βρει το νέο ρόλο της κοινωνικής τάξης των σαμουράι. Ο καινούριος ρόλος της χρειαζόταν να είναι ξεχωριστός και να βασίζεται σε ένα ιδεολογικό υπόβαθρο αξιών και ηθικής. Η διαφορά θα ήταν πως αυτό το υπόβαθρο δεν θα είχε ως πυρήνα του τον πόλεμο αλλά την ειρήνη. Συνεπώς, το πολεμικό πνεύμα ενός σαμουράι ηρεμεί με την εκπαίδευση σε θέματα

τέχνης, μουσικής, λογοτεχνίας, θεάτρου, με τη γνώση οικονομικών, διοικητικών και πολιτικών θεμάτων(Μισίμα,2007).

Το σώμα των σκληρών πολεμιστών μετατράπηκε σε μορφωμένα κυβερνητικά στελέχη με ειδικές γνώσεις διοίκησης και γραφειοκρατικών διαδικασιών. Ο νέος ρόλος των σαμουράι θα ηρεμούσε τα ανήσυχα πνεύματα εκείνων που δεν ήξεραν πώς αλληλοεπιδρούν με τις υπόλοιπες κοινωνικές τάξεις όταν επικρατεί ειρήνη και πώς θα βίωναν τη νέα κοινωνική τάξη πραγμάτων. Το σύστημα αξιών των σαμουράι ως φυσικής απόρροιας του φεουδαρχικού καθεστώτος της εποχής των εμφύλιων συγκρούσεων σταδιακά μετασχηματιζόταν σε μία ευσυνείδητη φιλοσοφία αξιών και ηθικής. Οι ηθικές αρχές που συγκροτούσαν το έθος της εποχής των πολεμικών πόλεων και εκδηλώνονταν ως η χωρίς αμφισβήτηση πίστη κάποιου στη γη του, η δυνατή υπεράσπιση της τιμής και της αξιοπρέπειας ενός σαμουράι και ως η αυστηρή ολοκλήρωση όλων των καθηκόντων και των υποχρεώσεων απ' την πλευρά ενός πολεμιστή, υιοθετούνταν πλέον ως ηθικές αρχές υπεράσπισης της ειρήνης και προσφοράς υπηρεσιών στην κεντρική πολιτική εξουσία απ' την αναδιαμορφωμένη κοινωνική τάξη των σαμουράι. Ο κώδικας τιμής της κλειστής κάστας των πολεμιστών – ο οποίος καθόριζε και τη σχέση τους με τον τοπικό άρχοντα τον daimyo – επηρέαζε και την εν γένει συμπεριφορά τους μέσα στην κοινότητα. Η τιμή και η πίστη πάντοτε ακολουθούσαν ως αξίες-πρότυπα την καθημερινότητα ενός σαμουράι. Το «Bushido» ή ο δρόμος του σαμουράι ή ο τρόπος του πολεμιστή πιστεύει ότι η ηθική είναι η βασική προϋπόθεση για μία ειρηνική κοινωνία, της οποίας οι κάτοικοι επιθυμούν να βιώνουν καθημερινά σε όλους τους τομείς της ζωής τους τις θετικές επιδράσεις της ηρεμίας, της ασφάλειας, της ευημερίας και της σταθερότητας. Αυτή η ηθική ήταν η μοναδική προϋπόθεση για την ύπαρξη των σαμουράι μέσα απ' την οποία έφταναν σε μία αποθέωση ενεργητικότητας. Απ' τη μία πλευρά η εξύψωση της ηθικής πλευράς του αυτοσεβασμού ενός πολεμιστή και απ' την άλλη πλευρά η ηθική που διαπερνάει ολόκληρη τη διάρθρωση της κοινωνίας. Ηθική προς την κεντρική πολιτική εξουσία, ηθική προς την πρότυπο-πόλη, δηλαδή τη μητρόπολη Edo, ηθική προς τη θεοποιημένη φύση, ηθική προς το φυσικό περιβάλλον, ηθική προς τους προγόνους, ηθική προς την οικογένεια και τους απογόνους, ηθική προς τη διοίκηση της οικονομίας, ηθική στη νομοθεσία, ηθική στο εμπόριο. Ηθική παντού και οι σαμουράι θα ήταν οι κύριοι εκπρόσωποί της. Ηθική πάνω από πολιτικά, οικονομικά, εμπορικά και οικογενειακά συμφέροντα. Το φεουδαρχικό σύστημα των πολεμικών εποχών στηριζόταν στην ταξική διάκριση των κοινωνικών τάξεων· αντίθετα η νέα κεντρική πολιτική εξουσία της ειρηνικής διακυβέρνησης των Tokugawa στηριζόταν στην ηθική ως μέσο διάκρισης των κοινωνικών στρωμάτων. Αυτή η ηθική, η οποία εμπεριέχει την τιμή, την πίστη και την αξιοπρέπεια ως

συστατικά της στοιχεία. Αυτή η ηθική μαζί με την ενίσχυση της συλλογικότητας ήταν τα βασικά συστατικά της συνταγής των 265 χρόνων ειρήνης και σταθερότητας. Ειρήνη, πολιτική εξουσία και κοινωνική οργάνωση και τα 3 πλέον συνδέονταν δυνατά και αλληλοεπιδρούσαν σταθερά και ομοιόμορφα μέσα στον ίδιο χώρο. Οι άνθρωποι είχαν κυριολεκτικά συνηθίσει να ζουν σε ειρηνικούς καιρούς και δεν υπήρχε κάποιο κίνητρο που ως αφορμή θα κινητοποιούσε τις κοινωνικές τάξεις εναντίον της πολιτικής εξουσίας και της κοινωνικής οργάνωσης με απώτερο σκοπό να καταστρέψουν την ειρήνη της χώρας(Watanabe,2012).

Το «Bushido» καταφέρνει να διαπεράσει βαθιά τον ιαπωνικό πολιτισμό και να γίνει εθνογραφικό στοιχείο της πολιτιστικής παράδοσης της προ μοντέρνας εποχής. Το «Bushido» χωρίζεται σε τρεις χρονικές περιόδους και η δεύτερη περίοδος με την ισχυρότερη επιρροή συμπίπτει χρονικά με τη μακρά περίοδο ειρήνης της διακυβέρνησης της χώρας στα χέρια της οικογένειας Tokugawa. Σε αυτή τη δεύτερη φάση το «Bushido», δηλαδή ο τρόπος του σαμουράι, συνδέεται άμεσα με ένα θεωρητικό μείγμα Confucianism και Zen Buddhism. Κάτω απ' την επίδραση του πρώτου, το «Bushido» αναπτύσσει τα κοινωνικά χαρακτηριστικά του μαζί με την αντίληψη ότι σε καιρό ειρήνης οι πολεμιστές χρειάζεται να ασκούνται σε τέχνες, όπως ποίηση, ζωγραφική, καλλιγραφία κ.ά. Αυτό ονομάζεται «Διττός Δρόμος του Λόγιου και του Πολεμιστή», δόγμα στο οποίο δόθηκε ιδιαιτέρως έμφαση απ' την κυβέρνηση Tokugawa στα διακόσια εξήντα πέντε χρόνια ειρήνης σύμφωνα με το οποίο, οι σαμουράι εκτός απ' τις πολεμικές τέχνες έπρεπε να τελειοποιούνται στην κοινωνική κουλτούρα της εποχής και για να είναι ικανοί να δημιουργήσουν πολιτιστικά φαινόμενα. Κάτω απ' την επίδραση του δεύτερου το «Bushido» θέτει το ζήτημα του εγωισμού και του φόβου του θανάτου σε πρώτο πλάνο. Το Zen θέτει το θεωρητικό και το υπαρξιακό πλαίσιο μέσα στο οποίο ο σαμουράι χρειάζεται να αντιμετωπίσει τον ίδιο τον εαυτό του. Ο εγωισμός είναι επικίνδυνος γιατί φέρνει μαζί του τη δυστυχία, την αστάθεια, την αναρχία, τη θλίψη και είναι απαραίτητο να απαλλαχθεί απ' όλα αυτά ένας σαμουράι, ο οποίος αποτελεί το πρότυπο της ηθικής, της τιμής, της αυτοθυσίας, της ανιδιοτέλειας, της αξιοπρέπειας και της αλληλεγγύης. Και ο φόβος του θανάτου είναι ανούσιος γιατί εμποδίζει ένα σαμουράι *πρώτον* να δείξει την αφοσίωση και το σεβασμό στον τοπικό άρχοντά του ή στο Shogun (εάν ήταν ένας σαμουράι που ανήκε στο ειδικό σώμα των σαμουράι που πρόσφερε αποκλειστικές υπηρεσίες στο Shogun) αλλά και *δεύτερον* να ολοκληρώσει την υπεράσπιση της ηθικής που δομούσε τα θεμέλια της τότε κοινωνίας, δηλαδή της εποχής των Tokugawa. Σε αυτή την περίοδο βρίσκεται και η αρχή του «Junshi» δηλαδή της αυτοκτονίας των σαμουράι, η οποία αντιμετώπιζε το ζήτημα του θανάτου απ' το επίπεδο της συνείδησης, της εσωτερικής ηρεμίας. Η αρχή αυτή είχε εξελιχθεί σε τελετουργικό θεσμό της Ιαπωνίας μέσα απ'

τον οποίο ένας σαμουράι μπορούσε να επανορθώσει για κάποιο σοβαρό ηθικό αδίκημα, μπορούσε να αποφύγει την ταπείνωση, μπορούσε να εξαγοράσει την υπόληψη ενός έμπιστου φίλου του ή απλά μπορούσε να αποδείξει την αφοσίωσή του προς τον τοπικό άρχοντά του. Μία εκλεπτυσμένη διαδικασία μέσω της οποίας οι σαμουράι πίστευαν ότι κρατούσαν διασφαλισμένη την τιμή και την αξιοπρέπειά τους ακόμα και μετά το θάνατο(Yamamoto,2002)

Το «Bushido» εστίαζε στην κοινωνική υποχρέωση των σαμουράι να διατηρούν τη δημόσια ειρήνη. Ως διοικητικοί ανώτεροι αξιωματούχοι είχαν την υποχρέωση να ηρεμούν το νου και την καρδιά των ανθρώπων, οι οποίοι τοποθετούσαν τους σαμουράι στο υψηλότερο βάθρο της ηθικής υπόστασης και πνευματικότητάς τους. Ωστόσο, διακρίνονται κάποιες εποχές όπου οι παροδικές υποκυκλότητες που επικρατούσαν κατάφερναν για μικρό διάστημα να επηρεάσουν την κατάσταση των σαμουράι δημιουργώντας μικρά ρήγματα. Κατά την Genwa εποχή (1615–1624) γράφονταν σοβαρά έργα με θέματα τη στρατιωτική τέχνη και την πολεμική συμπεριφορά με αποτέλεσμα να αυξάνεται η υπεροψία και η περηφάνια των σαμουράι. Ενώ κατά τη Genroku εποχή, η τάση για υπερβολική μεγαλοπρέπεια και φιλαρέσκεια κυριεύει τις καρδιές των ανδρών. Η τάση επεκτάθηκε ακόμα και στο σχεδιασμό των σπαθιών, των χειροφυλακτήρων και των θηκών του εξοπλισμού των σαμουράι, αλλά και σε μία γενικότερη επιδεκτικότητα των δραστηριοτήτων της τάξης των σαμουράι. Στην ουσία όμως δεν άλλαξε το «Bushido» ως το σύστημα αξιών της τιμής και της πίστης που πάντοτε ταυτιζόταν με την ίδια την ανθρώπινη υπόσταση της υπάρξεως ενός σαμουράι. Η σύνθεσή του ήταν ένα κράμα *πρώτον* του φιλοσοφικού συστήματος και θρησκείας του Buddhism, *απ’* το οποίο υιοθέτησε τη στωική υπομονή και καρτερία μαζί με την περιφρόνηση του κινδύνου και του θανάτου, *δεύτερον* του ιαπωνικού συστήματος των αρχαίων και θρησκευτικών πεποιθήσεων για τους προγόνους και τη φύση, δηλαδή του Shintoism, *απ’* τον οποίο υιοθέτησε την ευλάβεια και τον σεβασμό προς τον ανώτερο άρχοντα και *τρίτον* των φιλοσοφικών αξιών και διδασκαλιών του Confucianism (μετά το 17^ο αιώνα ο Confucianism έγινε θρησκεία με τη δική της δομή στην Ιαπωνία και πήρε προβάδισμα περισσότερο *απ’* το Βουδισμό σε πολλούς τομείς), *απ’* το οποίο υιοθέτησε την κοινωνική ηθική που διαπερνούσε τις πέντε κοινωνικές σχέσεις της ιαπωνικής κοινωνίας και την αγάπη για τη γνώση γραφής και ανάγνωσης. Όλα μαζί δημιούργησαν τον κώδικα του τέλειου «απότη», ενός «απότη» προστάτη της ειρήνης και όχι υπερασπιστή του πολέμου (Μισίμα,2007).

Η κοινωνική ηθική ως ένα συγκροτημένο σώμα αρχών και αξιών αντικατοπτρίζει το παρόν, την ιστορική πορεία και το μέλλον μίας κοινωνίας. Ο ανθρώπινος βίος ερμηνεύεται και φωτίζεται μέσα *απ’* τη μελέτη του πολιτισμού όπου γλώσσα, φυσικές συνθήκες, παραδόσεις, συνήθειες

συνυπάρχουν και δίνουν υπόσταση στις ανθρώπινες σχέσεις. Οι άνθρωποι αναπτύσσουν μεταξύ τους δεσμούς και σχέσεις υπό ευρύτερες μορφές συλλογικότητας όπως αυτές επικεντρώνονται και διαφαίνονται στο οικογενειακό πλαίσιο, στο εκπαιδευτικό σύστημα και στο πολιτικό πλαίσιο. Η κοινωνική ηθική ως υποκείμενο επηρεάζει τη διαπροσωπική πράξη του ευρύτερου συνόλου σε επίπεδο θεσμών. Η ιαπωνική κοινωνία στην εποχή Edo ενδιαφέρεται και φροντίζει για την ευημερία των μελών της, *πρώτον* προστατεύοντας πανανθρώπινες ισορροπίες όπως την οικολογική δηλαδή ισορροπία φύσης-ανθρώπου και την ισορροπία φύσης-πόλεως και *δεύτερον* επιτρέποντας να γίνεται σεβαστή η ατομική πρόοδος και να συμβαδίζει με την κοινωνική πρόοδο, ενώ ταυτόχρονα να μπορεί και να ολοκληρώνεται μέσα σε αυτήν. Έχοντας απουσία όμως των δύο ακραίων περιπτώσεων, δηλαδή της πραγμάτωσης του ατομικού εις βάρος του συλλογικού και της καταπίεσης της συλλογικότητας εις βάρος των προσωπικών ελευθεριών. Η κοινωνική ηθική της ιαπωνικής κοινωνίας συγκροτεί τον πυρήνα της εκεί που συνδέονται η φύση της ηθικής δέσμευσης με τη συνείδηση της πράξης (Yamamoto, 2002)

Η κοινωνική ηθική ως βασικό συστατικό της διδασκαλίας του Confucianism διαπερνάει τις πέντε κοινωνικές σχέσεις της ιαπωνικής κοινωνίας. Αυτές οι πέντε κοινωνικές σχέσεις ήταν του πατέρα με το παιδί, του άρχοντα με το βοηθό-υπηρέτη του, του συζύγου με τη σύζυγο, του γηραλέου με τον νέο και του φίλου με τον έμπιστο φίλο του. Το πλαίσιο αυτών των πέντε ανθρώπινων σχέσεων το διαπερνούν και το επηρεάζουν η στιγμή της γέννησης, η διάρκεια και η περίοδος της ζωής και τέλος η στιγμή του θανάτου. Η κοινωνική ηθική ως αξία ήταν η βάση συγκρότησης της ιαπωνικής κοινωνίας την εποχή Edo και ενισχυόταν ως σύστημα απ' την υιοθέτηση της διδασκαλίας του Confucianism περί «αντιλήψεως της φύσης», δηλαδή όπως η φύση συμπεριφέρεται με αρμονία, σεβασμό και αγάπη προς όλα τα πλάσματά της, έτσι όμοια απαιτείται να πράξει και ο άνθρωπος, δηλαδή με αγάπη και σεβασμό να συμπεριφέρεται και να συναναστρέφεται μέσα στα κοινωνικά πλαίσια. Επιπλέον, η συγκεκριμένη διδασκαλία στηριζόταν στο σύστημα θρησκευτικών και αρχαίων πεποιθήσεων του Shintoism, συνεπώς όπως οι πρόγονοι αγαπούσαν και σέβονταν τους δικούς τους προγόνους και τη φύση, κατά παρόμοιο τρόπο οι απόγονοι απαιτείται να σέβονται και να αγαπούν τη φύση και τους προγόνους τους. Η διδαχή της κοινωνικής ηθικής βοηθούσε τους ανθρώπους να βελτιωθούν και να αποκτήσουν καλές συνήθειες που στηρίζουν «το ηθικόν και το ενάρετον έργο». Παράλληλα, η κοινωνική ηθική ως συστατικό του «Bushido» των σαμουράι είχε οδηγήσει στην αναβάθμιση και στην ανανέωση των συνθηθειών της καθημερινότητας. Υψηλό αίσθημα ευθύνης, αδάμαστο κουράγιο, ηρωική αντοχή, αυτοκυριαρχία, σεβασμός της τιμής και της αξιοπρέπειας του άλλου, πνεύμα αυτοθυσίας και γενναιοδωρίας, όλα εκφάνσεις της συμπεριφοράς των σαμουράι χαρακτήριζαν

την καθημερινότητά τους και ταυτόχρονα προωθούσαν μια ηθική κουλτούρα, η οποία ενίσχυσε την κοινωνική συνοχή και την εθνική ταυτότητα κατά την εποχή Edoτης Ιαπωνίας. Κατά τον Αριστοτέλη, η ηθική και η πολιτική είναι ομόκεντροι κύκλοι και ο ηθικός στοχασμός ολοκληρώνεται και αξιώνεται στην πράξη. Η ηθική πράξη για τον Αριστοτέλη γεννιέται απ' το ατομικό και ολοκληρώνεται οπωσδήποτε στο συλλογικό. Υποστηρίζει πως για να γίνουν οι άνθρωποι ηθικοί και ενάρετοι απαιτείται η συνάρμωση τριών βασικών παραγόντων, *πρώτον* με την απόκτηση της συνήθειας, *δεύτερον* με τη βοήθεια της φύσης και *τρίτον* με τη διδασχή για την απόκτηση καλών τρόπων και συνηθειών. Η μητρόπολη Edo δεν ήταν ένα αφηρημένο γεωγραφικό ή πολιτικό πλαίσιο, ήταν το κέντρο ενός ευρύτερου συνόλου μέσα στο οποίο ολοκληρωνόταν το άτομο ως τμήμα του συνόλου αυτού. Η ηθική, ο σεβασμός και η αγάπη συγκρότησαν και οργάνωσαν την κοινωνική δομή που προωθούσε η κεντρική πολιτική εξουσία της οικογένειας των Shogun Tokugawa, προκειμένου να διασφαλίσει ειρήνη και σταθερότητα στο εσωτερικό της χώρας (Τσιρώνης,2007) &(Sokichi,1970).

Την τάξη των σαμουράι ακολουθεί η τάξη των κοινών, συνηθισμένων ανθρώπων, δηλαδή εκείνων οι οποίοι δεν ήταν πολεμιστές, δεν κατείχαν υψηλά πολιτικά και διοικητικά αξιώματα και φυσικά δεν ανήκαν ούτε σε κάποια απ' τις πατριές των daimyo, ούτε και στην οικογένεια των Tokugawa. Οι απλοί άνθρωποι χωρίζονταν στους κατοίκους των πόλεων και στους κατοίκους των αγροτικών περιοχών. Έτσι, υπάρχουν οι αγρότες στην ύπαιθρο και οι χειροτέχνες μαζί με τους εμπόρους στα κέντρα των πόλεων. Στη θεωρία τουλάχιστον, οι ασιατικές κοινωνίες κατέτασσαν πάντοτε τους ανθρώπους της αστικής τάξης – κυρίως του εμπορίου – στις χαμηλότερες βαθμίδες της κοινωνικής κλίμακας με υπόληψη πολύ λιγότερη ακόμα και απ' τους ζητιάνους. Αντιθέτως, η κοινωνία Edoως πρότυπο μαζί με το σύστημα των υψηλότερων αξιών που σέβεται και τιμάει την ανθρώπινη ύπαρξη και μέσω της κουλτούρας των αστών που αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια του 17^{ου} – 18^{ου} – 19^{ου} αιώνα, έδωσε ισότιμη πολιτιστική αξία στην επαγγελματική ηθική, στην εργασία κάθε μορφής, στις τέχνες και στα διάφορα επαγγέλματα.

Κάνοντας μία αναφορά στον αρχαιοελληνικό ηθικό και πολιτικό λόγο του Αριστοτέλη, όπως προκύπτει απ' το έργο του «Πολιτικά VII», *“στην πόλη που διακυβερνάται με τον καλύτερο τρόπο, οι πολίτες δεν πρέπει να ζουν ούτε τη ζωή των τεχνιτών, ούτε των εμπόρων της αγοράς διότι μία τέτοια ζωή είναι αντίθετη προς την αρετή. Ούτε βέβαια να είναι γεωργοί όσοι πρόκειται να είναι πολίτες αυτής της πόλης γιατί χρειάζεται διαθέσιμος χρόνος και για την απόκτηση της αρετής και για την ενασχόληση με την πολιτική”*, αντιλαμβάνεται κανείς τις απόψεις της

κοινωνίας στον αρχαιοελληνικό κόσμο, οι οποίες δεν διαφέρουν από εκείνες των ασιατικών κοινωνιών (Vidal & Austin ,1998).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο : Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΟΥ 17^{ου} ΑΙΩΝΑ – 19^{ου} ΑΙΩΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μητρόπολη Edo ως έδρα της πολιτικής εξουσίας και κέντρο της στρατιωτικής υπεροχής σύντομα μετατράπηκε σε οικονομικό και εμπορικό κέντρο. Κανείς δε φανταζόταν ότι μία νέα εποχή θα ξεκινούσε, μία νέα κουλτούρα θα αναδυόταν στην επιφάνεια που θα μετασχημάτιζε τη μητρόπολη Edo σε σπουδαίο πολιτιστικό κέντρο της χώρας. Η αστική κουλτούρα. Τα γεγονότα συνέβησαν σταδιακά και παράλληλα. Κατά τη διάρκεια και προς τα τέλη του 16^{ου} αιώνα οι νέοι τρεις μεγάλοι ηγέτες της χώρας είχαν στενές επαφές με την ύπαιθρο από μικρή ηλικία. Ως αποτέλεσμα, ο ρεαλισμός της φύσης είχε διαμορφώσει τις ξεχωριστές προσωπικότητές τους. Αποφασίζουν να εκφράσουν τη ρεαλιστική αφθονία της φύσης μέσα από τη ρεαλιστική πραγματικότητα της υπερβολικής πολιτικής και οικονομικής δυνάμεως που είχαν απαιτήσει. Συγκρατούν στοιχεία της κοινοτικής αγροτικής κοινωνίας της καλλιέργειας ρυζιού (με τη μέθοδο wet-rice) και τα εφαρμόζουν παράλληλα με τη διατήρηση της παραδοσιακής γραφειοκρατίας και των υψηλής κλάσεως προσώπων της Αυλής ως θέμα γοήτρου στην πολιτική και στρατιωτική οργάνωση της χώρας. Απ' την άλλη, κατασκευάζουν πολυτελή τεράστια παλάτια και πελώρια επιβλητικά κάστρα των οποίων η εσωτερική διακόσμηση γίνεται σύμφωνα με τη μέθοδο της επιχρύσωσης και κάθε επιφάνεια στολίστηκε από εξαιρετικής τέχνης και λεπτομέρειας πίνακες σύνθεσης πολλαπλών χρωμάτων. Τα περίκομψα διακοσμημένα εσωτερικά των παλατιών και οι τεράστιοι αρχιτεκτονικά χώροι που τα πλαισίωναν διαμορφώθηκαν έχοντας ως πρότυπο το στυλ μπαρόκ, ίδιο με τα παλάτια που είχαν κτίσει οι μονάρχες της Ευρώπης. Έτσι οι ηγέτες επιτρέπουν την ανάπτυξη της ελεύθερης αγοράς, την άνθηση του εμπορίου ενθαρρύνοντας την τάξη των εμπόρων. Αυτά συμβαίνουν με κύριο στόχο να αυξηθούν οι οικονομικοί τους πόροι και να μπορούν να επιδείξουν την οικονομική υπεροχή τους. Οι μεταφορές και το εμπόριο παίζουν σπουδαίο ρόλο, πρώτα στην ανάπτυξη της μητρόπολης Edo και έπειτα στην ανάπτυξη των υπόλοιπων πόλεων. Οι δρόμοι μεταφοράς εμπορευμάτων και διανομής πλούτου συγκλίνουν. Η μητρόπολη Edo γίνεται μία μοντέρνα πόλη που σφύζει από

κινητικότητα εμπορευμάτων, ανθρώπων και κτιρίων. Εξαιρετικής αρχιτεκτονικής κτίρια ενισχύουν το στοιχείο του ρεαλισμού της φύσης και το στοιχείο του ρεαλισμού της οικονομικής δύναμης και του εκλεπτυσμένου αισθητικά γούστου των Shogun. Κατά τον 5^ο αιώνα εκείνο που έκανε έναν Έλληνα να χαρακτηρίζει – σύμφωνα με τον Θουκυδίδη – μία πόλη «μοντέρνα» ήταν η πάνω απ' όλα ύπαρξη κτιρίων και όσο το δυνατόν πιο πολυτελών. Εν αντιθέσει με τη Σπάρτη – όπου η απουσία τέτοιων κτιρίων ήταν ένδειξη του αρχαϊσμού για την ίδια την πόλη – η Αθήνα είχε αντίθετη πολεοδομική εικόνα. Η Αθήνα χαρακτηριζόταν ως μοντέρνα πόλη (Vidal & Austin ,1998).

Ανάμεσα στην αγροτική ύπαιθρο και την πόλη δεν υπήρχαν τείχη. Τα αγροτικά χωριά απλώς συγκεντρώνονταν γύρω από τις πόλεις-κάστρα. Χαρακτηριστικό στοιχείο της ομοιογένειας ανάμεσα στην πολιτιστική κουλτούρα της πόλης με την πολιτιστική κουλτούρα της υπαίθρου. Επιπλέον, δεν υπήρχε ο κίνδυνος εξωτερικής πολιτιστικής επιρροής που θα ανάγκαζε την κεντρική πολιτική εξουσία να λάβει ιδιαιτέρως αυστηρά μέτρα προστασίας, όπως να κατασκευάσει τείχη ή να γκρεμίσει γέφυρες. Η αστική ανάπτυξη και η ευημερία συνεχίζονται μέσω των μεγαλεπήβολων σχεδίων των Shogun. Το 1612 το νομισματοκοπείο της χώρας μεταφέρεται στη μητρόπολη και το 1619 αρχίζουν να προσφέρονται υπηρεσίες μέσω των θαλάσσιων μεταφορών της μητρόπολης Edo με την εμπορική πόλη Οσάκα. Αξιοποιείται ο ορυκτός πλούτος της χώρας και λειτουργούν ορυχεία χρυσού και αργύρου. Κυκλοφορούν ευρέως τα νομίσματα και αναπτύσσουν μία νομισματική οικονομία με γερές βάσεις. Κυρίαρχο γεγονός του 17^{ου} αιώνα ήταν η υλικοτεχνική κατασκευή της πόλης Edo να αντιπροσωπεύει τη χωρική εγγύτητα μίας μητρόπολης. Η ανάπτυξη της νομισματικής οικονομίας, το δίκτυο διανομής και η αφθονία προϊόντων οδήγησαν στην αύξηση του αστικού πληθυσμού. Οι αστοί έμποροι αποτελούσαν τον ενδιάμεσο κρίκο ανάμεσα στον Shogun και στους τοπικούς άρχοντες. Ενώ το δίκτυο διανομής στη μητρόπολη στηριζόταν στη ρευστότητα χρήματος, το δίκτυο παραγωγής στην επαρχία λειτουργούσε με μονάδα μέτρησης και πληρωμής το ρύζι. Οι τοπικοί άρχοντες της υπαίθρου εισέπρατταν το ρύζι απ' τους αγρότες ως φόρο και έπειτα αυτοί το μεταπλούσαν με αντάλλαγμα ρευστό χρήμα. Τόσο η αγορά χρήματος, όσο και η οικονομία της ανταλλαγής θεωρούνταν αποκλειστικές διαδικασίες της αστικής οικονομίας. Κατά την εποχή των Tokugawa, το νομισματικό σύστημα στηριζόταν σε τρία μέταλλα: χρυσός, άργυρος και χαλκός. Τα χρυσά νομίσματα ήταν αποκλειστικά η νομισματική βάση της μητρόπολης Edo. Τα ασημένια νομίσματα είχαν γίνει η βασική μονάδα εμπορικών λογαριασμών απ' το 1859 αποκλειστικά για το εξωτερικό εμπόριο (απ' το έτος δηλαδή που ανοίγουν τα ιαπωνικά λιμάνια προς τα κράτη της Δύσης).

Αποκλειστικά τεράστια ανάπτυξη αναπτύσσει το παράκτιο εμπόριο της μητρόπολης Edo (και ομοίως ακολουθούσε της Οσάκα) κατά τον 18^ο αιώνα όταν ο αστικός πληθυσμός της ξεπερνούσε το 1.000.000 κατοίκους. Υπήρχε έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των λιμανιών της μητρόπολης Edo και της εμπορικής πόλης Οσάκα. Ωστόσο, τα στοιχεία της ναυτιλίας, ο μεγάλος αριθμός των πλοίων και η υψηλή κινητικότητα εμπορευμάτων αποδείκνυαν την ανωτερότητα της μητρόπολης. Τα προϊόντα συγκεντρώνονταν στην αποβάθρα για να τα απαριθμήσουν μέχρι να πλησιάσουν μέσω ρηχών καναλιών τα ειδικά σκάφη και να φορτώσουν τα αγαθά. Ανάλογα την ιδιαιτερότητα των προϊόντων, κάποια μεταφέρονταν με μικρότερα πλοιάρια για γρηγορότερα στο εφεδρικό λιμάνι της μητρόπολης. Τα σπουδαιότερα στοιχεία του ιαπωνικού παράκτιου εμπορίου ήταν ότι υπερτερούσε σε όγκο και αξία του ευρωπαϊκού και ότι κρατούσαν στατιστικά δεδομένα της περιοχής με υψηλού επιπέδου διαδικασίες διατήρησης αρχείων. Η λειτουργικότητα της γραφειοκρατίας είχε πετύχει να καταγράφει το παράκτιο εμπόριο με μέθοδο και οργάνωση, διατηρώντας αρχεία τα οποία βασίζονταν στις πληροφορίες του χονδρεμπορίου και των εμπορικών συντεχνιών. Οι μηνιαίες αναφορές έφθαναν ως σημαντική είδηση στους Shogun με ευθύνη των δικαστών αστικών υποθέσεων για την ακρίβεια των στοιχείων.

Η μητρόπολη Edo, ως το μεγαλύτερο κέντρο κατανάλωσης, είχε διανεμητικό ρόλο στη μετακίνηση εμπορευμάτων απ' το βορρά προς το νότο. Επιπλέον, είχε αναπτυχθεί ειδικό οδικό δίκτυο με μικρές διαδρομές μεταξύ του λιμανιού, των εμπορικών κέντρων των μικρότερων πόλεων και της κεντρικής αγοράς της μητρόπολης. Εμπορικοί λογαριασμοί των αρχείων του παράκτιου εμπορίου της Edo το 1726 υποδεικνύουν τη συχνή εισαγωγή έντεκα εμπορευμάτων από διάφορες περιοχές της επαρχίας. Πρώτα σε κυκλοφορία ήταν τα καυσόξυλα, το αλάτι, το ρύζι και τα ξυλοκάρβουνα. Δεύτερα ήταν το παραδοσιακό ιαπωνικό κρασί από ρύζι, το βαμβάκι για ρούχα, το λάδι από ψάρι και το λάδι για λύχνους. Τη μεγαλύτερη κινητικότητα παρουσίαζαν τα φορτία από ρύζι. Το ρύζι των χωρικών, το οποίο απευθείας αγόραζαν οι έμποροι ονομαζόταν «ρύζι του εμπορίου». Αντιθέτως, το ρύζι το οποίο διαχειρίζονταν οι daimyo ονομαζόταν «kura» και υπερτερούσε σε ποσότητα του εμπορικού ρυζιού. Το ρύζι ήταν δυνατό αγαθό, καθώς οι αλλαγές των τιμών του επηρέαζαν τις νομισματικές ισοτιμίες. Πτώση της τιμής του ρυζιού το 1714 προκάλεσε ανησυχία στην κεντρική πολιτική εξουσία, η οποία τον επόμενο χρόνο επαναπροσδιόρισε τις αξίες των νομισμάτων. Το ρύζι ήταν άμεσα συνδεδεμένο με τα εισοδήματα των Shogun, των daimyo και των σαμουράι. Ιδιαίτερο πρόβλημα είχαν να αντιμετωπίσουν κατά την περίοδο «Bakumatsu» (1853 – 1867), όταν άνοιγαν σταδιακά τα λιμάνια της χώρας προς τα ξένα κράτη, τα οποία καθιέρωσαν το δολάριο ως μονάδα μέτρησης εμπορικών λογαριασμών και ως μέσο ανταλλαγής των εμπορευμάτων στα λιμάνια, ενώ την ίδια

στιγμή η αξία του αργύρου πέφτει απότομα και η μητρόπολη εξακολουθεί να χρησιμοποιεί τα εγχώρια χρυσά νομίσματά της σε όλες τις εμπορικές συναλλαγές της. Οι δραστηριότητες και η ενεργητικότητα των μεγαλεμπόρων στο γενικό εμπόριο της μητρόπολης, οδήγησαν την οικονομία στα ύψη. Η οικονομική ανάπτυξη μαζί με την αύξηση του πληθυσμού και την συγκέντρωση των περισσότερων κατοικιών κοντά στα εμπορικά καταστήματα και γύρω απ' τους πολυσύχναστους εμπορικούς δρόμους, έφεραν την αστική τάξη στο επίκεντρο των καθημερινών εξελίξεων (Cullen,2009)&(Cullen,2010)&(Cullen,2013).

Η πραγματιστική νοοτροπία των εμπόρων και η καλλιτεχνική δεξιότητα των χειροτεχνών ωθεί την κοινωνική αστική τάξη σε ταχύρρυθμη ανάπτυξη. Οι μεγαλέμποροι είναι έξυπνα, αποφασιστικά και θαρραλέα άτομα και καταφέρνουν να κερδίσουν την εύνοια των Shogun, οι οποίοι με τη σειρά τους χαρίζουν οικονομικά προνόμια προκειμένου να αυξήσουν τις εμπορικές τους δραστηριότητες. Παρ' όλη τη δύναμη και τον πλούτο τόσο των εμπόρων μέσω των εμπορικών δραστηριοτήτων τους, όσο και των Shogun μέσω της αύξησης των εισοδημάτων τους εξαιτίας της οικονομικής άνθησης της μητρόπολης δεν άλλαξε την αρμονική σχέση τους με τη φύση. Η οικολογική προσέγγιση την οποία υποστήριζαν πιστά όπως αυτή στηριζόταν στην παραγωγή προϊόντων απ' τις πρώτες ύλες, στον τρόπο με τον οποίο η κοινωνία είναι αποφασισμένη να διανέμει υπηρεσίες, αγαθά, προνόμια και δύναμη μέσω της κοινωνικής της οργάνωσης και μέσω των οικονομικών και πολιτικών διαδικασιών της και στην παρουσίαση της πραγματικότητας μέσω των τεχνών και των γραμμάτων υποδεικνύει την ιαπωνική αγάπη και ευαισθησία για τη φύση αλλά και τη μακροχρόνια σχέση σεβασμού μεταξύ τους.

Η γεωγραφική ποικιλομορφία της χώρας ήταν αδύνατον να αγνοηθεί απ' τις κοινωνικές τάξεις της εποχής Edo. Ο ίδιος ο τόπος, ο χώρος, οι εικόνες, οι συνθήκες, οι εποχές ολοκληρώνουν το οικοσύστημα της χώρας και αναδεικνύουν τη γεωγραφική της κληρονομιά. Ο φυσικός πλούτος, ο ορυκτός πλούτος, η γεωμορφολογία, τα δάση, τα ποτάμια, όλα αποτελούσαν έναν εθνικό θησαυρό τόσο για την Edo ως μητρόπολη, όσο και για την Edo ως πόλη-πρότυπο ισορροπίας φύσης και ανθρώπου, φύσης και πόλεως. Οι τεχνικές διαμόρφωσης του τοπίου της πόλης Edo αντανakλούσαν τεχνικές συν διαχείρισης του φυσικού και του αστικού περιβάλλοντος. Το κάλεσμα που είχε δεχθεί η Edo πόλη ώστε να μεταμορφωθεί σε ένα μητροπολιτικό κέντρο υπηρετούσε δύο σκοπούς: *πρώτον* την εξασφάλιση ποιότητας ζωής και ευημερίας για τους κατοίκους και *δεύτερον* την προβολή της ιαπωνικής αισθητικής που βασιζόταν στο μέτρο, στην αρμονία και στο σεβασμό του περιβάλλοντος.

Κατά την Edo εποχή πίστευαν ότι η ποιότητα του φυσικού τοπίου δεν ήταν αποκλειστικά συνδεδεμένη με τις ανθρώπινες ανάγκες. Η θεοποίηση της φύσης είχε προσθέσει ένα στοιχείο ανωτερότητας στο φυσικό περιβάλλον και υποδείκνυε ότι η φύση δεν υπήρχε εκεί για να ικανοποιεί τις ανθρώπινες ανάγκες και μόνον αυτές. Η φύση υπήρχε ως απόδειξη της παρουσίας των θεών στο ιαπωνικό αρχιπέλαγος. Συνεπώς, ανακαλύπτοντας τους θεούς μέσα στη φύση, η ιαπωνική κοινωνία ανακάλυπτε τον εαυτό της (Totman,2000).

6.1 ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ - ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΟΥ 17^{ου} ΑΙΩΝΑ – 19^{ου} ΑΙΩΝΑ

Πολιτική συμφιλίωση μεταξύ των τοπικών αρχόντων, η επικράτηση του Tokugawa Ieyasu έναντι μίας συναθροίσεως ισχυρών ανταγωνιστών και η εγκαθίδρυση ενός ειρηνικού βασιλείου έδωσαν την ευκαιρία στο ιαπωνικό αρχιπέλαγος για να βιώσει μία μοναδική πολιτιστική και περιβαλλοντική διαχείριση κατά την περίοδο της προ μοντέρνας ιστορίας του. Το κέντρο της ιαπωνικής κοινωνίας μετακινείται απ' τη Kinaϊ περιοχή στην Kanto περιοχή.

Κι ενώ η ειρήνη και η τάξη σταθεροποιούνται, το βιοτικό επίπεδο των ανθρώπων ανθίζει προς όλους τους τομείς. Αναπτύσσονται οι πόλεις-κάστρα και μετατρέπονται σε μικρούς εμπορικούς ενδιάμεσους σταθμούς παραγωγής και διανομής των εμπορευμάτων που κατακλύζουν την αγορά της μητρόπολης Edo. Η εμπορική δραστηριότητα ενισχύεται απ' τους νέους χερσαίους δρόμους και το σύστημα θαλάσσιων μεταφορών. Αστική ανασυγκρότηση και διαχείριση ποτάμιας ροής προωθούν το νέο σχεδιασμό φραγμάτων, αναχωμάτων και τάφρων. Πρόληψη και επιδιόρθωση δημιουργούν νέους εμπορικούς οίκους, τους «τορίγια», οι οποίοι υπό τη μορφή οργανισμού ρυθμίζουν την ποιότητα, την τιμή και την ποσότητα των υλικών εκείνων που χρησιμοποιούνται μετά από τις καταστροφές που προκαλούν τα ακραία φυσικά φαινόμενα. Η εμπορική οργάνωση του αστικού κέντρου διαχωρίζει την αγορά βάσει του είδους των προϊόντων και βάσει της προέλευσης των εμπορευμάτων. Το ευκρινές σύστημα των μεγαλεμπόρων έδωσε ώθηση σε μία ενοποιημένη και συγκροτημένη εμπορική οικονομία. Η ιδεολογική νομιμότητα της κεντρικής πολιτικής εξουσίας λειτουργούσε ως προστασία στην αποκεντροποιημένη τακτική που ακολουθούσε. Υπήρχαν κοινά συμφέροντα μεταξύ όλων των τοπικών αρχόντων daimyo, των Shogun, των πολιτικών συμβούλων, των υψηλόβαθμων διοικητικών αξιωματούχων και του

συστήματος της οικογένειας γενικότερα. Ο καθένας προσπαθούσε να διοικήσει το χώρο του με κανόνες, αξίες, ηθική και ενδυνάμωση της σταθερής σχέσης μεταξύ των μελών του ίδιου χώρου. Η συνεκτικότητα του συστήματος απαιτούσε μία τοπικότητά, η οποία κατάφερνε να ξεπεράσει τα όρια και να απλωθεί σε όλα τα κοινωνικά στρώματα, ενοποιώντας ολόκληρη την κοινωνία.

Η πρόοδος του εμπορίου και η οικονομική ανάπτυξη σε περίοδο ειρήνης φαρδαίνουν το πεδίο δράσης των οικονομικών δραστηριοτήτων των ανθρώπων, τοποθετώντας αυτές σε ευρύτερη κλίμακα εθνικού επιπέδου. Συνεπώς, όταν η χώρα απαιτούσε πέραν της κοινωνικής και πολιτικής συνεκτικότητάς της και την οικονομική κατά τη διάρκεια της ειρήνης των 265 χρόνων, τότε σιγά-σιγά ξεκίνησε να δημιουργείται μία κοινή ταυτότητα, μία κοινή πορεία στη ζωή που έθετε γερές βάσεις διαμόρφωσης μίας εθνικής ταυτότητας. Η απαγόρευση των εμπορικών σχέσεων με τα κράτη της Δύσης και η απαγόρευση εισαγωγής στη χώρα των γνώσεων δυτικής προέλευσης ενίσχυσε το εγχώριο εμπόριο, τις εμπορικές σχέσεις με τα υπόλοιπα ασιατικά κράτη και παράλληλα ενίσχυσε το “National Learning”, οτιδήποτε δηλαδή προωθούσε την ιαπωνική παράδοση, τη γλώσσα, τις αξίες, τους κοινωνικούς κώδικες συνύπαρξης, τις τέχνες και τα γράμματα. Αληθινή κινητήρια πολιτιστική δύναμη κρυβόταν μέσα στην τάξη των συνηθισμένων ανθρώπων. Η ελίτ τάξη των σαμουράι δεν διέθετε τα κατάλληλα εφόδια και προσόντα για να μπορέσει να διαμορφώσει μία κοινή πολιτιστική βάση.

Οι σαμουράι είχαν διατηρήσει πολλά στοιχεία της αριστοκρατικής τάξης των προηγούμενων ιστορικών περιόδων και δεν είχαν απολύτως ταυτιστεί με το κλίμα της οικονομικής και εμπορικής ανάπτυξης της εποχής των Tokugawa. Απ’ την άλλη πλευρά, οι συνηθισμένοι άνθρωποι, δηλαδή όσοι καθημερινά ασχολούνταν με τη γεωργική καλλιέργεια, με το εμπόριο και τη χειροτεχνία βίωναν με άμεσο τρόπο το ρεαλισμό της πραγματικότητας της καθημερινής ζωής τους. Ειδικότερα οι έμποροι ήταν πιο ελεύθεροι απ’ τους σαμουράι να δράσουν χωρίς περιορισμούς που προέρχονταν είτε απ’ τα πολιτικά τους αξιώματα, είτε απ’ την προσωπική τους ιδεολογία περί τιμής, πίστης και αξιοπρέπειας. Οι έμποροι και οι χειροτέχνες ζούσαν κοντά στις πόλεις-τοπικά κέντρα και στη μητρόπολη, κυρίως κοντά στους δημόσιους εμπορικούς δρόμους και υπό την άμεση επιρροή μίας δυναμικής αστικής κουλτούρας, η οποία συνεχώς δυνάμωνε και απλωνόταν. Οι ευκατάστατοι έμποροι είχαν τη δυνατότητα να αναζητήσουν μαθητευόμενους απ’ την αγροτική τάξη. Γεγονός το οποίο αναπτέρωνε τις ελπίδες των νέων που ονειρεύονταν κάτι διαφορετικό πέραν των γεωργικών καλλιεργειών της τάξης τους. Υπήρχε η ευκαιρία ένας αγρότης να μην παραμείνει αγρότης σε όλη τη διάρκεια της ζωής του και να αναβαθμιστεί σε υπηρέτης κάποιου σαμουράι ή να υπηρετήσει πιστά κάποιον σημαντικό χειροτέχνη απ’ τον οποίο μπορούσε να μάθει μία εξειδικευμένη χειροτεχνία. Κάποιοι αγρότες

είχαν πολλές εκτάσεις γης στην ιδιοκτησία τους και η χρηματική ευχέρειά τους επέτρεπε να μετακομίσουν στη μητρόπολη ή σε κάποια άλλη πόλη-κέντρο και να δράσουν παράλληλα με τους εμπόρους στις κοινές προσπάθειες διαμόρφωσης μίας νέας κουλτούρας, της αστικής!

Κατά τους ειρηνικούς χρόνους όπου η δημόσια τάξη και οργάνωση ήταν σταθερά εδραιωμένες, οι συνθήκες διαβίωσης και η ποιότητα ζωής είχαν φθάσει στα ίδια υψηλά επίπεδα της οικονομικής ανάπτυξης και της εμπορικής δραστηριότητας. Οι «συνηθισμένοι» άνθρωποι, εντελώς απαλλαγμένοι από τα πρακτικά ζητήματα της διοίκησης και από τις δημόσιες υποθέσεις της κεντρικής πολιτικής εξουσίας, κατάφεραν να εξωτερικεύσουν τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους επηρεάζοντας τη μουσική, το χορό, το θέατρο, την ποίηση, τη λογοτεχνία, τη ζωγραφική και την αρχιτεκτονική (Keene,1987)&(Sokichi,1970).

Η ειρηνική διακυβέρνηση στα χέρια της οικογένειας των Shogun Tokugawa δεν στηριζόταν στη δύναμη και την υπεροχή των πολεμικών τεχνών και του ιαπωνικού ξίφους, αλλά στη δύναμη και στο μεγαλείο της γνώσης. Οι ιδιωτικές ακαδημίες και τα ιδιωτικά σχολεία κρατούσαν στα χέρια τους την οργάνωση της μάθησης. Η αστική τάξη της μητρόπολης είχε τρεις τρόπους για να επιδείξει τα κατορθώματά της, είτε μέσω των εμπορικών ικανοτήτων της, είτε μέσω του τεράστιου πλούτου της, είτε μέσω των εντατικών προσπαθειών της να απαιτήσει σπουδαία μόρφωση. Η κεντρική πολιτική εξουσία δεν εμπόδιζε αυτούς τους τρόπους επίδειξης γνώσεων και πλούτου, αντιθέτως θεωρούσε ότι αυτοί οι τρόποι ενίσχυαν την αφθονία και την ασφάλεια της κοινωνίας και ταίριαζαν με τη μεγαλοπρέπεια του οίκου των Tokugawa. Επιπλέον η αστική τάξη, κυρίως οι μεγαλέμποροι με τις εμπορικές επιχειρήσεις τους, είχαν καταφέρει να λειτουργούν ως οικονομικές οντότητες συνδέοντας όλες τις εμπορικές αγορές των μικρών ή λίγο μεγαλύτερων πόλεων με την κεντρική εμπορική αγορά της μητρόπολης Edo. Απ' τη μία πλευρά, το εμπόριο συγκέντρωνε το ενδιαφέρον όλων των κοινωνικών τάξεων, οι οποίες αλληλοεπιδρούσαν μέσω μίας ενιαίας εμπορικής αγοράς με Edona στοιχεία που θα μπορούσαν να τη χαρακτηρίζουν ως εθνική οικονομία και απ' την άλλη πλευρά, η αστική κουλτούρα είχε τη δύναμη να ξεπεράσει τοπικά γεωγραφικά όρια, να εδραιωθεί ως η κουλτούρα της μητρόπολης Edo και να δημιουργήσει ισχυρούς ενωτικούς δεσμούς μέσα στην ιαπωνική κοινωνία, διαμορφώνοντας σε βάθος χρόνου μια κοινή κουλτούρα ή τον ιδεώδη χαρακτήρα του ιαπωνικού έθνους. Οι Shogun του οίκου Tokugawa ενίσχυαν την επιθυμία των απλών ανθρώπων για γνώση με διάφορες τακτικές. Εντατικοποίηση της εξάλειψης του πολεμικού πνεύματος στις τάξεις των σαμουράι και στις φατρίες των τοπικών αρχόντων, ρύθμιση της νομοθεσίας και θέσπιση νόμων υπέρ της προστασίας της φύσης, υπέρ του σεβασμού και της αγάπης προς όλα τα ζώα, εκμάθηση τρόπων διαβίωσης κατά τη διάρκεια ειρηνικών περιόδων, προώθηση της εκμάθησης των

μαθηματικών και της λογοτεχνίας, υποχρεωτική σπουδή της ηθικής και των παιδαγωγικών αρχών του Confucianism, ήταν όλα παραδείγματα ενίσχυσης της γνώσης εν καιρώ ειρήνης(Watanabe,2012).

Δεν μπορεί κανείς να μελετήσει την πολιτιστική και περιβαλλοντική διαχείριση της Edo ως τοπίο και ταυτόχρονα να αντιληφθεί και να εκτιμήσει την αξία της, χωρίς να εμβαθύνει σε μία κοινωνική, οικονομική και πολιτική ανάλυση. Η περιβαλλοντική διαχείριση της περίπτωσης της Edo ως μητροπολιτικό κέντρο προωθεί την ανάπτυξη μίας αντίληψης για την οικονομική, πολιτική, κοινωνική και πολιτιστική αλληλεξάρτηση της μητρόπολης ως αστικό κέντρο και των περιοχών της υπαίθρου, πάντοτε σχετική με την ίδια τη φύση. Ένας ολοκληρωτικός προσανατολισμός προς την αγάπη και το σεβασμό της φύσης, που όμως ταυτόχρονα εστιάζει σε έναν ισότιμο ολοκληρωτικό πολιτιστικό προσανατολισμό που επηρεάζεται απ' τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες, οι οποίες με τη σειρά τους εστιάζουν στη διαμόρφωση μίας ενάρετης και ηθικής κοινωνίας.

Ένα ιδιαίτερο στοιχείο που χαρακτηρίζει την περίοδο Tokugawa είναι το υψηλό ποσοστό των εγγράμματων που έφθανε το 80%. Οι εκδόσεις και οι δημοσιεύσεις βιβλίων ήταν καθημερινό φαινόμενο. Ο πλούτος του εγγράμματος κόσμου της περιόδου Tokugawa περιλάμβανε κλασσικές σπουδές, σπουδές Confucianism, φυσικής ιστορίας, μηχανικής, ιατρικής και διοικητικής (για ειρηνικές περιόδους). Προωθούνται και οι ολλανδικές σπουδές, καθώς οι Ολλανδοί παραμένουν με ειδική άδεια στο νησί και επηρεάζουν θετικά την κεντρική πολιτική εξουσία, κυρίως με την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού τους συστήματος, την ίδρυση πανεπιστημίων και την εξέλιξη της επιστήμης. Η μόρφωση και η εκπαίδευση δεν ήταν μία εκλεπτυσμένη υπόθεση, αλλά ήταν μία επιτακτική ανάγκη της κοινωνίας. Τα θεμέλια της κοινωνίας εντυπώνονταν στο χαρακτήρα και την προσωπικότητα των νέων (αγοριών και κοριτσιών). Η εκπαίδευση και η μόρφωση ήταν ιερές και δεν εμπορεύονταν. Τα παιδιά των σαμουράι στόχευαν στην ορθή διαμόρφωση χαρακτήρα. Διδάσκαλοι του Confucianism εισέπρατταν χρηματική βοήθεια από τους τοπικούς άρχοντες για να διευθύνουν ιδιωτικά σχολεία, τα οποία είχαν υποχρεωτική παρακολούθηση για τα αγόρια της τάξης των σαμουράι. Τα αγόρια ηλικίας 5-7 χρόνων ξεκινούσαν την εκπαίδευση και την ολοκλήρωναν σε ηλικία 12 χρόνων. Υπήρχε επίσης η επίσημη ακαδημία της κυβέρνησης που ονομαζόταν “the Shōhei-kō” και τα μαθήματα παρακολουθούσαν σαμουράι και απλοί συνηθισμένοι άνθρωποι. Τα παιδιά των εμπόρων και των χειροτεχνών εισέρχονταν σε ιδιωτικά σχολεία, τα «Terakoya», τα οποία διοικούσαν ναοί. Εκτός της εκπαίδευσης των παιδιών, υπήρχε δυνατότητα εκπαίδευσης και ενηλίκων. Υπήρχαν περίπου 2.000 ιδιωτικά σχολεία για εκπαίδευση ενηλίκων κατά την περίοδο Tokugawa. Το «Kokugaku»

ή εθνική εκπαίδευση ξεκίνησε τον 17^ο αιώνα και δημιούργησε μία εκλεπτυσμένη μάθηση για τη μελέτη της φιλοσοφίας, των αρχαίων ποιημάτων και για την αρχαία ιαπωνική νοοτροπία. Η κατάλληλη εκπαίδευση των παιδιών συντελούσε στην ομαλή και δυνατή μετάβαση απ' το σπίτι προς την κοινωνία ως ολοκληρωμένα μέλη.

Το απλό αλλά αποτελεσματικό εκπαιδευτικό σύστημα της ιαπωνικής κοινωνίας κατά την περίοδο Tokugawa δημιουργούσε ευτυχισμένα παιδιά. Σύμφωνα με μαρτυρίες Ολλανδών αξιωματούχων, οι γονείς έδειχναν απέραντο ενδιαφέρον στα παιδιά τους και η αγάπη κυριαρχούσε στις οικογενειακές σχέσεις ως ύψιστος σκοπός. Οι γονείς φρόντιζαν πάρα πολύ τους απογόνους τους. Τα παιδιά έπαιζαν ελεύθερα χωρίς φοβισμένες παρεμβολές των γονιών τους και όσο άτακτα και δραστήρια και αν γίνονταν, δεν υπήρχε γκρίνια απ' τους γονείς. Τα παιδιά της περιόδου Tokugawa μεγάλωναν ως ανεξάρτητες, ευγενικές, ενεργητικές, δραστήριες και αξιαγάπητες οντότητες. Ολόκληρη η κοινωνική δομή στήριζε και πρόσεχε τα παιδιά και τους νέους με ιδιαίτερη φροντίδα και αγάπη(Craig,1970)&(Toby,1991).

Η ανάπτυξη του εκπαιδευτικού συστήματος, τα πολυάριθμα σχολεία και η έντονη ενασχόληση με τις τέχνες ήταν αποτέλεσμα της οικονομικής προόδου, η οποία είχε επιτευχθεί εξαιτίας του εξαιρετικά υψηλού βιοτικού επιπέδου και της αναβαθμισμένης ποιότητας ζωής. Επικρατούσε μία ιαπωνική θεωρία για την ανθρώπινη κοινωνία. Η κεντρική πολιτική εξουσία ήταν το ίδιο το κράτος ή "kōgi" και κάθε άνθρωπος είχε ένα καθήκον: να υπηρετήσει απ' το πόστο του το κράτος του. Οι αυτοκράτορες είχαν την υποχρέωση να υπηρετούν με καλοσύνη και συμπόνια, οι Shogun ή οι αρχιστράτηγοι να διατηρούν την εγχώρια ειρήνη και να αποκρούουν τις εξωτερικές απειλές, οι τοπικοί άρχοντες ή daimyo να διατηρούν την ειρήνη στα όρια των τοπικών κοινοτήτων τους και να υπηρετούν τον Shogun, οι σαμουράι να υπηρετούν τον Shogun ή κάποιο τοπικό άρχοντα εκτελώντας ειδικές αποστολές όταν χρειαζόταν, οι αγρότες να παράγουν προϊόντα απ' τις πρώτες ύλες, να πληρώνουν φόρους και να προσφέρουν υπηρεσίες προς την αγροτική κοινότητα και, τέλος, οι μεγαλέμποροι να παράγουν χρήσιμα αγαθά και πρακτικά εμπορεύματα και να προσφέρουν υπηρεσίες στην αστική κοινότητα.

Η Ιαπωνία ως κοινωνία ήξερε να δημιουργεί ισχυρότατους δεσμούς, οι οποίοι βασιζόνταν στον αμοιβαίο σεβασμό και στην καλοσύνη. Η κοινωνική τάξη κατά την περίοδο Tokugawa αποτελείται από ένα μοναδικά υπερήφανο σώμα σαμουράι, άρτια καταρτισμένο και καλά εκπαιδευμένο, του οποίου τα οικονομικά στοιχεία τότε υπολογίζονταν με μέτρηση το ρύζι και λάμβαναν τον αντίστοιχο μισθό τους σε ρύζι. Οι σαμουράι δεν ήταν ιδιοκτήτες γης, αλλά υπερασπίζονταν τα δικαιώματα της αγροτικής κοινότητας και κάθε φορά που δεν μπορούσαν να

φθάσουν σε συμβιβασμό τα διάφορα εμπλεκόμενα μέλη μίας αγροτικής περιοχής, οι σαμουράι μεσολαβούσαν για να επικρατήσει η σύνεση και η αρμονία και, τέλος, για να επιλυθεί η διαφωνία τους. Η τάξη των σαμουράι προστάτευε και ενστερνιζόταν τόσο τις πολύτιμες αξίες του Confucianism, όσο και τη βαθύτερη αντίληψη της κεντρικής πολιτικής εξουσίας ότι η ζωή δεν αφορά μόνο την υλική βελτίωσή της ως βασικό στόχο. Η κεντρική πολιτική εξουσία δεν διαχειριζόταν τίποτα επιπόλαια και βιαστικά. Η διοίκηση των πολυάριθμων τοπικών αρχόντων βασιζόταν στους κανονισμούς, τους νόμους και τις οδηγίες που προάσπιζαν την ειρήνη, την ηθική και την πίστη. Οι daimyo, ενώ βρίσκονταν υπό την αμετάβλητη εξουσία των Shogun, είχαν την υποχρέωση να διαχειρίζονται τις οικονομικές ανάγκες της τοπικής πόλης – κάστρου στην οποία ζούσαν αποκλειστικά και μόνο με τις δικές τους δυνάμεις. Οι εκτάσεις γης που πολύ συχνά επηρεάζονταν από κάποιο φυσικό φαινόμενο ή από μεγάλη καταστροφή της σοδειάς ήταν η αφορμή της επέμβασης των Shogun στα τοπικά δρώμενα μέσω της οικονομικής τους βοήθειας και συμπαράστασης.

Το να είναι κάποιος τοπικός άρχοντας δεν ήταν μία απλή υπόθεση, αντιθέτως απαιτούσε προνοητικότητα, οξυδέρκεια, συνέπεια, εμπορικές και διοικητικές ικανότητες. Ένας daimyo χρειαζόταν να δημιουργεί ειρηνικές συνθήκες διαβίωσης στην τοπική κοινότητά του όμοιες με αυτές που προωθούσε η κεντρική πολιτική εξουσία, να δίνει αγοραστική αξία στα τοπικά προϊόντα, τα οποία χωρίς να πληρούν τις κατάλληλες προϋποθέσεις ποιότητας βάσει κεντρικών κανονισμών δεν μπορούσαν να μεταπωληθούν στην κεντρική εμπορική αγορά της μητρόπολης Edo. Οι daimyo αντιλαμβάνονταν ότι ενώ είχαν τοπική αυτονομία, δεν βρίσκονταν αποκλειστικά μόνοι τους σε ένα στενά γεωγραφικό χώρο αλλά υπήρχε μία ανώτερη κεντρική εξουσία, η οποία φρόντιζε για την εσωτερική σταθερότητα, την ειρήνη και την γενική ευημερία της χώρας και στην οποία όλοι είχαν τη δυνατότητα να στηριχτούν πάνω της στις δύσκολες καταστάσεις, με την προϋπόθεση της απόλυτης πίστης και σεβασμού προς αυτήν.

Η διακυβέρνηση των Shogun είχε διπολικό χαρακτήρα: ενίσχυε τον κεντρικό χαρακτήρα της απ' τη μία πλευρά, ενώ προωθούσε μία αποκεντροποιημένη διοίκηση τοπικού χαρακτήρα απ' την άλλη πλευρά, αφού δινόταν η ευκαιρία στους daimyo και στους αγρότες να μάθουν να διοικούν συνετά και αποτελεσματικά τα κτήματα και τα χωράφια τους. Διαρκώς το μήνυμα ότι ο καθένας μπορούσε να συμβάλλει με τον τρόπο, τις σκέψεις και τις πράξεις του στην πρόοδο του κράτους και της κοινωνίας διαπερνούσε την κοινωνική διαβάθμιση και ισχυροποιούσε το κύρος της πολιτικής εξουσίας του Shogun ή αρχιστράτηγου. Οι τοπικές κοινότητες επωμίζονταν ένα μεγάλο μέρος της τοπικής διακυβέρνησης. Οι τοπικοί ηγέτες μίας πόλης-κάστρου ή πόλης-κέντρου είχαν την εξουσιοδοτημένη αρμοδιότητα ως αντιπρόσωποι του Shogun να

διαχειρίζονται τα δημόσια ταμεία και τα χρηματικά κεφάλαια να τοποθετούνται σε υλικοτεχνικά έργα. Είχαν την υποχρέωση να ενημερώνουν για την εισήγηση νέων κανονισμών και τη θέσπιση νέων νόμων απ' την κεντρική πολιτική εξουσία, είχαν την υποχρέωση να αναπροσαρμόζουν τα δικαιώματα ιδιοκτησίας, να αναβαθμίζουν τους κανονισμούς διαχείρισης γης βάσει των τοπικών αναγκών αλλά και να επιβλέπουν τις αγοραπωλησίες. Εμπορικές αμοιβές ήταν ανάλογες της εμπορικής κίνησης ολόκληρης της ημέρας ενώ εισπράττονταν καταμεσής των εμπορικών δρόμων. Όσοι κάτοικοι της μητρόπολης Edo δεν ανήκαν στην τάξη των σαμουράι δεν πλήρωναν φόρους αλλά έδιναν μία αμοιβή παραμονής, η οποία προοριζόταν για κάλυψη δημοσίων έργων όπως η συντήρηση του υδραγωγείου, ο καθαρισμός των ποταμών απ' τη λάσπη, η ανακατασκευή γεφυρών που είχαν καταστρέψει οι τυφώνες, η συντήρηση των πυροσβεστικών σταθμών, τα έξοδα διοργάνωσης φεστιβάλ και γιορτών(Watanabe,2012).

Ο Ieyasu Shogun εισήγαγε ένα ενιαίο νομισματικό σύστημα που ίσχυε για ολόκληρη τη χώρα και βοήθησε την οικονομία να αναπτυχθεί και το εμπόριο να αποκτήσει εθνικές διαστάσεις. Επίσης, απαραίτητη προϋπόθεση εσωτερικής σταθερότητας ενός κράτους ήταν η ανάπτυξη ενός άρτιου νομικού συστήματος. Θεσπίστηκαν νόμοι για την τάξη των σαμουράι, για το σώμα των κληρικών, των ιερέων και των μοναχών, για το σώμα των ευγενών-δικαστών. Σκοπός της κεντρικής πολιτικής εξουσίας των Tokugawa ήταν η δημιουργία ενός μοναδικού ισχυρού νομικού συστήματος, στο οποίο θα υπαγόταν ολόκληρη η κοινωνία και την προϋπόθεση αυτή πληρούσαν οι νόμοι του Shogun. Παρ' όλο το γεγονός ότι οι νόμοι τοπικής ισχύος, δηλαδή που επηρεάζονται απ' τα δικαιώματα ιδιοκτησίας ανά γεωγραφικό χώρο, ωστόσο ένα πυρήνας θεμελιωδών νομοθετικών ρυθμίσεων και κανονισμών μορφοποιούσε ένα ομοεθνές νομικό σύστημα. Το "hatto" ήταν ένα σύνολο τέτοιων θεμελιωδών νόμων που του έδινε τη μορφή ενός συντάγματος. Το "deinsuji" ήταν ένας κώδικας δημόσιας τάξης και αστικής ανασυγκρότησης και ρύθμισης των εμπορικών συναλλαγών, των εμπορικών συμβολαίων, των νομισματικών ισοτιμιών και συναλλαγών και επηρέαζε την παραγωγή προϊόντων και τη διανομή εμπορευμάτων. Το "ginmisuji" ήταν ο ποινικός κώδικας της περιόδου Tokugawa. Οι υποθέσεις με έντονο το στοιχείο της εγκληματικής συμπεριφοράς λάμβαναν ιδιαίτερης προσοχής και εξετάζονταν λεπτομερώς, ενώ ο ενάγων απαραιτήτως δεν παρευρισκόταν στο χώρο του δικαστηρίου. Οι ανώτεροι υπάλληλοι του δικαστικού σώματος προτιμούσαν να οδηγούν τις δύο πλευρές προς έναν συμβιβασμό και λιγότερο να εκδικάζουν υποθέσεις οι οποίες κατέληγαν σε ετυμηγορία. Η εμπιστοσύνη στην απόδοση δικαιοσύνης της διακυβέρνησης των Shogun Tokugawa και η αρτιότητα του νομικού συστήματος ενίσχυαν το σεβασμό και την πίστη της έννομης κεντρικής πολιτικής εξουσίας στα μάτια των ανθρώπων. Το νομικό σύστημα βοηθούσε

στην καλύτερη διοίκηση του γραφειοκρατικού συστήματος, το οποίο είχε υιοθετήσει τη γραφή επίσημων εγγράφων με το σύστημα καλλιγραφίας. Υπήρχαν ανώτατοι υπάλληλοι διαχείρισης των ναών και των ιερών τοποθεσιών – οι “jishabugyō”, δηλαδή ανώτατοι υπάλληλοι ενός αντίστοιχου υπουργείου εσωτερικών, υπήρχαν ανώτατοι οικονομικοί υπάλληλοι, οι οποίοι αντιστοιχούσαν σε αυτούς ενός υπουργείου οικονομικών – οι “kanjō bugyō” –και των οποίων η απασχόληση αφορούσε δημόσιους λογαριασμούς, δημόσιες επιχορηγήσεις, δημόσιες δαπάνες και, τέλος, υπήρχαν ανώτατοι αστικοί υπάλληλοι – οι “Machi-bugyō” –οι οποίοι ασκούσαν τα καθήκοντα των σύγχρονων δημάρχων.

Ιδιαίτερης σημασίας ήταν τα διατάγματα συμπόνιας προς τα ζώα, τα οποία παρουσίαζαν λεπτομερώς τα δικαιώματά τους. Υπήρχαν λοιπόν 33 οδηγίες διαχείρισης και φροντίδας για τους σκύλους και τις γάτες, 17 οδηγίες που αφορούσαν άλογα και 40 οδηγίες αποκλειστικά για πουλιά. Το κίνητρο των Shogun ήταν η προώθηση μιας πολιτισμένης ηθικής διαχείρισης της πανίδας. Πίστευαν ότι οι άνθρωποι που διακατέχονταν από βαναυσότητα και την επιδείκνυαν στα ζώα, θα έκαναν το ίδιο και στους συνανθρώπους τους. Η σοβαρότητα με την οποία αντιμετώπιζαν οι Shogun Tokugawa το θέμα της συμπόνιας προς τα ζώα, φαίνεται απ’ την ποινικοποίηση της κακομεταχείρισης οποιουδήποτε ζώντος πλάσματος (Tokugawa, 2009).

Το 1635 εγκαθιδρύεται το Ανώτατο Δικαστήριο, το “Hyōjōsho” και το 1721 εισάγεται ένα κουτί δημόσιων παραπόνων επιζητώντας έμμεσο τρόπο επίλυσης αυτών. Τα αρχεία των δικαστικών υποθέσεων και των νομικών λειτουργιών του Ανώτατου Δικαστηρίου είναι σπάνια συγκριτικά με τα αρχεία του παράκτιου εμπορίου, τα οποία ήταν εκτενή και λεπτομερή. Η επίσημη επικοινωνία της κεντρικής πολιτικής εξουσίας με τους υπουργούς, με τους διπλωμάτες και με τους τοπικούς άρχοντες μέσω επίσημων σφραγισμένων εγγράφων στηρίζει την οργανωτική μέθοδο της αστικής διοίκησης. Αφοσιωμένοι μόνιμοι υπάλληλοι εξασφάλιζαν τη νομιμότητα και την εγκυρότητα εγγράφων ανάμεσα στο Shogun και στους τοπικούς άρχοντες. Οι ίδιοι αξιωματούχοι διασφάλιζαν την ακρίβεια των συναλλαγών που αφορούσαν στους λογαριασμούς των κτημάτων και γαιών, τα οποία ανήκαν στους daimyo. Αρχεία αναφορικά με πληροφορίες σχετικές με τα κτήματα υποδεικνύουν την επίσημη αλληλογραφία ανάμεσα στην τοπική και στην κεντρική διοίκηση. Αρχεία λογαριασμού σημείωναν απ’ το μέγεθος της γαίας, τη σύσταση του πληθυσμού της περιοχής μέχρι τον αριθμό των αγροτικών οικογενειών που συμμετείχαν στην τοπική κοινωνία. Τα αρχεία των γαιών-κτημάτων είχαν δύο αντικρουόμενα χαρακτηριστικά: μία διαδεδομένη τάση μη διατήρησης σε καλή κατάσταση των πρωτότυπων αρχείων και μία εξαιρετικής προσπάθειας αντιγραφή των πρωτότυπων εγγράφων με μία προσεκτική τάση διατήρησης των αντιγράφων. Ωστόσο, τα αρχεία της επίσημης αλληλογραφίας ήταν πιο

καλοδιατηρημένα. Οι υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι, των οποίων τα καθήκοντα και οι θέσεις τους ισοδυναμούσαν με αυτές των σύγχρονων υπουργών, όταν τελείωναν τα καθήκοντά τους και αποχωρούσαν, την επίσημη αλληλογραφία στην οποία συμμετείχαν με την προσωπική σφραγίδα τους την έπαιρναν μαζί τους ενώ την επίσημη αλληλογραφία με την οποία συσχετιζόταν η κεντρική κυβέρνηση την άφηναν ως αποδεικτικό στοιχείο στο αρχείο των διοικητικών και διπλωματικών σχέσεων. Λεπτεπίλεπτα ζητήματα διπλωματικών υποθέσεων διαχειρίζονταν στην αρχή απ' τους Ζεν μοναχούς και αργότερα αποκλειστικά και μόνο απ' τα ανώτατα διοικητικά στελέχη της κυβέρνησης. Στο αρχείο των εξωτερικών υποθέσεων ανήκαν και τα έγγραφα επικοινωνίας ανάμεσα στην κεντρική κυβέρνηση και στους Ολλανδούς, οι οποίοι είχαν εγκατασταθεί με ειδική άδεια στο νοτιοδυτικό τμήμα της χώρας στο Ναγκασάκι.

Αναφορές από τα αρχεία που διατηρούσαν στον ολλανδικό σταθμό περιγράφουν με θαυμασμό ότι δεν υπήρχε άλλη χώρα στην οποία λειτουργούσαν το νομικό σύστημα και το διοικητικό σύστημα με τέτοιο αξιόπιστο τρόπο. Η ιερότητα της δικαιοσύνης, η αμεσότητα και η ταχύτητα αναβαθμίσεως της νομοθεσίας και η αρτιότητα της διοικητικής οργάνωσης δεν διαπιστώνονταν αλλού. Ο Γερμανός Kaempfer – ιστορικός, γεωγράφος και γιατρός – κατά την παραμονή του στον ολλανδικό σταθμό γύρω στα τέλη του 17^{ου} αιώνα έγραφε στα αρχεία του ότι η πολιτική του απομονωτισμού που είχε επιλέξει η Ιαπωνία κατά την εκάστοτε χρονική περίοδο ήταν η καλύτερη πολιτική διακυβέρνηση ενός κράτους, το οποίο επιδιώκει να διατηρήσει την ασφάλεια, την ειρήνη και την ευημερία σε σταθερά επίπεδα στο εσωτερικό του. Κατά την άποψη του Kaempfer, η Ιαπωνία τότε ήταν το καλύτερο διοικούμενο κράτος στον κόσμο (Teeuwen,2013).

6.2 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ

Η διακυβέρνηση της χώρας που βρίσκεται στα χέρια της οικογένειας Tokugawa και η ευημερία αποτελούν τις δύο σταθερές της καθημερινότητας της εποχής Edo . Η μητρόπολη Edo δεν είναι μόνο η έδρα του Shogun, αλλά και το πρώτο πολιτικό-οικονομικό-πολιτιστικό κέντρο της χώρας. Στο μητροπολιτικό κέντρο κυριαρχούν ταυτόχρονα όλες οι νέες τάσεις, τα νέα ρεύματα που διανθίζουν τη ζωή της αστικής τάξης. Η ειρήνη, η ασφάλεια, η ευημερία δίνουν προώθηση στην ανάπτυξη του εμπορίου και της οικονομίας, δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες για να

ανθίσουν οι τέχνες και τα γράμματα και διαμορφώνουν ήρεμα πνεύματα που προσπαθούν να ζουν με βάση το σεβασμό, την αγάπη και την πίστη τους προς τη φύση και προς την πατρίδα τους. Τα υψηλά για την εποχή ποσοστά αστικοποίησης τόσο της μητρόπολης Edo, όσο και των υπόλοιπων πόλεων και τα υψηλά ποσοστά του εγγράμματου πληθυσμού σε συνδυασμό με την ταχύρρυθμη δικαιοσύνη και την αποτελεσματική οργανωμένη διοίκηση έδωσαν ελευθερία κινήσεων στην αστική τάξη και το αποτέλεσμα αυτής της ελευθερίας ήταν η δημιουργία της αστικής κουλτούρας. Η αστική τάξη με τους μεγαλέμπορους και τους εμπόρους-επιχειρηματίες της των οποίων η ζωντάνια, η αποφασιστικότητα και ο ρεαλισμός που χαρακτήριζε την καθημερινότητά τους ήταν η κινητήρια δύναμη που μετασχημάτισε τη μητρόπολη Edo σε ξακουστό πολιτιστικό κέντρο της εποχής(Tokugawa,2009).

Η διαδικασία διαμόρφωσης πολιτιστικών φαινομένων στην περίπτωση της μητρόπολης Edo υποδεικνύει ότι οι τρόποι με τους οποίους ο άνθρωπος σκέφτεται, λειτουργεί και συμπεριφέρεται πάνω σε ζητήματα που διαμορφώνουν την πραγματικότητα της ζωής τους, δηλαδή ζητήματα όπως οι οικονομικές σχέσεις που αναπτύσσει, το κοινωνικό σύστημα που εφαρμόζει, η σχέση του με το φυσικό περιβάλλον μαζί με τις επιρροές που δέχεται από αυτό αλλά και η πολιτική-νομοθετική διοίκηση και οργάνωση που επιλέγει φανερώνουν τη στενή σχέση των άνωθεν ζητημάτων με τη δημιουργία μίας νέας κουλτούρας. Όλα είναι αλληλένδετα, δηλαδή οικονομία – πολιτική – κοινωνία – οργάνωση – δικαιοσύνη – εμπόριο – οικογένεια – περιβάλλον – εκπαίδευση – τέχνες και γράμματα και αλληλοεπηρεάζονται. Το αποτέλεσμα αυτής της συνύπαρξης είναι οι αλληπάλλληλες εκρήξεις συναισθημάτων, ιδεών και πεποιθήσεων που διαμορφώνονται ως ένα νέο πολύτιμο κράμα μέσα από το οποίο γεννιέται μία νέα κουλτούρα. Στην περίπτωσή μας, η νέα αυτή κουλτούρα είναι η αστική κουλτούρα της Edo εποχής.

Το κέντρο της δημιουργικής έκφρασης, της καλλιτεχνικής ευαισθησίας και της πνευματικής εξύψωσης της αγάπης και του σεβασμού προς τη φύση και τον ίδιο τον άνθρωπο, μετατοπίστηκε απ' την τάξη των ευγενών, των αρχόντων και απ' την τάξη των πολεμιστών προς την τάξη των εμπόρων. Η επιρροή της αστικής τάξης προς τα πολιτιστικά δρώμενα της εποχής ήταν μοναδική και καινοτόμα χωρίς προηγούμενο στην ιστορική πορεία της Ιαπωνίας. Η αστική τάξη της μητρόπολης Edo είναι οι δημιουργοί της αστικής κουλτούρας της ιστορικής περιόδου της διακυβέρνησης των Tokugawa (1600-1867) και οι ιδρυτές της μετέπειτα, όπως θα εξελιχθεί, εθνικής κουλτούρας της Ιαπωνίας.

Νέοι δημιουργοί εμφανίζονται με μοναδικές δημιουργίες στην ποίηση, στη λογοτεχνία, στη ζωγραφική, στο θέατρο, στο χορό και στη μουσική. Η φυσική ομορφιά της Ιαπωνίας ως χώρας, η κλιματική ποικιλία της, οι διαφορετικές φυσικές παραστάσεις της υπαίθρου, τα ποτάμια, τα δάση, τα άνθη των λουλουδιών και οι καρποί των δέντρων δεν γινόταν να μην επηρεάσουν την αστική κουλτούρα. Η διάθεση της φύσης σε κάθε διαφορετική εποχή του χρόνου δεν άφησε ασυγκίνητη ούτε την ποίηση, ούτε τη ζωγραφική αλλά ούτε και τη λογοτεχνία. Το ιδεώδες της δυαδικότητας που κυριαρχεί στη σχέση φύσης-ανθρώπου, η θεοποίηση της φύσης, ο σπουδαίος ρόλος της φύσης στην καθημερινή ζωή του ανθρώπου και η ταυτόχρονη παρουσία των θεών και των προγόνων παντού μέσα στη φύση, όλα βρίσκουν χώρο να εκφραστούν μέσω της κουλτούρας της εποχής Edo. Οι συνηθισμένοι άνθρωποι, οι οποίοι είναι ελεύθεροι από αξιώματα, τίτλους, καθήκοντα και υποχρεώσεις, δηλαδή οι έμποροι, οι αγρότες και οι χειροτέχνες βιώνουν πιο συνειδητά την καθημερινότητά τους παρακολουθώντας τη διεισδυτική δύναμη της φύσης σε κάθε δραστηριότητα στη οποία εμπλέκονται με τα επαγγέλματά τους. Ισχυρότερη δράση προκύπτει απ' τους εμπόρους, οι οποίοι τόσο οικονομικά, όσο και πολιτιστικά κρατούν τα ηνία της κοινωνίας. Ποίηση haiku, λογοτεχνία και ζωγραφική ukiyo-e, θέατρο Kabuki, θέατρο με μαριονέτες Bunraku διάδοση της μουσικής, μουσικά όργανα και σχολές μουσικών συνθέσεων που επηρεάζουν όλες τις κοινωνικές τάξεις και, τέλος, παραδοσιακοί χοροί, είναι όλα όσα κατακλύζουν την κοινωνία της μητρόπολης Edo και ξεπερνώντας φυσικά γεωγραφικά όρια απλώνονται σε κάθε γωνιά της χώρας(Munsterberg,1988)&(Saburo,1959).

6.2.1 ΠΟΙΗΣΗ-ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ-ΖΩΓΓΡΑΦΙΚΗ

Ως το επικρατέστερο ποιητικό είδος της εποχής χαρακτηρίστηκαν τα haiku ποιήματα. Σύντομης ποιητικής φόρμας των 17 συλλαβών έναντι της κλασικής ποιητικής φόρμας των 31 συλλαβών. Ο Matsu Basho ήταν ο κυριότερος και σημαντικότερος εκπρόσωπος της εξύψωσης του haiku ποιήματος. Κατάφερε να μετατρέψει έναν πλούτο καθημερινών παρατηρήσεων της ζωής και της συνύπαρξης ανθρώπων και φύσης σε ένα λυρικό επίγραμμα έντονου συναισθηματικού περιεχομένου. Ο ίδιος απόγονος σαμουράι επέλεξε να ζήσει την απλή ζωή ενός ιερέα και να εισχωρήσει στο μαγικό χώρο της ποίησης. Ο Matsu Basho δημιούργησε έναν νέο πνευματικό κόσμο μέσα στον οποίο εισχωρούσαν μέσω της ποίησής του, εκεί όπου συνυπήρχαν αρμονικά ο άνθρωπος και η φύση, όπως ακριβώς συνυπήρχαν και στην καθημερινή αληθινή ζωή, με τη διαφορά ότι ο άνθρωπος κατάφερνε να μεταμορφωθεί πνευματικά και να ζει την απόλυτη πνευματική ελευθερία μέσα στην ομορφιά και στην ελευθερία του φυσικού κόσμου. Πίστευε ότι ο κόσμος

της καθημερινότητας που υπόκειται στις αισθησιακές απολαύσεις και στο υλικό κέρδος είναι ένας επιπόλαιος και ένας επιφανειακός κόσμος. Ο ίδιος, ακολουθώντας τα βήματα και τους κανόνες της φύσης και εισχωρώντας στον κόσμο της ποίησης, κατάφερε να απολαύσει μία ζωή πνευματικής ελευθερίας.

Η λογοτεχνική παραγωγή γίνεται πιστός καθρέφτης των κοινωνικών εξελίξεων. Τα λογοτεχνικά είδη της Edo εποχής καθρεφτίζουν τον καινούριο κόσμο της αστικής τάξης. Μεγάλη διάδοση παρουσιάζει το λαϊκό αφήγημα «Καναζόσι», το οποίο απευθυνόταν στις πλατιές μάζες. Ήταν συλλαβικά βιβλία της γραφής κάνα, γραμμένα για απλούς ανθρώπους οι οποίοι δεν ήταν εξοικειωμένοι με την ιδεογραφική γραφή. Τα έργα αυτά είχαν ευχάριστο περιεχόμενο και αφηγούνταν περιπετειώδεις ιστορίες ταξιδιών, ανέκδοτα, λαϊκούς μύθους. Ο πιο φημισμένος δημιουργός τους ήταν ο Ασάι Ριγίοι, με τα έργα του «Διάσημες Τοποθεσίες του Τοκαϊντό» και «Διάσημες Ιστορίες για Γυναίκες και Παιδιά». Παράλληλα, υπήρχε το λογοτεχνικό είδος «Σαρέμπον» ή βιβλίο της ευχαρίστησης και το λογοτεχνικό είδος «Νιντζό-μπον» ή βιβλίο του αισθήματος στο οποίο περιγράφονται οι προσπάθειες των νέων της εποχής να συνάψουν σχέσεις – να ζήσουν ρομαντικές ιστορίες – αδιαφορώντας για την ύπαρξη διαφορετικών κοινωνικών και οικονομικών δεσμεύσεων. Μία ρομαντική προσπάθεια των νέων να ζήσουν προσπαθώντας να συνδυάσουν και να συμβιβάσουν την τιμή και τα βαθύτερα συναισθήματά τους. Το πιο χαρακτηριστικό όμως λογοτεχνικό είδος της εποχής είναι η λογοτεχνία ukiyo-e. Επηρεασμένη απ' τη ζωγραφική ukiyo-e προσπάθησε να εντυπώσει τα ίδια θέματα της καθημερινότητας της αστικής ζωής. Τα «ukiyo-zoshi» ή βιβλία του εφήμερου κόσμου ήταν λαϊκά αναγνώσματα - μυθιστορήματα με θέματα της καθημερινής ζωής στη μητρόπολη Edo και στις λοιπές μεγάλες πόλεις με πρωταγωνιστές τους ίδιους τους ανθρώπους. Ο πιο ταλαντούχος εκπρόσωπος αυτού του είδους ήταν ο Ihara Saikaku, του οποίου τα έργα καθρέφτιζαν το ρεαλισμό της κοινωνίας του 17^{ου} αιώνα.

Το είδος της ζωγραφικής που ξεχωρίζει είναι η ιαπωνική χαρακτηριστική. Η ζωγραφική “ukiyo-e”, δηλαδή εικόνες του ρευστού κόσμου συνέδεσε στοιχεία και πρόσωπα της ιαπωνικής κοινωνίας. Είναι ένα διαδεδομένο μέσο απεικόνισης πεζών και ποιητικών έργων, είναι ένας τρόπος διάδοσης επίκαιρων θεμάτων της κοινωνίας ή της μόδας που επικρατούσε στη μητρόπολη Edo, είναι ένας τρόπος παρουσιάσεως προσωπογραφιών όμορφων γυναικών, ηθοποιών του θεάτρου Kabuki και των αγωνιστών του sumo. Η σχολή της ιαπωνικής τέχνης της χαρακτηριστικής “ukiyo-e, της οποίας ιδρυτής ήταν ο Hishikawa Moronobu, επέτρεψε στη Δύση να γνωρίσει αυτό το είδος της ζωγραφικής. Η χαρακτηριστική ukiyo-e της μονοχρωμίας με έντονες αποφασιστικές γραμμές διαδίδεται από τον Moronobu ενώ η χαρακτηριστική ukiyo-e της πολυχρωμίας με χρήση 10

χρωμάτων γίνεται γνωστή απ' τους πιο μεγάλους δασκάλους και πρωτοπόρο της έγχρωμης ιαπωνικής χαρακτηριστικής τον Suzuki Harunobu. Εκείνος όμως ο σπουδαίος δάσκαλος και καλλιτέχνης που παίζει πρωταρχικό ρόλο στην ανανέωση των θεμάτων και δίνει νέα ώθηση στο ukiyo-εώστε να ιδρυθεί ένα νέο είδος, τα χαρακτηριστικά τοπίων, είναι ο Katsushika Hokusai. Το ζήτημα της φύσης παρουσιάζεται ως ένα ειδικά ξεχωριστό είδος. Ο Hokusai αποκαλύπτει μέσα απ' τα έργα του τις πεποιθήσεις της ιαπωνικής κοινωνίας της εποχής του. Οι άνθρωποι συνδέονται με τις πατροπαράδοτες παραδόσεις τους, την αγάπη και το σεβασμό τους προς τη φύση, το πάθος τους να ανακαλύψουν ξανά τις ομορφιές της φύσης και να βρουν τρόπους να επικοινωνήσουν μαζί της. Είναι η εποχή που τα ταξίδια γίνονται μόδα και τα προσκυνήματα ιερών τόπων θεωρούνται ως απαραίτητη προϋπόθεση πνευματικής εξιλέωσης. Αυξάνονται οι γιορτές των διαφόρων θεοτήτων, ιδιαίτερος εκείνων που συνδέονται με τη φύση. Το πάθος για τη φύση είναι διάχυτο παντού. Τα ποτάμια, οι λίμνες, οι καταρράκτες, οι ακτές, οι ορυζώνες, τα βουνά, η θάλασσα θαμπώνουν με την ομορφιά τους, τους εμπόρους, τους ευγενείς άρχοντες, τους σαμουράι, τους προσκυνητές. Τα χαρακτηριστικά με γραφικά τοπία γίνονται περιζήτητα στους καλλιτεχνικούς κύκλους και στους εκδότες. Ο Χοκουσάι ταραίζει την αστική τάξη με την αξιοσημείωτη επιτυχία του εκπληκτικού έργου του «Οι 36 όψεις του όρους Fuji». Το ταλέντο του αποκαλύπτεται μέσα απ' το ίδιο το αντικείμενο του έργου του, το όρος Fuji, το ιερό βουνό. Αντικείμενο θρησκευτικής λατρείας και λαϊκών θρύλων, το ιερό ηφαίστειο δεν υμνείται απλώς μόνο στη ζωγραφική και τη λογοτεχνία αλλά και στην καθημερινότητα. Δέκα σημεία της μητρόπολης Edo ήταν διάσημα για τη θέα που προσέφεραν προς το ιερό σύμβολο της ιαπωνικής κουλτούρας. Ο Χοκουσάι εκδηλώνει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την καθημερινή ζωή των απλών ανθρώπων και για την αρμονική συνύπαρξη ανθρώπου και φύσης. Επίσης, δημοφιλής με ρεαλιστικό και λυρικό στυλ είναι χαρακτηριστική του μαθητή του Χοκουσάι Άντο Χιροσίγκε γύρω απ' το ίδιο θέμα του ιερού βουνού (e-δομή & se-wikipedia)&(Bouquillard,2007) &(Saburo,1959)&(Screech,2012).

6.2.2 ΘΕΑΤΡΟ-ΜΟΥΣΙΚΗ-ΧΟΡΟΣ

Η δύναμη των εμπόρων αυξανόταν καθημερινά και μπορούσαν να διευρύνουν μυστικά αυτή τη δύναμη προς όλες τις κατευθύνσεις. Είχαν την οικονομική δυνατότητα να παραχωρούν δάνεια, ενισχύοντας έτσι τη ρευστότητα της οικονομίας. Ο ρεαλισμός και ο υλισμός της αστικής τάξης ήταν διάχυτος στα πολυτελή σπίτια – επαύλεις που επέλεγαν για να μείνουν, στην εσωτερική διακόσμηση αυτών από γνωστούς καλλιτέχνες της εποχής στους ξακουστούς κήπους-τοπία που

σχεδιάζονταν παράλληλα με τις κατοικίες τους, στα ποιοτικά υφάσματα της κομψής ενδυμασίας τους. Αξιόλογη απεικόνιση του υλισμού της αστικής τάξης και του τρόπου σκέψης των εμπόρων παρουσιάζουν τα έργα της σχολής ζωγραφικής Όκιο. Ο ιδρυτής της Μαρουγιάμα Όκιο κατάφερε με τον ρεαλιστικό τρόπο ζωγραφικής του να δώσει μία κυρίαρχη θέση έκφρασης του καθημερινού υλισμού της αστικής τάξης της εποχής Edo. Απ' την άλλη πλευρά, οι πολλαπλές εμπορικές δραστηριότητες της αστικής τάξης συνοδεύονταν από υποχρεώσεις και καθήκοντα που απαιτούσαν οργάνωση, ταχύτητα, οξυδέρκεια, αποφασιστικότητα και άρτια γνώση του εμπορικού κώδικα τιμής, των κανονισμών και της εμπορικής νομοθεσίας. Αυτή η συστηματική κωδικοποίηση της καθημερινότητας οδηγούσε τους εμπόρους σε νέες αναζητήσεις γύρω απ' τους τρόπους διασκέδασης, χαλάρωσης και κοινωνικοποίησης. Αναπτύσσονται το θέατρο Kabuki, το θέατρο με μαριονέτες Bunraku και το θέατρο τζορούρι ενός συνδυασμού μουσικών οργάνων, μουσικής και χρήσης μαριονέτας, ενώ παράλληλα ανθίζει η διάδοση της μουσικής σε όλα τα κοινωνικά στρώματα· νέα μουσικά όργανα και νέες μουσικές συνθέσεις ενισχύουν και πλαισιώνουν τις θεατρικές παραστάσεις, διαμορφώνεται σε μία περιοχή της μητρόπολης Edo η «συννοικία της απόλαυσης» όπου εκεί άνθρωποι του εμπορίου, άνθρωποι με μόρφωση και αξιώματα μπορούσαν να χαλαρώσουν με τη συνοδεία ιδιαίτερα γοητευτικών και μορφωμένων γυναικών στο τέλος της ημέρας τους.

Μία πιο λαϊκή θεατρική μορφή ήταν το Kabuki. Στην πρώτη περίοδο δράσης του, ο χορός και η μουσική είχαν πρωταρχικό ρόλο στο θέαμα, το οποίο περιείχε χορό – παντομίμα – συνοδεία ορχήστρας από τύμπανα και από φλάουτα. Στη δεύτερη περίοδο δράσης, η μουσική έγινε διάλογος και απαγγελία από νεαρούς ηθοποιούς. Στην τρίτη περίοδο δράσης, το Kabuki κατάφερε να εξελιχθεί σε ένα δραματικό θέαμα που ενσωμάτωνε διάλογο και σκηνική δράση. Το θέατρο Kabuki ήταν δημιουργία της αστικής τάξης των εμπόρων και ήταν ιδιαιτέρως δημοφιλές μεταξύ των απλών ανθρώπων. Το κυριότερο χαρακτηριστικό του θεάτρου Kabuki ήταν το έντονο και «βαρύ» μακιγιάζ των ηθοποιών, στοιχείο που είχε υιοθετήσει απ' το χορό γκαγκάκου. Το Kabuki, το οποίο ξεκίνησε ως μία ανοιχτού χώρου μουσικοχορευτική παράσταση, πέρασε σε μία φάση αλλαγής ως μία κλειστού τύπου πλέον θεατρική μορφή που ενώ αρχικά την εκτελούσαν γυναίκες, επικράτησε η αντρική παρουσία πάνω στη σκηνή. Kabuki σήμαινε να συμπεριφέρεται κανείς με έναν ασυνήθιστο τρόπο, τέτοιο που προκαλεί την προσοχή των άλλων. Ακριβώς πάνω σε αυτήν την προσοχή εστίαζε το έντονο μακιγιάζ του οποίου τα χρώματα ήταν συμβολικά, όπως το κόκκινο συμβόλιζε την αρετή ενώ το μπλε συμβόλιζε το κακό. Η ρεαλιστική, με συνοδεία εντυπωσιακών χρωμάτων, παρουσίαση της όμορφης ζωής της αστικής τάξης στο θέατρο Kabuki είναι δείγμα της εποχής Edo. Η απαιτητική μορφή των

επιχειρήσεων και του εμπορίου παρουσιαζόταν στις θεατρικές σκηνές της μητρόπολης, δηλαδή έδρας των Shogun ενώ η ήρεμη μορφή των εμπορικών επιχειρήσεων παρουσιαζόταν στις θεατρικές σκηνές της πόλης Κιότο, της έδρας δηλαδή του αυτοκράτορα. Το Kabuki εξελίχθηκε και αναπτύχθηκε μαζί με την ιαπωνική χαρακτηριστική ukigo-e και τη μουσική για shamisen. Το θέατρο Kabuki δεν κατάφερε να μην επηρεαστεί απ' τα ίδια στοιχεία αισθητικής, τα οποία επηρέαζαν τις άλλες μορφές τέχνης – ζωγραφικής και μουσικής – της ίδιας ιστορικής περιόδου. Κυρίως η ιδέα που διαπερνούσε τη λειτουργία του ήταν η ιδέα του «γιατσούσι» η προσπάθεια αλλαγής του παλιού στη μορφή του καινούριου ή του καθημερινού της σύγχρονης εποχής. Το Kabuki και το Bunraku προσπάθησαν να εκφράσουν όλα τα συναισθήματα και την καθημερινότητα των απλών ανθρώπων της εποχής Edo. Το Bunraku ή θέατρο μαριονέτας είχε ιστορική πορεία και εδραίωση παράλληλη με το θέατρο Kabuki. Το θέατρο μαριονέτας θεωρήθηκε ως μία απ' τις σπουδαιότερες δραματικές μορφές της ιαπωνικής σκηνής. Τα κείμενα του δραματοποιούν Τσικαμάτσου Μονζαεμόν – ο οποίος θεωρήθηκε ως ο Shakespeare της Ιαπωνίας – τοποθέτησαν το θέαμα της μαριονέτας στο υψηλότερο επίπεδο της δραματικής τέχνης (Masakatsu,1985)&(Kawatake,2003).

Η Ιαπωνία είναι μία χώρα στην οποία ο χορός διαδραματίζει σημαντικό ρόλο μέσα στις ζωές των ανθρώπων. Υπήρχαν οι παραδοσιακοί χοροί και οι ιεροί χοροί. Και τα δύο είδη χορού σχετίζονται με τη λατρεία της φύσης και την καθημερινότητα της ζωής. Το ταπεραμέντο και η ζωντάνια των απλών ανθρώπων κρύβεται μέσα στον παραδοσιακό χορό. Η ζωντανή παράδοση αυτού του χορού διατηρήθηκε ως κληρονομιά και συνέχιζε να είναι ένα δυνατό μέσο επικοινωνίας ανάμεσα στη φύση και τον άνθρωπο αλλά και μεταξύ των ανθρώπων. Η φύση βοήθησε τους Ιάπωνες να προσανατολιστούν σωστά στη ζωή τους και να ανακαλύψουν τον εαυτό τους, υιοθετώντας παράλληλα τη δική τους φιλοσοφία, η οποία πίστευε στην ειρήνη, στη δικαιοσύνη, στην ισότητα, στο σεβασμό και στη φιλία. Η φύση συνυπάρχει με τον άνθρωπο, οι θεοί προσφέρουν την προστασία τους και έτσι διατηρείται η αρμονία στη σχέση τους και η ισορροπία της ζωής. Πίστευαν ακόμα ότι ο άνθρωπος γεννήθηκε απ' τη φύση και επιστρέφει πάλι σε αυτή για να φύγει απ' τη ζωή. Ανάμεσα στη φύση και στον άνθρωπο δεν υπάρχουν όρια και ο άνθρωπος θέλει να δείχνει με την καθημερινότητά του την πίστη του και την αγάπη του προς τη φύση. Οτιδήποτε πίστευαν ότι τους χώριζε και τους απομάκρυνε απ' τη φύση, το αντικαθιστούσαν. Κάθε φυσική κίνηση του σώματος με ρυθμό και ευλυγισία θύμιζε την ίδια κίνηση που κάνουν τα λουλούδια και τα δέντρα όταν φυσάει ο άνεμος. Αυτός είναι ο παραδοσιακός ιαπωνικός χορός. Στην ιαπωνική θρησκεία σιντοϊσμό τα βουνά είναι ιεροί τόποι,

το τρεχούμενο νερό διώχνει τα κακά πνεύματα μακριά και εξαγνίζει το σώμα και την ψυχή του ανθρώπου. Χακούσου, το έθιμο να χτυπούν τα χέρια μπροστά από ναούς και ιερούς τόπους, συμβολική κίνηση ενότητας, Γιαμαμπιράκι, να χορεύει κάποιος με τέτοιες κινήσεις που σχεδιάζουν το σχήμα του όρους Fuji. Ο ρυθμός επηρεάζει τους ανθρώπους σωματικά ενώ η μελωδία τους αγγίζει πνευματικά. Ο χορός συμβολίζει τη ζωή και μέσα απ' τη ρυθμική κίνηση του σώματος ο άνθρωπος συλλαμβάνει την ομορφιά της αλήθειας, την ομορφιά της απλότητας της φύσης και εκδηλώνει πιο αρμονικά την αγάπη και το σεβασμό του προς αυτήν. Οι παραδοσιακοί χοροί καθρεφτίζουν τις συνήθειες, τα ήθη και τα έθιμα των απλών ανθρώπων. Η σύλληψη της αλήθειας και της απλότητας της φύσης πίστευαν ότι ήταν ένα δώρο και η γέννηση της ευαισθησίας για τη φύση ήταν το αποτέλεσμα. Την ικανότητα να αισθάνονται τη φύση την έχουν μόνο οι καλοί και ενάρετοι άνθρωποι, γιατί αυτοί έχουν καταφέρει να αφυπνιστούν αισθητικά και πνευματικά. Αυτός είναι ο χορός· μία σχέση του ανθρώπου με τον εαυτό του και με τη φύση. Ο παραδοσιακός χορός εξελίσσεται παράλληλα με την παραδοσιακή μουσική τόσο στην αρχή, όσο και προς το τέλος της Edo εποχής. Ιδιαίτερος κατά τη διάρκεια μίας εποχής όπου η κεντρική πολιτική εξουσία προωθεί τις εθνικές σπουδές, προσπαθεί να αφυπνίσει την εθνική πολιτιστική κληρονομιά, προσπαθεί να αναθερμάνει την εθνική συνείδηση και να τοποθετήσει την κουλτούρα και την παράδοση στο υψηλότερο επίπεδο και όλα αυτά τα καταφέρνει μέσω της στήριξής της προς τους διδασκάλους και καλλιεργητές αυτού του εθνικού κινήματος.

Η μητρόπολη Edo είναι ένα πολιτιστικό κέντρο που δεν σταματάει να δημιουργεί πολιτιστικά φαινόμενα. Αναπτύσσονται τρεις νέοι ρυθμοί μουσικής ανάμεσα στους εμπόρους και τους χειροτέχνες. Μουσική τριών οργάνων, των shamisen, koto και σακουχάτσι. Η μουσική shamisen συνόδευε παράλληλα τις παραστάσεις του θεάτρου Kabuki ενώ η μουσική koto είχε δημιουργήσει μία επαγγελματική ομάδα δασκάλων, συνθετών και εκτελεστών, η οποία ενισχυόταν οικονομικά και ηθικά απ' την τάξη των εμπόρων και απ' την τάξη των σαμουράι αντίστοιχα. Οι σύζυγοι και οι κόρες εκείνων που ανήκαν στις δύο τάξεις αποτελούσαν το σώμα των μαθητών. Γενικά, οι μουσικοί είχαν αναπτύξει ισχυρούς δεσμούς μεταξύ τους, κυρίως μέσω των ομάδων και των σχολών που έμοιαζαν με τις εμπορικές συντεχνίες της αστικής τάξης. Το στυλ της μουσικής ανταποκρινόταν στις κοινωνικές συνθήκες και παρουσίαζε τις ιδέες και τις πεποιθήσεις της ιαπωνικής κοινωνίας. Η αισθητική της εποχής διείσδυσε και στη μουσική με μία βασική ιδέα της ένωσης τεσσάρων διαφορετικών στοιχείων, αυτών της αρμονίας, του σεβασμού, της καθαρότητας-αγνότητας και της απλότητας-ηρεμίας. Αυτή η αισθητική πλαισίωνε τόσο τη μουσική koto και shamisen, όσο και τα θέατρα Kabuki και Bunraku. Το 90% της παραδοσιακής

μουσικής ήταν φωνητική με λυρικό και αφηγηματικό στυλ και το υπόλοιπο ποσοστό ήταν ενόργανη μουσική κοτο, σακουχάτσι και shamisen. Ο συνδυασμός μουσικής, χορού και θεάματος στα θέατρα Kabuki και Bunraku δημιουργούσε μία ενότητα μεταξύ των τεχνών και μία ευρύτερη κατανόηση του έργου απ' την πλευρά των θεατών. Η εποχή Edo προωθούσε την έμφυτη τάση της ιαπωνικής κοινωνίας να ενώνεται και να ενώνει όλα τα διαφορετικά στοιχεία της, ενισχύοντας τη συνείδηση του συνόλου ενώ ταυτόχρονα αυτή η δυναμική του συνόλου πρόσφερε δυναμική αυτονομία στο κάθε στοιχείο ξεχωριστά (Kishibe,1984) & (Hiroyuki,1981) & (e-wikipedia).

6.2.3 Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΗΝ EDO ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η μουσική και ο χορός δεν ήταν μόνο για τις ειδικές περιστάσεις όπως η γιορτή ενός γάμου ή για τις διάφορες ετήσιες γιορτές όπως η γιορτή της νέας σοδειάς ρυζιού. Η μουσική και ο χορός αποτελούσαν αναπόσπαστο τμήμα της καθημερινότητας κατά την εποχή Edo. Η μουσική, ο επιδέξιος χορός, η εξάσκηση στα μουσικά όργανα μπορούσαν να προσθέσουν κύρος στην προσωπικότητα του ατόμου ή ακόμα και να αναβαθμίσουν την κοινωνική του θέση, όπως για παράδειγμα συνέβαινε με τις κόρες των εμπόρων. Συγκεκριμένα, η εμπορική τάξη είχε αποκτήσει οικονομική δύναμη μέσω των εμπορικών δραστηριοτήτων αλλά το κοινωνικό της statusβρισκόταν σε χαμηλότερο επίπεδο από εκείνο της τάξης των σαμουράι. Η τάξη των σαμουράι, η οποία αντιστοιχούσε στο 6% με 7% του γενικού πληθυσμού, στηριζόταν στην τιμή, στην αξιοπρέπεια και στην ηθική που πρόσδιδε η ευγενική καταγωγή της κοινωνικής τους θέσης. Μία ευγένεια που πρόκυπτε απ' τον δικό τους κώδικα αξιών και ηθικής και όχι η ευγένεια ενός άρχοντα ή κάποιου που ανήκε στην Αυλή του Shogun. Συνεπώς, το κοινωνικό status της τάξης των σαμουράι αποτελούσε ισχυρό κίνητρο για τους εμπόρους, οι οποίοι ενδιαφέρονταν με ζήλο και επιμέλεια για τη μόρφωση των κοριτσιών της αστικής τάξης υποκινούμενοι από αυτό το κίνητρο.

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο πεδίο, η κεντρική πολιτική εξουσία προωθούσε το σύστημα της εκπαίδευσης με ενισχυτικές διαδικασίες και στόχευε στην αύξηση του γενικού μορφωτικού επιπέδου. Μαρτυρίες «ξένων» που διέμεναν στην ολλανδική βάση νότια της χώρας ήταν θετικά ξαφνιασμένοι απ' το υψηλό μορφωτικό επίπεδο της ιαπωνικής κοινωνίας. Το 86% των παιδιών φοιτούσαν στα τοπικά ιδιωτικά σχολεία, τα «Terakoya», τα οποία είχαν απλωθεί σε ολόκληρη τη χώρα και αριθμούσαν 75.000 την εποχή Edo. Συγκριτικές μελέτες υποδείκνυαν ότι το μορφω-

τικό επίπεδο αντρών και γυναικών της αγγλικής κοινωνίας κατά τη βικτωριανή εποχή (1837 – 1901) ήταν χαμηλότερο απ’ το αντίστοιχο αντρών και γυναικών της ιαπωνικής κοινωνίας κατά την Edo εποχή. Τα «Terakoya» σχολεία δέχονταν παιδιά απ’ την ηλικία των 6 χρόνων, πολλές φορές και απ’ την ηλικία των 4 χρόνων. Ορισμένα ήταν κοινά για αγόρια και για κορίτσια, άλλα αποκλειστικά για ένα φύλο. Τα παιδιά διδάσκονταν γραφή, ανάγνωση, αριθμητική, ηθική και τα μαθήματα μπορούσε να τα διδάσκει ένας ιερέας, ένας μελετητής κειμένων του Confucianism, ένας γιατρός, ένας έμπορος αλλά και γυναίκες-διδάσκαλοι.

Ο κοινωνικός ρόλος της γυναίκας είχε επηρεαστεί απ’ την κουλτούρα της αστικής τάξης της Edo μητρόπολης. Οι γονείς των κοριτσιών τόσο της εμπορικής τάξης, όσο και της τάξης των σαμουράι φρόντιζαν επιμελώς για τη μόρφωση που θα απαιτούσαν οι κόρες τους. Οι αστοί επιχειρηματίες και οι μεγαλέμποροι δεν έστελναν τις κόρες τους απλώς στα ιδιωτικά σχολεία, αλλά φρόντιζαν να κάνουν και μαθήματα μουσικής και χορού. Το πιο φημισμένο μουσικό όργανο ήταν το shamisen, το αγαπημένο όργανο της αστικής τάξης. Ήταν δεδομένο κατά τη διάρκεια του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα τα κορίτσια να γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση. Απ’ τη μία πλευρά, η ιαπωνική κοινωνία της Edo εποχής θαύμαζε την ομορφιά αλλά απ’ την άλλη πλευρά επιβράβευε το ταλέντο και την επιμέλεια στη μάθηση. Η επιδεξιότητα στο χορό, η εξαιρετική εκτέλεση της μουσικής shamisen, η καλλιγραφία έδιναν πολλές ευκαιρίες ενός καλού γάμου στα κορίτσια αλλά ταυτόχρονα άλλαζαν το κοινωνικό status ολόκληρης της οικογένειας. Οι γονείς επιδίωκαν οι κόρες τους να γίνουν αποδεκτές από τις οικογένειες των daimyo ή τοπικών αρχόντων και των υψηλόβαθμων σαμουράι υπό τη μορφή ενός εσώκλειστου οικοτροφείου, απ’ το οποίο θα απαιτούσαν καλούς τρόπους, θα βελτίωναν τις καθημερινές τους συνήθειες, θα απαιτούσαν παιδεία και θα διακατέχονταν απ’ τις αξίες και την ηθική της τάξης τους. Όσο πιο πολυδάπανη η μόρφωση ενός κοριτσιού σε συνδυασμό με την ομορφιά και τα ταλέντα του, τόσο πιο αναγνωρισμένη κοινωνικά η οικογένεια των daimyo ή των σαμουράι που θα το δεχόταν στις υπηρεσίες τους. Τα κορίτσια εκμεταλλεύονταν τις μορφωτικές ευκαιρίες που τους πρόσφεραν οι οικογένειές τους και ήταν ιδιαιτέρως επιμελή με τα μαθήματά τους. Τα κορίτσια της αστικής τάξης της Edo μητρόπολης ονειρεύονταν και ήξεραν ότι μπορούσαν να διαμορφώσουν το μέλλον τους μέσω της βασικής εκπαίδευσης αλλά μέσω της μουσικής, του χορού, της καλλιγραφίας και της εκμάθησης ενός μουσικού οργάνου, κυρίως shamisen.

Υιοθετώντας τα γούστα, το στυλ και τους τρόπους των γυναικών της τάξης των σαμουράι θα αποκτούσαν επιτηδευμένη φήμη προκειμένου να κάνουν έναν καλό γάμο με έναν μεγαλέμπορο ή επιχειρηματία της δικής τους αστικής τάξης ή της τάξης των σαμουράι, εκείνων που ως υψηλόβαθμα στελέχη βρίσκονταν απευθείας στην υπηρεσία του Shogun, δηλαδή των

«Hatamoto» που κατείχαν οικονομική ευημερία και κοινωνικό status. Τα κορίτσια της εποχής Edo μάθαιναν επιπλέον να ράβουν, να υφαίνουν την τέχνη του ανθοστολισμού και την τέχνη του σερβιρίσματος τσαγιού. Συγκριτικά, τα κορίτσια της βικτωριανής εποχής δεν ήταν επιμελή με τα μαθήματά τους, ούτε χρειαζόταν να διαθέτουν επιδεξιότητα χορευτικής κίνησης και μουσικής εκτέλεσης για κοινωνικούς λόγους. Απαραίτητο ήταν τα κορίτσια να γνωρίζουν από κανόνες ηθικής και αξιοπρέπειας, να εκπέμπουν αυτή τη γνώση και να παίζουν από ευχαρίστηση πιάνο ή βιολί και ως εκλεπτυσμένα νεαρά κορίτσια, που μετέπειτα ως σύζυγοι θα διατηρούσαν ένα ήρεμο «σπιτικό» για τους συζύγους τους, θα πρόσφεραν διασκέδαση σε φίλους και καλεσμένους. Έτσι διαφορετικός ήταν και ο ρόλος των κοριτσιών της αστικής τάξης από το ρόλο των κοριτσιών της τάξης των σαμουράι κατά την εποχή Edo. Οι πρώτες προορίζονταν ως το μέσο αναβάθμισης του κοινωνικού status της οικογένειάς τους και συμμετείχαν στο εμπόριο, και στην οικογενειακή εμπορική επιχείρηση ως δραστήριες προσωπικότητες μετά από παρότρυνση της οικογένειας. Οι δεύτερες προορίζονταν ως άξιες συνεχίστριες της τιμής και της αξιοπρέπειας της οικογένειάς τους και ενθαρρύνονταν να διαχειρίζονται τις οικιακές υποθέσεις και να διατηρούν τη μετριοπάθεια και τη σοβαρότητα της συζύγου ενός κυβερνητικού αξιωματούχου (Groemer,2011) & (Tanimura,2011).

6.3 Η ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΛΛΑΝΔΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΟΥ 17^{ου}-19^{ου} ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΕΠΑΦΕΣ ΜΕ ΤΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΟΛΛΑΝΔΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Η εκπαίδευση των νέων αγοριών και των νέων κοριτσιών ήταν μεγάλη ευθύνη τόσο για τους γονείς, όσο και για την ίδια την κοινωνία. Ολόκληρο το κοινωνικό σύστημα εμπιστευόταν την παιδεία αυτών των παιδιών στους διδασκάλους τους, οι οποίοι πέραν της αμοιβής τους ένιωθαν Edona το ηθικό καθήκον τους να παραδώσουν ολοκληρωμένους ανθρώπους στην κοινωνία. Η μόρφωση δεν ήταν μία εκλεπτυσμένη διαδικασία αυθαίρετης επιλογής για το άτομο, αλλά μία απαραίτητη οργανωμένη διαδικασία βελτίωσης του ατόμου και προόδου της κοινωνίας. Τα σχολεία πολλαπλασιάζονται, οι εθνικές σπουδές ενισχύονται και το ενδιαφέρον για την επιστημονική γνώση της εποχής Edo μεγαλώνει. Οι έμποροι γίνονται πιο θαρραλέοι και δέχονται τους κανονισμούς που τους επιβάλλει η κεντρική εξουσία, αρκεί να μπορούν να δυναμώσουν τα εμπορικά τους δίκτυα, να εξαπλωθεί το εμπόριό τους παντού. Παρατηρούνται έντονες διακυμάνσεις στις εμπορικές συναλλαγές και οι έμποροι δραστηριοποιούνται και με

τους Ολλανδούς εμπόρους, οι οποίοι είναι ο μοναδικός λαός απ' τη Δύση που είχε άδεια παραμονής στο νησί υπό συγκεκριμένες οδηγίες. Τα μοναδικά «ξένα» βιβλία που διαβάζονται είναι τα Ολλανδικά. Οι Ιάπωνες εμπλουτίζουν τις επιστημονικές τους γνώσεις και μορφώνονται με τις επιστήμες της Ολλανδίας, καθώς αυξάνεται το ενδιαφέρον για τις ολλανδικές σπουδές όπως ναυπηγική, ανατομία, αστρονομία, ναυσιπλοΐα κ.ά. Η μελέτη της ολλανδικής γλώσσας ονομάζεται «Rangaku» και η γλώσσα είναι ένας τρόπος για να γνωρίσεις καλύτερα ένα λαό, την προσωπικότητά του και τις αρετές του. Μεταφράζονται βιβλία ιατρικής και γραμματικής αρχικά και λοιπών επιστημών αργότερα. Το 1774 γίνεται δημοσίευση της μετάφρασης ενός ιατρικού κειμένου και το 1783 η δημοσίευση της μετάφρασης της ολλανδικής γραμματικής, τα οποία θεωρούνταν ως γεγονότα σημαντικά διότι επέτρεπε στους μελετητές να συνεχίζουν μόνοι τους τις μελέτες ιατρικής και άλλων δυτικών επιστημών. Νωρίτερα, γύρω στο 1745 εκδίδεται και δημοσιεύεται το πρώτο Ιαπωνικό – Ολλανδικό λεξικό και απ' τις πρώτες προσπάθειες μεταφοράς ευρωπαϊκών μύθων στην ιαπωνική γλώσσα από ολλανδική μετάφραση είναι αυτή του Aesop's Fables ή οι μύθοι του Αισώπου (Bouvier,1991)& (e-δομή,2012)&(Cook,2007).

Ο ασιατικός κόσμος μέσα απ' τα μάτια των Ολλανδών εμπόρων σχετιζόταν με τα εμπορικά λιμάνια, τα πολύτιμα εμπορεύματα και τις τιμές τους. Η καλύτερη ναυπηγική τεχνολογία εφαρμοζόταν στα άρτια εξοπλισμένα πλοία των Ολλανδών, τα οποία προκαλούσαν εντύπωση και τρόμο ταυτόχρονα. Οι Ολλανδοί είχαν ιδρύσει μία αξιοσέβαστη αποικιοκρατική αυτοκρατορία, η οποία ισχυροποιούσε τα εμπορικά της δίκτυα μέσω του οργανωμένου γραφειοκρατικού της συστήματος. Το 1602 ιδρύεται η VOC, δηλαδή η Ολλανδική Εταιρεία Ανατολικών Ινδιών απ' τον Αρχιστράτηγο της Ολλανδικής Δημοκρατίας. Η VOC είχε την εξουσιοδοτημένη αρμοδιότητα να κατέχει τη διοικητική οργάνωση και το στρατιωτικό έλεγχο του εμπορίου της Ασίας. Το πρώτο επιχείρημα της εταιρείας ήταν να δημιουργήσει καλές διπλωματικές σχέσεις με το φεουδαρχικό ασιατικό κόσμο (ο φεουδαρχισμός της Ασίας δεν ήταν ίδιος με εκείνον που εφαρμοζόταν στη Δύση). Το πολιτικό και διοικητικό κέντρο της εταιρείας βρισκόταν στη Batavia – τη σημερινή ονομασία της πόλης Τζακάρτα της Ινδονησίας – και προσπαθούσε να μοιράζεται την εξουσία με τους ντόπιους κυβερνήτες χωρίς να ανακατεύεται με τους νόμους, τα ήθη και τα έθιμα (τουλάχιστον στην αρχή). Η Ολλανδική Εταιρεία Ανατολικών Ινδιών έκτιζε εργοστάσια μέσα σε καλά οχυρωμένους και οργανωμένους εμπορικούς σταθμούς, πάντοτε έχοντας την άδεια του τοπικού άρχοντα. Ο αρχιστράτηγος της Ιαπωνίας θεώρησε τις ολλανδικές αντιπροσωπίες, οι οποίες επιδίωκαν να αναπτυχθεί το ολλανδικό – ιαπωνικό εμπόριο, αστείρευτες πηγές χρήσιμων πληροφοριών. Το προσωπικό της εταιρείας δεν ήταν τυχαία επιλεγμένο, αλλά είχε υψηλό μορφωτικό επίπεδο και μεταξύ τους υπήρχαν μελετητές,

επιστήμονες και συλλέκτες, οι οποίοι είχαν σπουδάσει τις ασιατικές κουλτούρες, γνώριζαν τις ασιατικές γλώσσες και ενδιαφέρονταν για έργα τέχνης και για την πλούσια φυσική ιστορία της Ασίας. Η εταιρεία υποστήριζε και επιστημονική έρευνα στη χλωρίδα και την πανίδα της Ιαπωνίας, ενδιαφερόταν για την ανακάλυψη νέων σπόρων για καλλιέργειες και για την εξάπλωση της ιατρικής έρευνας. Δεδομένων αυτών των στοιχείων, η κεντρική πολιτική εξουσία δίνει την άδεια εγκατάστασης στο Hirado (Clulow,2013).

Η Ολλανδική Εταιρεία Ανατολικών Ινδιών ήταν μία ναυτιλιακή και είχε τη μορφή εμπορικού οργανισμού με κύριο σκοπό το κέρδος και την εξάπλωση του εμπορίου. Η εταιρεία ήταν η ανώτατη αρχή στην Ασία και είχε δικαιώματα να ασκεί ελεύθερη διπλωματικές, διοικητικές, εμπορικές και στρατιωτικές δραστηριότητες. Βρέθηκε αντιμέτωπη με την πρωτόγνωρη κεντρική εξουσία της οικογένειας Tokugawa και είχε καταφέρει να κερδίσει πρόσβαση στην ιαπωνική αγορά απ' τις αρχές του 17^{ου} αιώνα μέχρι το 1850. Η διακυβέρνηση των Tokugawa κρατούσε την αποκλειστική διαχείριση του φυσικού ορυκτού πλούτου της χώρας και τον απόλυτο έλεγχο των ιδιαιτέρως επικερδών ντόπιων αγορών. Η κεντρική εξουσία είχε εγκαθιδρύσει το σύστημα «σουιντζό», κατά το οποίο οποιαδήποτε επίθεση εναντίον ιαπωνικού εμπορικού σκάφους που κρατούσε την έγκυρη σφραγίδα ελεύθερης πλοήγησης για εμπορικούς σκοπούς εθεωρείτο αμέσως ως επίθεση κατά της διακυβέρνησης των Tokugawa. Οι Ολλανδοί δεν ήρθαν αντιμέτωποι με την άρχουσα τάξη ενώ διέθεταν τεράστιας δύναμης ναυτικό στόλο, διότι δεν μπορούσαν να αναμετρηθούν με τις σπουδαίες χερσαίες δυνάμεις της Ιαπωνίας των Tokugawa οι οποίες προστάτευαν επιμελώς τα ορυχεία, τα εμπορικά δίκτυα και τα εμπορικά περάσματα της χώρας. Αντιθέτως οι Ολλανδοί πρόσφεραν υποστήριξη στις δυνάμεις του αρχιστράτηγου ως «βασιλικοί βοηθοί», ιδιαίτερα τη στιγμή επιθέσεων εναντίον των Πορτογάλων που στράφηκαν εναντίον της κεντρικής εξουσίας (Grijzenhout,2004).

Οι Ολλανδοί έμποροι της Ιαπωνίας δημιούργησαν εμπορικά δίκτυα και κέρδισαν εμπορικά προνόμια μέσω της διπλωματικής οδού. Δεν επιδίωκαν πολιτικές αντιπαραθέσεις με την κεντρική εξουσία και δεν έχαναν την ευκαιρία να επιδείξουν την ευγνωμοσύνη τους προς την καλοσύνη του αρχιστράτηγου, απ' τον οποίο είχαν λάβει το δικαίωμα των αποκλειστικών εμπορικών συναλλαγών με την Ιαπωνία απ' το 1605. Αργότερα, με τον εθνικό αποκλεισμό που επέβαλλε η κεντρική πολιτική εξουσία, οι εκπρόσωποι και αξιωματούχοι της Ολλανδικής Εταιρείας Ανατολικών Ινδιών μεταφέρθηκαν το 1641 στο μικρό τεχνητό νησί Deshima που συνδεόταν με το λιμάνι του Ναγκασάκι μέσω μίας γέφυρας. Εκεί οι Ολλανδοί εγκαθίδρυσαν το νέο εμπορικό σταθμό τους με αποκλειστικά δικά τους έξοδα, καθώς και ολόκληρη την υλικοτεχνική υποδομή, η οποία περιλάμβανε κατοικίες, αποθήκες, κήπους, δρόμους και

τελωνείο. Οι Ολλανδοί ήταν υποχρεωμένοι να παραμένουν στα 32 στρέμματα γης που τους είχαν παραχωρήσει και να παρουσιαστούν μία φορά το χρόνο μπροστά στον αρχιστράτηγο, ο οποίος ενημερωνόταν πρώτα απ' τους Ολλανδούς για τις εξελίξεις στον υπόλοιπο κόσμο και έπειτα απ' τους δικούς τους αξιωματούχους για την καθημερινή διοίκηση του εμπορικού σταθμού στη νήσο Deshima. Η ευγενική προσφορά δώρων επισφράγιζε τη διατήρηση των εμπορικών σχέσεων ανάμεσα στην εταιρεία και τον αρχιστράτηγο. Η οικογένεια Tokugawa δεν άφηνε τίποτα στην τύχη, καθώς είχε επιβάλλει νόμους διαχείρισης της χλωρίδας και της πανίδας απ' τους «ξένους», είχε επιβάλλει την πληρωμή ενός τέλους για το καθαρό νερό που έφθανε απ' τη μητρόπολη μέσω ενός αγωγού από μπαμπού στη νήσο Deshima καθημερινά. Επιπλέον, είχε επιβληθεί, από φόβο μήπως και περιοριστεί ο φυσικός ορυκτός πλούτος – και συγκεκριμένα το ασήμι – μία δημόσια διοικητική δημοπρασία κατά την οποία οι εκπρόσωποι αξιωματούχοι του αρχιστράτεγου θα είχαν την αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφασίζουν για την αξία των μετάλλων και για την τιμή πώλησης. Αυξάνοντας τη συναλλαγματική ισοτιμία για το ασήμι, οι ολλανδικές δημοπρασίες έχασαν το 30% του κέρδους τους. Ωστόσο, οι εμπορικές συναλλαγές συνεχίζονταν σε καθημερινή βάση και για την ομαλή διεξαγωγή τους είχαν εγκατασταθεί 20 οικογένειες μεταφραστών στη νήσο. Παράλληλα ενισχύθηκαν οι δημοσιεύσεις των ιατρικών κειμένων περί χειρουργικών μεθόδων και περί ανατομίας. Ιδρύθηκαν σχολεία ιατρικής και χορηγούνταν πιστοποιητικά παρακολούθησης. Οι εκδόσεις βιβλίων ιατρικής και φυσικής ιστορίας είχαν ενισχύσει και τις προσωπικές σχέσεις Ολλανδών και Ιαπώνων. Μαρτυρίες Ολλανδών και μη αξιωματούχων μελετητών, ιατρών, γεωγράφων, τοπογράφων και συλλεκτών ομολογούσαν πόσο απολάμβαναν την ειρήνη και τη σταθερότητα της κοινωνικής τάξης παράλληλα με την εξάπλωση του εμπορίου και της ευημερίας. Οι μαρτυρίες και τα έργα του Kaempfer ήταν διαδεδομένες κατά τη διάρκεια του 18^{ου} αιώνα (Cook,2007) & (Gaastra,2003).

Η εξάπλωση του εμπορίου είχε συμβάλλει και στην εξάπλωση των επιστημών. Απ' το 1624 η Εταιρεία είχε το αποκλειστικό εμπορικό δικαίωμα της διαχείρισης του κυριότερου εξαγωγικού προϊόντος της Ιαπωνίας στην ασιατική αγορά που δεν ήταν άλλο απ' το ασήμι. Απ' το 1639 η Εταιρεία ήταν και η μοναδική δύναμη της Δύσης που επιτρεπόταν να μένει στην Ιαπωνία και να απολαμβάνει εμπορικά προνόμια. Μεταξύ της ασιατικής αγοράς και των υπόλοιπων ευρωπαϊκών αγορών η ζυγαριά ευνοούσε τους Ασιάτες, οι οποίοι δεν είχαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα προϊόντα των δυτικών χωρών, με αποτέλεσμα οι Ευρωπαίοι να πληρώνουν τοις μετρητοίς. Κατά την περίοδο 1640-1670, τα πλοία που κατέφθαναν στη νήσο Deshima ήταν κατά μέσο όρο 7 σε καθημερινή βάση και μετά το 1722 το γραφείο «Δωμάτιο των Χρηματικών Συναλλαγών του Εμπορίου» μονοπωλούσε τον όγκο και το μέγεθος των εμπορευμάτων και των

εμπορικών συναλλαγών του Ολλανδικού και Κινεζικού εμπορίου με την κεντρική εξουσία του αρχιστράτηγου Tokugawa. Η δύναμη της Εταιρείας στηριζόταν στο εμπόριο και στο στόλο των εξελιγμένων τεχνολογικά πλοίων της. Ήταν ιδιαίτερα δύσκολο αλλά και μη επικερδές το εμπόριο πώλησης προϊόντων στην εγχώρια αγορά, διότι η διακυβέρνηση του Shogun προστάτευε τους εγχώριους τεχνίτες και χειροτέχνες προσφέροντάς τους προνόμια και κίνητρα ενίσχυσης της παραδοσιακής τέχνης τους (Israel,1995).

6.4 ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ - ΠΕΡΙΒΑΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΝ

Η ιστορική – πολιτική περίοδος των Tokugawa κατάφερε να αναδείξει την ιδεολογία και τη δομή της μέσα απ’ την ταυτόχρονη συνύπαρξη τριών εξαιρετικών στοιχείων: του Shintoism, του Buddhism και του Confucianism. Ο Shinto-the way of the gods, ως ένα σύστημα αρχαίων και θρησκευτικών πεποιθήσεων και πρακτικών της Ιαπωνίας, βασίζεται στη λατρεία των προγόνων και στη θεοποίηση των δυνάμεων και φαινομένων της φύσης. Ο Buddhism, ως φιλοσοφικό σύστημα και θρησκεία με μεγάλη διάδοση στις ασιατικές κοινωνίες και ο Confucianism, αρχικά ως φιλοσοφικό σύστημα ευρέως διαδεδωμένο στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα των σχολείων και ιδιωτικών σχολών και αργότερα κατά το 17^ο αιώνα ως θρησκεία. Και τα τρία αυτά ξεχωριστά στοιχεία συνδέθηκαν με ιδιαίτερους τρόπους με τη διακυβέρνηση των Tokugawa Shogun και ουσιαστικά ακολούθησαν το ειρηνικό πνεύμα της εποχής Edo χωρίς δυσκολία.

Η περίοδος των Tokugawa χαρακτηρίζεται από πολιτική σταθερότητα και ειρηνική συμβίωση των ανθρώπων. Κατά τη συγκεκριμένη εποχή, η ειρήνη θεωρήθηκε ως το ισχυρότερο κίνητρο αλλαγής μετά από μία μακράιωνη περίοδο εμφύλιων συγκρούσεων. Η ειρήνη δημιούργησε ευημερία μέσω της ανάπτυξης μίας άκρως δυναμικής οικονομίας και μίας ξεχωριστής κουλτούρας, της αστικής κουλτούρας. Σε μία χώρα ειρηνικής διακυβερνήσεως, η κομφουκιανική αντίληψη ότι η πολιτική εξουσία χρειάζεται να στηρίζεται πάνω στα θεμέλια ενός ηθικού και εθιμοτυπικού συστήματος ήταν ένα απαραίτητο εργαλείο. Οι διδάσκαλοι και μελετητές προώθησαν αυτή την αντίληψη περί ηθικής κοινωνικής τάξεως μέσα απ’ τα μαθήματα που διδάσκονταν στα σχολεία και μέσω των ειδικά μορφωμένων σε ζητήματα ηθικής και κανόνων των υψηλόβαθμων γραφειοκρατών της κεντρικής εξουσίας. Ο Confucianism απ’ τη μία πλευρά, με τη βασική ιδεολογία της κοινωνικής ηθικής και τάξης και ο φεουδαρχισμός απ’ την

άλλη πλευρά, με τη βασική ιδεολογία της κοινωνικής τιμής και πίστης σταθεροποίησαν την ειρήνη στο εσωτερικό της χώρας. Η προ μοντέρνα ιαπωνική κοινωνία είχε να υποδείξει μία αποδοχή της υπάρχουσας κατάστασης σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο, υιοθετώντας μία συνειδητή ιδεολογία τιμής, καθήκοντος, υποχρέωσης, αποφασιστικότητας και ηθικής. Ο συνδυασμός αρχών απ' το κομφουκιανικό φιλοσοφικό-πολιτικό σύστημα και το φεουδαρχικό σύστημα ήταν το τέλει υπόβαθρο διαμόρφωσης εσωτερικής πειθαρχίας του ατόμου προς τα υψηλά πρότυπα ηθικής που προωθούσε η διακυβέρνηση των Tokugawa Shogun. Οι διδάσκαλοι του Confucianism πίστευαν ότι υπάρχει ένας αληθινά φυσικός τρόπος μέσω του οποίου ο άνθρωπος μπορεί να συνδυάσει κοινωνικά, ηθικά, πολιτιστικά και εθιμοτυπικά πρότυπα μέσα σε μία ειρηνική κοινωνία. Αυτός ο φυσικός τρόπος προκύπτει μέσα απ' τη φύση και μέσα απ' τη βοήθεια των θεών. Το φιλοσοφικό και ηθικό σύστημα εξελίχθηκε πάνω στην αντίληψη της θεοποιημένης φύσης, την οποία υποστηρίζει η λατρεία Shinto-the way of the gods. Ο Confucianism απ' τη μία πλευρά έγινε η βασική οδός έκφρασης της πολιτικής και κοινωνικής σκέψης της ιαπωνικής κοινωνίας και η λατρεία Shinto-the way of the gods ενίσχυε τη θεϊκή καταγωγή αυτής της κοινωνίας μέσω της απολύτως θεοποιημένης φύσης. Ο Confucianism ενίσχυσε το «εθνικό» στοιχείο στη συνείδηση των κοινωνικών τάξεων και ενδυνάμωνε το ενδιαφέρον για τις εθνικές σπουδές. Η μελέτη των εθνικών κειμένων και βιβλίων έφερε στο προσκήνιο τις ξεχασμένες παραδόσεις, οι οποίες συνένωναν την καθημερινότητα των ανθρώπων με τη φύση και τη λατρεία των προγόνων. Οι διδάσκαλοι του Shintoism πίστευαν στη συνύπαρξη του ανθρώπου και φύσης μέσω του δρόμου της αρετής, την οποία όμως προσφέρουν μόνο οι θεοί. Η αρμονία και η συνεργασία στηρίζουν τη φύση και κατά τον ίδιο τρόπο μπορούν να στηρίζουν τη δομή της κοινωνίας, προωθώντας την τάξη και την ειρήνη μεταξύ των μελών όλων των κοινωνικών τάξεων. Επιπλέον, οι μελετητές δίδασκαν ότι ο εγωισμός φέρνει τη δυστυχία, την κακία, τις φυσικές καταστροφές τόσο στη ζωή του ατόμου, όσο και στη ζωή της κοινωνίας. Ο σεβασμός στη φύση, η αγάπη και η λατρεία προς τους θεούς και τους απογόνους, η μετριοπάθεια, η συνεργασία και η ηθική μπορούν να σταθεροποιήσουν την αρμονία, την καλοσύνη και την ειρήνη για ολόκληρη την κοινωνία(Sokyo Ono,1962)&(Groemer,2011).

Η λατρεία Shinto-the way of the gods υπήρχε μέσα στην ιαπωνική παράδοση του μοναδικού τρόπου διαβίωσης του ατόμου, της κοινωνίας και των θεών. Οι εμπορικές δραστηριότητες που ακολουθούν αυτό τον τρόπο διαβίωσης είναι αποδεκτές γιατί δημιουργούν καλό υπόβαθρο για να αναπτυχθεί ηθικά το εμπόριο και οι διάφορες συναλλαγές του. Ο Shinto-the way of the gods ήταν ουσιαστικά ο δρόμος των θεών και ο τρόπος της φύσης. Οι ναοί και οι ιεροί τόποι αφιερωμένοι στους θεούς δεν γινόταν παρά να βρίσκονται μέσα στην ίδια τη φύση και να

πλαισιώνονται από τα πιο φημισμένα για τη μαγευτική ομορφιά τους φυσικά τοπία. Δίπλα στα ποτάμια, μέσα στα δάση, κοντά στις λίμνες και στα βουνά, εκεί όλοι οι ναοί συνδέονται κυριολεκτικά και μεταφορικά με τη φύση και τους θεούς της. Οι ναοί και οι ιεροί τόποι γίνονται μικρά πολιτιστικά κέντρα προώθησης της κοινωνικής συναναστροφής, της τέχνης, της μουσικής, του θεάτρου και του χορού. «Kagura» ονομάζεται το στυλ του ιερού χορού και της ιερής μουσικής που συνδέεται με τις ιεροτελεστίες και με τα φεστιβάλ του Shintoism. Η μουσική και ο χορός, ως φυσικές εκδηλώσεις της καλοσύνης που κρύβει η ανθρώπινη ψυχή και που εκδηλώνονται μέσω των κινήσεων του σώματος, είναι δώρα των θεών και της φύσης. Αυτή η ιδέα του Shintoism εκτυπώθηκε ως αισθητική αντίληψη στην καθημερινότητα της αστικής τάξης των εμπόρων. Αποτέλεσμα αυτής η δημιουργία ενός νέου μουσικού οργάνου, του shamisen, και η ανάπτυξη της μουσικής shamisen που καθιερώθηκε να πλαισιώνει όλα τα είδη θεάτρου της εποχής Edo.

Κατά την εποχή Edo σημειώθηκε μία έντονη ιστορική μεταστροφή προς μία τάση ενοποίησης όλων των πολιτιστικών στοιχείων. Οικογενειακοί δεσμοί, εμπορικές σχέσεις του πωλητή – αγοραστή, οι θρησκευτικοί και ιδεολογικοί λόγοι, η σχέση διδασκάλου – μαθητή, η οικονομική και πολιτικό-κοινωνική συνύπαρξη, όλα μοιάζουν να ακολουθούν το πρότυπο της αρμονικής σχέσης φύσης-ανθρώπου. Όλα μαζί τα στοιχεία συμβιβάζονται και συνυπάρχουν ενωτικά, δημιουργώντας ένα νέο πολιτιστικό κράμα. Απ' τη μία πλευρά, η κοινωνική ηθική και η πολιτική φιλοσοφία του Confucianism είχαν ενσωματωθεί ως επίσημη φιλοσοφία της οικογένειας των Tokugawa Shogun και είχαν εδραιωθεί ως η βασική ιδεολογία της πολιτικής και κοινωνικής διακυβέρνησης της εποχής Edo και απ' την άλλη, ο Buddhism καθιερώνεται ως η μοναδική επίσημη θρησκεία που αναγνωρίζει η κεντρική πολιτική εξουσία. Ο Buddhism δεν έμεινε πρωτότυπος στα δομικά στοιχεία της ιδεολογίας του απ' την πρώτη στιγμή που εμφανίζεται μέσα στην ιαπωνική κοινωνία. Αντιθέτως ο Buddhism ως φιλοσοφικό σύστημα αγγίζει την ιαπωνική κοινωνία στα σημεία επαφής με τις παραδοσιακές ιδέες της γύρω από τη λατρεία των προγόνων, την ταφή των νεκρών, τις λατρευτικές προσφορές δώρων προς τους θεούς. Αυθεντικές ιδέες του Shintoism, οι οποίες ενσωματώθηκαν οικειοθελώς τόσο απ' το φιλοσοφικό, όσο και απ' το θρησκευτικό σύστημα του Buddhism. Η κεντρική εξουσία είχε επιβάλλει η λατρευτική διαδικασία ταφής των νεκρών και η ολοκληρωμένη φροντίδα των χώρων ταφής τους να γίνονται αυστηρώς και μόνο από Βουδιστές ιερείς. Το σώμα των Βουδιστών ιερέων είχε δυναμική παρουσία και μεγάλη επιρροή μέσα στα κοινωνικά, οικονομικά και διοικητικά δρώμενα της ιαπωνικής κοινωνίας κατά την ιστορική περίοδο της διακυβέρνησης των Tokugawa (Watanabe,2012) & (Bunce,1960).

Η διακυβέρνηση Tokugawa είχε παραχωρήσει την τοπική διαχείριση εκτάσεων γης, οι οποίες περιείχαν κάποιο ιερό τόπο ή ναό στην τοπική κοινότητα και σε Βουδιστές ιερείς υπό τη στενή επιτήρηση διοικητικών υψηλόβαθμων αξιωματούχων, οι οποίοι φρόντιζαν για την εξομάλυνση θρησκευτικών θεμάτων αλλά και για την επιδίκαση σοβαρότερων διαφωνιών. Η διαχείριση γης δεν ήταν απλό ζήτημα, διότι αφορούσε στη διαχείριση πολύτιμων πρώτων υλών, διαχείριση δικαιωμάτων χρήσης γης, ορθή διατήρηση του φυσικού πλούτου για τις επόμενες γενιές και εμπορική αξία των προϊόντων που πρόσφεραν αυτές οι εκτάσεις γης. Η κεντρική εξουσία θεωρούσε υποχρεωτική την εγγραφή ενός οίκου της τοπικής κοινωνίας, δηλαδή ενός τοπικού άρχοντα στον τοπικό ναό. Σκοπός αυτού του συστήματος που ονομαζόταν «ντάνκα» ήταν να δημιουργήσει δεσμούς ανάμεσα στο *daimyo* και τον τοπικό ναό, να δυναμώσει το ενδιαφέρον της αρχοντικής πατριάς προς τις υποθέσεις της τοπικής κοινότητας, του τοπικού φυσικού πλούτου και της τοπικής λατρείας της κοινότητας.

Η κεντρική πολιτική εξουσία εφάρμοζε κανόνες αποκεντροποιημένης διοίκησης με σκοπό να ενδυναμώσει το ενδιαφέρον για τα «κοινά» αλλά και να δεσμεύσει τη συμμετοχή των τοπικών αρχόντων στα τοπικά κοινωνικά έργα, ακολουθώντας τα πρότυπα της μητρόπολης Edo. Τις περισσότερες φορές αυτές οι εκτάσεις γης, πέραν του τοπικού ναού, ήταν προεκτάσεις κάποιου δάσους ή μέσα στα γεωγραφικά όρια υπήρχε κάποιο ποτάμι ή λίμνη. Συνεπώς, η τοπική κοινότητα των απλών ανθρώπων, οι ιερείς και η οικογένεια με την οποία ο ναός ήταν στενά συνδεδεμένος, μοιράζονταν κοινό ενδιαφέρον για τη διαχείριση, την προώθηση και την προστασία των πρώτων υλών. Τα πλεονεκτήματα των φυσικών πόρων αυτών των εκτάσεων ήταν πολλά, το κυριότερο όμως αφορούσε στο κεφάλαιο που δημιουργούσε η εμπορική αξία αλλά και η αισθητική αξία αυτών των εκτάσεων. Έπαιζαν ρόλο η φυσική τοποθεσία, η τοπική χλωρίδα και πανίδα, η αξία του ναού ως Προσκυνηματικού ιερού τόπου, το οικονομικό κίνητρο της εμπορικής αξίας τόσο των πρώτων υλών, όσο και των παραπροϊόντων τους και ο χρόνος που απαιτούσε η υψηλή ποιότητα των πρώτων υλών για να δημιουργηθεί ξανά το αρχικό φυσικό κεφάλαιο των συγκεκριμένων εκτάσεων. Όταν υπήρχε κάποιο βουνό μέσα σε αυτές τις εκτάσεις, καθορίζονταν δικαιώματα εισόδου και δικαιώματα διαχείρισης ανάμεσα στους αγρότες, οι οποίοι καλλιεργούσαν κάποια συγκεκριμένα σημεία και στους τοπικούς άρχοντες. Όταν υπήρχε κάποια πηγή, το μονοπωλιακό δικαίωμα κρατούσαν οι έμποροι, των οποίων οι επιχειρήσεις βρίσκονταν στον περίγυρο του τοπικού ναού και αφορούσε στη διανομή του νερού. Ο τοπικός ναός στήριζε την ορθή διαχείριση των δέντρων του τοπικού δάσους, διότι συνδεόταν στενά με την ιστορική πορεία του ίδιου του ναού με διάφορες μεθόδους. Όπως, για παράδειγμα, επιτρεπόταν 6 φορές το μήνα οι αγρότες να κόβουν «νεκρά» ξύλα και θαμνώδη βλάστηση τόσο

για να προμηθεύεται η τοπική κοινότητα την απαραίτητη ξυλεία για τις οικιακές της ανάγκες, όσο και για να αποφεύγονται οι συχνές πυρκαγιές που εξαντλούσαν το φυσικό δασικό πλούτο. Η διαχειριστική επιτροπή του ναού, δηλαδή οι ιερείς, βάπτιζαν πολλά δέντρα ως ιερά, απαγορεύοντας έτσι την κοπή τους απ' τους αγρότες, καθώς οι τελευταίοι δεν ήθελαν να είναι οι υπαίτιοι της περιβαλλοντικής υποβάθμισης του τοπικού φυσικού τοπίου εξαιτίας της εντατικής καλλιέργειας των τοπικών εκτάσεων. Οι ιερείς καλούσαν ειδικούς επιστήμονες εκτός της τοπικής κοινότητας, οι οποίοι γνώριζαν την τοπική χλωρίδα και εκπαιδεύαν τους αγρότες και τους απλούς ανθρώπους στη σωστή αναγνώριση των κατάλληλων δέντρων για κοπή και όχι των πολύτιμων μικρών δενδρυλλίων που ήταν θησαυροί για την ανανέωση του δάσους. Τακτικές περιπολίες ανά 10 ημέρες έλεγχαν την περιοχή των εκτάσεων για παράνομη υλοτομία και για παράνομη καλλιέργεια μπαμπού. Οι μηχανισμοί προστασίας και διαχείρισης των δασικών εκτάσεων αλλά και των πολύτιμων τοπικών θησαυρών – χλωρίδας και πανίδας – απ' τις κοινότητες και τους τοπικούς ναούς και τους τοπικούς άρχοντες φωτογραφίζουν το γενικό πρότυπο που ακολουθούσε η κεντρική εξουσία και προωθούσε στην ιαπωνική κοινωνία σχετικά με τους πολύτιμους φυσικούς πόρους και την ορθή χρήση τους (Vesey,2015).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο : Η ΙΑΠΩΝΙΚΗ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΗ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ EDO ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

7.1 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ -ΜΝΗΜΕΙΩΝ -ΚΗΠΩΝ

Η ιαπωνική φύση και η ομορφιά της πρόσδιδε υπερηφάνεια στην κοινωνική συνείδηση των κοινωνικών τάξεων της Edo εποχής. Ήταν εθνική κληρονομιά και μία κληρονομιά την οποία είχαν μοιραστεί με τους προγόνους τους και θα μοιράζονταν με τους απογόνους. Ο σεβασμός και η αγάπη για τη φύση και τον πλούτο της δεν ήταν απλώς μία ιδεολογία, αλλά ταυτόχρονα αποτελούσε πηγή έμπνευσης για τους ποιητές, τους καλλιτέχνες, τους λογοτέχνες, τους σχεδιαστές υφασμάτων και ρούχων, τους σχεδιαστές κήπων και τους κατασκευαστές κατοικιών. Ιδέες, σχέδια, μηχανισμοί, μέθοδοι, υλικά και τεχνικές, όλα ακολουθούσαν τους κανόνες και τους νόμους της φύσης. Η πρώτη ύλη διαμόρφωνε τη χρήση, την υφή, τη διάρκεια, την

πρακτικότητα και τη λειτουργικότητα των τελικών προϊόντων. Απ' το πρώτο στάδιο της δημιουργίας ενός φυσικού πόρου μέχρι το τελευταίο στάδιο της παραγωγής και της χρήσης του προϊόντος του, υπήρχε μία στενή σχέση και το αίσθημα ευγνωμοσύνης προς την πηγή πλούτου, δηλαδή την ίδια τη φύση.

Η εδραίωση της ειρήνης, η σταθερότητα στο εσωτερικό, η αύξηση του εμπορίου, η ανάπτυξη της οικονομίας και η ανάπτυξη της αστικής τάξεως δημιούργησαν διάφορους τύπους κατοικιών στη μητρόπολη Edo και στις λοιπές μικρότερες αστικές πόλεις της περιφέρειας, αλλά και διάφορες μορφές σπιτιών στις αγροτικές περιοχές της υπαίθρου. Η κάθε περιοχή ανέπτυξε το δικό της στυλ στο σχεδιασμό κατοικίας, υιοθετώντας βέβαια τη βασική δομή της εποχής αλλά προσθέτοντας Edona ξεχωριστά χαρακτηριστικά. Η κατασκευή όλων των σπιτιών είτε αφορούσε σε κατοικία πόλης ή σε κατοικία αγροκτήματος χρησιμοποιούσε φυσικά υλικά που βρίσκονταν σε αφθονία στο φυσικό τοπίο της τοπικής κοινότητας. Τα σπίτια των αγροτικών περιοχών κτιζόνταν *πρώτον* με στόχο την προστασία από κάποιο έντονο φυσικό φαινόμενο της περιοχής, *δεύτερον* με βάση την ύπαρξη ή όχι στάβλων, αποθηκών γεωργικών προϊόντων και *τρίτον* την απόσταση απ' την πόλη-κάστρο που ήταν το κέντρο της περιοχής ή την ίδια τοποθεσία της κατοικίας, δηλαδή εάν βρισκόταν σε πεδιάδα, σε πλαγιά, παραποτάμια ή παράκτια θέση. Τα σπίτια των μεγάλων αστικών κέντρων κτιζόνταν με βάση το αξίωμα, την επαγγελματική ιδιότητα, την οικονομική ευπορία, το μέγεθος και τους τίτλους ιδιοκτησίας της γης στην οποία θα κατασκεύαζαν την κατοικία. Συνολικά αυτά τα στοιχεία δήλωναν τη χιλιομετρική απόσταση της κατοικίας απ' το κέντρο της αστικής πόλης που ήταν το κάστρο του Shogun στη μητρόπολη Edo ή το κάστρο ενός daimyo κάποιας περιοχής της περιφέρειας. Υπήρχαν πόλεις-σταθμοί ανεφοδιασμού στις οποίες οι άρχοντες μαζί με τους ακολούθους σαμουράι, τους βοηθούς-υπηρέτες τους και τα άλογά τους ξεκουράζονταν προκειμένου να φθάσουν στη μητρόπολη Edo για να παρουσιαστούν στο Shogun βάσει του «the Sankin-kotai system» συστήματος. Υπήρχαν οι πόλεις – ναοί στις οποίες η ύπαρξη ενός ιερού τόπου σιντοϊστικής λατρείας ή η ύπαρξη ενός ναού αφιερωμένου στο Βούδα είχε προσελκύσει πολλούς μοναχούς, ιερείς, εμπόρους και αγρότες. Επιπλέον, υπήρχαν οι πόλεις των οποίων το εμπόριο στηριζόταν στην αγορά – πώληση ψαριών και είχαν δημιουργήσει δίκτυα διαχείρισης του εμπορίου, δίκτυα ιδιοκτητών πλοιαρίων αποκλειστικά για ψάρια και συντεχνίες εμπόρων-ψαράδων, οι οποίες φρόντιζαν για την προάσπιση των συμφερόντων τους.

Τα σπίτια των αγροτικών περιοχών είχαν βελτιωθεί εξαιτίας της διάδοσης των νέων τεχνικών μεθόδων των μαραγκών και της σταθεροποίησης των οικονομικών πόρων της αγροτικής τάξης. Η διαρρύθμιση στηριζόταν σε 3 δωμάτια, εκ των οποίων η «hiroma» ήταν το μεγαλύτερο και

βρισκόταν μπροστά καθώς συγκέντρωνε όλες τις λειτουργίες μίας αγροτικής οικογένειας. Τα παράθυρα, οι πόρτες και οι οροφές μαζί με τους τοίχους ακολουθούσαν τα πρότυπα των κατοικιών των αστικών κέντρων. Τα αστικά κέντρα δημιουργούσαν την οικονομική και εμπορική τους δραστηριότητα γύρω απ' τα κάστρα, τα οποία αποτελούσαν πυρήνες ανάπτυξης τοπικών εμπορικών αγορών, ανάπτυξης της αστικής τάξης και της ιδιόμορφης και ξεχωριστής κουλτούρας της. Υπήρχαν οι δήμαρχοι της κάθε πόλης, οι οποίοι φρόντιζαν να εφαρμόζεται η τήρηση της δημόσιας ειρήνης, να ενημερώνονται οι κάτοικοι γύρω από τα ζητήματα νομοθεσίας και επιβολής νέων νόμων, να επισκευάζονται οι γέφυρες, οι πυροσβεστικοί σταθμοί, τα δημόσια αποχωρητήρια και να τηρούνται οι κανονισμοί πυροπροστασίας τόσο στις κατοικίες, όσο και στα εμπορικά μαγαζιά. Οι εμπορικοί δρόμοι ήταν άρτια οργανωμένοι και οι έμποροι - αναλόγως το είδος του προϊόντος που εμπορεύονταν και την ιδιότητά τους – τοποθετούσαν τις επιχειρήσεις και τις κατοικίες τους σε συγκεκριμένη περιοχή καθορισμένη απ' την κεντρική πολιτική εξουσία. Υπήρχαν μαγαζιά στους κεντρικούς εμπορικούς δρόμους, τα οποία εμπεριείχαν πρόσβαση από πίσω προς την κατοικία του εμπόρου και μαγαζιά σε παράλληλους των κεντρικών επιχειρήσεων δρόμους. Πίσω απ' τους δρόμους εμπορικής κίνησης είχαν αναπτυχθεί τοπικές συνοικίες με δημόσια πηγάδια ειδικά διαμορφωμένες για τους υπαλλήλους, τις οικιακές υπηρέτριες, τους βοηθούς των μαραγκών, των σιδηρουργών και κάθε λογής τεχνίτη.

Οι τοπικοί άρχοντες υποχρεώνονταν να διατηρούν δύο με τρεις κατοικίες. Μία να βρίσκεται κοντά στον αρχιστράτηγο της κεντρικής πολιτικής εξουσίας, δηλαδή δίπλα στο κάστρο-παλάτι της μητρόπολης Edo και μία ακόμα τουλάχιστον έξω απ' τα περίχωρα του κάστρου ή στις περιοχές της υπαίθρου της περιφέρειας της μητρόπολης Edo. Οι κατοικίες είχαν δύο χρήσεις: η μία απ' την οικογένεια και η άλλη απ' την ιδιότητα και το βαθμό αξιώματος του άρχοντα. Οι υψηλόβαθμοι σαμουράι κατασκεύαζαν τις κατοικίες τους με βάση είτε το στυλ “shoin” είτε το στυλ «sukiya». Σύμφωνα με το πρώτο πρότυπο σχεδιασμού, υπήρχαν συγκεκριμένα δωμάτια επίσημης υποδοχής με ιδιαίτερη διακόσμηση στους τοίχους, τις πόρτες «chodaigamae», με εσωτερική ή εξωτερική βεράντα, με πάτωμα «tatami», με τη διακοσμημένη ιερή γωνία «tokonoma», με ξεχωριστό ιερό βωμό, με δικτυωτές οροφές, με καφασωτά παράθυρα, με ημιδιαφανείς συρόμενες πόρτες «shoji» και κλιμακωτά ράφια τοίχων «higai-dana». Σύμφωνα με το δεύτερο πρότυπο σχεδιασμού, ο εσωτερικός διάκοσμος συνδύαζε τα χαρακτηριστικά του δωματίου μέσα στο οποίο εκτελούνταν η τελετή του τσαγιού, αλλά και ταυτόχρονα ακολουθούσε τους συμβολισμούς που συνόδευαν τη συγκεκριμένη τελετή, the sukiya style. Απλότητα, έμφαση στα φυσικά υλικά, ελευθερία στην επιλογή τοποθέτησης διακοσμητικών στοιχείων, ηρεμία και ασφάλεια στο εσωτερικό του σπιτιού και ουσιαστική επικοινωνία με τα άτομα που συμμετέχουν

στην τελετή ανεξαρτήτως αξιώματος και κοινωνικής τάξης. Ιδιαίτερη σημασία έδιναν στο στυλ, στα υλικά κατασκευής και στις διαστάσεις της κεντρικής εισόδου, η οποία συμβόλιζε το κύρος και τη θέση του ιδιοκτήτη της οικίας.

Η ασφάλεια των ταξιδιών, η βελτίωση των δρόμων και η αύξηση των πανδοχείων οδήγησαν σε γενική αύξηση των πεζοποριών, των περιηγήσεων στη φύση, των ταξιδιωτικών ημερολογίων και των απεικονίσεων των μοναδικών στοιχείων της φύσης σε έργα τέχνης. Το ενδιαφέρον να σχεδιάζονται σε μικρογραφία τα φυσικά τοπία και βάσει αυτών να φτιάχνονται οι κήποι των κατοικιών ήταν ιδιαίτερος έντονο κατά την περίοδο Edo. Η αγάπη για τις ομορφιές των φυσικών τοπίων και η λατρεία για την τελετή του τσαγιού διαμόρφωσαν το στυλ των κήπων. Η κομψότητα της απλότητας και η αρμονία της φύσης ενώθηκαν μέσα σε ένα κοινό πρότυπο, το οποίο ακολουθούσαν όλες οι κατοικίες των αστικών πόλεων της εποχής Edo. Κήποι κατάλληλοι για περιπάτους πάνω σε σχηματισμένα μονοπάτια παρατηρώντας λιμνούλες, ρυάκια και καταρράκτες στο πέρασμα προς το σημείο όπου τελείται η τελετή τσαγιού, εκεί που μπορεί ο άνθρωπος νιώσει ένα με τον εαυτό του και με τη φύση γύρω του. Πέραν της επιρροής της τελετής του τσαγιού, στο σχεδιασμό της παραδοσιακής κατοικίας της εποχής Edo παρατηρήθηκε στον ίδιο βαθμό να επηρεάζονται τόσο οι δημόσιοι κήποι και τα δημόσια πάρκα ή αλλιώς οι κήποι που συνόδευαν κάποιο παλάτι ή πλαισίωναν κάποιο ναό, όσο και τα ανάκτορα των αυτοκρατόρων του Kyoto και των Shogun της μητρόπολης Edo. Εξαίρεση της απλότητας που χαρακτήριζε τα δημόσια κτίρια αποτέλεσε το ιερό μανσολείων αφιερωμένο στον ιδρυτή της ειρήνης και της εγκαθίδρυσης της κυβέρνησης απ' τον οίκο Tokugawa, δηλαδή τον Ieyasu Tokugawa. Το μνημείο ταφής του πρώτου Shogun χαρακτηρίζεται τόσο από εξωτερική πολυτέλεια στην κατασκευή, όσο και από αριστοκρατική κομψότητα και περίτεχνο πλούτο στην εσωτερική διακόσμησή του.

7.2 ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ EDO ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

7.2.1 ΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥΣ

Η κουλτούρα της εποχής Edo είχε να παρουσιάσει εκπληκτικά εργόχειρα και καλοσχηματισμένα κεραμικά και πορσελάνινα σκεύη. Οι τεχνίτες ήταν άνθρωποι χαμηλού προφίλ, οι οποίοι εργάζονται από αγάπη για την τέχνη τους, χωρίς να επιδιώκουν κοινωνική καταξίωση. Οι τεχνίτες ήταν δημιουργοί της παραδοσιακής τέχνης της εποχής Edo, η οποία διαμόρφωσε μία καλλιτεχνική κληρονομιά που έγινε γνωστή στην Ευρώπη και στον υπόλοιπο κόσμο μέσω της εξάπλωσης του εμπορίου και αρχικώς συγκεκριμένα απ' τους Ολλανδούς εμπόρους και συλλέκτες έργων τέχνης που διέμεναν στον εμπορικό σταθμό Deshima, στο Ναγκασάκι.

Κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης της οικογένειας Tokugawa τόσο το εμπόριο υφασμάτων, όσο και οι νέες τεχνικές επεξεργασίας, βαψίματος, κεντήματος και ύφανσης των διαφόρων υφασμάτων έφθασαν στο απόγειό τους. Στις προ μοντέρνες κοινότητες τα υφάσματα έπαιζαν σπουδαίο ρόλο ως μέσο επικοινωνίας με τη φύση και τους θεούς. Το ύφασμα, ως φυσικό υλικό, έρχεται ως δώρο της φύσης και εκεί χρειάζεται να επιστρέψει όταν ολοκληρωθεί η χρήση του. Οι τεχνίτες της εποχής Edo εξέλιξαν την υφαντική τέχνη, τις χρωματιστές βαφές και το περίτεχνο κέντημα με θέματα βγαλμένα απ' την ίδια τη φύση. Τα φυσικά τοπία, τα λουλούδια, τα πουλιά, οι πεταλούδες και τα ποτάμια ήταν όλα τα μοτίβα των παραδοσιακών ιαπωνικών ενδυμάτων. Το κιμονό δεν ήταν ένα απλό ρούχο, αλλά ένας αποτελεσματικά ολοκληρωμένος διάλογος ανάμεσα στη φύση και στο δημιουργό του ενδύματος. Η παραδοσιακή τεχνική ενός κιμονό δεν το καθιστούσε απλώς ένα εμπορικό προϊόν ευρείας χρήσεως, αλλά ένα μέσο δημιουργίας μίας σχέσης με τη φύση κατά την οποία η υφή των υφασμάτων, η υφαντική δεξιοτεχνία, οι έμποροι, οι χρήστες και οι τεχνίτες ενώνονταν και επικοινωνούσαν. Το κιμονό απεικόνιζε τις διάφορες εποχές, τα διάφορα φυσικά χρώματα, τα σχέδια των φυσικών τοπίων, τα διάφορα λουλούδια και τους καρπούς των δέντρων. Ο Shogun και οι λοιποί της κυβέρνησης και της αυλής του παλατιού θεωρούσαν σημαντικό το εμπόριο των υφασμάτων και εξαγόραζαν μετάξι απ' την Κίνα, δίνοντας το δικό τους πολύτιμο ασήμι. Θαύμαζαν ιδιαίτερος το ινδικό βαμβάκι, του οποίου η υψηλή ποιότητα μπορούσε να αντικαταστήσει το μετάξι που ήταν το βασικό ύφασμα κατασκευής κιμονό. Στην Ιαπωνία, οτιδήποτε θεωρούσαν θαυμάσιο επίτευγμα προσπαθούσαν να βρουν τρόπους να το παράγουν οι ίδιοι. Κατά την εποχή The Tempu era (1830-1844) κατάφεραν να φτιάχνουν εξαιρετικής ποιότητας βαμβάκι κατά τα ινδικά πρότυπα ποιότητας και σχεδιασμού. Τα εξαιρετικής ποιότητας προϊόντα, η οικονομική αντάρκεια, η αφθονία σε χρυσό και σε ασήμι, η μεγάλη πολιτιστική και οικονομική επιρροή των εμπορών, το πάθος για την τάξη και για την καθαριότητα που χαρακτήριζε όλες τις κοινωνικές τάξεις μαζί με την πειθαρχία και τη δύναμη της προσωπικότητας του έθνους πλαισίωναν την εικόνα της ιαπωνικής κοινωνίας του 18^{ου} αιώνα. Οι ευκατάστατοι γαιοκτήμονες και οι μεγαλέμποροι της εποχής The Genroku era (1688-1704) και των εποχών The Bunkwa era – The Bunsei era (1804-1831) τόσο στη μεγαλούπολη-κέντρο Edo, όσο και στις πόλεις Osaka και Kyoto προσπαθούσαν, παρά τις συχνές προειδοποιήσεις της κεντρικής πολιτικής εξουσίας περί λιτού βίου, να αποκτήσουν το κύρος της ελίτ τάξης των σαμουράι επιδεικνύοντας την αστική κουλτούρα τους ταυτόχρονα με τον τεράστιο πλούτο τους. Η πολυτέλεια χαρακτήριζε τις εποχές αυτές και αυτά τα στοιχεία της υπερβολής και της επίδειξης φαίνονταν στην ενδυμασία, στο σχεδιασμό των κήπων και των κατοικιών και στους τρόπους διασκέδασης. Δημιουργικά οι λογοτέχνες, οι ζωγράφοι, οι χαράκτες, οι σχεδιαστές και οι σκηνοθέτες-παραγωγοί των θεατρικών

παραστάσεων εξέπληξαν καλλιτεχνικώς όλες τις κοινωνικές τάξεις προσφέροντας στην κοινωνία θαυμάσιας αισθητικής και μοναδικής ποιότητας έργα.

7.2.2 ΤΑ ΠΙΣΤΕΥΩ ΚΑΙ ΟΙ ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗΣ EDO

Περνώντας η επιρροή της πολυτελούς περιόδου, η εμπορική τάξη διατήρησε τα στοιχεία που είχαν μεγαλύτερη αξία. Ήθελαν να αποτελούν ορθό και καλό παράδειγμα για το πώς διαχειρίζονται την κοινωνική ευθύνη και την εμπορική ηθική προς τους πελάτες τους. Έδιναν σημασία στην εξωτερική εικόνα τόσο της δικής τους ενδυμασίας, όσο και της εμφάνισης της εμπορικής επιχείρησής τους, διότι πίστευαν ότι αυτά συνδέονταν με το εμπορικό όνομα της επιχείρησης και με την ποιότητα του εσωτερικού τους κόσμου ως προσωπικότητες. Οι έμποροι ένιωθαν συνειδητά την ηθική τους υποχρέωση και το καθήκον τους να είναι ειλικρινείς προς τους πελάτες τους και δίκαιοι με το εμπόριό τους. Πίστευαν ότι η ευημερία και το κέρδος απ' τις εμπορικές τους δραστηριότητες θα διατηρούνταν μόνον όταν οι ίδιοι σέβονταν και φρόντιζαν τους υπαλλήλους και τους υπηρέτες τους, προσφέροντάς τους ρούχα και χρήματα. Η ειλικρίνεια στο εμπόριο έφερνε θεϊκή προστασία στην καθημερινότητα. Όλα συνδέονταν κατά την εποχή Edo· ο σεβασμός και η λατρεία της φύσης και των θεών, οι ηθικές αξίες και οι εμπορικές αρχές, η πολιτική εξουσία με την ειρήνη και τη διαρκή σταθερότητα, η οργανωμένη γραφειοκρατία με την κοινωνική τάξη και δομή, η οικονομική περίοδος και η ανάπτυξη του εμπορίου, η αστική ανάπτυξη και η διαχείριση οικιακών απορριμμάτων και ανθρώπινων ακαθαρσιών, η προστασία των φυσικών πόρων και η ταχύρρυθμη απόδοση δικαιοσύνης (Tanaka,2013) & (Nakagawa.2005).

Οι άνθρωποι των αγροτικών και εμπορικών τάξεων στερούνταν αξιωμάτων και τίτλων, θεωρούνταν λαϊκοί, συνηθισμένοι άνθρωποι. Οι ιδέες τους, οι σκέψεις τους, τα συναισθήματά τους δεν ήταν καθόλου συνηθισμένα. Αντιμετώπισαν τη φύση ως μια νέα πηγή φωτός και δημιουργίας νέου πνεύματος μέσα στα πλαίσια της κοινωνίας. Οι άνθρωποι αυτοί της εποχής Edo είχαν υψηλό πνευματικό επίπεδο, το οποίο συντέλεσε στο να αναπτυχθεί μία αυθεντική κοινή ιαπωνική σκέψη γύρω απ' όλους τους τομείς της ζωής. Αυτή η κοινή ιαπωνική σκέψη αποτέλεσε τη βάση στη διαμόρφωση της ιαπωνικής ταυτότητας.

Το υψηλό βιοτικό επίπεδο και το υψηλό ποσοστό του εγγράμματου πληθυσμού έδωσε ώθηση στην ανάπτυξη συμπαντικών ιδεών περί δικαιοσύνης, περί αρμονίας και περί ανθρωπισμού. Στοιχεία που εναρμονίζονταν με την ιδέα της κοινότητας. Η κοινότητα είναι μία συμπαγής ενωμένη ομάδα που λειτουργεί ως μικρογραφία του κόσμου. Η ιδέα του καθήκοντος ή “giri” και οι κανόνες κοινωνικής συμπεριφοράς είναι η ουσιαστική ηθική αρχή, η οποία δυναμώνει και ενισχύει την κοινωνική τάξη και σταθερότητα της κοινότητας. Συνεπώς, ο άνθρωπος δεν μπορεί να υπάρχει απομονωμένος μέσα σε ένα τεράστιο χωρίς όρια σύμπαν, μπορεί να υπάρχει μέσω της αρμονικής σχέσης του με τη φύση. Αυτή η αρμονία αποτελεί το πρότυπο σχέσης του ανθρώπου με την κοινότητα μέσα στην οποία ζει και εξελίσσεται (Sokichi,1970).

Η ιαπωνική κοινωνία τελειοποίησε τους καθημερινούς τρόπους επιβίωσης, καθώς κατάφερε να προσαρμόζεται στο φυσικό της περιβάλλον. Η ιαπωνική κουλτούρα βασίζεται στην ιδέα ότι δύο διαφορετικά στοιχεία δεν δρουν αντίθετα και ανατρεπτικά το ένα προς το άλλο, αντιθέτως και τα δύο λειτουργούν με στόχο να ενωθούν. Η αρμονία της ένωσης και η κομψότητα της φύσης είναι δύο στοιχεία διάχυτα παντού μέσα στο φυσικό κόσμο. Αυτή την αρμονία μαζί με την ομορφιά ήθελαν κατά την εποχή Edo να προσαρμόσουν μέσω της πρακτικότητας στο χώρο και στο ρεαλισμό της καθημερινότητας. Η τέχνη της μινιατούρας αντιπροσώπευε αυτή τη γενική αντίληψη της κοινωνίας. Η μικροσκοπική απεικόνιση των πραγμάτων έμοιαζε να μικραίνει ολόκληρο το σύμπαν στην ανθρώπινη κλίμακα του κόσμου και να αντιπροσωπεύει τον εσωτερικό κόσμο που περιβάλλει τον άνθρωπο. Όλες οι εκδηλώσεις της πραγματικότητας του φυσικού κόσμου είναι εκφράσεις του ίδιου του σύμπαντος. Ο τρόπος εξέλιξης της ζωής είναι ο κύκλος αλλαγής των τεσσάρων εποχών και εξέλιξης του φυσικού κόσμου. Η αλλαγή και η εξέλιξη ως βασική αρχή της φύσης απαιτείται να εφαρμόζεται απ’ τον ίδιο τον άνθρωπο κατά τη διάρκεια της ζωής του. Ο τρόπος αυτός βοηθάει τον άνθρωπο να αντιληφθεί τη συνειδήσή του και να απαιτήσει την ικανότητα να δρα συνειδητά γνωρίζοντας πότε πράττει καλά και πότε όχι. Οι βαθιές αντιλήψεις της ιαπωνικής κοινωνίας κατά την εποχή Edo είχαν ενισχυθεί απ’ τους μελετητές, απ’ τους στοχαστές, απ’ τους ιερείς και απ’ τους μοναχούς τόσο του Confucianism, όσο και του Buddhism και ιδιαίτερος κάποιων αιρέσεων τους (Yoshida, Tanaka & Sesoko,1982).

Η ευφυΐα και το εκλεπτυσμένο γούστο των ανθρώπων της αστικής τάξης της εποχής Edo συνένωσε πολιτιστικά στοιχεία, δημιουργώντας μία εθνική πολιτιστική βάση που φθάνει ως τις ημέρες της σύγχρονης εποχής του 21^{ου} αιώνα και είναι πλέον αναγνωρίσιμη ως παραδοσιακή ιαπωνική κουλτούρα. Η εποχή Edo δεν έδωσε απλώς πνοή σε νέες μορφές τέχνης όπως το

«Kabuki» θέατρο, τα «ukiyo-e» χαρτικά και τη μουσική «shamisen» αλλά συνέβαλε στην ανάπτυξη επιστημονικής λογικής και εμπορικής σκέψης.

Τα καθημερινά ήθη και έθιμα, οι καθημερινές εμπορικές δραστηριότητες επιβεβαίωναν το βαθύ σεβασμό και αγάπη της αστικής τάξης προς το εμπόριο. Οι βασικές παραδόσεις της αστικής κουλτούρας που βρίσκονταν στην οικογένεια μαζί με το εμπορικό πνεύμα της εποχής, οι έμποροι είχαν αποκτήσει πειθαρχία στην εφαρμογή ηθικών αξιών και πίστη στην τήρηση των εθίμων. Δούλευαν με ειλικρίνεια, υπομονή, εργατικότητα, αγάπη, επιμονή και εμπορικό ήθος. Ήθελαν την ασφάλεια και τη σταθερότητα της κοινωνικής δομής να την εφαρμόζουν στις εμπορικές επιχειρήσεις τους. Η ειλικρίνεια ήταν η υψηλότερη ηθική αρχή για τους εμπόρους της προμοντέρνας εποχής και μόνο σε καιρό ειρήνης μπορεί να αποδώσει καρπούς. Η ειρήνη της διακυβέρνησης του οίκου Tokugawa είχε ορατά αποτελέσματα. Εμπορική αστική οικονομία, ανάπτυξη αστικών κέντρων, αύξηση του πληθυσμού, βελτίωση βιοτικού επιπέδου, αύξηση ποσοστού εγγράμματος πληθυσμού, αύξηση παραγωγής, ενίσχυση πρακτικής σκέψης μέσω εντατικής χρήσης των μαθηματικών προκειμένου να επιλυθούν πρακτικά οικονομικά ζητήματα της καθημερινότητας. Η εμπορευματοποίηση της οικονομίας μέσω, για παράδειγμα, των κλωστηρίων βαμβακιού, της υφαντικής τέχνης, της τέχνης «the Yuzen style technique» του βαψίματος των υφασμάτων, η παρασκευή κρασιού από ρύζι «σάκε» δημιούργησε εύπορους αγρότες, οι οποίοι ως επιχειρηματίες της υπαίθρου ένωσαν τα εμπορεύματά τους μέσω δικτύων με τα εμπορεύματα των αστικών κέντρων και κυρίως της μητρόπολης Edo, ενισχύοντας την αστική τάξη και ιδρύοντας μεγάλα «εμπορικά» ονόματα. Οι μεγάλοι εμπορικοί οίκοι έκρυβαν κάποια σπουδαία οικογενειακή παράδοση ενός οικογενειακού οίκου. Τέτοιοι οίκοι χαρακτηρίζονταν ως σημαντικοί με υψηλό κύρος και αξιοπρέπεια, καθώς είχαν ισχυροποιήσει τους δικούς τους οικογενειακούς και τους δικούς τους εμπορικούς κώδικες μαζί και συμπεριφέρονταν βάσει αυτών, όπως ακριβώς έπρατταν οι σαμουράι που ακολουθούσαν πιστά τον κώδικα τιμής τους. Οι κώδικες των εμπόρων εδραιώνονται πάνω στην τιμή, την πειθαρχία, το καθήκον και την ηθική δεοντολογία της εποχής. Η ηθική νομιμότητα και η δυναμική επίτευξη των πειθαρχημένων και τίμιων εμπόρων ενέπνευσαν τα θέματα της λογοτεχνίας, τις ιστορίες του κουκλοθέατρου και ενίσχυσαν ως νέα μορφή τέχνης το κοινωνικό δράμα στις θεατρικές παραστάσεις της εποχής Edo με αμέτρητες ρομαντικές ιστορίες που φανέρωναν τις προσπάθειες αρμονικής συνύπαρξης των συναισθημάτων και του καθήκοντος μέσα στην κοινωνία.

Η αύξηση του πλούτου των πόλεων πρόσφερε ευκαιρίες κοινωνικής καινοτομίας και αισθητικής δημιουργικότητας. Αυτές οι ευκαιρίες γέννησαν το διακεκριμένο στυλ της αστικής ζωής, το

οποίο αύξησε τους ρυθμούς της πολιτιστικής εξέλιξης της κοινωνίας της εποχής Edo (Yamazaki,1994) & (Craig,1981).

7.2.3 Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΜΟΧΛΟΣ

Η αστική ζωή συνέδεε το εμπόριο με την οικογένεια. Η οικογένεια ήταν η βασική μονάδα της κοινωνικής οργάνωσης. Η κληρονομική διαδοχή της οικογενειακής επιχείρησης συνεχιζόταν ως κοινωνικό φαινόμενο από γενιά σε γενιά. Το κληρονομικό σύστημα τόνιζε τη δυναμική της οικογένειας στο χρόνο και την ικανότητά της να διαιωνίζει τη φήμη της εμπορικής της επιχείρησης. Η βασική ηθική της οικογενειακής ζωής ήταν η αγάπη και η τρυφερότητα ανάμεσα στους γονείς και στα παιδιά, ανάμεσα στους δύο συζύγους. Η ουσία, λοιπόν, βρισκόταν *πρώτον* στην αφοσίωση προς την οικογένεια και *δεύτερον* στην ευλαβική πίστη προς την παράδοση της οικογενειακής επιχείρησης. Η σχέση του συζύγου και της συζύγου καθόριζε την πρόοδο της οικογένειας και το μέλλον της εμπορικής τους δραστηριότητας. Η αρμονία και ο αλληλοσεβασμός αυτής της σχέσης ενίσχυε τόσο τη διάρκεια του γάμου, όσο και του εμπορικού ονόματος της οικογένειας. Το διαζύγιο ήταν κοινωνικά απαράδεκτο και η κοινή συνεργασία ανάμεσα στα δύο φύλα με βάση τις αρχές της αρμονίας, της αγάπης και του σεβασμού που διέπουν τη φύση ομοίως μπορούσε να στηρίζει την προσωπική τους πρόοδο και την οικογενειακή τους ευτυχία. Η εικόνα της κοινωνίας διαμορφωνόταν απ' την εικόνα της οικογένειας. Η κοινωνική λειτουργία στηριζόταν στο “ie”, την οικογένεια. Κατά την περίοδο της κεντρικής εξουσίας των Tokugawa οι έμποροι και οι αγρότες δεν επιτρεπόταν να χρησιμοποιούν δημοσίως το επίθετό τους. Το εμπορικό όνομα της επιχείρησης τους αντιπροσώπευε δημοσίως ή το όνομα του οίκου της οικογένειάς τους δήλωνε την κοινωνική τους θέση. Η εμπορική και οικογενειακή συνείδηση του “ie” ήταν ισχυρό κίνητρο προσωπικής εξέλιξης και απόδειξη σεβασμού προς τους προγόνους και την παράδοση της οικογένειας (Watanabe,2012).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο :ΣΥΚΡΙΣΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΟΜΗΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

8.1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

Η εικόνα της οικογένειας καθρεφτιζόταν μέσα στις ανθρώπινες σχέσεις της ιαπωνικής κοινωνίας. Κατάλληλοι τρόποι κοινωνικής και οικογενειακής συμπεριφοράς είναι αυτοί που περιέχουν αγάπη και εκφράζονται μέσω της ορθότητας, της τιμιότητας και της δικαιοσύνης. Η αγάπη είναι η βασική και η σημαντικότερη αρετή πάνω στην οποία χρειάζεται να στηρίζονται όλων των ειδών οι ανθρώπινες σχέσεις. Ο σωστός τρόπος μέσω του οποίου εδραιώνεται η αγάπη μέσα στις οικογένειες και μέσα στις κοινωνίες είναι με τη βοήθεια της τιμιότητας, της ορθότητας και της δικαιοσύνης. Η αγάπη κυριαρχεί μέσα στη φύση ενώ ταυτόχρονα συνυπάρχουν αρμονικά όλα τα στοιχεία της. Η βασική αρχή που κυριαρχούσε στην ιαπωνική κοινωνία της αστικής κουλτούρας κατά την εποχή Edo ήταν ακριβώς το παράδειγμα της φύσης, δηλαδή οι συνεχείς προσπάθειες εξομάλυνσης των συγκρούσεων και των προστριβών προκειμένου να επικρατήσει η αρμονική συνύπαρξη όλων των κοινωνικών τάξεων. Η βασική δομή του κοινωνικού συστήματος είναι άρρητα συνδεδεμένη με τις οικογενειακές σχέσεις, οι οποίες μπορούν να συγκριθούν με εκείνες που επικρατούσαν την εποχή της Αρχαίας Ελλάδας. Υπάρχουν πολλές ομοιότητες που παρατηρούνται ανάμεσα στο κοινωνικό σύστημα της Αρχαίας Ελλάδας και στο κοινωνικό σύστημα της Ιαπωνίας της προ μοντέρνας εποχής και συγκεκριμένα της περιόδου διακυβέρνησης των Tokugawa με την εγκαθίδρυση των 2,5 περίπου αιώνων ειρήνης.

«Οικονομία» στα αρχαία ελληνικά σήμαινε η διαχείριση του νοικοκυριού ή του οίκου. Η διαχείριση συνεπαγόταν οργάνωση και ρύθμιση όλων των ζητημάτων που σχετίζονταν με τον οίκο. Η οικονομία συνδεόταν άμεσα με την οικογένεια και ήταν ενσωματωμένη στην κοινωνία και αναλυόταν μαζί με το σύστημα ηθικής και αξιών της εποχής. Κατά την άποψη του Αριστοτέλη, όπως αυτή εκφράζεται στο έργο του «Πολιτικά Ι», κάθε νοικοκυριό ήταν μέρος της πόλης και τα πρόσωπα γυναίκες και παιδιά ανήκαν στο νοικοκυριό, του οποίου η αρετή ως μέρος του όλου της πόλης ήταν απαραίτητο να αποβλέπει και να στοχεύει στην αρετή του «όλου». Συνεπώς, ήταν αναγκαίο τα πρόσωπα του οίκου να εκπαιδεύονται έχοντας κατά νου την αρετή και το πολίτευμα της πόλης. Κατά τον ίδιο τρόπο λειτουργούσε το κοινωνικό και οικογενειακό σύστημα της εποχής Edo. Όλα συνδέονταν στενά και η αρετή, η ηθική και το ήθος διδάσκονταν απ' τις μικρές ηλικίες των παιδιών ακολουθώντας την πορεία της ζωής τους σε όλα

της τα στάδια. Η σοφία, η ευφυΐα και η ηθική είναι τα όπλα αντιμετώπισης ενός κοινωνικού, πολιτικού και οικογενειακού συστήματος πολλαπλών και πολύπλοκων σχέσεων. Όπως πίστευε ο Αριστοτέλης και οι Κομφουκιανιστές ομοίως, η σοφία είναι ένα αναπόσπαστο στοιχείο της ηθικής που διακατέχει μία οντότητα. Σοφία και αγάπη επικρατούν μέσα σε όλα τα φυσικά στοιχεία συμβάλλοντας στην αρμονική ισορροπία των σχέσεων τους. Η σοφία και η αγάπη της φύσης επηρεάζουν και το ανθρωπογενές περιβάλλον. Η οικογενειακή ηθική είναι αποτέλεσμα της σοφίας και της αγάπης, πάνω στις οποίες κτίζονται οι οικογενειακές σχέσεις. Η κοινωνική ηθική λειτουργεί ως συνεπακόλουθο της αγάπης και της σοφίας που χαρακτηρίζουν τις σχέσεις των μελών μίας οικογένειας, μέλη τα οποία λειτουργούν ομοίως ως κοινωνικές οντότητες διαμορφώνοντας κοινωνικές σχέσεις που βασίζονται στη σοφία και την αγάπη τις οποίες διδάχθηκαν ως παιδιά. Ισχυρά θεμελιωμένες κοινωνικές σχέσεις που ευημερούν μέσα σε ένα ασφαλές και σταθερό κοινωνικό περιβάλλον, όπου η ιεραρχημένη διαβάθμιση της κοινωνικής θέσης στηριζόταν στον απόλυτο σεβασμό και αποδοχή της ανωτερότητας κάποιου άλλου. Η ιαπωνική παράδοση του Shintoism υποστήριζε ότι η αληθινή αγάπη είναι τόσο δυνατή που μπορεί να ξεπερνάει οποιοδήποτε εμπόδιο. Αυτή η αγάπη κυριαρχούσε στην οικογενειακή ζωή και ξεπερνούσε την αυστηρότητα της κοινωνικής διαβάθμισης. Η εποχή Edo παρουσιάζεται ως ένας πυρήνας που κρατούσε την οικογενειακή, κοινωνική, πολιτική, οικονομική και πολιτιστική λειτουργία του απολύτως ενιαία.

Κατά την αρχαιοελληνική σκέψη, η ηθική συνιστά ουσιώδη κατηγορία της οικονομικής σκέψης και γίνεται παράγοντας μεγιστοποίησης οικονομικού αποτελέσματος. Σύμφωνα με την άποψη του Αριστοτέλη στο έργο του «Οικονομικά Ι», η πολιτική έχει ως αντικείμενό της τόσο τη σύσταση της πόλης, όσο και τη σωστή λειτουργία της. Η απόκτηση ενός νοικοκυριού ή οίκου όσο και η διαχείρισή του αποτελούν έργο της οικονομικής. Η πόλη ως ένα σύνολο σπιτιών, κτημάτων και περιουσιακών αγαθών στοχεύει ώστε να μπορούν οι άνθρωποι να ζουν καλά και όταν αυτό δεν συμβαίνει, τότε η κοινωνία διαλύεται. Πρόσθετε ότι οι κοινωνίες δημιουργούνται ακριβώς για αυτό το σκοπό (δηλαδή το να ζουν οι άνθρωποι μέσα σε αυτές καλά). Εξάλλου αυτό για το οποίο το κάθε πράγμα υπάρχει και έχει δημιουργηθεί, αυτή είναι και η ουσία του. Είναι ξεκάθαρο για τον Αριστοτέλη ότι η οικονομική δημιουργήθηκε πριν από την πολιτική, διότι κι αυτό που κάνει προηγείται εκείνου που κάνει η πολιτική. Το νοικοκυριό είναι βασικό συστατικό στοιχείο της πόλης. Τις σκέψεις του Αριστοτέλη τόσο στο έργο του «Πολιτικά», όσο και στο έργο του «Οικονομικά» τις ασπάζονται και τις υλοποιούν κατά ένα μοναδικό τρόπο στην Ιαπωνία του 17^{ου}, 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα, ξεπερνώντας τη χρονική στιγμή κατά την οποία

διαδραματίζονταν τα γεγονότα στις δύο κοινωνίες (Watanabe,2012) & (Saburo,1959) & (Κανελλόπουλος,1985) & (Vidal& Austin,1998).

Το πρωτόκολλο και η εθιμοτυπία θεωρούνταν ως απαραβίαστα στοιχεία της κεντρικής πολιτικής εξουσίας των Tokugawa και η αυστηρότητα, η οργάνωση και η προσήλωση συνόδευσαν την τακτική του Shogun και των υπουργών του. Ακολούθως, οι κοινωνικές τάξεις θα τα σέβονταν χωρίς να τα αμφισβητούν, διότι μόνον κατά αυτόν τον τρόπο η ειρήνη, η ευημερία και η σταθερότητα στο εσωτερικό της χώρας ήταν εξασφαλισμένες. Παράλληλα τα ιερά κείμενα του Confucianism ξεκαθάριζαν ότι ο σεβασμός δεν μπορούσε να είναι μονόπλευρος, δηλαδή κατά τον ίδιο τρόπο οι πολιτικοί της διακυβέρνησης των Tokugawa χρειαζόταν να υποδεικνύουν με έργα και με τις πράξεις τους ως πολιτικοί το σεβασμό προς το λαό και το μέγιστο ενδιαφέρον για την ευημερία όλων, ανεξαρτήτως κοινωνικής θέσεως. Η προστασία των φυσικών πόρων, η προώθηση των τεχνών, το μέγιστο ενδιαφέρον για την αποκατάσταση ιστορικών μνημείων, η ανοικοδόμηση πολυτελών κτιρίων, η αυτόνομη νομισματοκοπία, η προστασία του «εθνικού εμπορίου», η κοινωνική εναρμόνιση προς το περιβάλλον, η μειωμένη φορολογία των εμπόρων είναι μερικές απ' τις δημόσιες αποδείξεις της πολιτικής κατά την περίοδο των Tokugawa Shogun.

Σύμφωνα με την αρχαία ελληνική σκέψη περί οικονομικής και πολιτικής, η κοπή νομίσματος και η ποιότητα του νομίσματος θεωρούνταν στοιχεία ευημερίας μίας πόλης και σύμβολα της πολιτικής της ανεξαρτησίας. Μία πόλη κατά τον 5^ο αιώνα χαρακτηριζόταν ως «μοντέρνα» από έναν Έλληνα απ' την ύπαρξη πολυτελών κτιρίων. Αυτή ήταν η εικόνα της Αθήνας όπως περιγράφεται στο έργο του Θουκυδίδη και σε αυτήν την εικόνα στηριζόταν η πολεοδομική της αντίθεση με τη Σπάρτη. Ομοίως η μητρόπολη Edo ήταν εντυπωσιακή κατά την πολεοδομική περιγραφή της. Ο Shogun Iemitsu των Tokugawa ανακατασκεύασε πολλά από τα κτίρια που εξακολουθούν να υπάρχουν, κατά την περίοδο 1631-1633, δίνοντάς τους την πολυτέλεια και την αίγλη που είχαν χάσει κυρίως απ' τις πολεμικές συγκρούσεις των περασμένων ιστορικών περιόδων. Ο ίδιος κατασκεύασε τη μεγαλύτερη παγόδα της Ιαπωνίας το 1644 στο ναό Τότζι ή ναό της Ανατολής. Εξίσου εντυπωσιακή είναι η κατασκευή του σπουδαίου κάστρου The Nijo Castle απ' τον ιδρυτή της εγκαθίδρυσης της ειρήνης Ieyasu του οίκου των Tokugawa κατά τις αρχές του 17^{ου} αιώνα. Το μεγαλοπρεπές ανάκτορο The Ninomaru Palace του κάστρου The Nijo Castle αποτελεί απόδειξη πολυτελούς κατασκευής και εσωτερικής διακόσμησης.

Στο έργο του «Πολιτικά IV» ο Αριστοτέλης περιγράφει την ελληνική κοινωνία της εποχής του σύμφωνα με τη οποία ήταν αδύνατο να κατοικηθεί μία πόλη χωρίς τις τέχνες, απ' τις οποίες

μερικές είναι αναγκαίες για την παιδεία, ενώ κάποιες άλλες συμβάλλουν στην πολυτέλεια και την καλοπέραση. Υπήρχε έλεγχος στην παραγωγή πλούτου που οδηγούσε στην απληστία και στην έλλειψη μέτρου. Η τήρηση του μέτρου για τον αρχαίο Έλληνα ήταν κανόνας ψυχικής γαλήνης, καθώς η απόκτηση του πλούτου για αόριστη ικανοποίηση αναγκών και προσωπικής προβολής αποδοκιμαζόταν. Η πειθαρχία στο μέτρο ήταν ένας τρόπος ζωής και δε γινόταν απλά για λόγους αισθητικής κομψότητας, αλλά την ίδια στιγμή λειτουργούσε σαν κανόνας ηθικής και πολιτικής συμπεριφοράς. Οι αρχαίοι Έλληνες είχαν αναγάγει σε ύψιστη επιδίωξη την αισθητική διαμόρφωση του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος, ώστε να τρέφει ψυχικά, να παιδεύει αισθητικά και να καθοδηγεί ηθικά ώστε να ωφελούνται οι νέοι από έναν υγιεινό περίγυρο. Η Πολιτεία ήταν το πρότυπο και σύμφωνα με τις αξίες της ως πρότυπο απαγόρευε οτιδήποτε άσχημο, κακοήθες και ακόλαστο. Ο πλούτος ήταν απλό μέσο και όχι σκοπός σύμφωνα με την αρχαιοελληνική σκέψη και ως μέσο χρειαζόταν να συνοδεύεται από αρετή, μέτρο και εντιμότητα. Η κτήση του είχε αξία μόνο εφόσον μπορούσε να πραγματοποιηθεί κατά έντιμο τρόπο, να υπηρετεί την ευημερία στηρίζοντας ταυτόχρονα έναν αυξανόμενο πληθυσμό χωρίς να μειώνεται το βιοτικό του επίπεδο. Σύμφωνα με τους αρχαίους θεωρητικούς, ο έλεγχος του πλούτου δεν σήμαινε απόρριψη υλικών αγαθών, αλλά σήμαινε μία βαθύτερη συνειδητή σκέψη πώς η επιδίωξη της απόκτησης περισσότερων ψυχικών και ηθικών και πνευματικών αγαθών ευνοούσε ουσιαστικότερα την ανθρώπινη ευδαιμονία. Στοιχεία που ομοίως κυριαρχούν στο κοινωνικό – πολιτικό - οικονομικό σύστημα της εποχής Edo, όπως έχει αναλυθεί νωρίτερα. Σύστημα που ενώ καθρέφτιζε το βίο της μητρόπολης Edo, δεν περιοριζόταν στο γεωγραφικό χώρο της πόλης αλλά επεκτεινόταν στην περιφέρεια, στην ύπαιθρο, στις αγροτικές περιοχές.

Ο Πλάτωνας περί το 350 π.Χ. στο έργο του «Νόμοι V» παρουσίαζε τις απόψεις του κατά το χωρισμό της πόλης και της υπαίθρου. Ένας ενιαίος χώρος χωρίς διαφόρων ειδών περιορισμούς ενδυνάμωνε τη συνείδηση κάθε πολίτη να συμπεριφέρεται με εντιμότητα και με ορθότητα, ανεξάρτητα της τοποθεσίας. Οι προτάσεις του αποσκοπούσαν στο να κάνουν κάθε πολίτη άνθρωπο της πόλης και άνθρωπο της υπαίθρου ταυτόχρονα. Παράλληλα, στο ίδιο έργο του Πλάτωνα παρουσιάζεται η σκέψη του που αφορά στους εμπόρους που θεωρούνταν ξένοι. Ενώ διατηρούσε την ιδέα της ορθής, σωστής και δίκαιης αντιμετώπισης των ξένων εμπόρων, ο ίδιος πίστευε ως καλύτερο οι ξένοι έμποροι να γίνονται δεκτοί έξω απ' την πόλη, οι σχέσεις μαζί τους να περιορίζονται στο ελάχιστο δυνατόν, να τους υποδέχονται δημόσιοι λειτουργοί σε λιμάνια και σε αγορές που βρίσκονται κοντά στην πόλη, αλλά όχι μέσα σε αυτήν και να ελέγχονται οι εισαγωγές τους ώστε να μην υποτιμούν, να μην υποβιβάζουν κάποιο εγχώριο προϊόν. Κοινή αντιμετώπιση προς τους ξένους εμπόρους και προστασία του εγχώριου εμπορίου σχετίζεται με

την οικονομική εξέλιξη και με την εμπορική ανάπτυξη της αστικής κουλτούρας κατά τη διακυβέρνηση του οίκου των Tokugawa (Vidal&Austin,1998) & (Κανελλόπουλος,1985) &(Watanabe,2012).

8.2 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

Η αστική συγκέντρωση συνεπάγεται και ανάπτυξη της πόλης κατά την περίοδο Edo. Βασικά στοιχεία της περιόδου αυτής ήταν η ειρήνη και η εγκαθίδρυσή της, η ασφάλεια και η σταθερότητα στο εσωτερικό της κοινωνίας, η αύξηση του γενικού πληθυσμού ταυτόχρονα με την καλυτέρευση του βιοτικού επιπέδου και η ενδυνάμωση της κοινοτικής συνείδησης του ατόμου, δηλαδή το «ανήκειν» του ατόμου εις το σύνολο, το «όλον». Το «όλον» της κοινότητας να πορεύεται ταυτόχρονα με την ανάπτυξη προηγμένης οργάνωσης της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ζωής. Η θεωρητική σκέψη των αρχαίων Ελλήνων εστιαζόταν συχνά στους ειδικούς συσχετισμούς *πρώτον* μεγέθους πόλεως και επίδρασης αυτού προς την ποιότητα ζωής και προς την προστασία του περιβάλλοντος και *δεύτερον* μεγέθους πληθυσμού και χρήσης φυσικών πόρων. Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, το άριστο μέγεθος πόλης ήταν αυτό που εξασφάλιζε ποιότητα ζωής, δηλαδή ποιότητα στην οικονομική ζωή, στην κοινωνική ζωή, στην πολιτική ζωή και στην ηθική ζωή των πολιτών και αυτή η ποιότητα να οδηγεί πάντοτε προς την αρετή. Κατά τον Πλάτωνα «υγιής πόλη» είναι η πόλη η οποία προσφέρει αγαθά που καλύπτουν τόσο τις βασικές ανάγκες, όσο και τις ανάγκες ευημερίας, ενώ παράλληλα δίδεται να προσφέρει πνευματικές, στρατιωτικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες.

Η περιβαλλοντική σκέψη των αρχαίων Ελλήνων ταυτίζεται με την περιβαλλοντική πολιτική της ιαπωνικής κοινωνίας της εποχής του 17^{ου}, του 18^{ου} και του 19^{ου} αιώνα. Ο νησιωτικός χαρακτήρας της Ιαπωνίας και το ορεινό ανάγλυφό της Edo επηρέασαν σημαντικά την ιστορική πορεία της. Η γεωγραφική θέση έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του οικοσυστήματός της και του πολιτισμού της. Η επίδραση της γεωμορφολογίας, της ηφαιστειακής δραστηριότητας, του κλίματος, των θαλάσσιων ρευμάτων, η πλούσια χλωρίδα, ο ορυκτός πλούτος και η συχνότητα των ακραίων φυσικών φαινομένων ήταν διάχυτη παντού. Η γεωγραφική ποικιλομορφία και οι διάφορες μεταβλητές της επηρέασαν το χαρακτήρα της ιαπωνικής κοινωνίας και τη ζωή των κατοίκων του νησιωτικού συμπλέγματος που συγκροτεί την Ιαπωνία. Οι φυσικές εικόνες, οι φυσικές συνθήκες, οι φυσικές αντιδράσεις του περιβάλλοντος γέννησαν πρότυπα συμπεριφοράς, τρόπους ζωής και θέματα για την ποίηση και για τη ζωγραφική. Η φύση

αποτελεί παράδειγμα για τη ζωή του ανθρώπου. Προβάλλει κανόνες και νόμους για την αρμονική συνύπαρξη πολλών διαφορετικών στοιχείων, τιμάει την αναγέννηση και πειθαρχεί στην ορθότητα της ενοποιητικής λογικής. Η παραδοσιακή θρησκεία του Shintoism σέβεται τη φύση και θεοποιεί τις δυνάμεις της. Η αρμονική σχέση φύσης και ανθρώπου παρουσιάζεται ως ο μοναδικός τρόπος συνύπαρξης του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Οι θεοί γίνονται προστάτες του εδάφους, της γης, των πουλιών, των λιμνών, των καρπών, των κοιλάδων, των βουνών, των ποταμών και των δασών.

Η περιβαλλοντική σκέψη των αρχαίων Ελλήνων στηριζόταν στη λογική χρήση της φύσης. Η αρχαία ελληνική οικονομία ήταν μία οικονομία της λογικής και αυτή η λογική εφαρμοζόταν στην ιδέα της αλληλεξάρτησης του περιβάλλοντος και του ανθρώπου. Η λογική της οικολογικής σκέψης της αρχαιοελληνικής πραγματικότητας που χαρακτήριζε τη σχέση του ανθρώπου με τη φύση ήταν η ίδια λογική που εφαρμοζόταν στη σχέση του ανθρώπου με την κοινωνία και με την ηθική. Κάθε απόκλιση απ' την οδό της λογικής ήταν απαράδεκτη και άσκοπη ως ενέργεια, διότι μέσα της απουσίαζε η τήρηση του μέτρου. Η τήρηση του μέτρου ήταν και κανόνας προστασίας του περιβάλλοντος μέσω του οποίου συνδεόταν η ηθική, η πολιτική και η κοινωνική γαλήνη. Οι αρχαίοι διανοητές αναγνώριζαν στη φύση μία λογική κυριαρχία, μία πειθαρχία στο Λόγο. Σύμφωνα με τον Αναξαγόρα, ο Λόγος είναι το κοινό στοιχείο φύσης και ανθρώπου. Ο Ηράκλειτος υποστήριζε ότι η ενοποιητική διάσταση του Λόγου έχει ρυθμιστικό και αποφασιστικό ρόλο στην ομοιομορφία της φύσης – κοινωνίας – πολιτείας με κύριο στόχο της διαβίωση κατ' αρετή. Ο Λόγος, κατά τον Ηράκλειτο, υπαγορεύει συγκεκριμένο ήθος απέναντι στη φύση και στο συνάνθρωπο. Οι απόψεις της αρχαιοελληνικής σκέψης περί οικολογίας, περί προστασίας του περιβάλλοντος και περί ανακύκλωσης έχουν τις ρίζες τους στον Ηράκλειτο. Η μεγάλη σημασία του ρόλου του περιβάλλοντος στην ανθρώπινη συμπεριφορά και η επίδρασή του στο χαρακτήρα των λαών και στο είδος των δραστηριοτήτων τους διαπιστώνονταν απ' τον Αριστοτέλη και τον Πλάτωνα. Πίστευαν ότι η γεωγραφική θέση, το κλίμα, η ποιότητα εδάφους και η γενική μορφή του περιβάλλοντος επιδρούν στη διαμόρφωση πολιτιστικών αξιών. Ο Αριστοτέλης αναπτύσσει την επίδραση της φύσης τόσο πάνω στην κοινωνική ζωή, όσο και πάνω στο εμπορικό πνεύμα. Η επίδραση του εδάφους δεν αφήνει αμετάβλητη ούτε την οργάνωση της κοινωνικής δομής, αλλά ούτε και την εξέλιξη της οικονομίας. Στην αρχαία Ελλάδα οι θεοί ανακηρύσσονταν εξίσου προστάτες της γης, του νερού, των βουνών, του εδάφους, ολόκληρων τοπίων. Η αλιεία, η θήρα και η κοπή δέντρων απαγορεύονταν στους ιερούς τόπους. Κατά τον Ιπποκράτη στο «Περί Αέρων, Υδάτων και Τόπων», τονίζεται η επίδραση που ασκεί το κλίμα, η ποιότητα εδάφους, τα ρεύματα αέρος, η χλωρίδα και η πανίδα στο χαρακτήρα

ενός λαού, στη διαμόρφωση θεσμών, στην οικονομική ανάπτυξη και στις πολιτιστικές τους αξίες. Γιορτές στην αρχαία Ελλάδα συμβόλιζαν τη σημασία ταύτισης του ανθρώπου με το φυσικό κόσμο, λάτρευαν την αναγέννηση της φύσης, θαύμαζαν τη φυσική ισορροπία και την ενοποιητική της διάσταση. Η ιαπωνική κουλτούρα της εποχής Edo έδωσε πνοή στη ευαισθησία της κοινωνίας προς τη φύση και στήριξε την αντίληψη ότι η ανθρώπινη ευτυχία βρίσκεται υπόσταση μόνο μέσα σε ένα αρμονικά και ενωτικά διαμορφωμένο οικονομικό-φυσικό-πνευματικό-ηθικό-υλικό -πολιτιστικό και πολιτικό υπόβαθρο. Τόσο στην αρχαία Ελλάδα όσο και στην Ιαπωνία της περιόδου 1603-1868, το σύστημα αξιών που επικράτησε και βασιζόταν στην εναρμόνιση φύσης – ανθρώπου καθόρισε την εξελικτική πορεία των πολιτισμικών τοπίων τους (Κανελλόπουλος, 1985)& (Totman, 2000).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο : ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ EDO ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ

9.1 Η ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

Υπάρχει συγκεκριμένος τρόπος βάσει του οποίου μπορεί κάποιος να εκτιμήσει την αισθητική αξία του περιβάλλοντος. Ο John Muir, ένας απ' τους πρώτους περιβαλλοντολόγους, πίστευε στην προοπτική ουσιαστικής εκτίμησης ενός φυσικού τοπίου μέσα απ' την οπτική γωνία κάποιου που συνυπάρχει μέσα στο συγκεκριμένο τοπίο. Η κατανόηση της αντίληψης εις βάθος των δώρων της φύσης και η εκτίμησή τους προϋποθέτει την υποκειμενική παρατήρηση, την ενασχόληση και την αλληλοεπίδραση του ατόμου (ως παρατηρητή) και της φύσης (ως χώρου – τοπίο) σε πραγματικό χρόνο. Η φύση και ο άνθρωπος αλληλοεπηρεάζονται και αλληλοεπιδρούν σε πολλαπλά επίπεδα (Timmons, 2012).

Κατά τον Carlson (“Appreciation & The Natural Environment”), η εμπειρία της αισθητικής αξίας ενός φυσικού τοπίου δεν μπορεί να διαχωριστεί απ' τις ευρύτερες περιβαλλοντικές αξίες που το περιβάλλουν. Κάποιος μπορεί να εκτιμήσει τη δυναμική, την αξία και το χαρακτήρα ενός φυσικού αντικειμένου τμήμα ενός μεγαλύτερου φυσικού περιβάλλοντος, εφόσον φυσικά γνωρίζει την ύπαρξή του. Η ανθρωπότητα έχει εισβάλει στο φυσικό τοπίο και δεν περιορίστηκε στα θετικά αποτελέσματα των ενεργειών της, αλλά αντιθέτως αύξησε σε υψηλά ποσοστά την επίδραση των αρνητικών ενεργειών της τόσο προς τη φύση, όσο και προς τον ίδιο τον εαυτό της. Το περιβάλλον άλλαξε μορφές και κάθε μορφή χαρακτηρίζεται βάσει της αναλογίας φυσικών

και ανθρωπογενών στοιχείων που συνυπάρχουν μέσα της. Παραδείγματα ανθρώπινης παρέμβασης μπορεί να είναι τα καταφύγια διατήρησης άγριας ζωής, τα μονοπάτια πεζοπορίας, τα διάφορα πάρκα, οι φάρμες, οι κήποι, οι εθνικοί δρυμοί και άλλα... Ο άνθρωπος χρειάζεται να εκτιμάει, να καταλαβαίνει, να προστατεύει και να αγαπάει στον ίδιο βαθμό τόσο τα τοπία φυσικών στοιχείων, όσο και τα τοπία φυσικών και ανθρωπογενών στοιχείων. Επιπλέον, να αντιλαμβάνεται τον άμεσο ρόλο που παίζει, που διαδραματίζει το περιβάλλον στη ζωή του, στην ίδια του την ύπαρξη και να διαισθάνεται τις συνέπειες των σκέψεων του, των ιδεών του και των επιλογών του πριν γίνουν πράξεις (Timmons, 2012).

Οι άνθρωποι της περιόδου Edo αλληλοεπιδρούσαν σε πραγματικό χώρο και χρόνο με το φυσικό περιβάλλον τους. Η φυσική παρουσία τους ήταν απολύτως συνδεδεμένη με το φυσικό χώρο – το τοπίο τους. Ζούσαν όχι απλώς μαζί του αλλά μέσα του. Βίωναν την αισθητική του αξία, την ιστορική του παρουσία και απολαμβάνουν τις πολύτιμες στιγμές της σχέσης τους, καθώς πίστευαν ότι τίποτα δεν παραμένει στάσιμο και ίδιο. Φύση και άνθρωποι ήταν ένα. Οι άνθρωποι της κοινωνίας Edo επηρεάζονταν πολλαπλώς απ' τα διάφορα φυσικά φαινόμενα του γεωγραφικού χώρου τους και των κλιματικών, γεωλογικών συνθηκών που επικρατούσαν μέσα σε αυτόν όπως σεισμοί, εκρήξεις ηφαιστείων και άλλα. Ωστόσο, είχαν καταφέρει να ελέγχουν τις επιλογές και τις πράξεις τους προς το φυσικό περιβάλλον τους και αντιλαμβάνονταν τις αρνητικές συνέπειες για την κοινωνία τους σε μία διαφορετική περίπτωση επεμβατικής πολιτικής. Η ηθική και η συνείδηση στο «εδώ και τώρα» αποφασίζει κάποιος να δράσει διαμορφώνει την περιβαλλοντική διαχείριση της κοινωνίας Edo της περιόδου 17^{ου} αιώνα – 19^{ου} αιώνα (Timmons, 2012).

9.2. EDO: ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΥ ΑΝΑΚΥΚΛΩΝΕ ΚΑΙ ΠΟΥ ΒΙΩΝΕ ΥΨΗΛΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ;

Ανακύκλωνε, χωρίς να έχει δημιουργήσει μία ολοκληρωμένη έννοια της λέξης «ανακύκλωση». Ουσιαστικά, δεν υπήρχε η χρήση τέτοιας λέξης με την έννοια της σύγχρονης εποχής. Η κοινωνία Edo διαχειριζόταν καθημερινά βιώσιμους τρόπους διαβίωσης, οι οποίοι επαναλαμβάνονταν επιμελώς με ακρίβεια και με σύνεση από κάθε γενιά και απ' την επόμενη γενιά μεταδίδονταν ως παράδοση και ως αποδοχή ενός απλού, πρακτικού τρόπου ζωής, υψηλής όμως αισθητικής αξίας. Το παράδειγμα της επικρατέστερης μορφής ιαπωνικού κήπου της περιόδου Edo «ο κήπος του περιπάτου» ή «*kaiyū-shikiteien*» όπως ονομαζόταν, απεικόνιζε τη μορφή φημισμένων τοπίων και

αντιπροσώπευε την εσωτερική μορφή της φύσης της συγκεκριμένης εποχής. Η πολιτική και κοινωνική σταθερότητα επέτρεπε τη διαχείριση αυτής της φυσικής ομορφιάς – μέρος των επαύλεων των *daimyō* τμήματος της κατοικίας ενός τοπικού άρχοντα να περνάει απ' τη μία γενιά στην άλλη ως παράδοση, συμμετέχοντας ουσιαστικά στη διατήρηση της αισθητικής αξίας αυτού του φυσικού περιβάλλοντος σε μικρογραφία (Timmons, 2012).

Τα 250 χρόνια πολιτικής σταθερότητας, κοινωνικής συνοχής και διατροφικής ασφάλειας μέσα σε ένα ειρηνικό πλαίσιο διαβίωσης καλλιέργησαν την δυνατότητα ανάπτυξης ορθής, συνετής, βιώσιμης περιβαλλοντικής διαχείρισης κατά την περίοδο του 17^{ου} αιώνα – 19^{ου} αιώνα. Πώς καταφέρνει μία κοινωνία εκείνης της περιόδου να γίνει βιώσιμη; Πώς προσαρμόζεται και ποια είναι τα μέσα που χρησιμοποιεί; Το μοντέλο βιωσιμότητας της κοινωνίας Edo αποτελεί ένα καταπληκτικό παράδειγμα βιώσιμης διαχείρισης. Ένα παρελθόν ενσωματωμένης σοφίας έτοιμο να παραδώσει μαθήματα βιώσιμης ανάπτυξης στο παρόν. Η Ιαπωνία, αποκλεισμένη κατ' επιλογή της απ' τον υπόλοιπο κόσμο (της ίδιας χρονικής περιόδου), κυρίως αποκομμένη απ' τις χώρες της Ευρώπης, έμαθε να επιβιώνει μόνη της χρησιμοποιώντας τους διαθέσιμους φυσικούς πόρους της. Παρ' όλη την απουσία των εξελιγμένων επιστημονικών μεθόδων και των τεχνολογικών επιτευγμάτων, η κοινωνία Edo χαρακτηρίζεται ως μία εκλεπτυσμένη, καινοτόμο, αστική περιοχή ευρείας κλίμακας προσαρμοσμένη σε εθνικό επίπεδο με διάρκεια και με υψηλή προσαρμοστικότητα, στοιχεία που επιδιώκουν να εφαρμόσουν σύγχρονες κοινωνίες (Drixler, 2015).

Οι πολιτικές περιβαλλοντικής ηθικής και βιώσιμης διαχείρισης που υιοθετήθηκαν και εφαρμόστηκαν κατά την περίοδο Edo μπορεί να βρουν ανταπόκριση στα σύγχρονα προβλήματα της παγκόσμιας κοινωνίας. Πώς τρεφόταν επαρκώς ένας πληθυσμός που έφθανε τα 30 εκατομμύρια ανθρώπων, ενώ ταυτόχρονα αυξάνονταν τα οικιακά απόβλητα, τα σκουπίδια και οι ανάγκες για καθαρό, πόσιμο νερό; Η κοινωνική ευθύνη των εμπόρων, των παραγωγών και των καταναλωτών διαμόρφωσε μία κοινή «πράσινη» συμπεριφορά που είχε διάρκεια 250 χρόνια. Η διατήρηση των φυσικών πόρων, η διαχείριση των δασών, η δημογραφική πίεση, η χρήση προϊόντων φυτικής προέλευσης, η καλλιέργεια περιορισμένης γης εξαιτίας των ορεινών όγκων της περιοχής και άλλα ζητήματα που απασχολούν τον πολίτη του 21^{ου} αιώνα, παρουσιάζονται με αναλυτικό τρόπο στα αρχεία που υπάρχουν απ' την περίοδο Edo και υποδεικνύουν την απόδειξη ύπαρξης μίας βιώσιμης κοινωνίας του 17^{ου} έως και 19^{ου} αιώνα που είχε καταφέρει να επιλύσει πολλά απ' τα περιβαλλοντικά προβλήματα του σύγχρονου κόσμου (Osborne, 2015)

9.3 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ -ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ -ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ -ΤΟΠΙΟ:ΕΝΝΟΙΕΣ ΠΟΥ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΙΑΠΩΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η γνώση, οι αξίες, η εκπαίδευση και η ηθική ενός ατόμου όπως διαμορφώνονται στο ειδικό οικογενειακό και κοινωνικό πλαίσιο που ζει και εξελίσσεται καθορίζουν σημαντικά τη γενική εικόνα του ατόμου για τον κόσμο, για τη φύση, για τους συνανθρώπους του. Τα ξεχωριστά στοιχεία που διαμορφώνουν την προσωπικότητα ενός ανθρώπου σε συνδυασμό με τα στοιχεία που διαμορφώνουν το φυσικό περιβάλλον που υπάρχει γύρω του, επηρεάζουν την αντίληψή του σχετικά με την κατανόηση εννοιών όπως αυτές του «πολιτισμού», του «περιβάλλοντος», της «κουλτούρας». Η τοπικότητά παίζει σπουδαίο ρόλο γιατί στηρίζεται σε ειδικές συνθήκες που διαφοροποιούν την αντιμετώπιση παρόμοιων γεγονότων. Το παραδοσιακό αγροτικό ιαπωνικό τοπίο – “satoyama”, όπου “sato” σημαίνει «χωριό» και “yama” «βουνό» ή «δάσος» - υποδεικνύει απ’ την ονομασία του την ανάμειξη ανθρώπινων στοιχείων εξαιτίας των μακροχρόνιων ενεργειών των ανθρώπινων δραστηριοτήτων όπως της γεωργίας, του κυνηγιού κ.ά. Το νέο τοπίο - όπως διαμορφώνεται - αποτελεί μία νέα κληρονομιά φυσικής και πολιτιστικής αξίας, διότι καταφέρνει να διατηρεί μία νέα πιο ανθεκτική βιοποικιλότητα και να υποστηρίζει ταυτόχρονα την παρουσία του ανθρώπου και τις δραστηριότητές του. Αυτές οι δραστηριότητες, η γεωργία, η δασοκομία κ.ά. πρόσθεσαν δυναμική στο αγροτικό – ιαπωνικό τοπίο και κατάφερε να επιβιώσει με νέο τρόπο. Αυτές οι αλληλεπιδράσεις φύσης – ανθρώπου έδωσαν νέα στοιχεία και νέους τρόπους για τη βιώσιμη διαχείριση κοινωνίας και φυσικού περιβάλλοντος (Ohsawa & Kitazawa, 2009).

Το ιαπωνικό παραδοσιακό τοπίο, όπως παρουσιάζεται στα αγροτικά χωριά, περιλαμβάνει τα δάση, τα χωράφια γεωργικής καλλιέργειας, τους χερσότοπους, τις κατοικημένες εκτάσεις και τις ιερές – προστατευόμενες τοποθεσίες. Όλα αυτά τα είδη διατηρούν τα ξεχωριστά στοιχεία τους, ενώ συνυπάρχουν ταυτόχρονα στον ευρύτερο γεωγραφικό χώρο. Η μητρόπολη Edo είναι το καλύτερο δείγμα συνύπαρξης διαφορετικών ειδών τοπίου, γιατί κατάφερε να λειτουργήσουν όλα μαζί με βιώσιμο τρόπο. Οι διαφορετικοί τύποι αγροτικής καλλιέργειας περιλάμβαναν λεπτομερή, συνετή, ορθή διαχείριση για την κάθε παραγωγή και την ξεχωριστή χρήση φυτών απ’ την κοινότητα, για παράδειγμα καλλιέργειας πατάτας, σταριού ή καλλιέργειας ρυζιού ή καλλιέργειας χλόης ή άχυρου. Οι αγρότες, έχοντας δικαίωμα ενοικίασης εκτάσεων καλλιεργήσιμης γης και

δικαίωμα ιδιοκτησίας έκτασης μισού στρέμματος ή κήπου περιμετρικά απ' την κατοικία τους, αντιλαμβάνονταν την έννοια του τοπίου και των ορίων του κάθε είδους και σέβονταν το ίδιο όλες τις εκτάσεις. Γνώριζαν την προσφορά και την αξία της κάθε έκτασης και κυρίως το βαθμό συμμετοχής στη λειτουργική ακεραιότητα και ποικιλομορφία του τοπικού οικοσυστήματος. Υπήρχαν επιπλέον περίοδοι αγρανάπαυσης εκτάσεων γης και περίοδοι δημιουργίας ειδικών προστατευτικών αρόσιμων εκτάσεων από την παρουσία άγριων αλόγων. Χέρσες εκτάσεις ανάμεσα στα δάση και στις καλλιέργειες έπαιρναν τη μορφή πράσινων προστατευτικών ζωνών ή εκτάσεων καλλιέργειας χορταριού ως τροφή για τα ζώα. Η διανομή γης και η σταθερότητα χρήσης της απ' τους ίδιους αγρότες στη διάρκεια 20 χρόνων πρόσδιδε τοπική γνώση στους διαχειριστές της και μαθήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης μακροχρόνιας προοπτικής (Ohsawa & Kitazawa ,2009).

Στην παραδοσιακή Ιαπωνία η φύση είχε κληρονομικό χαρακτήρα, γιατί η ξεχωριστή χρήση της από τη μία γενιά στην άλλη γενιά τής πρόσδιδε διάρκεια μέσα στο πέρασμα του χρόνου. Η γνώση για τη φύση βασιζόταν στην παράδοση και στην ηθική υποχρέωση ενός ατόμου να μεταδώσει τις αξίες, την εμπειρία, τη μέθοδο στους απογόνους του. Η κουλτούρα της περιόδου 17^{ου} αιώνα – 19^{ου} αιώνα είχε τη ρίζα της στο αξιακό σύστημα των ανθρώπων και μέσα σε αυτό υπήρχε ο σεβασμός προς τη φύση και το φυσικό περιβάλλον, η αρμονική συνύπαρξη φύσης – ανθρώπου και φύσης – πόλης. Η δυναμική ισορροπία και η συνεκτικότητα όλων των στοιχείων ενός φυσικού πολιτιστικού τοπίου ήταν η κουλτούρα της κοινωνίας Edo και αυτή η κουλτούρα είχε ισχυρή θέση στην καθημερινότητα των κατοίκων. Όπως το νερό ακολουθεί τη ροή ενός ποταμού και δείχνει εμπιστοσύνη στην πορεία του προκειμένου να φθάσει στον προορισμό του, κατά τον ίδιο τρόπο όλοι λειτουργούσαν τόσο σε τοπικό επίπεδο εκτιμώντας τα τοπικά στοιχεία της περιοχής τους, όσο και σε συνολικό επίπεδο ακολουθώντας ένα εθνικό πρότυπο βιώσιμης διαχείρισης του φυσικού και πολιτιστικού τοπίου τους στην παραδοσιακή Ιαπωνία του 17^{ου} – 19^{ου} αιώνα (Fukuoka Shinichi, 2011).

Οι Ιάπωνες της παραδοσιακής κοινωνίας της περιόδου Edo είχαν καταλάβει ότι για να αντιμετωπιστεί ένα περιβαλλοντικό ζήτημα φυσικού ή πολιτιστικού τοπίου χρειάζεται μία ολοκληρωμένη ματιά. Δεν αντιμετώπιζαν μεμονωμένα αλλά συνολικά τα περιβαλλοντικά ζητήματα που πρόκυπταν είτε απ' τη δημογραφική πίεση, είτε απ' τις αυξημένες απαιτήσεις για καθαρό πόσιμο νερό, είτε απ' την αυξημένη ζήτηση για φυσικό λίπασμα. Εντόπιζαν την πηγή του προβλήματος και έδιναν λύσεις που ανταποκρίνονταν στα όρια, στις αντοχές και στις δυνατότητες του οικοσυστήματος τόσο σε τοπικό, όσο και σε εθνικό επίπεδο. Η εκπαίδευση έπαιζε καθοριστικό ρόλο στη βιώσιμη διαχείριση της φύσης και της κοινωνίας. Τα παιδιά

μάθαιναν, κατά τη διάρκεια φοίτησής τους στα σχολεία της εποχής, την ευθύνη που είχαν απέναντι στην τοπική κοινότητα και την υποχρέωση υπεύθυνης συμπεριφοράς γιατί οι πράξεις τους και οι επιλογές τους θα είχαν αντίκτυπο στη φύση, στην κοινωνία και στους συνανθρώπους τους (Johnson,2011).

Η νοοτροπία της κοινωνίας της παραδοσιακής Ιαπωνίας του 17^{ου} αιώνα – 19^{ου} αιώνα απέναντι στην αξία των φυσικών πόρων, στην αξία των προϊόντων που δημιουργούσαν οι πρώτες ύλες και στην αξία του φυσικού κύκλου ζωής μέσα στον οποίο χρειαζόταν να μπορούν όλα να επιστρέφουν, ήταν που δημιούργησε μία βιώσιμη κοινωνία. Η λειτουργία της βιώσιμης κοινωνίας Edo στηριζόταν στην ηλιακή ενέργεια. Εκεί που εντοπιζόταν μία έλλειψη ή μία δυσκολία, αμέσως μετατρεπόταν σε ευκαιρία εκδήλωσης βιώσιμης διαχείρισης απ' την πλευρά του αγρότη – παραγωγού, απ' την πλευρά του εμπόρου – διανομέα, απ' την πλευρά του καταναλωτή – πολίτη. Το μοντέλο της Edo στηριζόταν στα 5R, δηλαδή repair – reuse – recycle – reduce – rental. Παράδειγμα της ετήσιας παραγωγής ρυζιού των 10 εκατομμυρίων τόνων που επέστρεφαν μέσα απ' τον ενεργειακό κύκλο ζωής τους πίσω στη φύση με ελάχιστες επιβαρύνσεις του τοπικού οικοσυστήματος. Το σύστημα διανομής δεν δημιουργούσε ακραίες ανισότητες, την ίδια στιγμή που η Ιαπωνία ήταν ένα απ' τα πιο πυκνοκατοικημένα κράτη της εποχής. Ενεργειακά ζητήματα πάντοτε συνδέονται στενά με την πληθυσμιακή πυκνότητα ενός γεωγραφικού χώρου. Η αρχή Nishiki-e σήμαινε τη δημιουργία αξίας ενός προϊόντος που ταυτόχρονα καλύπτει τις ανάγκες του καταναλωτή, ενώ έχει σεβαστεί το τοπικό οικοσύστημα χρησιμοποιώντας τη μικρότερη ποσότητα απ' τους φυσικούς πόρους του. Η οικονομική ανάπτυξη δεν ήταν κορυφαία προοπτική ύπαρξης για την κοινωνία Edo. Η ανάρμοστη χρήση των προϊόντων δεν ήταν αποδεκτή και δε σήμαινε υψηλό δείκτη οικονομικής προόδου, αλλά χαμηλό δείκτη κοινωνικής ηθικής. Η χρήση φυσικών πόρων και η χρήση προϊόντων προαπαιτούσαν λογική και συμβατότητα με το βιώσιμο χαρακτήρα της κοινωνίας (Eisuke Ishikawa,2000).

9.4 ΜΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ:ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ EDO (1603-1868)

Μπορεί μια χώρα να διατηρεί τη βιωσιμότητά της χωρίς τη συνεισφορά ενέργειας και πρώτων υλών εισαγόμενα από άλλες χώρες, απλώς με τη χρήση της ηλιακής ενέργειας; Η απάντηση είναι θετική και βρίσκει εφαρμογή στη βιώσιμη διαχείριση που προήγαγε η κοινωνία Edo της

παραδοσιακής Ιαπωνίας της περιόδου 17^{ου} αιώνα – 19^{ου} αιώνα. Η Ιαπωνία απαγορεύει κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης περιόδου την εξαγωγή πρώτων υλών, τη ροή ενέργειας και τη μετακίνηση ανθρώπινου δυναμικού. Επιτρέπονταν σε περιορισμένες ποσότητες υλικά πολυτελείας, όπως μετάξι απ' την Κίνα και σπάνια βιβλία από την Ολλανδία να εισάγονται σε αντάλλαγμα με ποσότητες χρυσού και ασημιού που εξάγονταν πάντοτε με εντολή του Shogun.

Στο εσωτερικό συνδυάζονται συνθήκες, γεγονότα και άνθρωποι σε απολύτως αρμονικές ισορροπίες, δίνοντας ένα συνολικά βιώσιμο υψηλού επιπέδου αποτέλεσμα διαβίωσης(Howell,2008). Αρχικώς η ενέργεια προερχόταν απ' τον ήλιο και περιλάμβανε εργασία απ' τον άνθρωπο, ξύλο και φυτά απ' τα δάση με συμμετοχή νερόμυλων και ανεμόμυλων. Μηχανική παραγωγή ενέργειας πρόσδιδαν τα άλογα, οι αγελάδες σε μικρό ποσοστό, ενώ το υψηλότερο ποσοστό το κάλυπτε η ανθρώπινη παρουσία. Παροχή φωτισμού στην πόλη, στα χωριά, στους δημόσιους χώρους, στις κατοικίες έδιναν το κερί και το λάδι από φυτά ή από ψάρια. Η διατροφή του ιαπωνικού λαού στηριζόταν στο ρύζι, στα φρούτα, στα λαχανικά και λιγότερο στα ψάρια, ενώ περιλάμβανε ελάχιστες φορές κατανάλωση κρέατος. Οι κάτοικοι του ιαπωνικού αρχιπελάγους περπατούσαν καθημερινά διανύοντας μεγάλες αποστάσεις, διατηρώντας υψηλά ποσοστά σωματικής και πνευματικής υγείας. Η χώρα κατείχε ένα απ' τα υψηλότερα επίπεδα εγγράμματος πληθυσμού. Τα πάντα ανακυκλώνονταν, επιδιορθώνονταν, άλλαζαν χρήση ή προσφέρονταν για μεταπώληση ως μεταχειρισμένα. Το οικολογικό αποτύπωμα μίας χορτοφαγικής διατροφής δεν επιβαρύνει το φυσικό περιβάλλον όπως συμβαίνει με τα ανακυκλώσιμα προϊόντα ή τις επαναχρησιμοποιημένες φυσικές ύλες.

Συνεχίζοντας, η γεωγραφική θέση, η ποικιλία του κλίματος, ο γεωλογικός χαρακτήρας της Ιαπωνίας διαμόρφωνε ιδιαίτερα ξεχωριστές τοπικές περιοχές μοναδικών οικοσυστημάτων που πρόσδιδαν ξεχωριστά και πρωτότυπα τοπικά προϊόντα. Ενισχυόταν η εποχιακή χρήση πρώτων υλών και προϊόντων, με αποτέλεσμα η ίδια η τοπική κοινωνία να διαχειρίζεται βιώσιμα το τοπικό οικοσύστημά της με βάση το ευρύτερο διοικητικό, μακροχρόνια προσανατολισμένο σύστημα της κεντρικής κυβέρνησης. Η τοπική αυτοδιοίκηση γνώριζε τα προβλήματά της και στόχευε σε λύσεις βιώσιμου χαρακτήρα που θα ευνοούσε τους ντόπιους αγρότες – παραγωγούς, εμπόρους και καταναλωτές.

Η νομοθεσία και το ευρύτερο πολιτικό σύστημα εφάρμοζε μακροχρόνιες πολιτικές τόσο στα περιβαλλοντικά ζητήματα, όσο και στα κοινωνικά. Η κοινωνική ηθική εναρμονισμένη πλήρως με τις περιβαλλοντικές αξίες της κοινωνίας, ενισχυόταν πρώτα απ’ το οικογενειακό περιβάλλον και έπειτα απ’ το εκπαιδευτικό σύστημα από πολύ μικρή ηλικία. Δεδομένου του υψηλού μορφωτικού επιπέδου, οι πολίτες είχαν εξειδικευμένες – με τα σημερινά στοιχεία των σύγχρονων κοινωνιών – γνώσεις βιώσιμης διαχείρισης. Όλα στήριζαν μία παράδοση, μία καθημερινότητα που υποστήριζε έναν απλό, πρακτικό αλλά καλαίσθητο και εκλεπτυσμένο τρόπο ζωής. Η κουλτούρα και οι πολιτιστικοί παράγοντες αλληλοεπιδρούσαν με την ολιστική νοοτροπία της αρμονικής σχέσης ανθρώπου – φύσης και συνδέονταν όλα μαζί μέσα σε έναν κύκλο αγάπης, σεβασμού και εμπιστοσύνης. Η διαχείριση νερού, η χρήση φυσικών λιπασμάτων, η επισιτιστική ασφάλεια σε εθνικό επίπεδο και η αποδυνάμωση των όπλων ενίσχυαν τον ειρηνικό χαρακτήρα της Edo κοινωνίας. Δεν σπαταλούσαν ενέργεια για να πολεμούν και για να καταστρέφουν τον πλούτο του φυσικού περιβάλλοντος της χώρας τους. Ένιωθαν τον παλμό της φύσης, ζούσαν βιωματικά, συγκέντρωναν σοφία μέσα απ’ την παράδοση και ενισχύοντας την κουλτούρα τους διαμόρφωσαν την πολιτισμική τους ταυτότητα (Ei-Ichiro Ochiai, 2005).

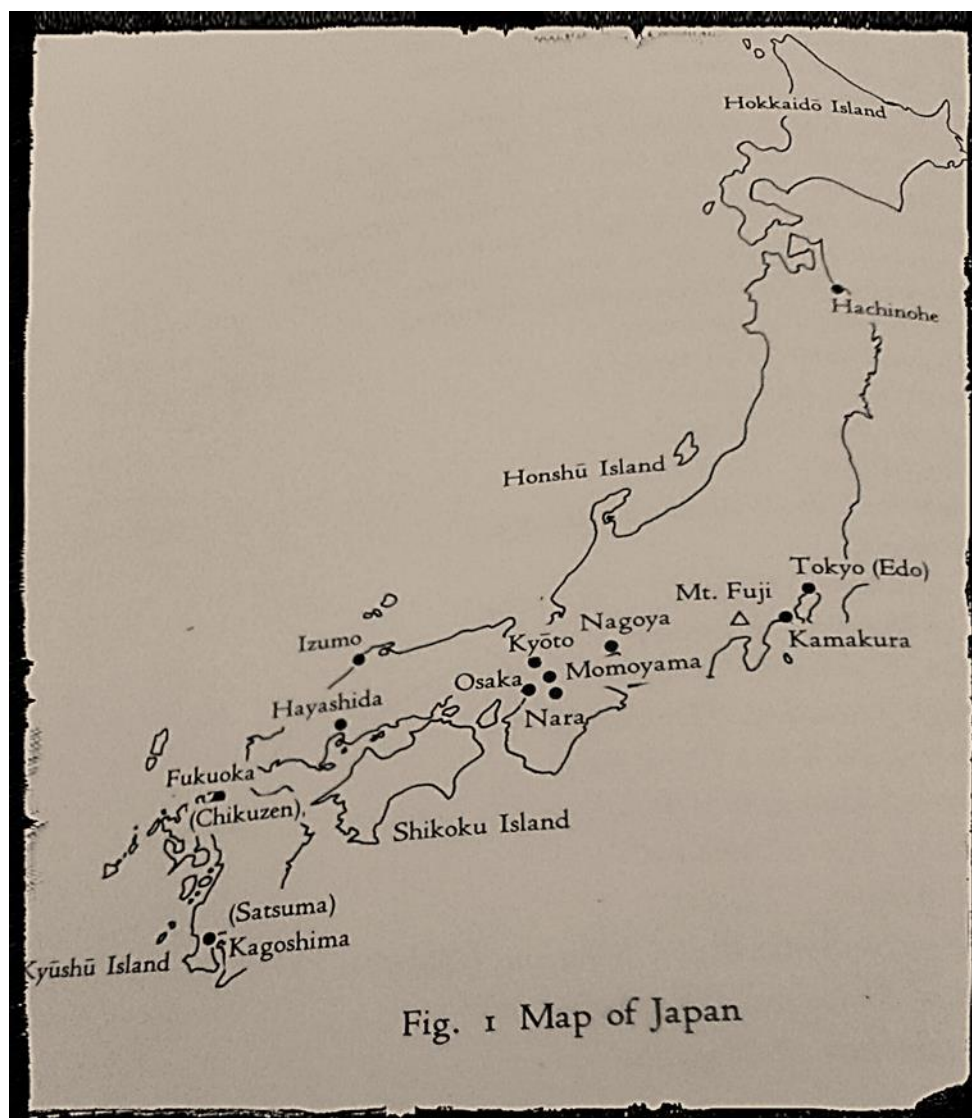
*“The sun water
using it modestly
without throwing it away,
either”*

(A haiku poem, attributed to Takeshi Ikeuki)

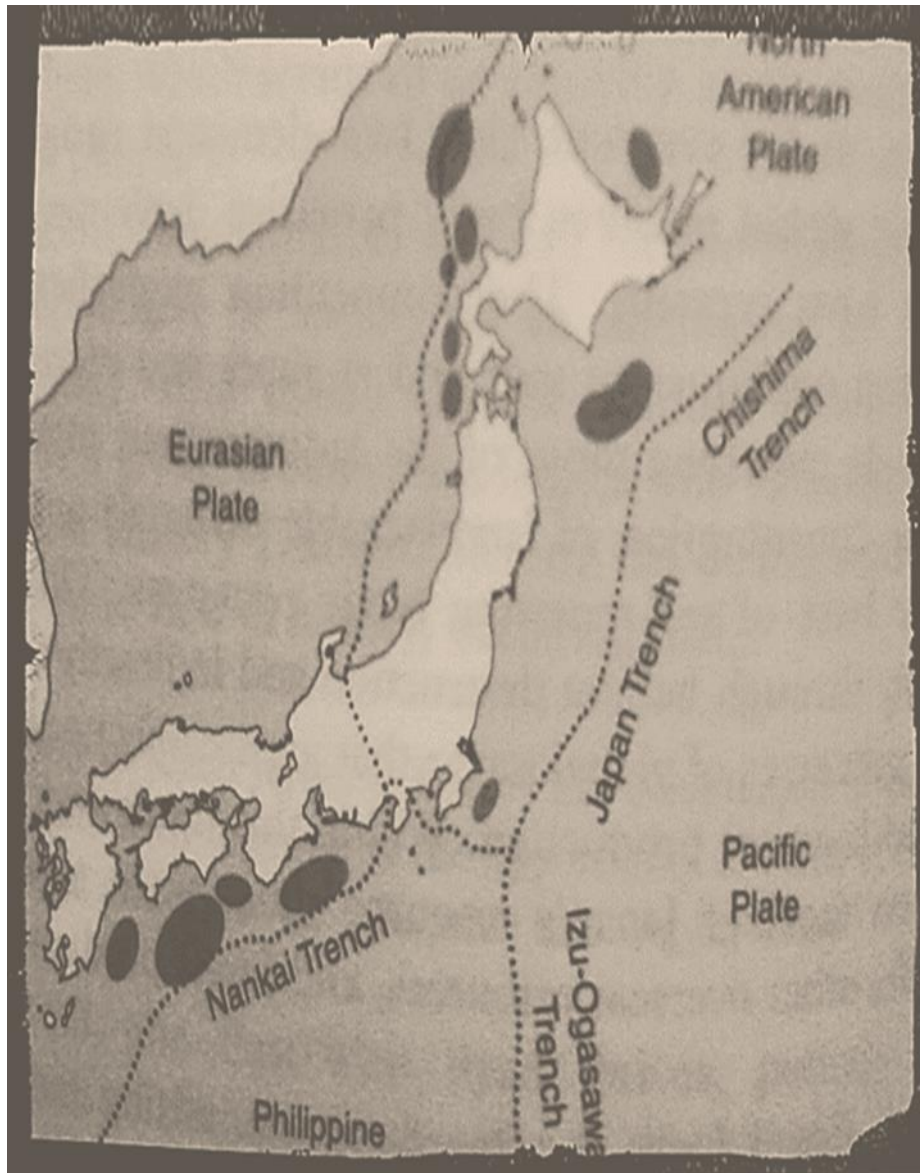
*“A mountain without trees
is of little worth,
however high it is,
so, it is a big man without wisdom”*

(Phrase learned by children at elementary schools)

Α΄ ΜΕΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ : ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

EIKONA 1: JAPAN DURING EDO PERIOD (Totman,2000)

EIKONA 2: JAPAN LOCATED AT THE INTERSECTION OF FOUR MAJOR TECTONIC PLATES(Totman,2000)

EIKONA 3: JAPAN DURING EDO PERIOD(www.education.asianart.org)

EIKONA 4 :JAPAN DURING EDO PERIOD(www.britannica.com)

EIKONA 5:crowded bridge during Edo period(matone.naver.jp)

EIKONA 6:BRIDGE DURING EDO PERIOD(japaaan magazine)

EIKONA 7: spring scene by Utagawa Hiroshige (ukiyo-e.org)

EIKONA 8: Nihonbashi by Utagawa Hiroshige (ukiyo-e.org)

EIKONA 9: EDO TOWN DURING EDO PERIOD(Kakefuda)

EIKONA 10 :Lake Kawaguchi by Tsuchiga Koitsu(amazon.com)

EIKONA 11: THE KYUDEN DURING EDO PERIOD(en.wikipedia.com)

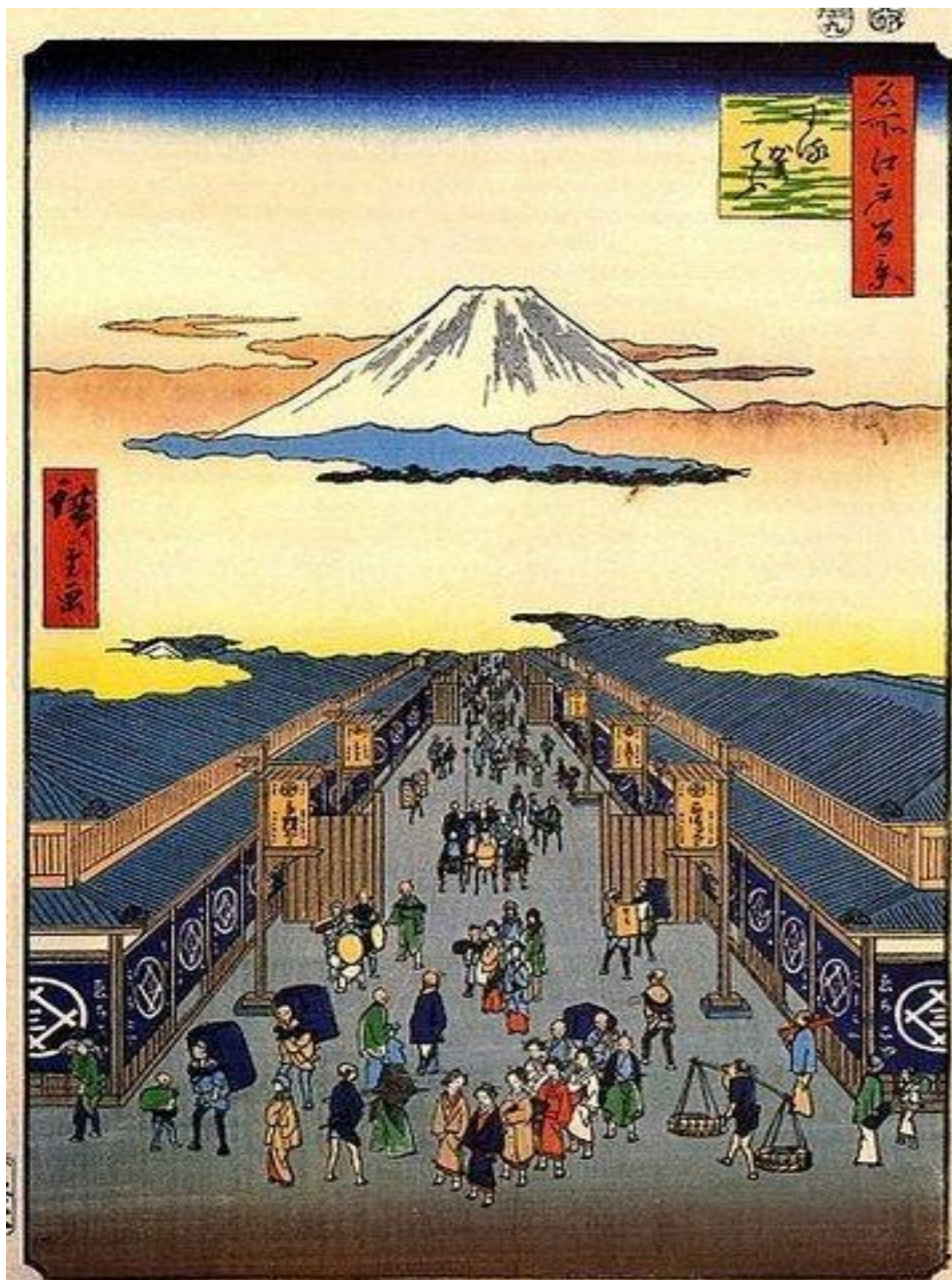
EIKONA 12:Edo 1-imgur.com(businessinsider.com)

EIKONA 13: Nihonbashi Bridge (commons.wikipedia.org)

EIKONA 14: Edo 2 -imgur.com (business.insider.com)

EIKONA 15: The Suruga Street -1856(mountainproject.com)

EIKONA 16: the kyobay-landsat([wikimedia.org](https://www.wikimedia.org))

EIKONA 17: The Imperial Place by air photo (en.wikipedia.org)

EIKONA 18: THE KOUKYO SEIMON -THE MAIN GATE OF THE IMPERIAL PALACE OF THE TOKYO (en.wikipedia.org)

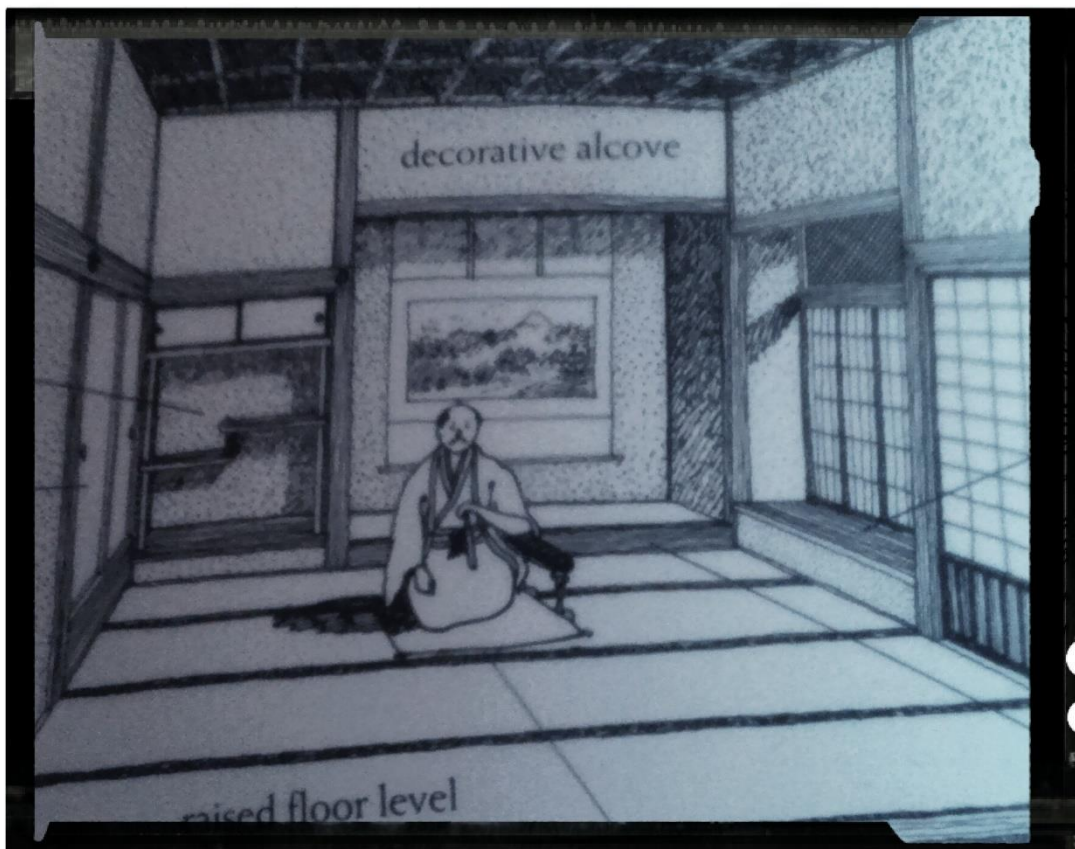
EIKONA 19:Μεγκανεμπασι Γέφυρα -στους κήπους των Ανακτόρων (Δομή Εγκυκλοπαίδεια)

EIKONA 20: The Garden of Nijo Castle (Matsunosuke Tatsui)

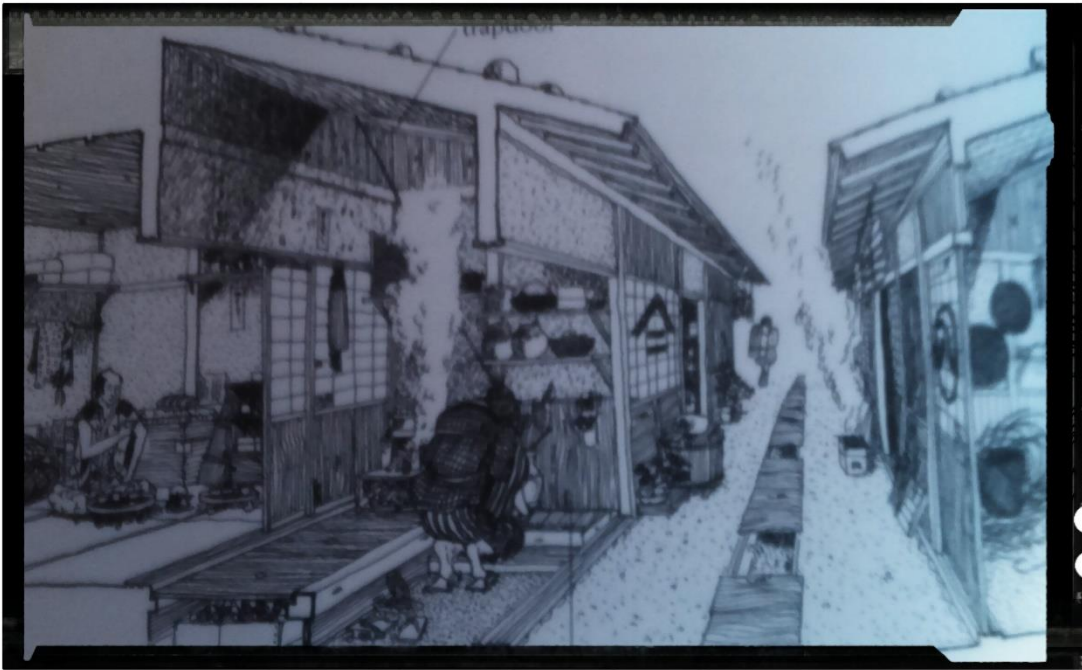
EIKONA 21:the interior shoin style of a Japanese house(book' the cultural appreciation of the Japanese art')

EIKONA 22: the interior of shoin style room (Book' the Japanese homes & lifestyles-an illustrated journey through history')

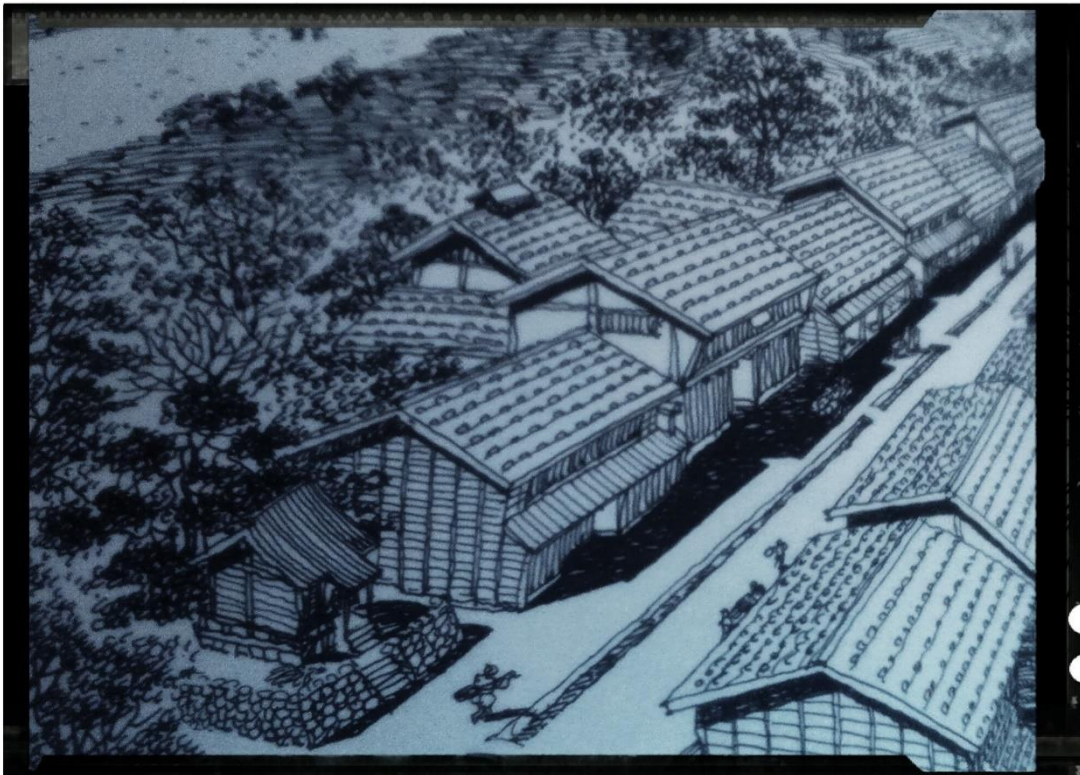
EIKONA 23: Samurai residence in shoin style next to the castle (Book' the Japanese homes & lifestyles-an illustrated journey through history')

EIKONA 24:the row-houses street (Book ‘the Japanese homes & lifestyles-an illustrated journey through history’)

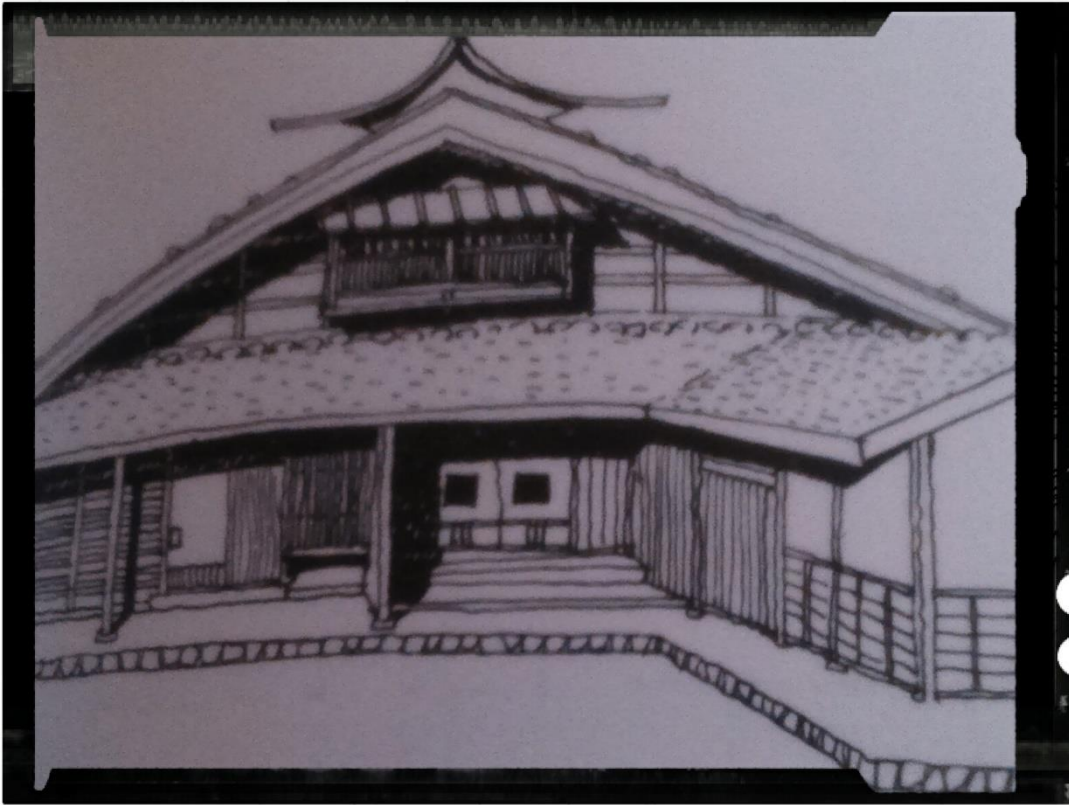
EIKONA 25: the village headman's residence(Book ‘the Japanese homes & lifestyles-an illustrated journey through history’)

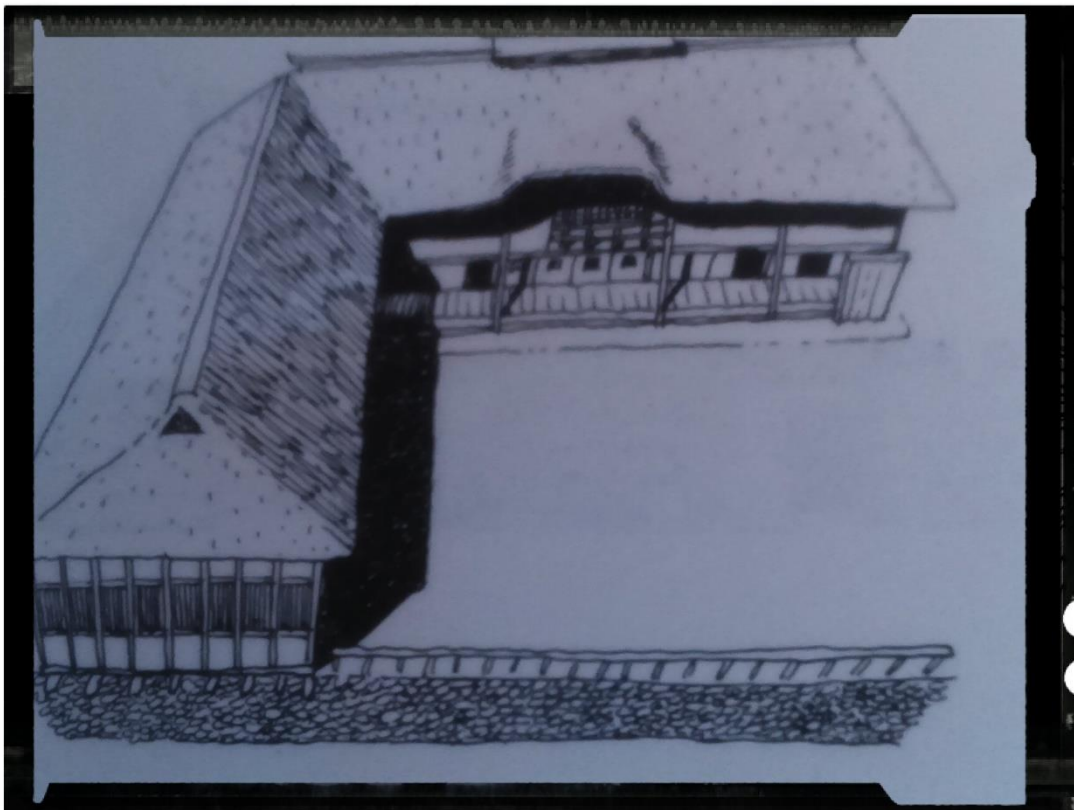
EIKONA 26: THE POST TOWN (KAZUVA INABA)

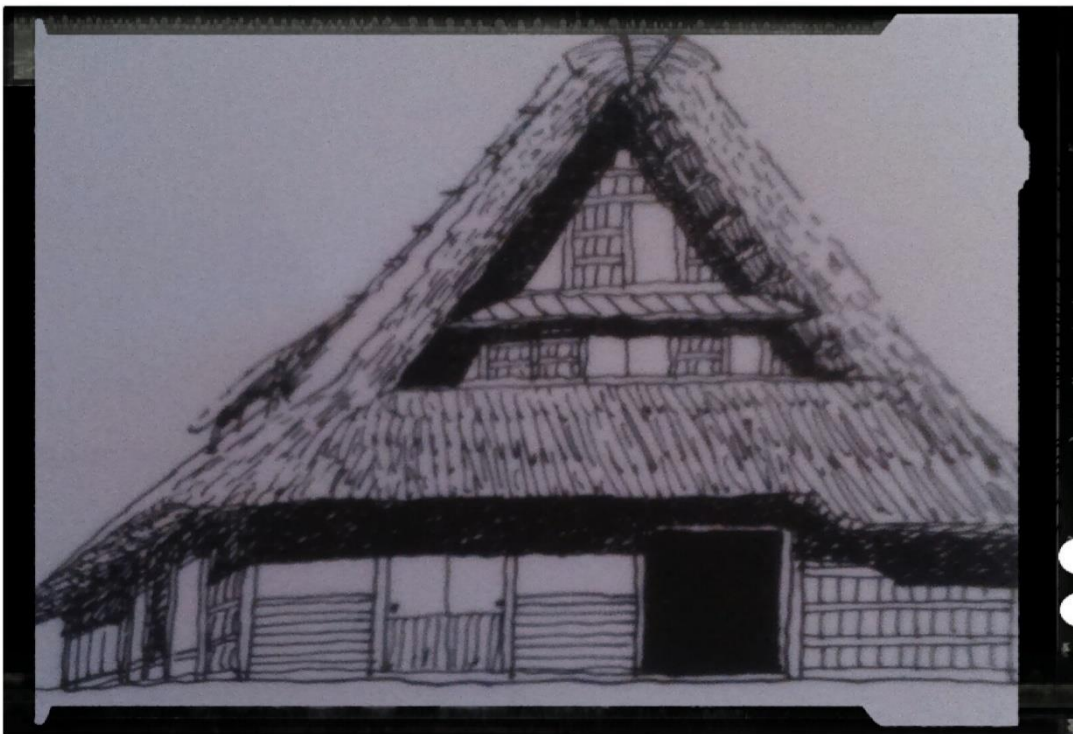
EIKONA 27: THE TEMPLE TOWN (KAZUVA INABA)

EIKONA 28: THE HOMMUNE HOUSE (KAZUVA INABA)

EIKONA 29: THE L-SHAPED FLOOR PLAN HOUSE 'MAGARI-YA' (KAZUVA INABA)

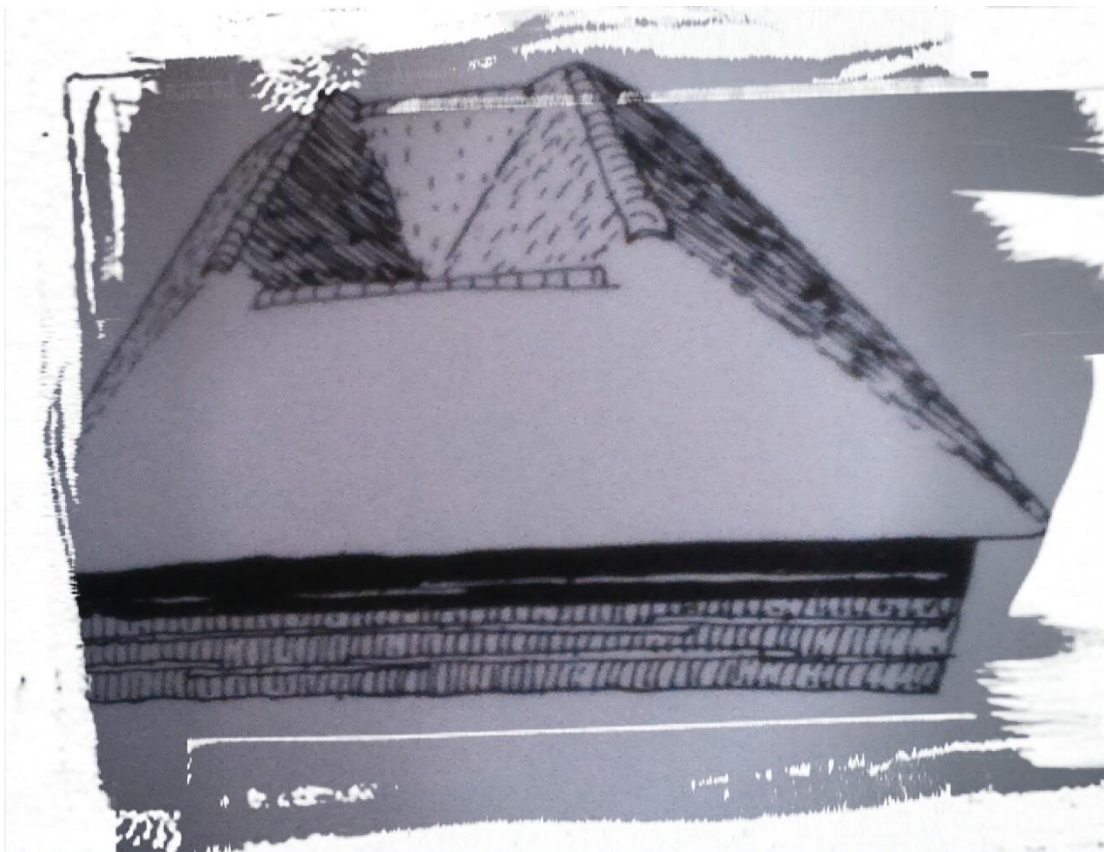
EIKONA 30: THE GASSHO HOUSE (KAZUVA INABA)

EIKONA 31: THE CHUMON HOUSE(KAZUVA INABA)

EIKONA 32: THE BUNTO HOUSE (KAZUVA INABA)

EIKONA 35: THE KUDO HOUSE (KAZUVA INABA)

EIKONA 34:THE TSUMARI HOUSE (KAZUVA INABA)

EIKONA 33: THE TAKABEI HOUSE (KAZUVA INABA)

EIKONA 36: middle shoin style garden (book' the cultural appreciation of the Japanese art')

EIKONA 37: THE CHABAKO -TEA UTENSILS (BOOK'THE COMPACT CULTURE')

EIKONA 38: Sen no Rikyu-the tea room ceremony of the tea house (book ‘the people culture from Kyoto to Edo’)

EIKONA 39: the path from entrance of the garden leading to the tea house(the 4th edition Tokyo Magazine)

EIKONA 40: the interior of a Japanese house during summer(book' the compact culture)

EIKONA 41: the interior of a Japanese house during winter(book' the compact culture)

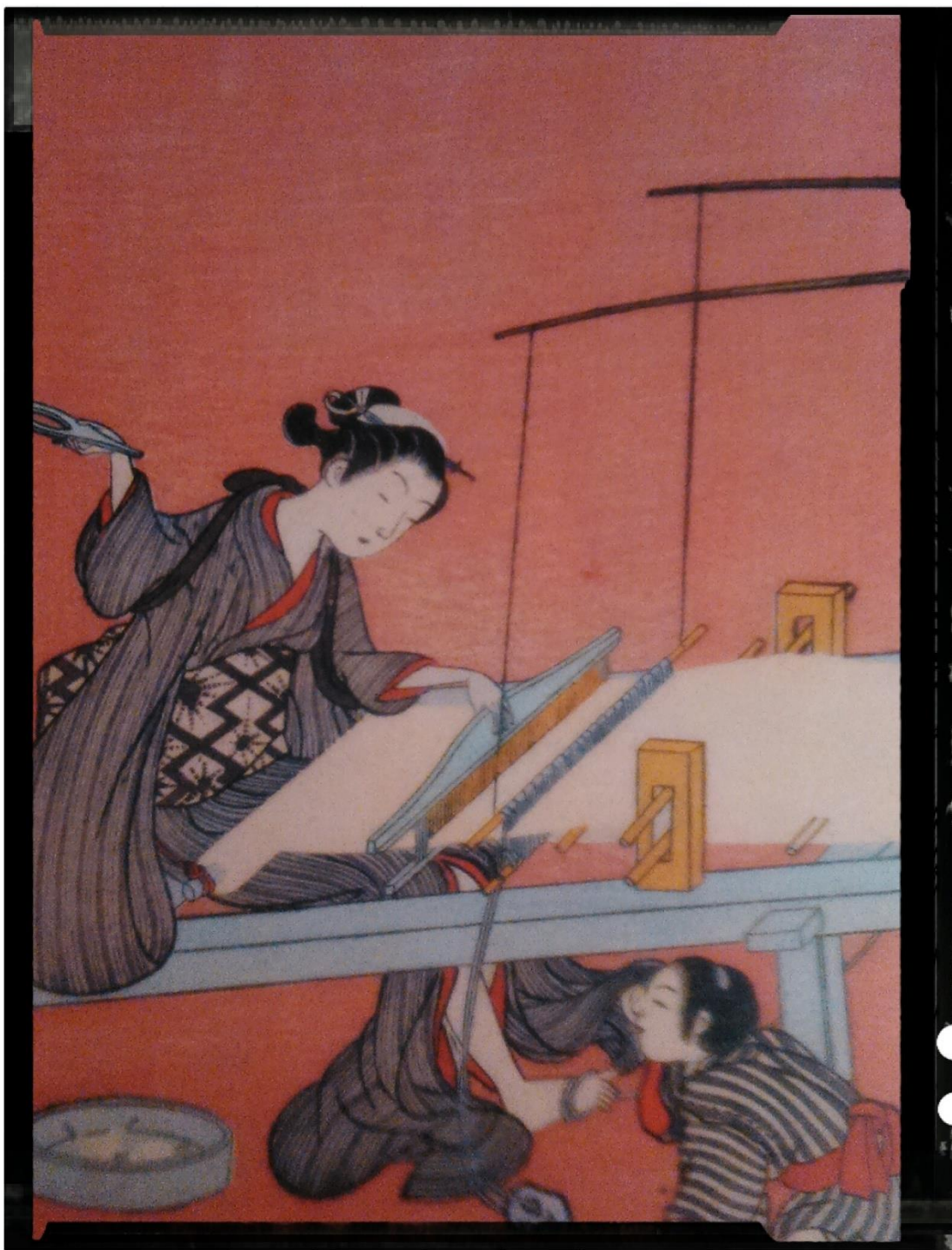
EIKONA 42: Sakaida Kakiemon the 1st Japanese creator of the polychrome porcelain (book' the people culture from Kyoto to Edo')

EIKONA 43: pre-modern flower arrangement by Ikenobo Kakiemon (book' the people culture from Kyoto to Edo')

EIKONA 44: Izumo no Okuni -the scene from the Kabuki Drama (book 'the people culture from Kyoto to Edo')

EIKONA 45: Suzuki Harunobu-the colorful print of 18th c. (book' the people culture from Kyoto to Edo')

EIKONA 46:Kasamatsu Shiro-The Tea Ceremony (ohmigallery.com)

EIKONA 47: women in the garden (ja.ukiyo-e.org)

EIKONA 48: women scene tea ceremony (japaaan.com)

EIKONA 49:women in the garden(japaaan.com)

EIKONA 50: Toshikata Mizun'o Daily Practice of the tea ceremony guest
leavin(ukiyo-e.org)

EIKONA 51:Beauty of the 17th c. by Mishikawa Monorobu (book ‘a cultural appreciation of the Japanese art’)

COVER PHOTO 4: Romantic Snow by Kanbara -juku stop 15 (rocketnews24.com)

***Β' ΜΕΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ***

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η διεξαγωγή έρευνας αποτελεί την εμπειρική ανάλυση της συγκεκριμένης μελέτης με θέμα τη βιώσιμη ανάπτυξη και παρουσιάζεται στο β' μέρος της παρούσας εργασίας. Η έρευνα είναι σημαντική γιατί καταφέρνει να ενώσει τη βιβλιογραφική προσέγγιση του θέματος με το δείγμα της ανάλυσης και να δώσει υπόσταση σε ερευνητικές υποθέσεις που αναζητεί ο ερευνητής.

Αρχικά θεωρήθηκε απαραίτητο να γίνει προσεκτική διατύπωση των ερευνητικών υποθέσεων. Η εμπειρική ανάλυση της συγκεκριμένης μελέτης εξετάζει τους προσδιοριστικούς παράγοντες της βιώσιμης διαχείρισης των πολιτισμικών τοπίων. Ακολούθως διερευνώνται, πρώτον οι προσδιοριστικοί παράγοντες γνώσης της έννοιας του τοπίου, δεύτερον οι προσδιοριστικοί παράγοντες γνώσης της έννοιας της βιώσιμης ανάπτυξης, τρίτον οι προσδιοριστικοί παράγοντες γνώσης της έννοιας ό,τι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας και τέλος διερευνώνται οι προσδιοριστικοί παράγοντες ό,τι το πρότυπο της πόλης Edo μπορεί να εφαρμοστεί από σύγχρονες πόλεις.

Μετά τη διατύπωση των ερευνητικών υποθέσεων ορίστηκε ως εργαλείο ελέγχου αυτών των συγκεκριμένων ερευνητικών υποθέσεων το ερωτηματολόγιο και πραγματοποιήθηκε η έρευνα για τη βιώσιμη διαχείριση πολιτισμικών τοπίων και της ειδικής περίπτωσης της πόλης Edo της Ιαπωνίας με τη χρήση 200 ερωτηματολογίων μέσα στο χρονικό διάστημα ενός τριμήνου. Η δειγματοληπτική έρευνα πραγματοποιείται με τη μέθοδο συλλογής ερωτηματολογίων για τυχαίο στρωματοποιημένο δείγμα(με τη συγκεκριμένη μέθοδο κάθε άτομο από το σύνολο του πληθυσμού έχει την ίδια πιθανότητα να συμπεριληφθεί στο τελικό δείγμα),συνεχίζει με την κωδικοποίηση του ερωτηματολογίου (υπάρχει αντίστοιχο παράρτημα στο ε' μέρος της παρούσας εργασίας) ενώ καταλήγει με την ανάλυση των απαντήσεων μέσω χρήσης του στατιστικού προγράμματος SPSS. Η καταγραφή των αποτελεσμάτων μας είναι απαραίτητη για να διαπιστωθεί εις

βάθος εάν οι ερευνητικές υποθέσεις που προέκυψαν από τη σχετική βιβλιογραφία της εργασίας ισχύουν και κατά συνέπεια μπορούν οι υποθέσεις της έρευνας αυτής να επαληθευτούν. Ολοκληρώνοντας την επεξεργασία των δεδομένων ακολουθεί η παρουσίαση των εμπειρικών αποτελεσμάτων της στατιστικής ανάλυσης της παρούσας έρευνας(περιγραφική στατιστική ανάλυση και επαγωγική στατιστική ανάλυση) ενώ η παρουσίαση των συμπερασμάτων της συγκεκριμένης έρευνας αναλύονται στο γ' μέρος της εργασίας (όπως διαφαίνεται από τον πίνακα των περιεχομένων της εργασίας).

Αναλυτικά η δειγματοληπτική έρευνα της παρούσας εργασίας πραγματοποιήθηκε σε άτομα εντός του γεωγραφικού χώρου της Ελλάδας και εκτός. Η διαδικασία διανομής και συλλογής των ερωτηματολογίων έλαβε χώρα από τις αρχές του Ιουνίου του 2017 μέχρι τα τέλη Σεπτεμβρίου του 2017.Το σύνολο των ερωτηματολογίων ήταν 200,εκ των οποίων επιστράφηκαν τα 200 και τελικώς απαντήθηκαν ορθώς και τα 200.Το ερωτηματολόγιο συντάχθηκε εφόσον μελετήθηκε η σχετική βιβλιογραφία και επιλέχθηκε το 200 ως ικανός αριθμός ερωτώμενων ώστε να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα. Η προσέγγιση ατόμων με γενικές γνώσεις για τη βιώσιμη διαχείριση πολιτισμικών τοπίων και με ειδικές γνώσεις για το πολιτισμικό τοπίο της Edo πόλης της Ιαπωνίας ήταν απαιτητική και απαιτούσε ειδική διαχείριση. Καθώς πέραν του αντικειμένου της παρούσας εργασίας, το δείγμα της δειγματοληπτικής έρευνας χρειαζόταν να διαθέτει ένα κοινό χαρακτηριστικό αυτό του ενθουσιασμού και της αγάπης για τον Ιαπωνικό Πολιτισμό και συγκεκριμένα της ιστορικής περιόδου 17^{ου} αιώνα-19^{ου} αιώνα. Η συγκεκριμένη ιστορική περίοδος της ιαπωνικής ιστορίας αναδεικνύει την αναβίωση ενός ξεχωριστού πολιτισμού και ενός μοναδικού οικολογικού προτύπου βιώσιμης πόλης. Θεωρήθηκε συνεπώς ως ιδανική μεθοδολογική προσέγγιση η έρευνα, κατά μεγαλύτερο ποσοστό, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και κατά μικρότερο ποσοστό η πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνία.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από τρεις ενότητες (Α,Β,Γ)και περιλαμβάνει 47 ερωτήσεις. Οι ερωτήσεις κατηγοριοποιούνται πρώτον σε 9 ερωτήσεις

διερευνητικού χαρακτήρα προκειμένου να ενημερωθούμε για τα χαρακτηριστικά του δείγματος μας στη πρώτη ενότητα, δεύτερον σε 10 ερωτήσεις που αφορούν γνώσεις, στάσεις, απόψεις και συμπεριφορές για τη βιώσιμη ανάπτυξη στη δεύτερη ενότητα και τέλος η τρίτη ενότητα εξετάζει το πολιτισμικό τοπίο της πόλης Edo της Ιαπωνίας περιλαμβάνοντας 27 ερωτήσεις όπου εξετάζονται παράγοντες που προσδιορίζουν τη γενικότερη οικολογική συμπεριφορά των ατόμων.

Τα ερωτηματολόγια τα οποία συμπληρώθηκαν ορθώς, εξετάστηκαν και αριθμήθηκαν. Τα άτομα που αποτέλεσαν το δείγμα της έρευνας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προέρχονται κυρίως από κοινότητες του διαδικτύου και των κοινωνικών μέσων δικτύωσης, που συνδέονται μέσω του κοινού χαρακτηριστικού που απαιτούσε η παρούσα δειγματοληπτική έρευνα δηλαδή του ενθουσιασμού και της αγάπης για τον Ιαπωνικό Πολιτισμό και συγκεκριμένα της ιστορικής περιόδου 17^{ου} αιώνα-19^{ου} αιώνα(κατάλογος κοινοτήτων όπως παρουσιάζονται στο παράρτημα της εργασίας).

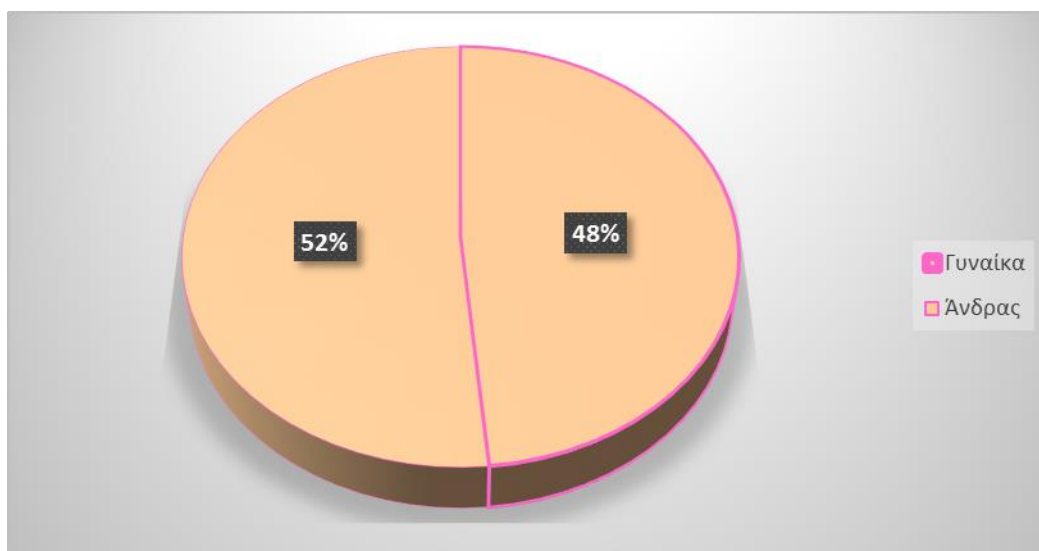
Συνεχίζοντας τα δεδομένα κωδικοποιήθηκαν αρχικά σε ηλεκτρονικό υπολογιστή με τη βοήθεια του προγράμματος Microsoft excel 20016. Στη συνέχεια έγινε εισαγωγή των δεδομένων στο πρόγραμμα στατιστικής ανάλυσης δεδομένων SPSS STATISTICS 17.0 όπου με τη βοήθεια της περιγραφικής στατιστικής έγινε ανάλυση των συχνοτήτων των μεταβλητών οι οποίες παρουσιάζονται λεπτομερώς και με τη χρήση πινάκων και διαγραμμάτων. Είναι καταληκτικός ο σκοπός της απεικόνισης και μοντελοποίησης των αποτελεσμάτων διότι μας επιτρέπουν να διεξάγουμε σχέσεις που ερμηνεύουν τις μεταβλητές μας. Συνεχίζοντας εκτιμήθηκαν υποδείγματα παλινδρόμησης για τη διερεύνηση παραγόντων που επηρεάζουν την ανεξάρτητη μεταβλητή τοπίο, την ανεξάρτητη μεταβλητή της βιώσιμης ανάπτυξης, την ανεξάρτητη μεταβλητή της οικολογικής πόλης Edo και την ανεξάρτητη μεταβλητή για την υιοθέτηση του βιώσιμου προτύπου της οικολογικής πόλης Edo.

Ακολουθώντας, μετά την παρουσίαση της μεθοδολογικής προσέγγισης της έρευνας της παρούσας εργασίας στο παρόν κεφάλαιο 10, τα επόμενα κεφάλαια παρουσιάζουν την περιγραφική στατιστική ανάλυση των απαντήσεων των ερωτηθέντων και την επαγωγική στατιστική ανάλυση, απώτερου στόχου μας να καταλήξουμε σε περαιτέρω επεξεργασία των δεδομένων μας και σε περαιτέρω ασφαλέστερες προβλέψεις της κατεύθυνσης της σχέσης των μεταβλητών των ερευνητικών μας υποθέσεων μέσω της πολυμεταβλητής ανάλυσης.

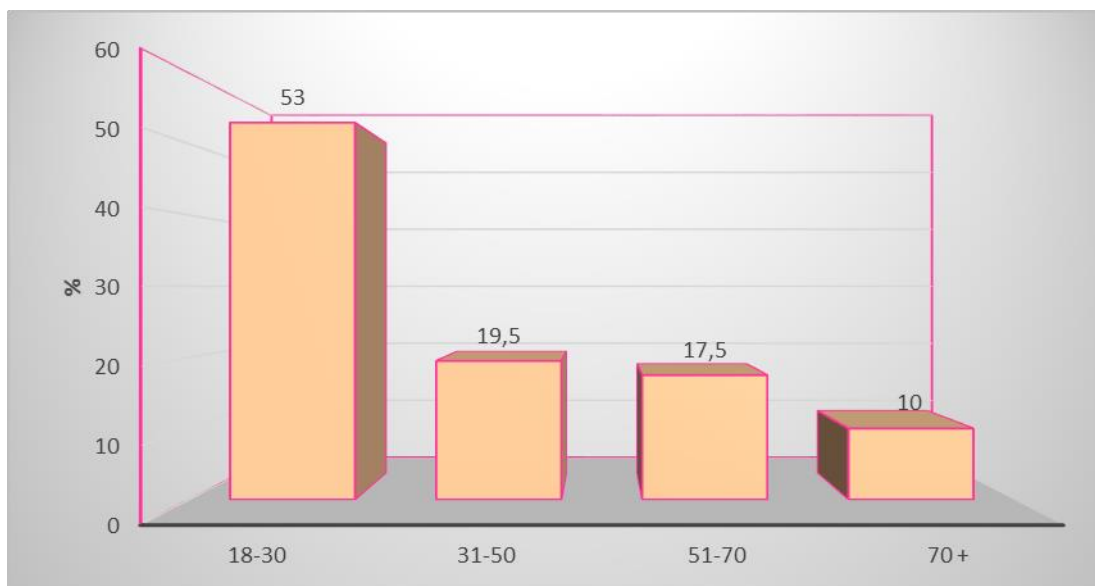
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11^ο : ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

11.1 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

Στην έρευνα απάντησαν επιτυχώς 200 άτομα εκ των οποίων οι 97 ήταν γυναίκες (48%) και οι 103 ήταν άνδρες (52%). Σε σχέση με την ηλικία του δείγματος, το 53% του δείγματός ήταν από 18 έως 30 ετών, το 19,5% από 31 έως 50 ετών, το 17,5% από 51 έως 70 ετών και τέλος το 10% ήταν μεγαλύτερο από 70 έτη.

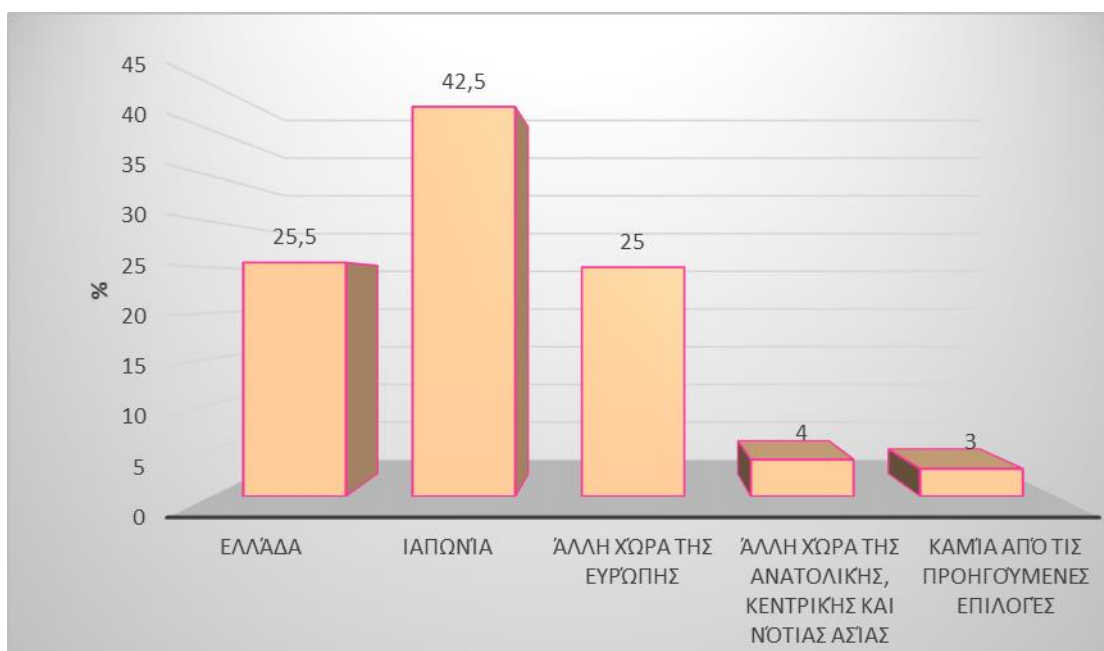

Διάγραμμα 1. Κατανομή συχνοτήτων για το φύλο

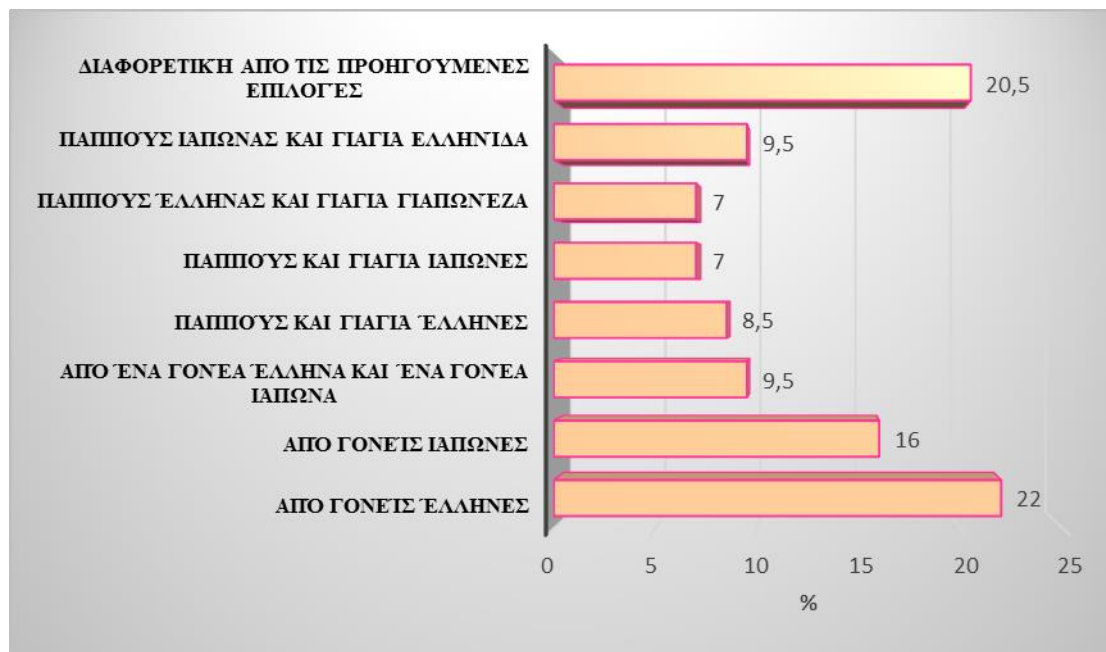
Διάγραμμα 2. Κατανομή συχνοτήτων για την ηλικιακή κλίμακα

Σε σχέση με τον τόπο γέννησης, το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος δήλωσε ως τόπο γέννησης την Ιαπωνία (42,5%). Ακολουθώσ το 25,5% δήλωσε ως τόπο γέννησης την Ελλάδα και το ίδιο περίπου ποσοστό (25%) κάποια άλλη χώρα της Ευρώπης. Ένα μικρότερο ποσοστό του δείγματος δήλωσε ως τόπο γέννησης κάποια άλλη χώρα της Ανατολικής, Κεντρικής και Νότιας Ασίας (4%).

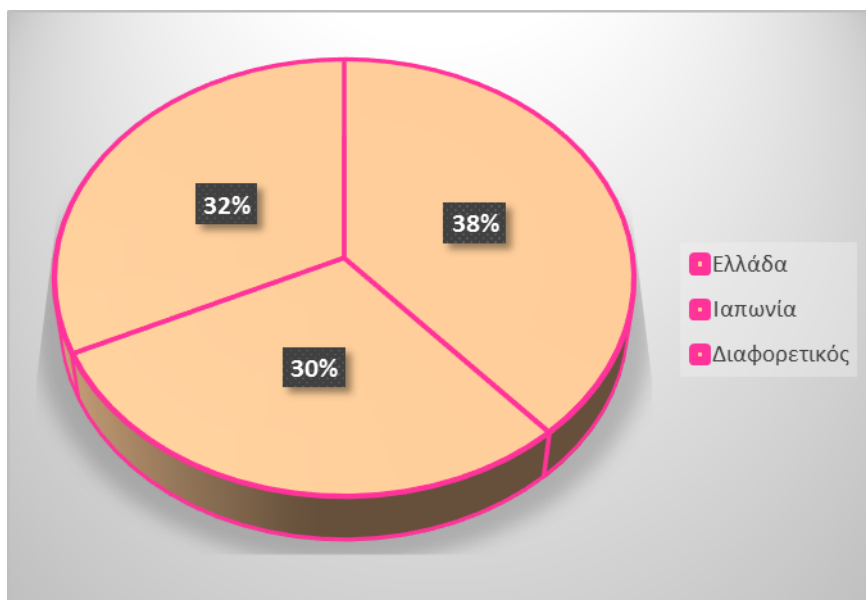
Διάγραμμα 3. Κατανομή συχνοτήτων για τον τόπο γέννησης

Αναφορικά με το γενεαλογικό δέντρο των ερωτώμενων οι περισσότεροι ερωτώμενοι προέρχονται από γονείς Έλληνες (22%) και ακολούθως από γονείς Ιάπωνες (16%). Μικρότερα ποσοστά προέρχονται από ένα γονέα Έλληνα και ένα γονέα Ιάπωνα (9,5%), από παππού και γιαγιά Έλληνες (8,5%), από παππού και γιαγιά Ιάπωνες (7%), από παππού Έλληνα και γιαγιά Γιαπωνέζα (7%) και από παππού Ιάπωνα και Γιαγιά Ελληνίδα (9,5%). Ένα σημαντικό ποσοστό (20%) δήλωσε ότι δεν προέρχεται από κάποια από τις επιλογές που εξετάζονται

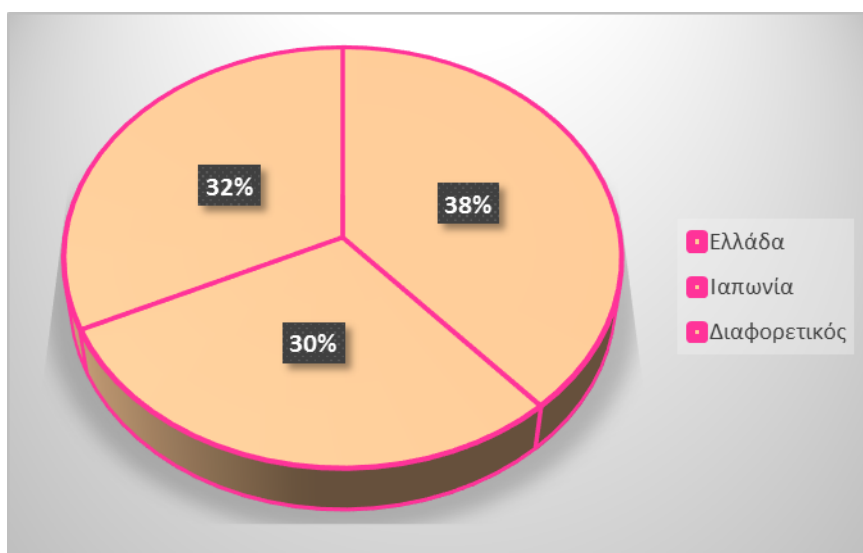

Διάγραμμα 4. Κατανομή συχνοτήτων για το γενεαλογικό δέντρο

Αναφορικά με τον τόπο μόνιμης διαμονής, οι περισσότεροι ερωτώμενοι διαμένουν στην Ελλάδα (38,5%), ενώ στην Ιαπωνία διαμένει το 29,5% του δείγματος. Το 32% του δείγματος δήλωσε ότι δεν διαμένει μόνιμα ούτε στην Ελλάδα ούτε στην Ιαπωνία. Αντίστοιχα είναι και τα ποσοστά των ερωτώμενων για τον τόπο εργασίας.

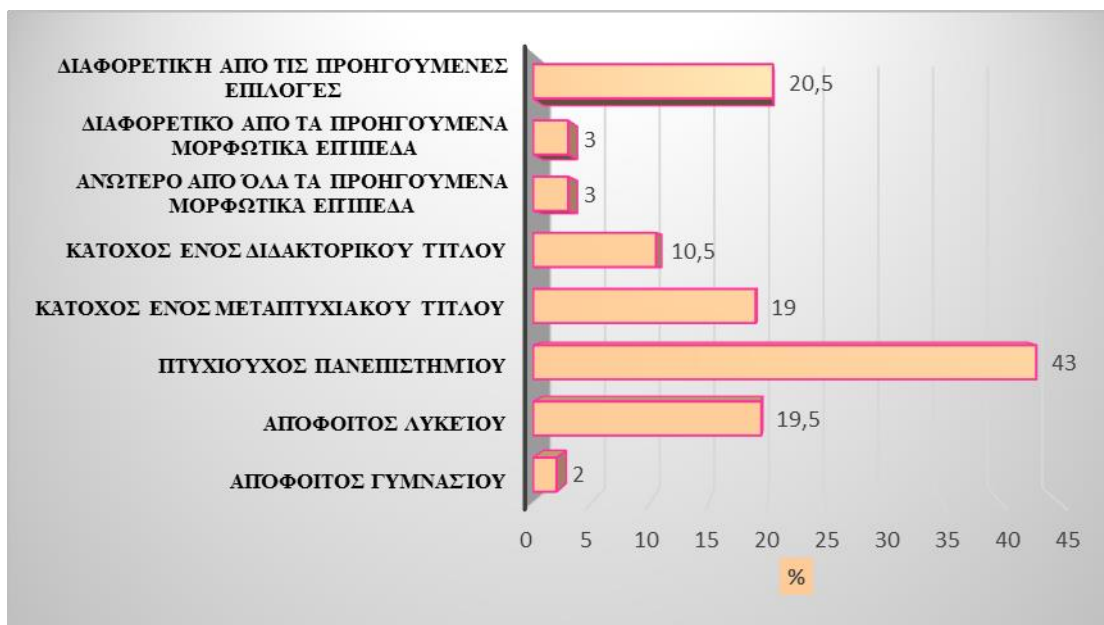

Διάγραμμα 5. Κατανομή συχνοτήτων για τον τόπο μόνιμης διαμονής

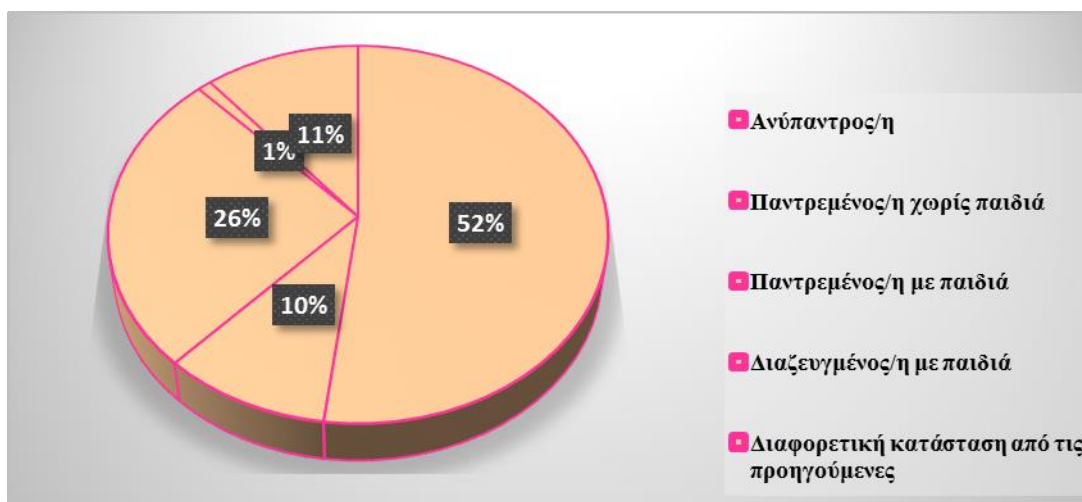
Διάγραμμα 6. Κατανομή συχνοτήτων για τον τόπο εργασίας

Σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο, η πλειοψηφία του δείγματος (43%) αποτελούν πτυχιούχοι Πανεπιστημίου, το 19% είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού τίτλου, και το 10,5% κάτοχοι ενός διδακτορικού τίτλου. Μικρότερο ποσοστό (3%) έχει ανώτερο μορφωτικό επίπεδο από όλα τα προηγούμενα. Χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο έχει το 21,5% του δείγματος (το 19,5%) αποτελούν απόφοιτοι Λυκείου και το 2% απόφοιτοι Γυμνασίου)

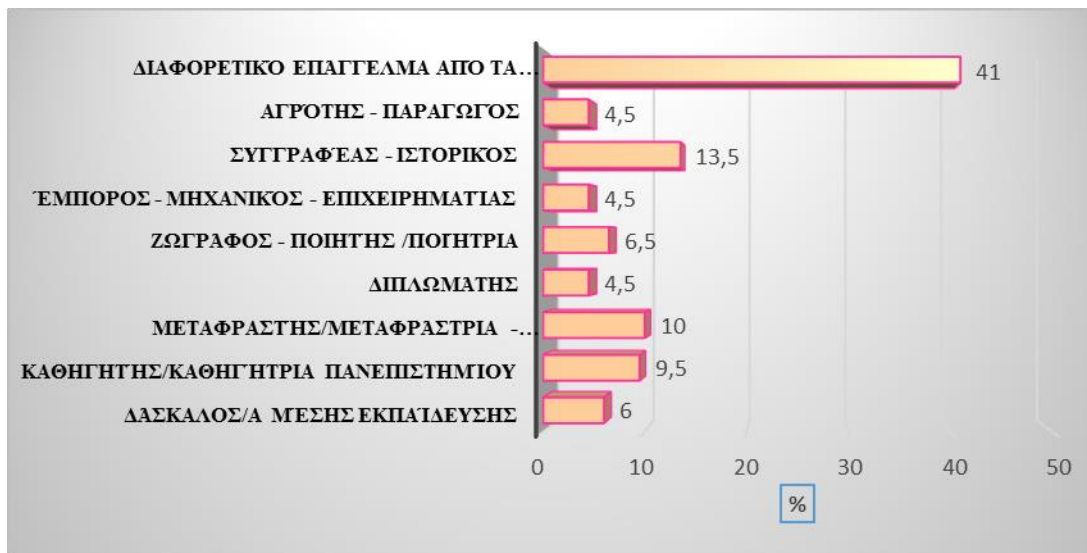
Διάγραμμα 7. Κατανομή συχνοτήτων για το μορφωτικό επίπεδο

Σχετικά με την οικογενειακή κατάσταση, το 52% των ερωτώμενων δήλωσαν ανύπαντροι, το 26% παντρεμένοι με παιδιά, το 10% παντρεμένοι χωρίς παιδιά, ενώ το 22% βρίσκεται σε διαφορετική οικογενειακή κατάσταση από τις προηγούμενες.

Διάγραμμα 8. Κατανομή συχνοτήτων για την οικογενειακή κατάσταση

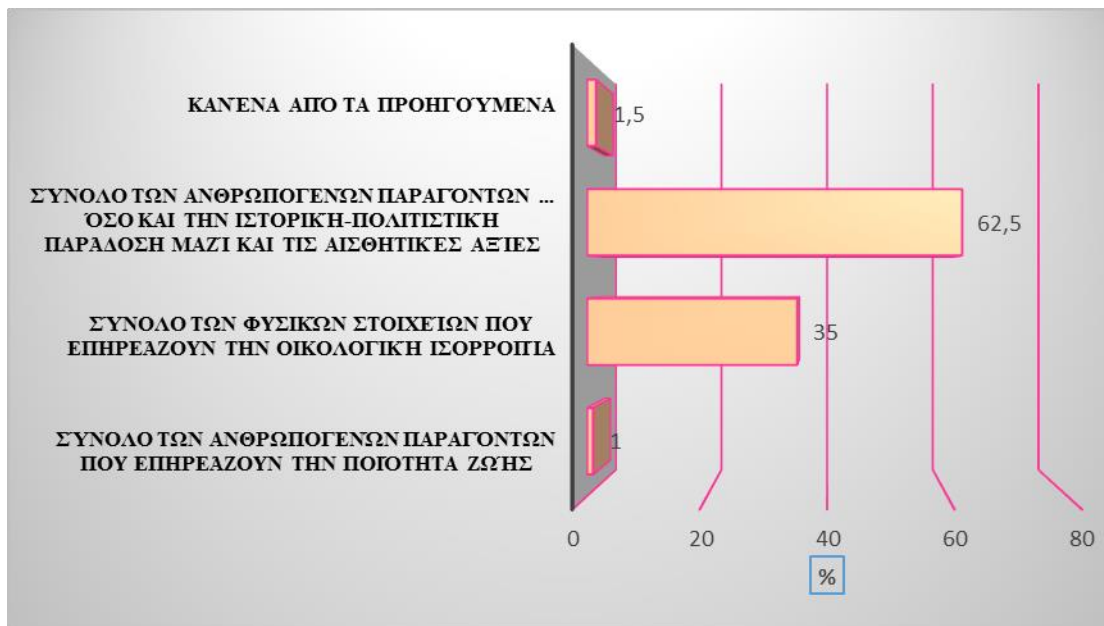
Τέλος, σε σχέση με το επάγγελμα του δείγματος, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται αναλυτικά στον διάγραμμα 9. Το 13,5% αποτελούν Συγγραφείς – Ιστορικοί, το 10% Μεταφραστές – Διερμηνείς, το 9,5% καθηγητές Πανεπιστημίου, ενώ μικρότερα ποσοστά είναι Δάσκαλοι Μέσης Εκπαίδευσης, Ζωγράφοι – Ποιητές και Αγρότες – Παραγωγοί.

Διάγραμμα 9. Κατανομή συχνοτήτων για το επάγγελμα

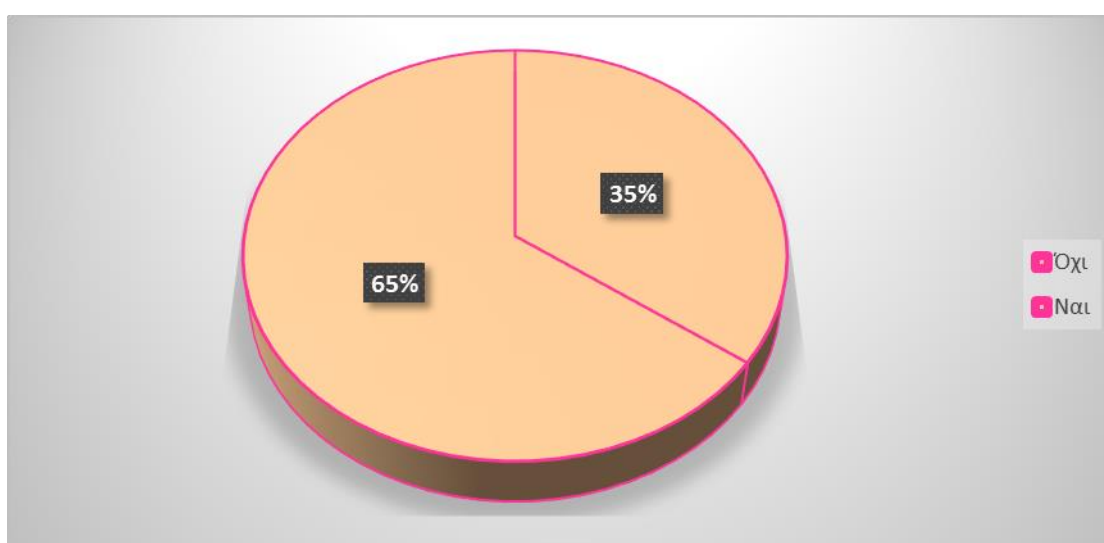
11.2 ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΤΟΠΙΩΝ

Αρχικά οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν τι ορίζουν ως περιβάλλον. Η πλειοψηφία του δείγματος (62,5%) απάντησε ότι περιβάλλον είναι *το σύνολο των ανθρωπογενών παραγόντων και των φυσικών στοιχείων που βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και επηρεάζουν τόσο την οικολογική ισορροπία μαζί και την ποιότητα ζωής όσο και την ιστορική-πολιτιστική παράδοση μαζί και τις αισθητικές αξίες*. Ακολούθως το 35% του δείγματος απάντησε ότι περιβάλλον είναι *το σύνολο των φυσικών στοιχείων που επηρεάζουν την οικολογική ισορροπία*. Μόλις το 1% του δείγματος απάντησε ότι περιβάλλον είναι *το σύνολο των ανθρωπογενών παραγόντων που επηρεάζουν την ποιότητα ζωής*.

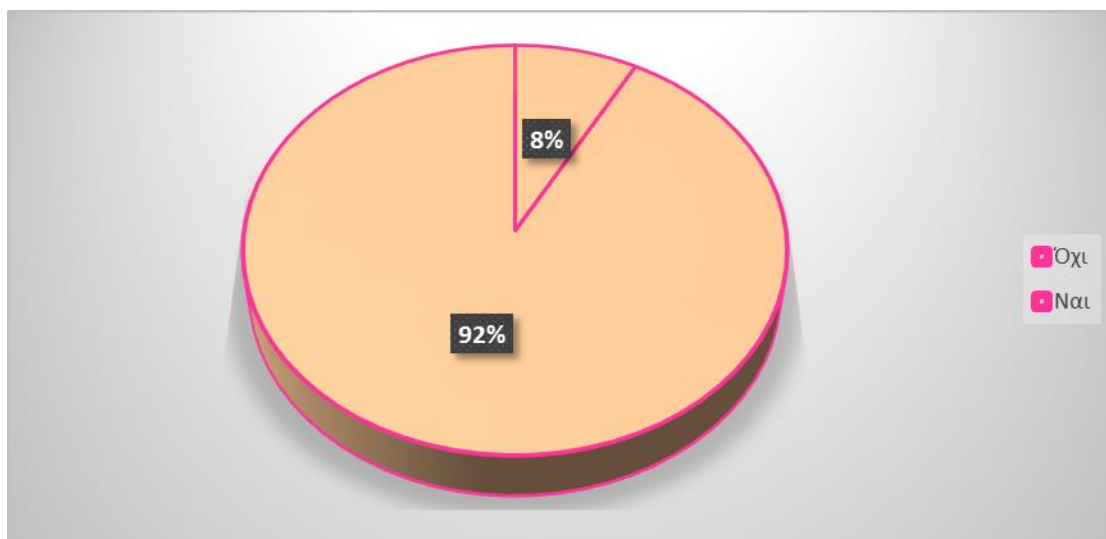

Διάγραμμα 10. Κατανομή συχνοτήτων για το τι ορίζουν ως περιβάλλον

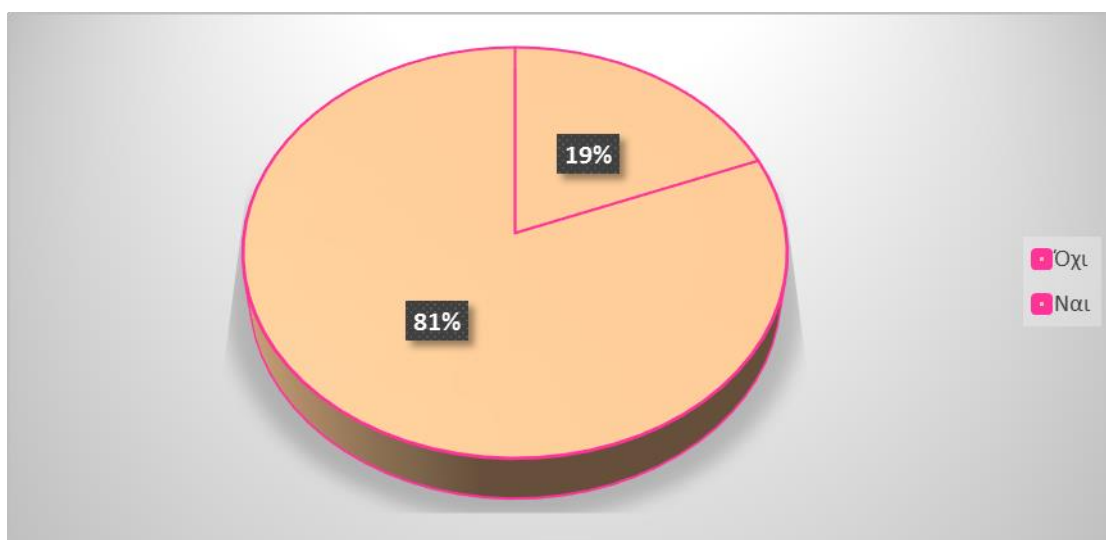
Εν συνεχεία το 65% του δείγματος δήλωσε ότι γνωρίζει ότι η προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελούν υποχρέωση ενός Κράτους. Παράλληλα το 92% του δείγματος δήλωσε ότι γνωρίζει ό,τι τα ιστορικά και τα φυσικά μνημεία μίας χώρας χαρακτηρίζονται ως η πολιτιστική κληρονομιά της. Τέλος το 81% του δείγματος δήλωσε ότι γνωρίζει ότι τα τοπία φυσικών μνημείων ,τα τοπία ιστορικών μνημείων και τα τοπία που συνδυάζουν και τα δύο είδη μνημείων προστατεύονται από το διεθνές δίκαιο και από τις διεθνείς συμβάσεις

Διάγραμμα 12. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ό,τι η προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελούν υποχρέωση ενός Κράτους

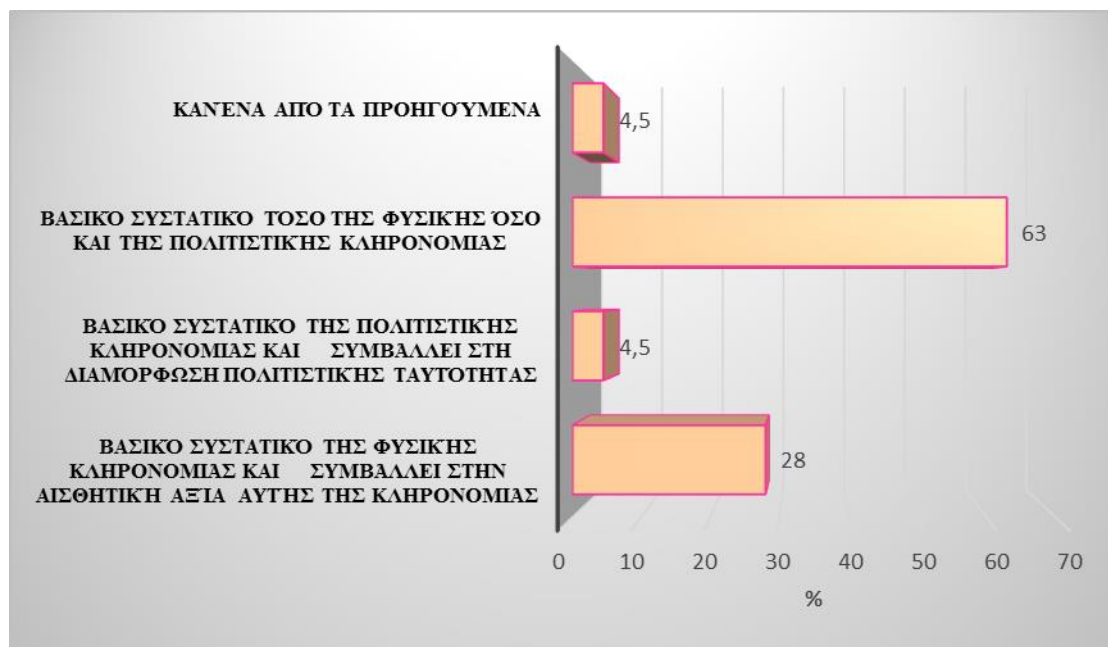
Διάγραμμα 13. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ό,τι τα ιστορικά και τα φυσικά μνημεία μίας χώρας χαρακτηρίζονται ως η πολιτιστική κληρονομιά της

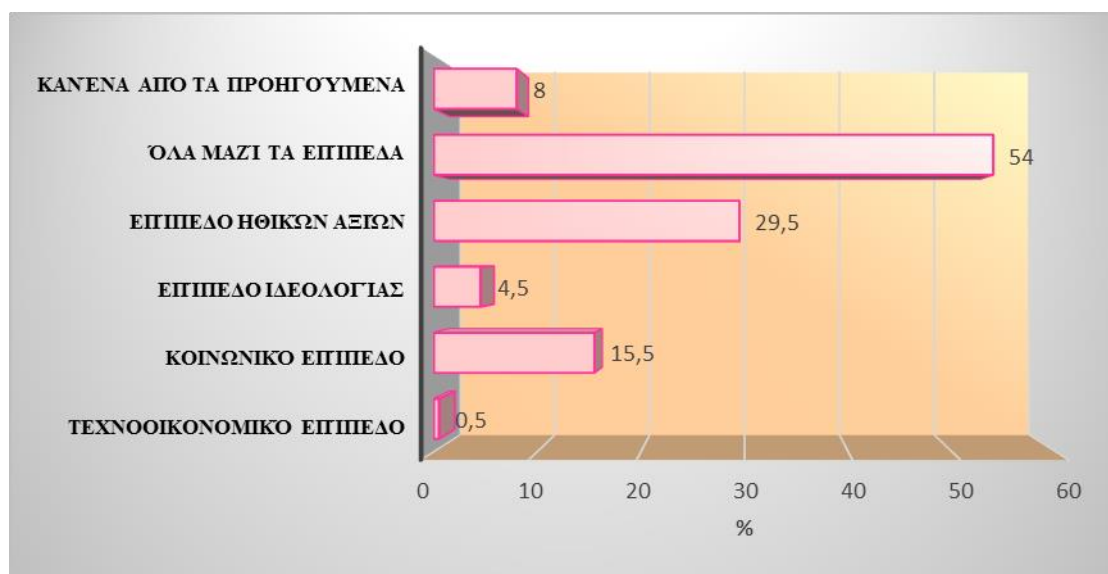
Διάγραμμα 14. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ό,τι τα τοπία φυσικών μνημείων ,τα τοπία ιστορικών μνημείων και τα τοπία που συνδυάζουν και τα δύο είδη μνημείων προστατεύονται από το διεθνές δίκαιο και από τις διεθνείς συμβάσεις

Στη συνέχεια οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν τι ορίζουν ως τοπίο. Η πλειοψηφία του δείγματος (63%) απάντησε ότι το τοπίο είναι *βασικό συστατικό τόσο της φυσικής όσο και της πολιτιστικής κληρονομιάς*. Ακολούθως το 28% του δείγματος απάντησε ότι το τοπίο είναι *βασικό συστατικό της φυσικής κληρονομιάς και συμβάλλει στην αισθητική αξία αυτής της κληρονομιάς*. Μόλις το 4,5% του δείγματος απάντησε ότι το τοπίο είναι *βασικό συστατικό της πολιτιστικής κληρονομιάς και συμβάλλει στη διαμόρφωση πολιτιστικής ταυτότητας*.

Σε σχέση με το σε ποια επίπεδα πιστεύουν ότι διακρίνεται ο πολιτισμός η πλειοψηφία του δείγματος (54%) απάντησε σε όλα μαζί τα επίπεδα. Το 29,5% των ερωτώμενων απάντησε ότι ο πολιτισμός διακρίνεται σε επίπεδο ηθικών αξιών, το 15,5% σε κοινωνικό επίπεδο, το 4,5% σε επίπεδο ιδεολογίας και τέλος το 0,5% σε τεχνοοικονομικό επίπεδο. Τέλος το 8% του δείγματος απάντησε σε κανένα από τα προηγούμενα επίπεδα.

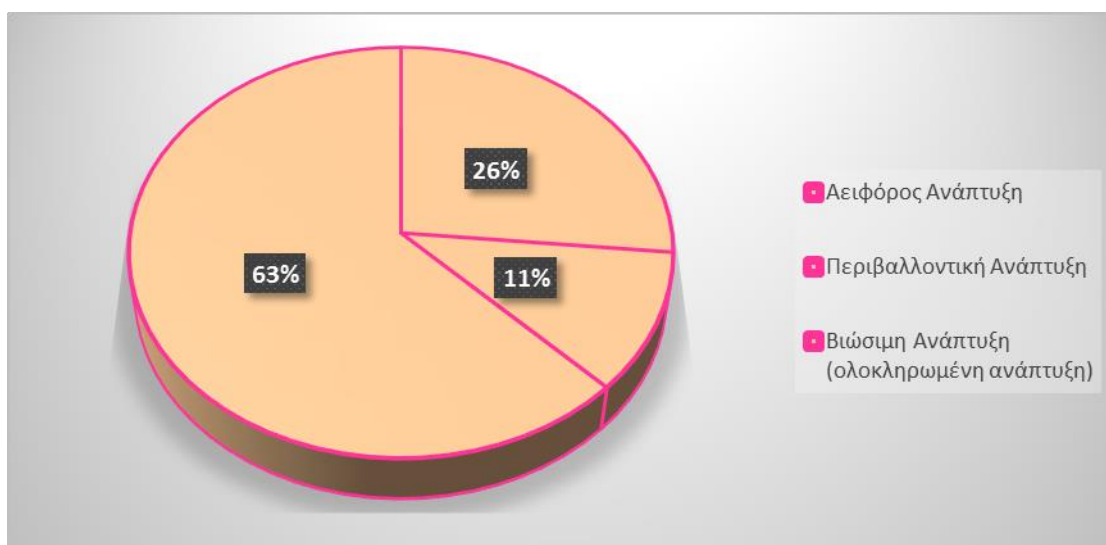

Διάγραμμα 15. Κατανομή συχνοτήτων για το τι ορίζουν ως τοπίο

Διάγραμμα 16. Κατανομή συχνοτήτων για το σε ποια επίπεδα πιστεύουν ότι διακρίνεται ο πολιτισμός

Σχετικά με το πώς ονομάζεται η ανάπτυξη που εξασφαλίζει την ευημερία της παρούσας γενιάς χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ευημερία των μελλοντικών γενεών, το 63% του δείγματος δήλωσε ότι ονομάζεται Βιώσιμη Ανάπτυξη. Ακολούθως το 26% του δείγματος δήλωσε πως ονομάζεται Αειφόρος Ανάπτυξη και το 11% Περιβαλλοντική Ανάπτυξη.

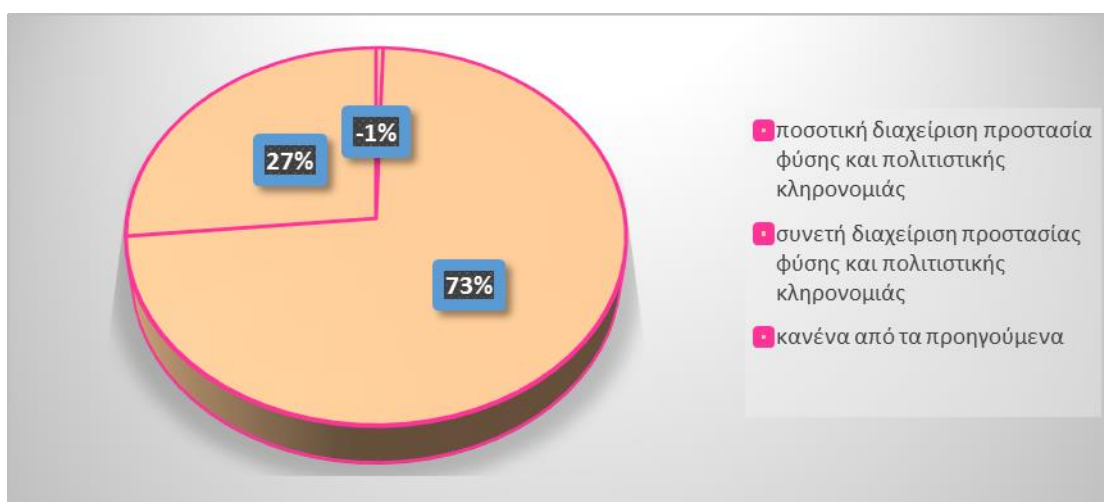
Διάγραμμα 17. Κατανομή συχνοτήτων για το πώς ονομάζεται η ανάπτυξη που εξασφαλίζει την ευημερία της παρούσας γενιάς χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ευημερία των μελλοντικών γενεών

Εν συνεχεία σχετικά με το ποια πολιτική πιστεύουν ότι συνδυάζει η Βιώσιμη Ανάπτυξη, το 66% απάντησε ότι συνδυάζει *ισόρροπη στάθμιση οικονομικής και περιβαλλοντικής πολιτικής μαζί με μία χωροταξική - πολεοδομική πολιτική*. Πάρα πολύ μικρά ποσοστά δήλωσαν ότι συνδυάζει μόνο αναπτυξιακή οικονομική πολιτική (0,5%) και μόνο δημόσια περιβαλλοντική πολιτική (0,5%). Το ένα τρίτο περίπου των ερωτώμενων απάντησε ότι δε συνδυάζει κανένα από τα προηγούμενα.

Διάγραμμα 18. Κατανομή συχνοτήτων για το ποια πολιτική πιστεύουν ότι συνδυάζει η Βιώσιμη Ανάπτυξη

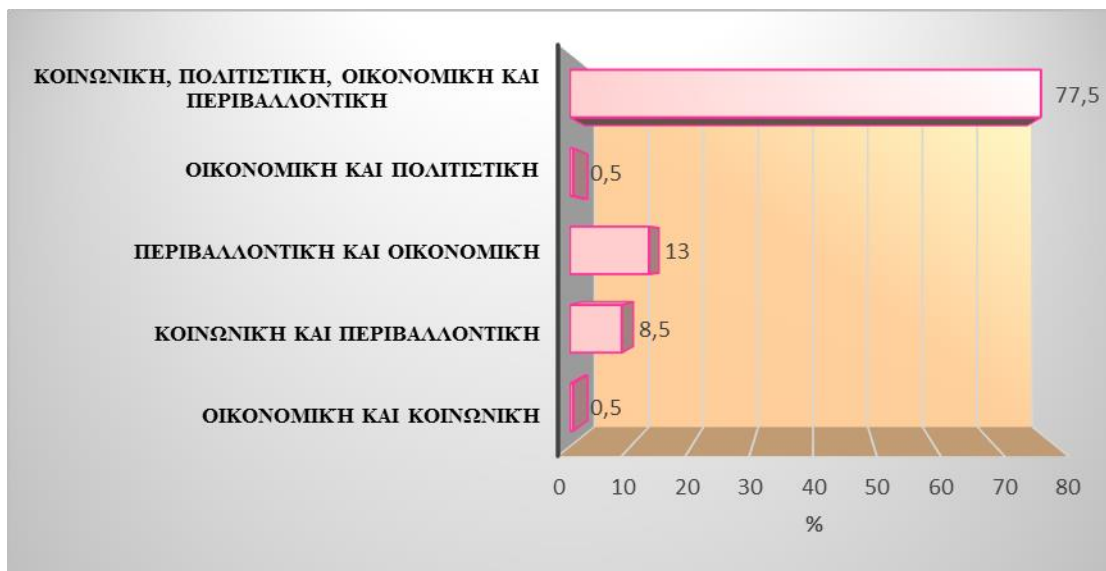
Σε σχέση με το τι πιστεύουν ότι είναι η Βιώσιμη Ανάπτυξη, το 73% του δείγματος απάντησε ότι είναι *συνετή διαχείριση προστασία φύσης και πολιτιστικής κληρονομιάς*, ενώ το 27% ότι είναι *ποσοτική διαχείριση προστασίας φύσης και πολιτιστικής κληρονομιάς*.

Διάγραμμα 19. Κατανομή συχνοτήτων για το τι πιστεύουν ότι είναι η Βιώσιμη Ανάπτυξη

Τέλος σε σχέση με το ποιες συνιστώσες πιστεύουν ότι αλληλοεπιδρούν κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη το 77% του δείγματος δήλωσε ότι συνδυάζει τη Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική συνιστώσα. Σε μικρότερα ποσοστά δήλωσαν ότι συνδυάζει τη

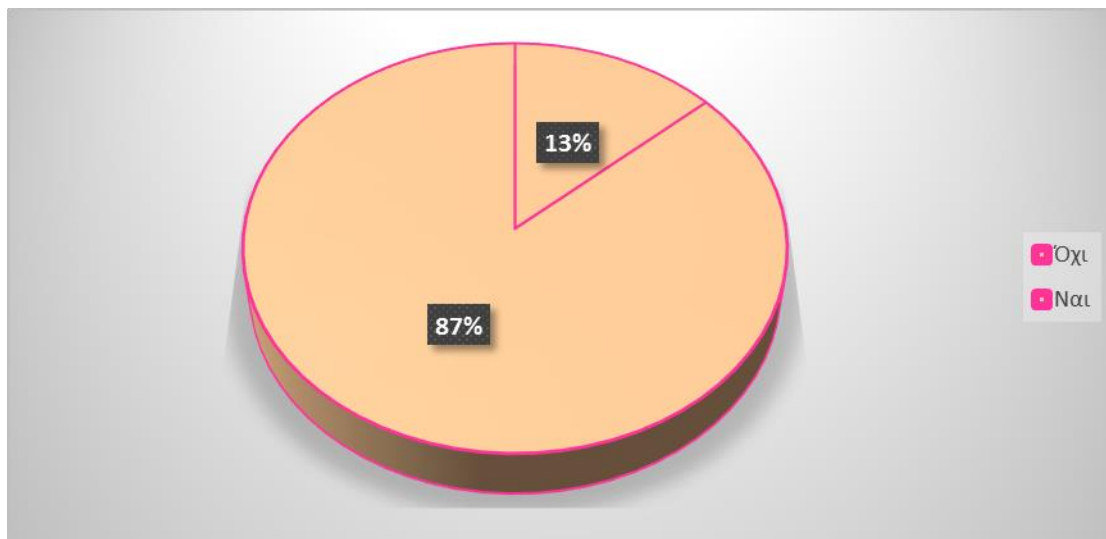
Περιβαλλοντική και Οικονομική συνιστώσα (13%) και τη Κοινωνική και Περιβαλλοντική συνιστώσα (8,5%). Τέλος μόνο την Οικονομική και Κοινωνική συνιστώσα καθώς και την Οικονομική και Πολιτιστική συνιστώσα πιστεύουν ό,τι αλληλοεπιδρούν κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη μόλις το 1% του δείγματος.

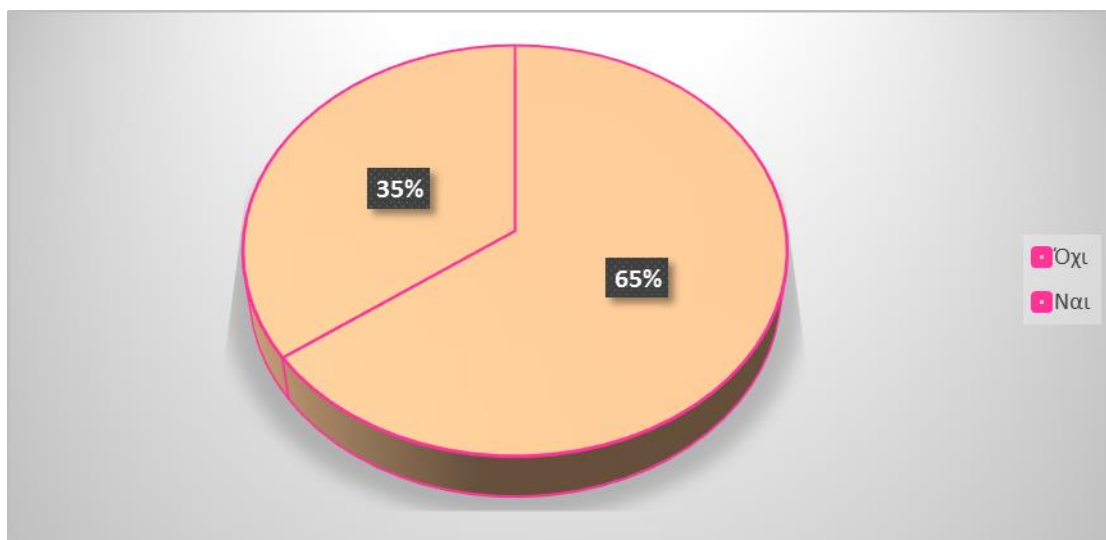
Διάγραμμα 20. Κατανομή συχνοτήτων για το ποιες συνιστώσες πιστεύουν ό,τι αλληλοεπιδρούν κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

11.3. ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ EDO JAPAN

Στη συνέχεια οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν ερωτήσεις που αφορούν πιο συγκεκριμένα την περίπτωση Edo Japan. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα ενώ το 87% των ερωτώμενων γνωρίζει ότι η πόλη Edo είναι η σημερινή πρωτεύουσα της Ιαπωνίας, το Τόκιο, μόλις το 35% γνωρίζει ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας.

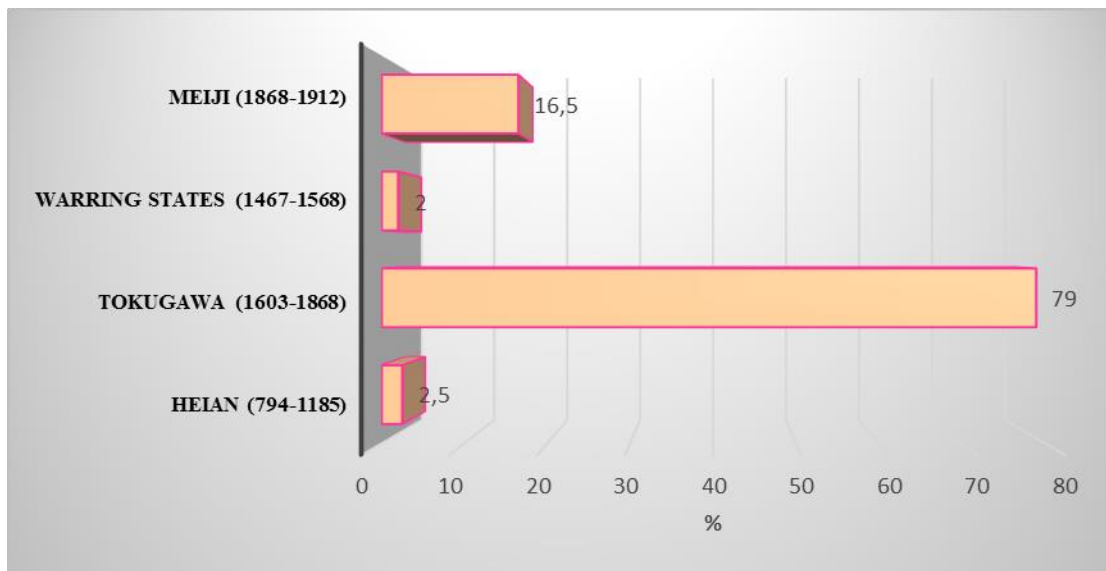

Διάγραμμα 21. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ότι η πόλη Edo είναι η σημερινή πρωτεύουσα της Ιαπωνίας, το Τόκιο

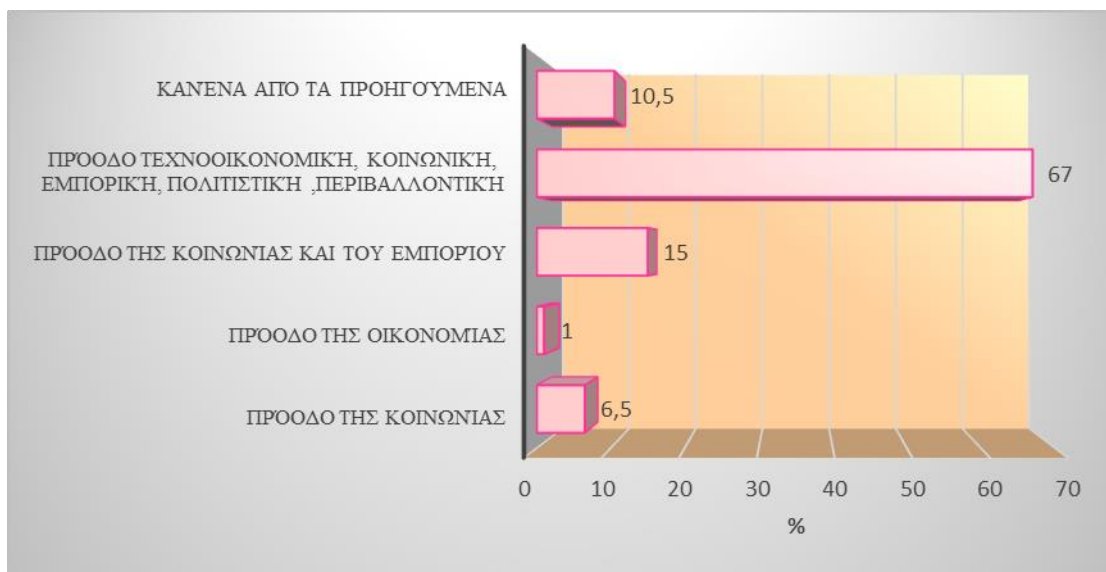
Διάγραμμα 22. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας

Σχετικά με το αν γνωρίζουν με ποια περίοδο της ιστορίας της Ιαπωνίας συμπίπτει η ανάπτυξη της πόλης Edo από fish-village σε μητρόπολη, το 79% του δείγματος απάντησε ότι συμπίπτει με την Tokugawa (1603-1868). Ακολούθως το 16,5% του δείγματος απάντησε ότι συμπίπτει με τη Meiji (1868-1912), ενώ πολύ μικρότερα ποσοστά των ερωτώμενων απάντησαν ότι συμπίπτει με τη Heian (794-1185) και τη Warring States (1467-1568).

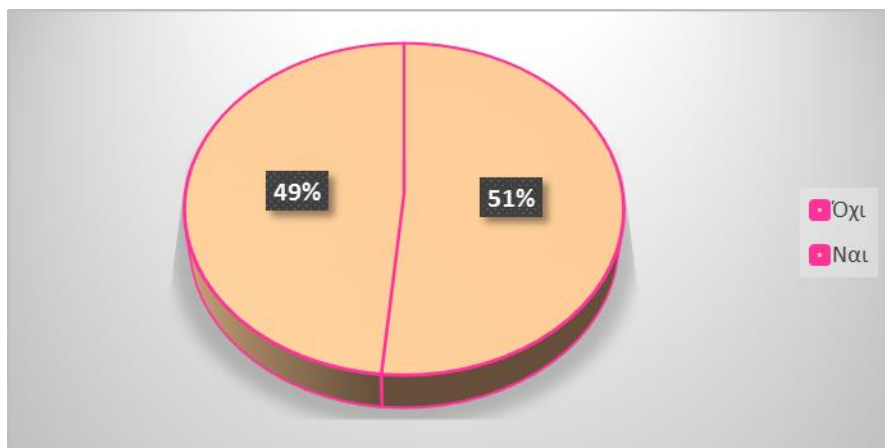
Διάγραμμα 23. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν με ποια περίοδο της ιστορίας της Ιαπωνίας συμπίπτει η ανάπτυξη της πόλης Edo από fishing-village σε μητρόπολη

Αναφορικά με το τι πιστεύουν ότι χαρακτηρίζει την εποχή ανάπτυξης της μητρόπολης Edo, το 67% του δείγματος απάντησε ότι την εποχή ανάπτυξης την χαρακτηρίζει πρόοδος τεχνοοικονομική, κοινωνική, εμπορική, πολιτιστική, περιβαλλοντική. Το 15% πιστεύει ότι την χαρακτηρίζει πρόοδος της κοινωνίας και του εμπορίου, ενώ το 6,5% μόνο πρόοδος της κοινωνίας. Μόλις το 1% πιστεύει ότι τη χαρακτηρίζει πρόοδος της οικονομίας, ενώ το 10% του δείγματος δεν πιστεύει ότι χαρακτηρίζει την εποχή ανάπτυξης της μητρόπολης Edo κάποιο από τα προηγούμενα.

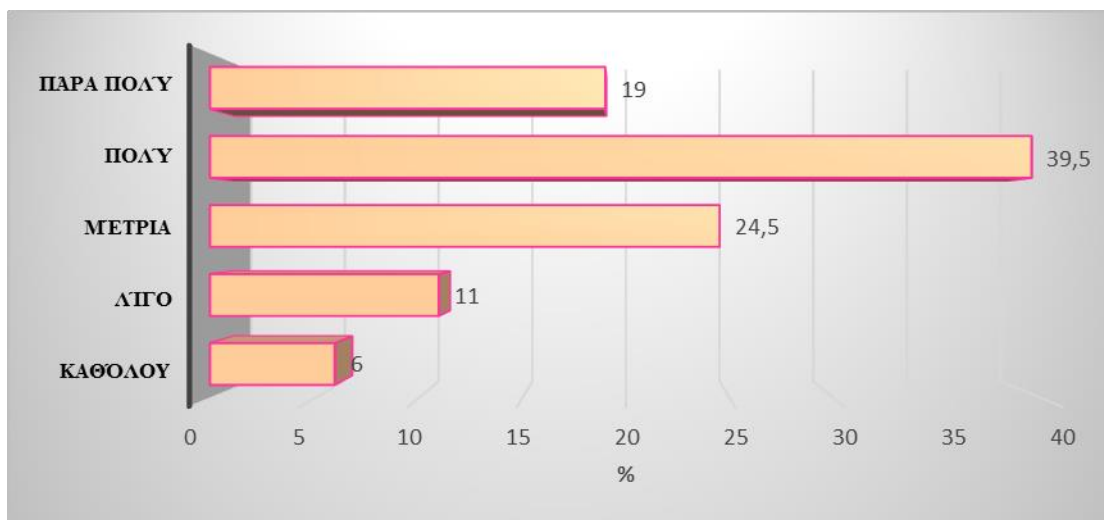
Διάγραμμα 24. Κατανομή συχνοτήτων για το τι πιστεύουν ότι χαρακτηρίζει την εποχή ανάπτυξης της μητρόπολης

Παράλληλα, σχεδόν οι μισοί ερωτώμενοι (49%) δήλωσαν ότι γνωρίζουν ότι η Ιαπωνία την εποχή Edo βίωσε μία περίοδο ειρήνης διάρκειας 265 χρόνων

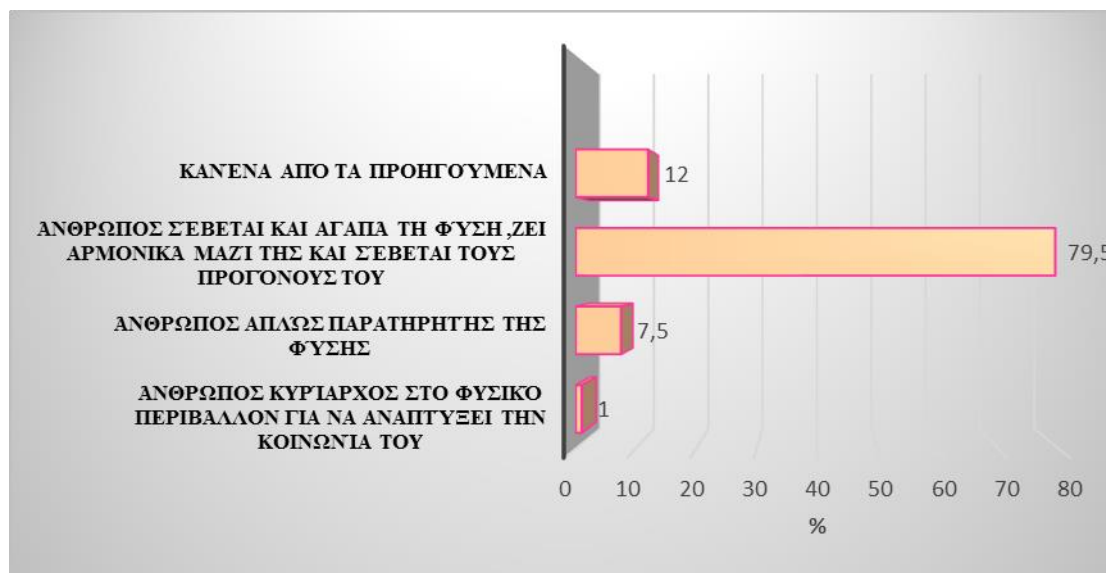
Διάγραμμα 25. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ότι η Ιαπωνία την εποχή Edo βίωσε μία περίοδο ειρήνης διάρκειας 265 χρόνων

Σχετικά με το βαθμό ικανοποίησης των ερωτώμενων από τις γνώσεις τους για το φυσικό περιβάλλον την κοινωνία και τον πολιτισμό της Ιαπωνίας την περίοδο 1603-1868, το 39,5% του δείγματος δήλωσε πολύ ικανοποιημένο και το 19% πάρα πολύ ικανοποιημένο. Μέτρια ικανοποιημένο δήλωσε το 24,5% και λίγο ικανοποιημένο το 11% του δείγματος. Τέλος καθόλου ικανοποιημένο δήλωσε μόλις το 6% του δείγματος.

Διάγραμμα 26. Κατανομή συχνοτήτων για το πόσο ικανοποιημένοι είναι από τις γνώσεις τους για το φυσικό περιβάλλον την κοινωνία και τον πολιτισμό της Ιαπωνίας την περίοδο 1603-1868

Σε σχέση με το ποιο πιστεύουν ότι ήταν το ιδεώδες της εποχής Edo, οκτώ στους δέκα περίπου ερωτώμενους (79,5%) απάντησαν ότι ο άνθρωπος σέβεται και αγαπά τη φύση, ζει αρμονικά μαζί της και σέβεται τους προγόνους του. Το 7,5% απάντησε ο άνθρωπος κυρίαρχος στο φυσικό περιβάλλον για να αναπτύξει την κοινωνία του και μόλις το 1% απάντησε ο άνθρωπος απλώς παρατηρητής της φύσης. Τέλος το 12% απάντησε κανένα από τα προηγούμενα.

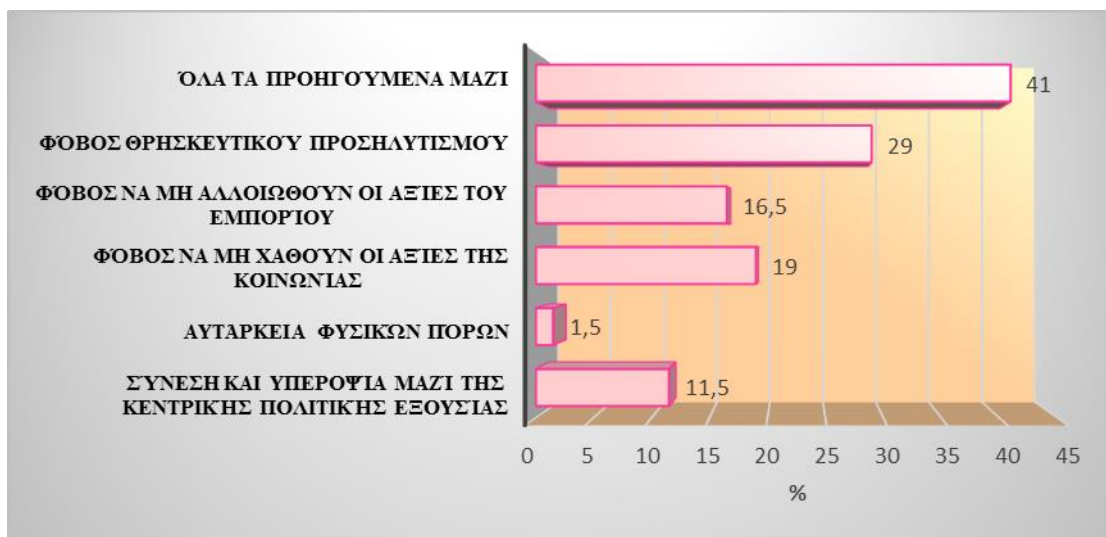
Διάγραμμα 27. Κατανομή συχνοτήτων για το ποιο πιστεύουν ότι ήταν το ιδεώδες της εποχής Edo

Παράλληλα, σε σχέση με το τι πιστεύουν ότι η εποχή Edo συμβολίζει, το 24,5% των ερωτώμενων απάντησε ότι συμβολίζει τη γέννηση της ιαπωνικής ευαισθησίας για τη φύση, το 17,5% την ανάπτυξη της αστικής κουλτούρας, το 13,5% την ανάδειξη ενός προτύπου πόλεως που σημαίνει ισορροπία πόλης-φύσης, ανθρώπου-φύσης και το 1% την ανάπτυξη της πόλης-κέντρο βάσης της αρχής της βιοποικιλότητας. Για την πλειοψηφία του δείγματος (43,5%) η εποχή Edo συμβολίζει όλα τα προηγούμενα μαζί.

Διάγραμμα 28. Κατανομή συχνοτήτων για το τι πιστεύουν ότι η εποχή Edo συμβολίζει

Σχετικά με τους λόγους για τους οποίους πιστεύουν ότι οδήγησαν τη διακυβέρνηση των Tokugawa να επιβάλλει τον εθνικό αποκλεισμό στις αρχές του 17αιώνα το 29,5% του δείγματος απάντησε για το *φόβο θρησκευτικού προσηλυτισμού*. Ακολούθως το 19% απάντησε για το *φόβο να μη χαθούν οι αξίες της κοινωνίας*, το 16,5% για το *φόβο να μη αλλοιωθούν οι αξίες του εμπορίου*, το 11,5% απάντησε λόγω της *σύνεσης και υπεροψίας μαζί της κεντρικής πολιτικής εξουσίας* και το 1,5% για την *αυτάρκεια φυσικών πόρων*. Τέλος η πλειοψηφία του δείγματος (41%) απάντησε για όλους τους προηγούμενους λόγους.

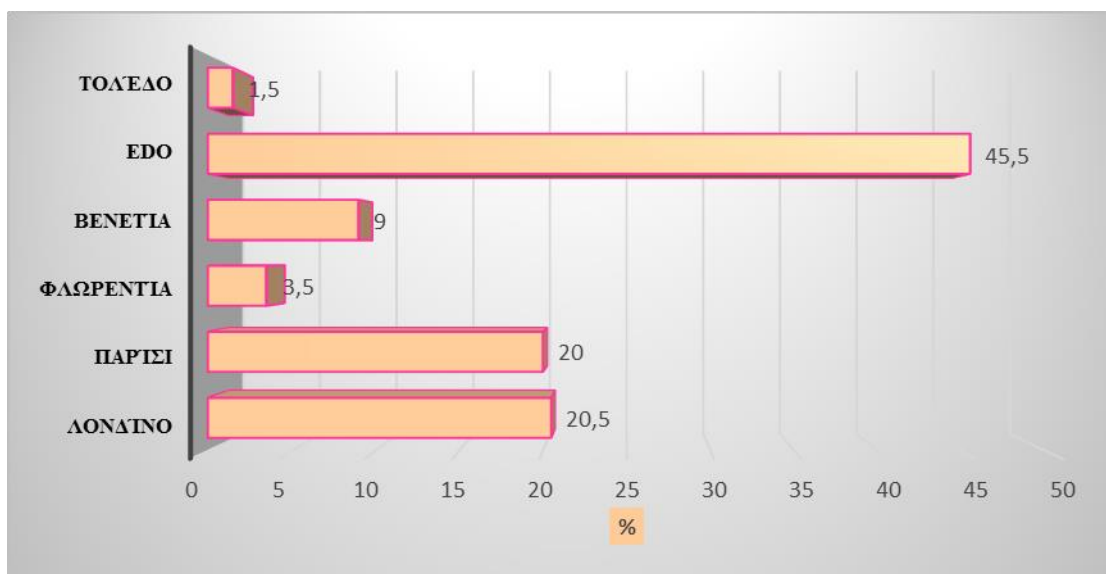
Διάγραμμα 29. Κατανομή συχνοτήτων για το ποιοι λόγοι πιστεύουν ότι οδήγησαν τη διακυβέρνηση των Tokugawa να επιβάλλει τον εθνικό αποκλεισμό στις αρχές του 17αιώνα

Σχετικά με το ποια πιστεύουν ότι είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πόλης Edo την περίοδο 17^{ος} αιώνα-19^{ος} αιώνα το 29% απάντησε τα *υψηλά ποσοστά εγγράμματος πληθυσμού*, τα 19% απάντησε η *κοπή νομισμάτων*, το 16,5% η *ανάπτυξη εμπορίου*, το 11% η *πληθυσμιακή αύξηση* και το 1,5% η *βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης*. Η πλειοψηφία του δείγματος (41,%) απάντησε ότι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πόλης Edo είναι όλα τα προηγούμενα μαζί.

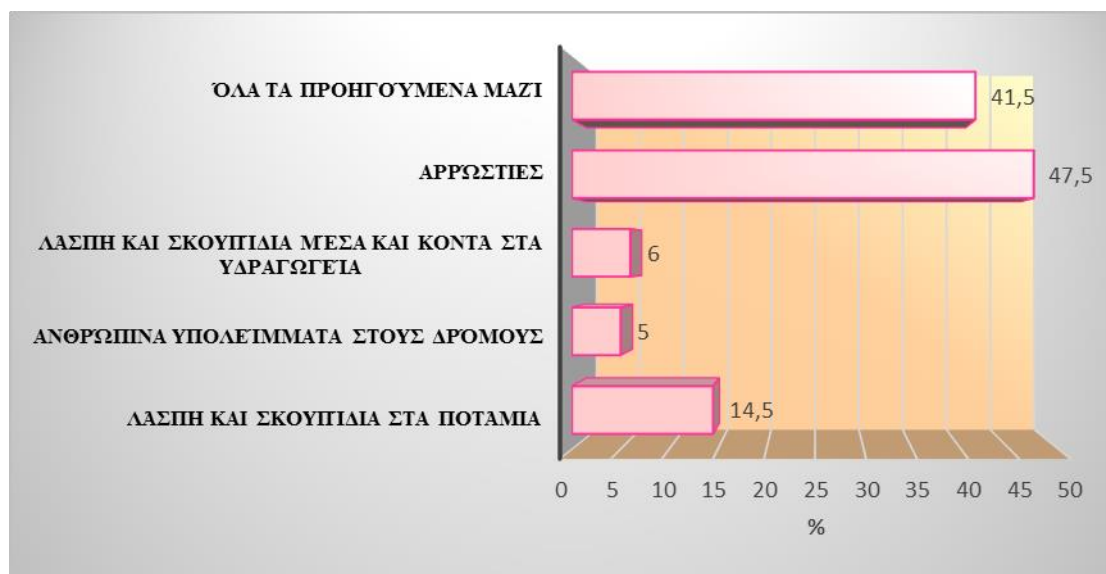
Διάγραμμα 30. Κατανομή συχνοτήτων για το ποια πιστεύουν ότι είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πόλης Edo την περίοδο 17αιώνα-19αιώνα

Σχετικά με το ποια θεωρούν ότι ήταν η πιο αστικοποιημένη πόλη του 18 αιώνα με πληθυσμό πάνω από 1.000.000 κατοίκους το 45,5% απάντησε ότι ήταν το Edo. Ακολούθως το 20,5% απάντησε ότι ήταν το Λονδίνο και το 20% το Παρίσι. Μικρότερα ποσοστά του δείγματος απάντησαν τη Βενετία (9%), τη Φλωρεντία (3,5%) και το Τολέδο (1,5%).

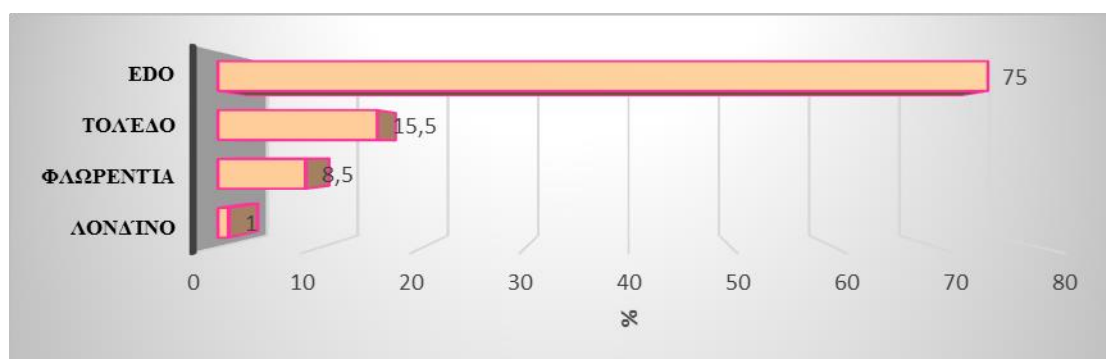
Διάγραμμα 31. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ποια ήταν η πιο αστικοποιημένη πόλη του 18 αιώνα με πληθυσμό πάνω από 1.000.000 κατοίκους

Αναφορικά με το τι επικρατούσε στην αστική ανάπτυξη των πόλεων της Δύσης την περίοδο 17αιώνα -19αιώνα, το 47,5% απάντησε *αρρώστιες*, το 14,5% *λάσπη και σκουπίδια στα ποτάμια*, το 6% *λάσπη και σκουπίδια μέσα και κοντά στα υδραγωγεία*, το 5% *ανθρώπινα υπολείμματα στους δρόμους*, ενώ ένα μεγάλο ποσοστό του δείγματος (41,5%) απάντησε ότι επικρατούσαν όλα τα προηγούμενα μαζί.

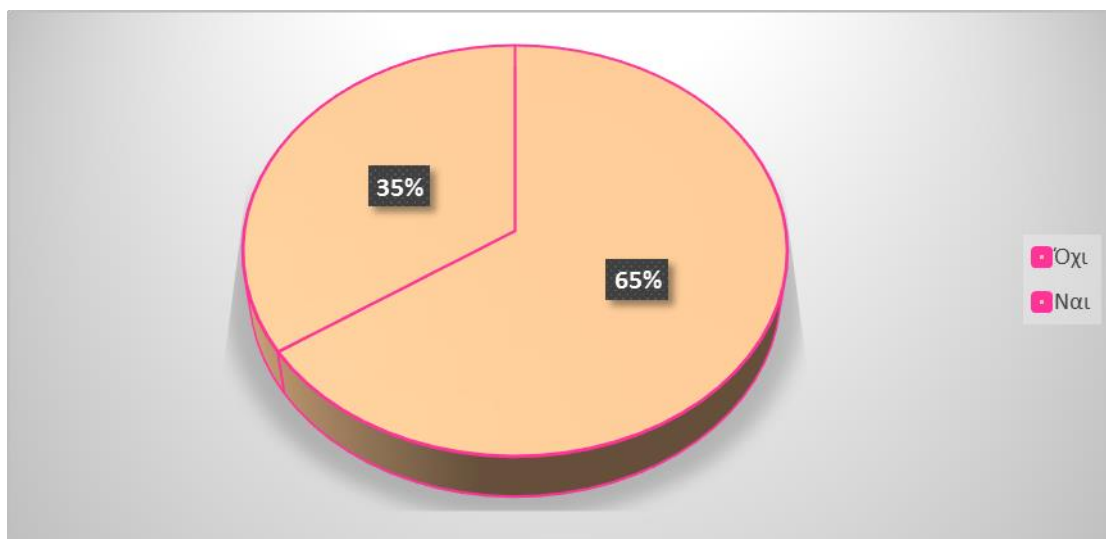
Διάγραμμα 32. Κατανομή συχνοτήτων για το τι γνωρίζουν ότι επικρατούσε στην αστική ανάπτυξη των πόλεων της Δύσης την περίοδο 17αιώνα -19αιώνα

Σχετικά με το που πιστεύουν οι ερωτώμενοι ότι γινόταν ορθή διαχείριση οικιακών αποβλήτων και ανακύκλωση προϊόντων σε υψηλό ποσοστό, τρεις στους τέσσερεις ερωτώμενους απάντησαν στο Edo. Ακολούθως το 15% στο Τολέδο, το 8,5% στη Φλωρεντία και το 1% στο Λονδίνο.

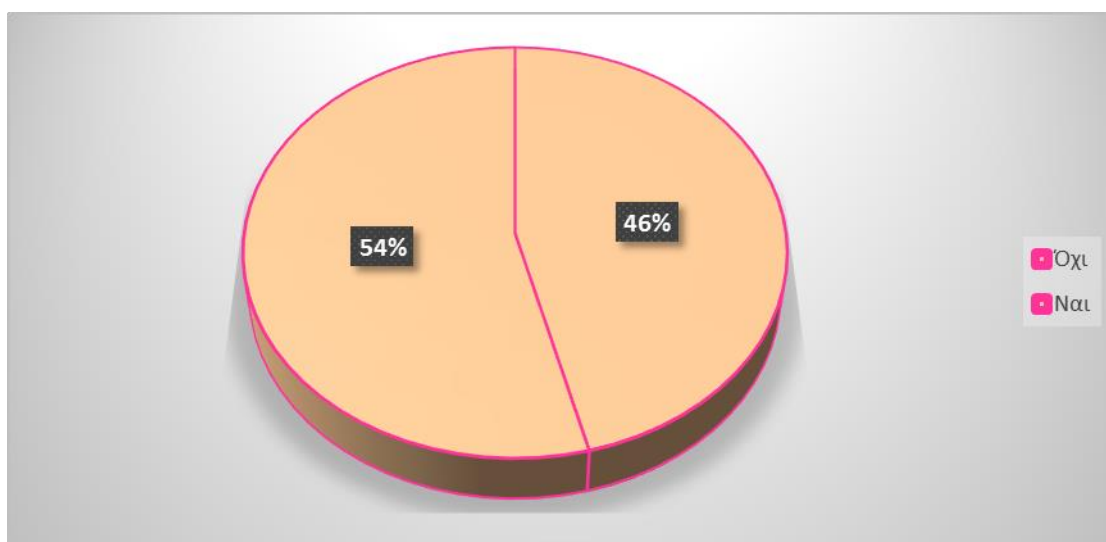

Διάγραμμα 33. Κατανομή συχνοτήτων για το που πιστεύουν ότι γινόταν ορθή διαχείριση οικιακών αποβλήτων και ανακύκλωση προϊόντων σε υψηλό ποσοστό

Στη συνέχεια, μόνο το 35% του δείγματος δήλωσε ότι γνωρίζει ότι κατά την εποχή Edo η κυβέρνηση είχε ποινικοποιήσει τη προστασία της φύσης και των στοιχείων της (πανίδα-χλωρίδα). Παράλληλα, ένα μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος (54%) δήλωσε ότι γνωρίζει ότι κατά την εποχή Edo υπήρχαν 48 ομάδες πυροπροστασίας και τα κτίρια σχεδιάζονταν βάση ενός προτύπου πυροπροστασίας

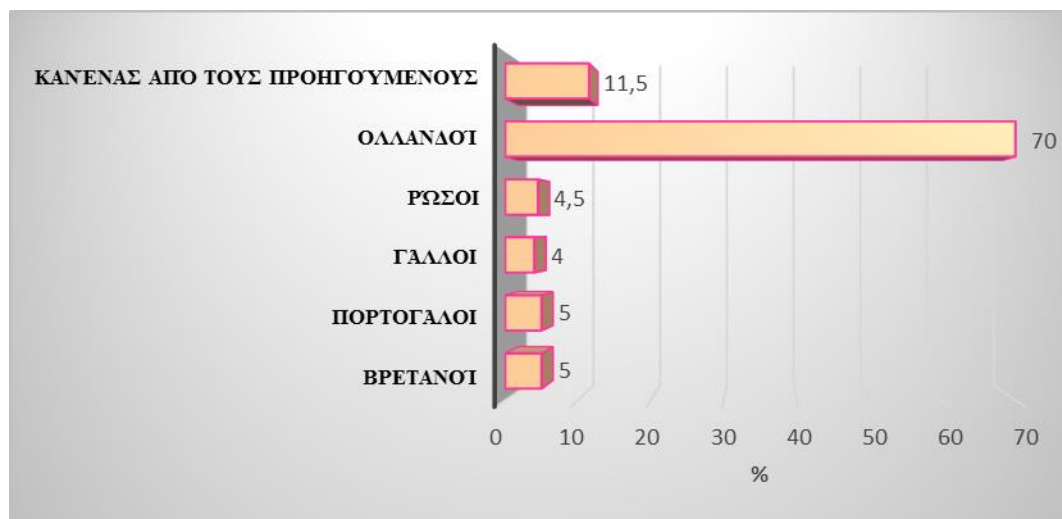

Διάγραμμα 34. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ό,τι κατά την εποχή Edo η κυβέρνηση είχε ποινικοποιήσει τη προστασία της φύσης και των στοιχείων της (πανίδα-χλωρίδα)

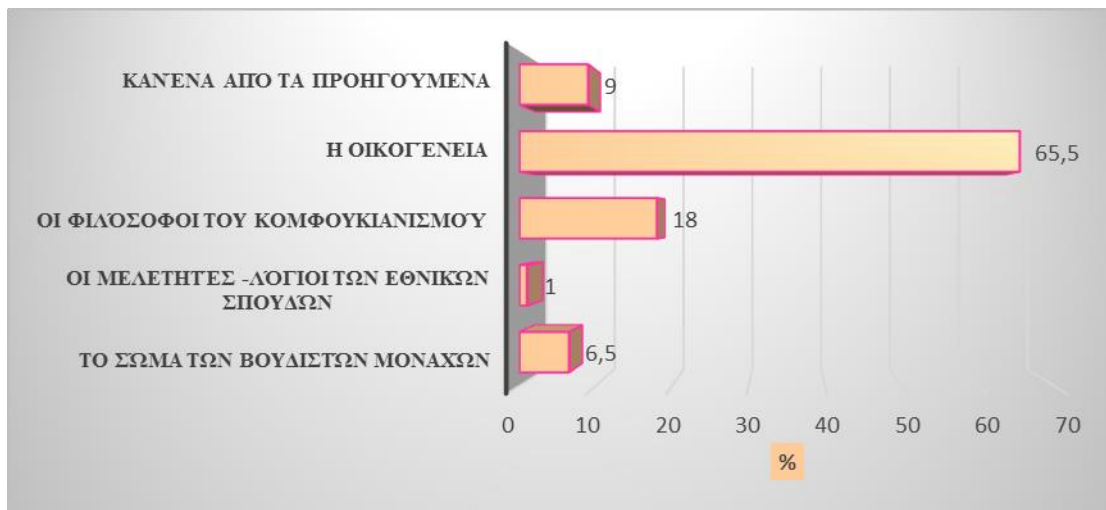
Διάγραμμα 35. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ό,τι κατά την εποχή Edo υπήρχαν 48 ομάδες πυροπροστασίας και τα κτίρια σχεδιάζονταν βάση ενός προτύπου πυροπροστασίας

Σχετικά με το ποιοι είχαν καταφέρει να αποκτήσουν ειδική άδεια παραμονής στο νησί κατά την περίοδο εθνικού αποκλεισμού, το 70% του δείγματος απάντησε ότι γνωρίζει ότι ήταν οι Ολλανδοί. Πολύ μικρότερα ποσοστά του δείγματος απάντησαν ότι ήταν οι Ρώσοι, οι Γάλλοι, οι Πορτογάλοι και οι Βρετανοί, ενώ το 11,5% απάντησε ότι δεν ήταν κανένας από τους προηγούμενους.

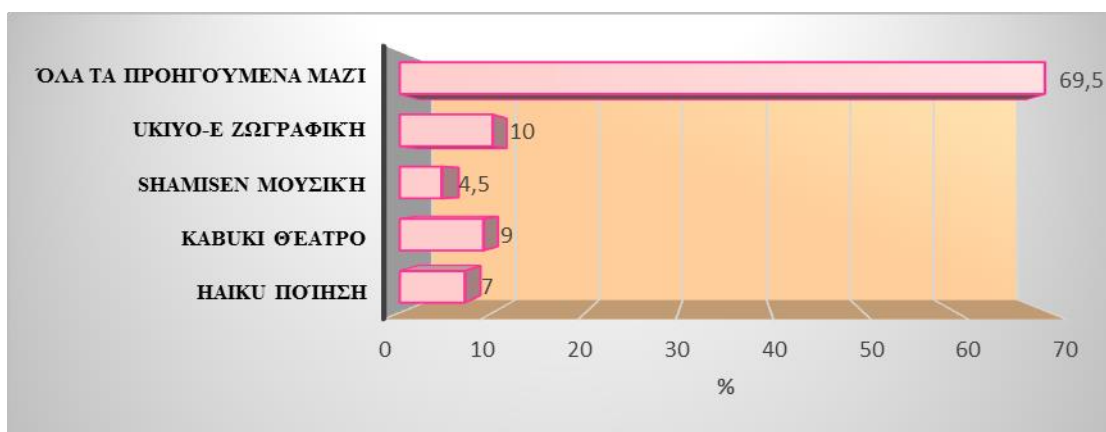
Διάγραμμα 36. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ποιοι είχαν καταφέρει να αποκτήσουν ειδική άδεια παραμονής στο νησί κατά την περίοδο εθνικού αποκλεισμού

Ακολούθως, σχετικά με το ποια ήταν η βασική ομάδα πάνω στην οποία στηριζόταν η δομή της ιαπωνικής κοινωνίας κατά την εποχή Edo, το 65,5% του δείγματος απάντησε ότι γνωρίζει ότι ήταν η οικογένεια, ενώ το 18% απάντησε ότι ήταν οι φιλόσοφοι του Κομφουκιανισμού και το 6,5% το σώμα των Βουδιστών μοναχών. Το 9% των ερωτώμενων απάντησε κανένα από τα προηγούμενα.

Διάγραμμα 37. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ποια ήταν η βασική ομάδα πάνω στην οποία στηριζόταν η δομή της ιαπωνικής κοινωνίας κατά την εποχή Edo

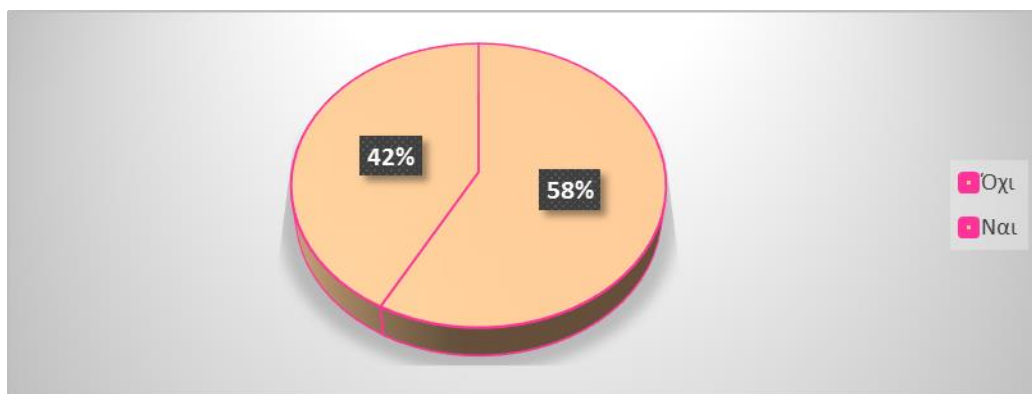
Επιπλέον, σχετικά με το αν γνωρίζουν ποια πολιτιστικά στοιχεία αναδεικνύονται κατά την ανάπτυξη της αστικής κουλτούρας, το 10% του δείγματος απάντησε το *Kabuki* θέατρο, το 9% η *ukiyo-e* ζωγραφική, το 7% η *haiku* ποίηση και το 4,5% η *shamisen* μουσική. Η πλειοψηφία του δείγματος (69,5%) απάντησε ότι όλα τα προηγούμενα πολιτιστικά στοιχεία μαζί αναδεικνύονται κατά την ανάπτυξη της αστικής κουλτούρας.

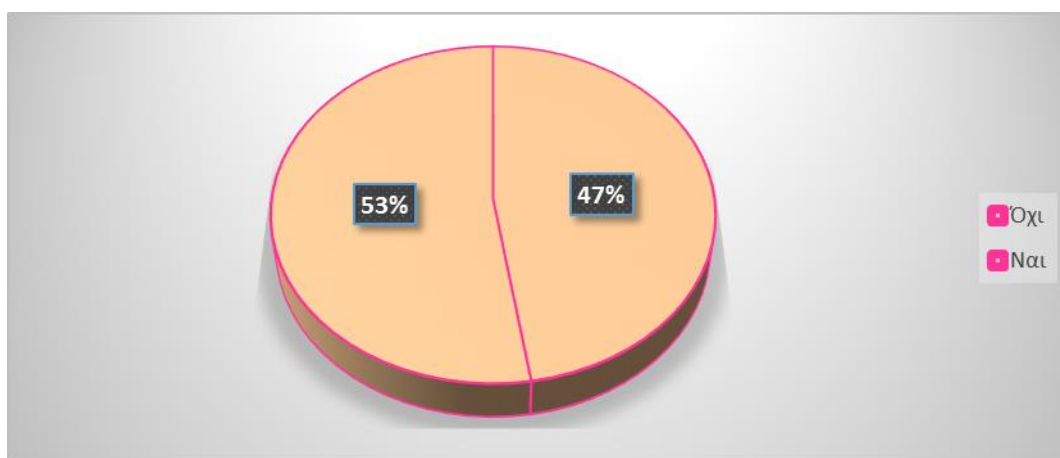
Διάγραμμα 38. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ποια πολιτιστικά στοιχεία αναδεικνύονται κατά την ανάπτυξη της αστικής κουλτούρας

Ακολούθως το 42% των ερωτώμενων δήλωσαν πως γνωρίζουν ό,τι όπως οι εμπορικές δραστηριότητες της ομηρικής κοινωνίας ενίσχυναν την οικονομία ομοίως συνέβαινε στην ιαπωνική κοινωνία της εποχής Edo. Παράλληλα το 53% των ερωτώμενων δήλωσαν ότι γνωρίζουν ό,τι όπως κατά την αρχαιοελληνική κοινωνία της εποχής του Αριστοτέλη δινόταν βαρύτητα στην

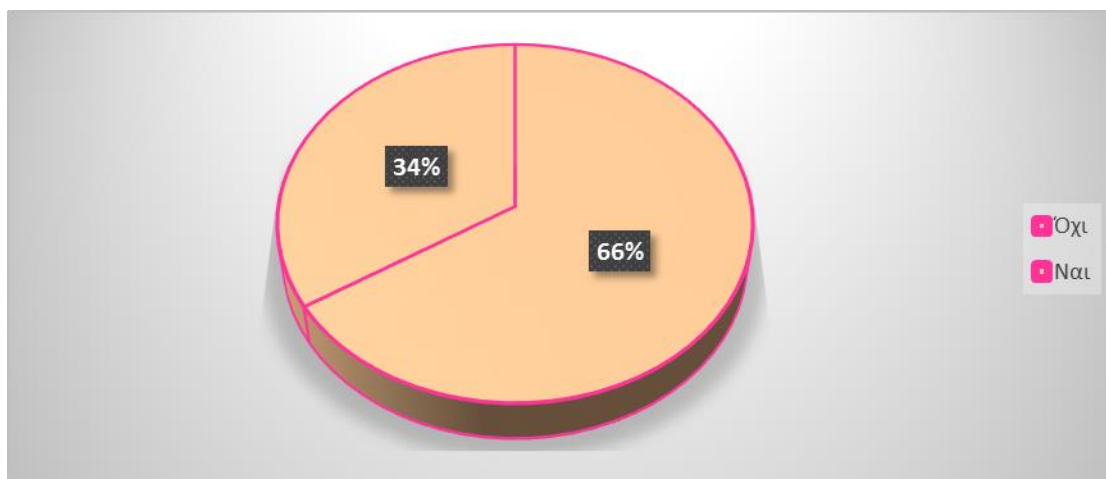
εκπαίδευση και στην ηθική διαπαιδαγώγηση των παιδιών καθώς αυτά θα εισέρχονταν ως μέλη στην ευδαίμονος πόλη, ομοίως έπρατταν και την εποχή Edo. Επίσης, το 53% των ερωτώμενων δήλωσαν ότι γνωρίζουν πως η οικονομική δραστηριότητα δεν είχε αποκλειστικό στόχο το κέρδος αλλά την απόκτηση ποιότητας ζωής διαφορετικά δεν ήταν αποδεκτή από τους εμπόρους της αστικής τάξης.

Διάγραμμα 39. Κατανομή συχνοτήτων το αν γνωρίζουν ότι όπως οι εμπορικές δραστηριότητες της ομηρικής κοινωνίας ενίσχυαν την οικονομία ομοίως συνέβαινε στην ιαπωνική κοινωνία της εποχής

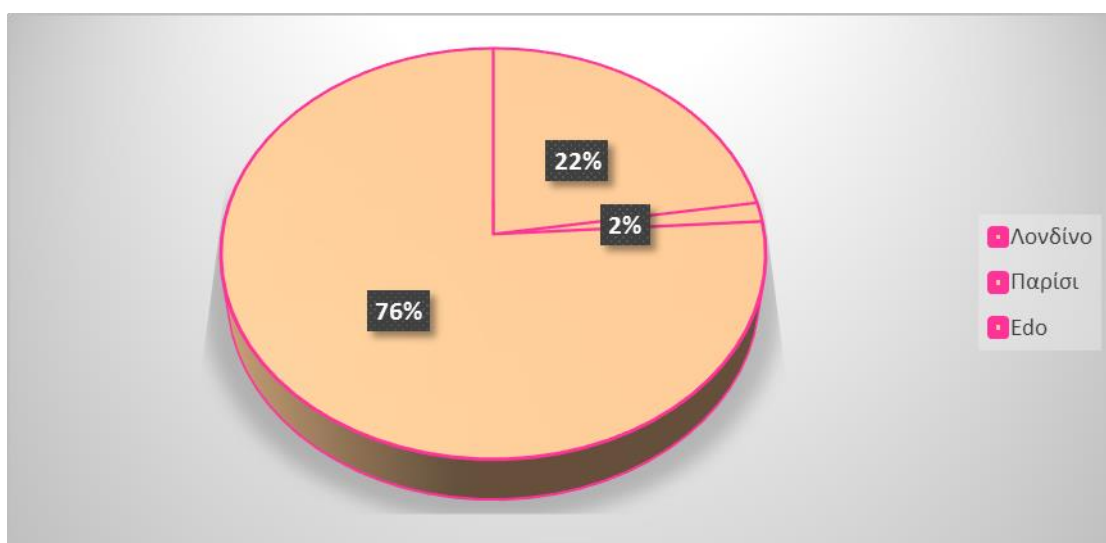

Διάγραμμα 40. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ότι όπως κατά την αρχαιοελληνική κοινωνία της εποχής του Αριστοτέλη δινόταν βαρύτητα στην εκπαίδευση και στην ηθική διαπαιδαγώγηση των παιδιών καθώς αυτά θα εισέρχονταν ως μέλη στην ευδαίμονος πόλη, ομοίως έπρατταν και την εποχή Edo

Διάγραμμα 41. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ό,τι η οικονομική δραστηριότητα δεν είχε αποκλειστικό στόχο το κέρδος αλλά την απόκτηση ποιότητας ζωής διαφορετικά δεν ήταν αποδεκτή από τους εμπόρους της αστικής τάξης

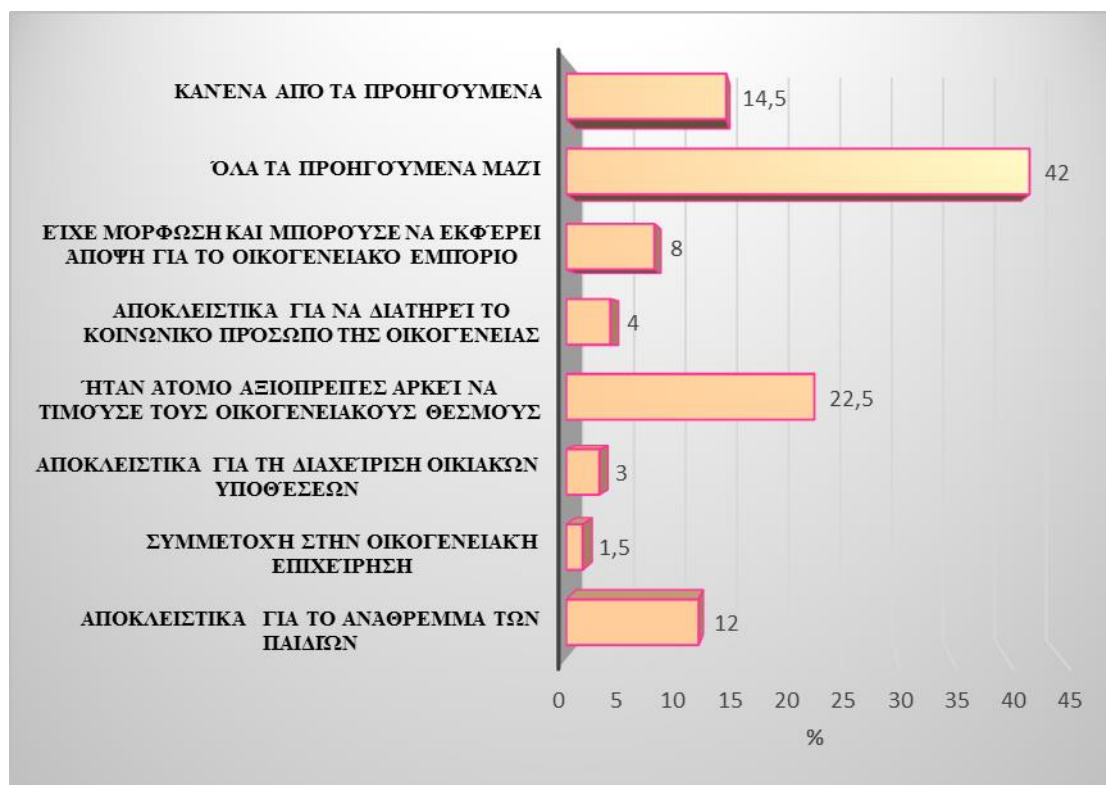
Επιπλέον, σχετικά με το αν γνωρίζουν ποιας πόλης τα νερά από τα ποτάμια της ήταν τόσο καθαρά που αποτελούσαν τη βάση για να φτιάχνεται η μύρα, το 76% του δείγματος απάντησε ότι η πόλη ήταν το Edo, το 22% ότι ήταν το Λονδίνο και μόλις το 1% ότι ήταν το Παρίσι.

Διάγραμμα 42. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ποιας πόλης τα νερά από τα ποτάμια της ήταν τόσο καθαρά που αποτελούσαν τη βάση για να φτιάχνεται η μύρα

Εν συνεχεία οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε σχέση με το ποια πιστεύουν ότι ήταν η θέση της γυναίκας ενός εμπόρου της αστικής τάξης την εποχή Edo. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται αναλυτικά στο διάγραμμα 33. Όπως φαίνεται η πλειοψηφία του δείγματος

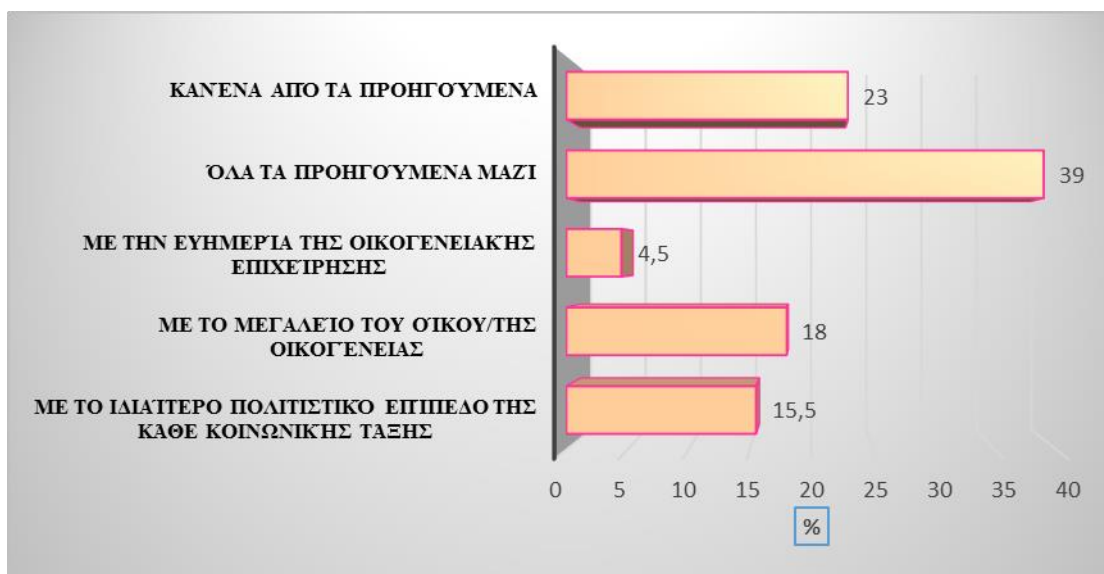
(42%) απάντησε όλα τα προηγούμενα μαζί. Προκύπτει δηλαδή, ότι για την πλειοψηφία του δείγματος η θέση της γυναίκας ενός εμπόρου της αστικής τάξης την εποχή Edo ήταν ταυτόχρονα για το ανάθρεμμα των παιδιών, για τη συμμετοχή στην οικογενειακή επιχείρηση, για τη για τη διαχείριση οικιακών υποθέσεων, ότι ήταν άτομο αξιοπρεπές αρκεί να τιμούσε τους οικογενειακούς θεσμούς, για να διατηρεί το κοινωνικό πρόσωπο της οικογένειας και ότι είχε μόρφωση και μπορούσε να εκφέρει άποψη για το οικογενειακό εμπόριο. Αντίθετα, για το 14,5% του δείγματος κανένα από τα προηγούμενα χαρακτηριστικά δεν προσδιορίζουν τη θέση της γυναίκας ενός εμπόρου της αστικής τάξης την εποχή Edo. Παράλληλα για το 22,5% του δείγματος τη θέση της γυναίκας τη χαρακτηρίζει αποκλειστικά ότι ήταν άτομο αξιοπρεπές αρκεί να τιμούσε τους οικογενειακούς θεσμούς, ενώ για το 12% τη θέση της γυναίκας τη χαρακτηρίζει αποκλειστικά για το ανάθρεμμα των παιδιών.

Διάγραμμα 43. Κατανομή συχνοτήτων για το ποια πιστεύουν ότι ήταν η θέση της γυναίκας ενός εμπόρου της αστικής τάξης την εποχή Edo

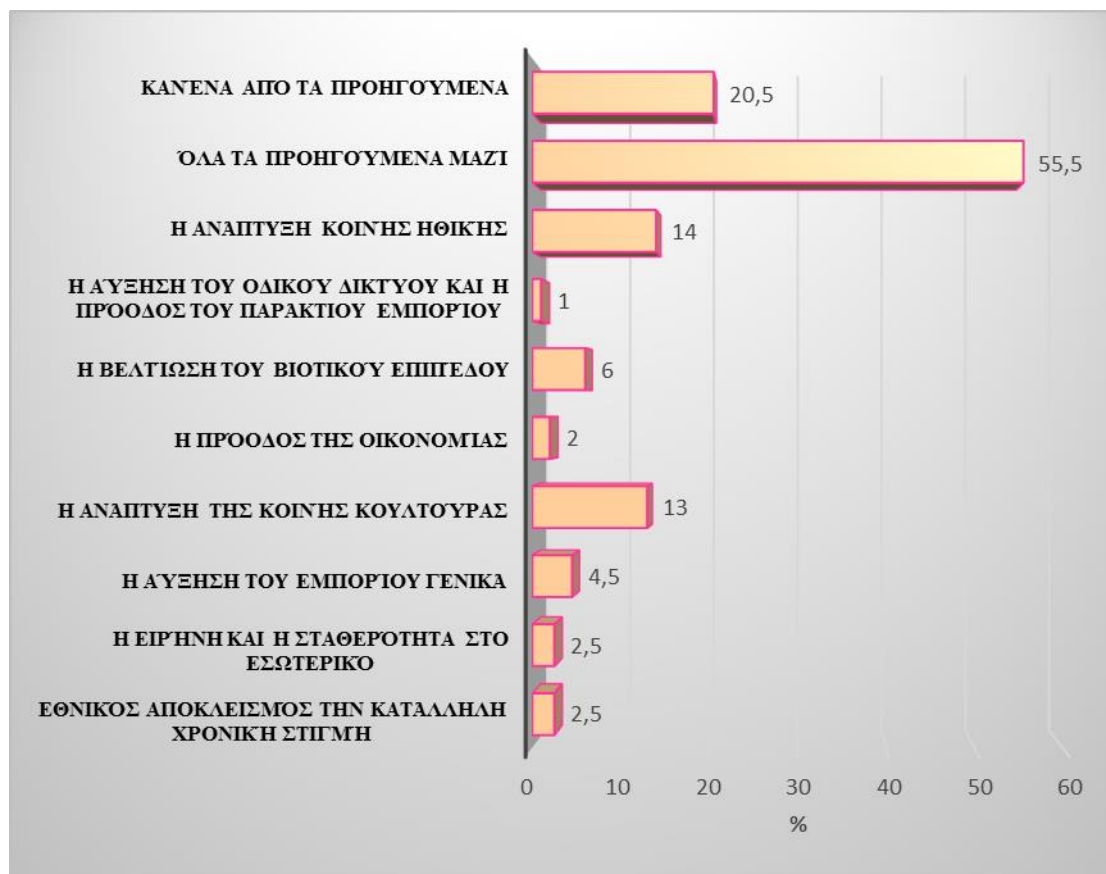
Σχετικά με το αν γνωρίζουν με τι συνδεόταν η ενδυμασία κατά την εποχή Edo, το 18% του δείγματος απάντησε με το μεγαλείο του οίκου/της οικογένειας, το 15,5% με το με το ιδιαίτερο πολιτιστικό επίπεδο της κάθε κοινωνικής τάξης και το 4,5% με την ευημερία της οικογενειακής επιχείρησης. Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος (39%) απάντησε ότι η ενδυμασία συνδεόταν

κατά την εποχή Edo με όλα τα προηγούμενα μαζί, ενώ το 23% απάντησε με κανένα από τα προηγούμενα στοιχεία που εξετάστηκαν.

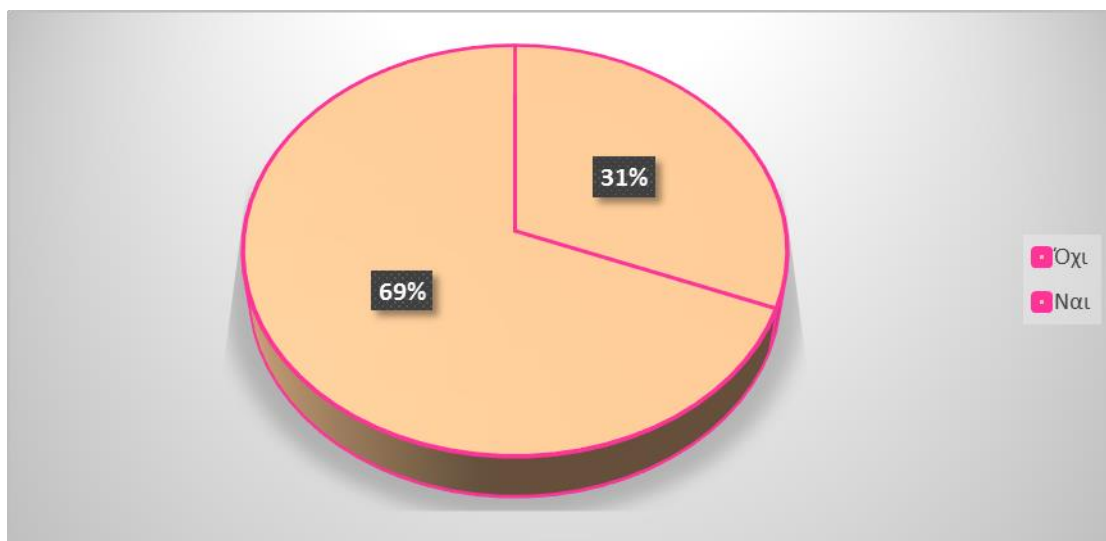
Διάγραμμα 44. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν με τι συνδεόταν η ενδυμασία κατά την εποχή Edo

Σχετικά με το ποια στοιχεία πιστεύουν ότι συντέλεσαν στη διαμόρφωση εθνικής συνείδησης κατά την περίοδο 1603-1868 των Tokugawa, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται αναλυτικά στο διάγραμμα 35. Το 14% του δείγματος απάντησε η ανάπτυξη κοινής ηθικής και το 13% η ανάπτυξη της κοινής κουλτούρας. Πολύ μικρότερα ποσοστά των ερωτώμενων απάντησαν ότι το στοιχείο που συντέλεσε στη διαμόρφωση εθνικής συνείδησης ήταν ο ο εθνικός αποκλεισμός την κατάλληλη χρονική στιγμή, η ειρήνη και η σταθερότητα στο εσωτερικό, η αύξηση του εμπορίου γενικά, η πρόοδος της οικονομίας, η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και η αύξηση του οδικού δικτύου και η πρόοδος του παράκτιου εμπορίου. Πάνω από τους μισούς ερωτώμενους απάντησε ότι όλα τα προηγούμενα μαζί τα στοιχεία που εξετάζονται συντέλεσαν στη διαμόρφωση εθνικής συνείδησης κατά την περίοδο 1603-1868 των Tokugawa. Αντίθετα το 20,5% απάντησε κανένα από τα προηγούμενα.

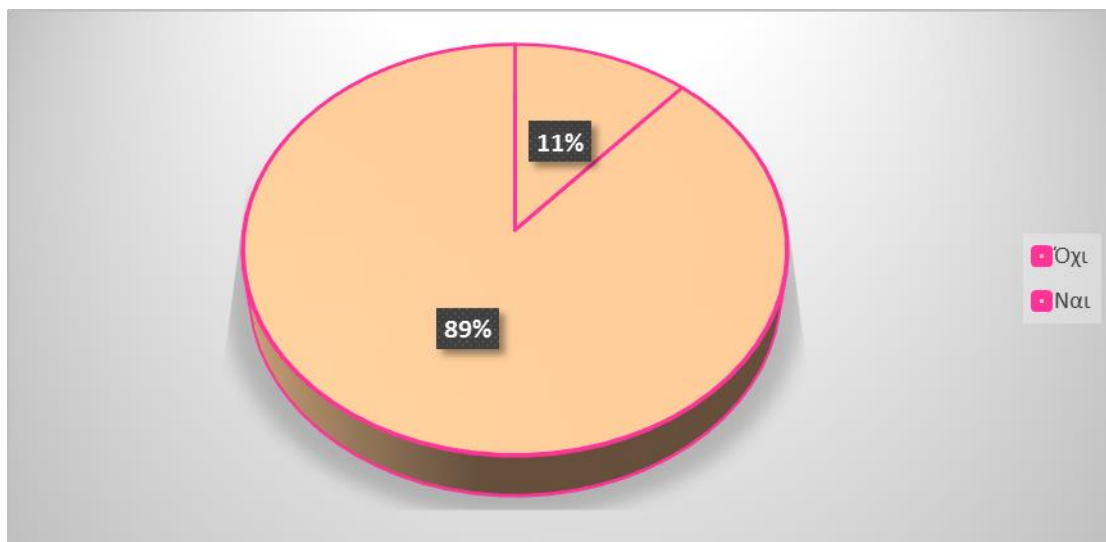

Διάγραμμα 45. Κατανομή συχνοτήτων για το ποια στοιχεία πιστεύουν ότι συντέλεσαν στη διαμόρφωση εθνικής συνείδησης κατά την περίοδο 1603-1868 των Tokugawa

Ακολουθώς το 69% του δείγματος πιστεύει ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα πρότυπο διαχείρισης των δώρων της φύσης και ένα πρότυπο εναρμόνισης φύσης-ανθρώπου και φύσης-πόλεως στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία. Τέλος το 89% των ερωτώμενων απάντησαν θετικά, ότι νιώθουν ικανοποιημένοι από το επίπεδο των ερωτήσεων για τη συγκεκριμένη ιστορική περίοδο της εποχής Edo.

Διάγραμμα 46. Κατανομή συχνοτήτων για το αν πιστεύουν ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα πρότυπο διαχείρισης των δώρων της φύσης και ένα πρότυπο εναρμόνισης φύσης-ανθρώπου και φύσης-πόλεως στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία

Διάγραμμα 47. Κατανομή συχνοτήτων για το αν νιώθουν ικανοποιημένοι από το επίπεδο των ερωτήσεων για τη συγκεκριμένη ιστορική περίοδο της εποχής Edo

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12° : ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

12.1. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

Στην ενότητα αυτή πραγματοποιείται εκτίμηση υποδείγματος λογιστικής παλινδρόμησης με σκοπό τον εντοπισμό των προσδιοριστικών παραγόντων της γνώσης της έννοιας του τοπίου. Οι ερμηνευτικές μεταβλητές που εξετάζονται αποτελούνται από δημογραφικά χαρακτηριστικά όπως το φύλο, η ηλικία, και το μορφωτικό επίπεδο, ενώ εξετάζονται και παράγοντες που περιγράφουν τις γνώσεις και τις απόψεις γύρω από το θέμα της Βιώσιμης Διαχείρισης Πολιτισμικών Τοπίων γενικότερα, καθώς και τις γνώσεις και τις απόψεις που αφορούν στην περίπτωση Edo Japan ειδικότερα.

Με τη μέθοδο της μέγιστης πιθανοφάνειας εκτιμήθηκε η ακόλουθη εξίσωση λογιστικής παλινδρόμησης:

$$\begin{aligned} \text{topio_new} = & b_0 + b_1 \text{ gender} + b_2 \text{ age} + b_3 \text{ edi} + b_4 \text{ env_new} + b_5 \text{ protect} + b_6 \text{ legacy} + b_7 \\ & \text{inter pro} + b_8 \text{ develop_new} + b_9 \text{ politics_new} + b_{10} \text{ sustain dev_new} + b_{11} \text{ elem_new} + b_{12} \\ & \text{edo_elem_new} + b_{13} \text{ edo_symbol_new} \end{aligned} \quad (12.1.1)$$

Όπου,

topio_new

Εξαρτημένη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι το τοπίο είναι βασικό συστατικό τόσο της φυσικής όσο και της πολιτιστικής κληρονομιά. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

gender

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή του φύλου, η οποία παίρνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι άνδρας και την τιμή 0 όταν είναι γυναίκα

age

Ανεξάρτητη ποσοτική μεταβλητή που περιγράφει την ηλικία του ερωτώμενου και παίρνει τιμές από 1 έως 4

edi

Ανεξάρτητη ποσοτική μεταβλητή που περιγράφει το μορφωτικό επίπεδο του ερωτώμενου και παίρνει τιμές από 1 έως 9

env_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι το σύνολο των ανθρωπογενών παραγόντων και των φυσικών στοιχείων που βρίσκονται σε

αλληλεπίδραση και επηρεάζουν τόσο την οικολογική ισορροπία μαζί και την ποιότητα ζωής όσο και την ιστορική-πολιτιστική παράδοση μαζί και τις αισθητικές αξίες, ονομάζεται περιβάλλον. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

Project

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι η προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελούν υποχρέωση ενός Κράτους. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

legacy

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ό,τι τα ιστορικά και τα φυσικά μνημεία μίας χώρας χαρακτηρίζονται ως η πολιτιστική κληρονομιά της. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

inter pro

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ό,τι τα τοπία φυσικών μνημείων, τα τοπία ιστορικών μνημείων και τα τοπία που συνδυάζουν και τα δύο είδη μνημείων προστατεύονται από το διεθνές δίκαιο και από τις διεθνείς συμβάσεις. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

develop new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι η ανάπτυξη που εξασφαλίζει την ευημερία της παρούσας γενιάς χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ευημερία των μελλοντικών γενεών ονομάζεται Βιώσιμη Ανάπτυξη. Παίρνει την τιμή 1 όταν τη γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν την γνωρίζουν .

politics new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι η Βιώσιμη Ανάπτυξη συνδυάζει ισόρροπη στάθμιση οικονομικής και περιβαλλοντικής πολιτικής μαζί με μία χωροταξική - πολεοδομική πολιτική. παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

sustain dev new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι συνετή διαχείριση προστασίας φύσης και πολιτιστικής κληρονομιάς. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

elem new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη οι συνιστώσες που αλληλοεπιδρούν είναι η Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

edo elem new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι κατά την ανάπτυξη της μητρόπολης Edo η εποχή χαρακτηρίζεται από πρόοδο τεχνοοικονομική, κοινωνική, εμπορική, πολιτιστική, περιβαλλοντική. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

edo symbol new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι η εποχή Edo συμβολίζει ταυτόχρονα: τη γέννηση της ιαπωνικής ευαισθησίας για τη φύση, την ανάπτυξη της πόλης-κέντρο βάση της αρχής της βιοποικιλότητας, την ανάδειξη ενός προτύπου πόλεως που σημαίνει ισορροπία πόλης-φύσης, ανθρώπου-φύσης, την ανάπτυξη της αστικής κουλτούρας. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

Πίνακας 12.1.1. Περιγραφικά μέτρα

	Αριθμός Παρατηρήσεων	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική Απόκλιση
topio_new	200	0	1	0,63	0,484
Gender	200	0	1	0,52	0,501
Age	200	1	4	1,85	1,042
edj	200	3	9	5,38	1,226
env_new	200	0	1	0,63	0,485
protect	200	0	1	0,65	0,478
legacy	200	0	1	0,92	0,272
inter_pro	200	0	1	0,81	0,393
develop_new	200	0	1	0,63	0,485
politics_new	200	0	1	0,66	0,475
sustain_dev_new	200	0	1	0,73	0,445
elem_new	200	0	1	0,78	0,419
edo_elem_new	200	0	1	0,67	0,471
edo_symbol_new	200	0	1	0,44	0,497

Από τις ανεξάρτητες μεταβλητές που εξετάζονται στο αρχικό υπόδειγμα, όλα τα δημογραφικά στοιχεία που εξετάζονται (**gender**, **age**, **edj**) δεν αποτελούν στατιστικά σημαντικούς προσδιοριστικούς παράγοντες της γνώσης της έννοιας του τοπίου για κανένα επίπεδο σημαντικότητας. Από τους παράγοντες που περιγράφουν τις γνώσεις και τις απόψεις γύρω από το θέμα της Βιώσιμης Διαχείρισης Πολιτισμικών Τοπίων γενικότερα, δεν προέκυψαν στατιστικά σημαντικοί προσδιοριστικοί παράγοντες της γνώσης της έννοιας του τοπίου η γνώση ότι τα ιστορικά και τα φυσικά μνημεία μίας χώρας χαρακτηρίζονται ως η πολιτιστική κληρονομιά της (**legacy**), η γνώση ότι τα τοπία φυσικών μνημείων, τα τοπία ιστορικών μνημείων και τα τοπία που συνδυάζουν και τα δύο είδη μνημείων προστατεύονται από το διεθνές δίκαιο και από τις διεθνείς συμβάσεις (**inter_pro_new**), και η γνώση ότι η Βιώσιμη Ανάπτυξη συνδυάζει ισόρροπη στάθμιση οικονομικής και περιβαλλοντικής πολιτικής μαζί με μία χωροταξική - πολεοδομική πολιτική (**politics_new**) Κανένας από τους παράγοντες που εξετάζονται και περιγράφουν τις γνώσεις και τις απόψεις που αφορούν στην περίπτωση Edo Japan ειδικότερα δεν αποτελούν στατιστικά σημαντικούς προσδιοριστικούς παράγοντες της γνώσης της έννοιας της Βιώσιμης Ανάπτυξης για κανένα επίπεδο σημαντικότητας..

Μετά την αφαίρεση των μη στατιστικά σημαντικών μεταβλητών, εκτιμήθηκε ένα νέο οικονομετρικό υπόδειγμα, όπου στη θέση των ανεξάρτητων μεταβλητών παρέμειναν οι

στατιστικά σημαντικές μεταβλητές του αρχικού υποδείγματος. Τα αποτελέσματα τόσο του αρχικού όσο και του τελικού υποδείγματος παρουσιάζονται αναλυτικά στον πίνακα 12.1.2.

Πίνακας 12.1.2. Τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης

	Αρχικό υπόδειγμα (1)		Τελικό υπόδειγμα (2)	
	B	Wald	B	Wald
Σταθερός όρος	-2,527	3,812*	-2,599	26,733***
Gender	0,017	,002		
Age	-0,138	,460		
Edj	-0,008	,003		
env_new	1,344	10,031***	1,368	12,991***
Protect	0,898	4,359**	0,910	5,423**
Legacy	0,351	,111		
inter_pro	-0,095	,024		
develop_new	1,028	4,016**	0,997	5,213**
politics_new	-0,633	1,258		
sustain_dev_new	0,301	,280		
elem_new	1,469	5,846**	1,553	9,066***
edo_elem_new	0,034	,005		
edo_symbol_new	0,514	1,356		
X ²	85,997***		82,346***	
Cox & Snell R ²	0,349		0,337	
Nagelkerke R ²	0,477		0,461	
*p<0,1 **p<0,05 ***p<0,001				

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του τελικού υποδείγματος, η εκτιμώμενη εξίσωση λογιστικής παλινδρόμησης είναι η εξής:

$$\text{topio_new} = -2,599 + 1,368 \text{ env_new} + 0,910 \text{ protect} + 0,997 \text{ develop_new} + b_9 \text{ politics_new} + 1,553 \text{ elem_new} \quad (12.1.2)$$

Σε σχέση με τους παράγοντες που περιγράφουν τις γνώσεις και τις απόψεις γύρω από το θέμα της Βιώσιμης Διαχείρισης Πολιτισμικών Τοπίων γενικότερα, το αν γνωρίζουν ότι το σύνολο των ανθρωπογενών παραγόντων και των φυσικών στοιχείων που βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και επηρεάζουν τόσο την οικολογική ισορροπία μαζί και την ποιότητα ζωής όσο και την ιστορική-πολιτιστική παράδοση μαζί και τις αισθητικές αξίες, ονομάζεται περιβάλλον

(**env_new**) αποτελεί στατιστικά σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα της γνώσης της έννοιας του τοπίου, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Το θετικό πρόσημο του συντελεστή της μεταβλητής δείχνει ότι όσοι γνωρίζουν τι είναι περιβάλλον είναι πιθανότερο να γνωρίζουν την έννοια του τοπίου.

Επιπλέον η γνώση ότι η προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελούν υποχρέωση ενός Κράτους (**protect**) ερμηνεύει στατιστικά σημαντικά την γνώση της έννοιας του τοπίου σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Πιο συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από το θετικό πρόσημο του συντελεστή, όσοι γνωρίζουν ότι η προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελούν υποχρέωση ενός Κράτους είναι πιθανότερο να γνωρίζουν την έννοια του τοπίου.

Η γνώση ότι η ανάπτυξη που εξασφαλίζει την ευημερία της παρούσας γενιάς χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ευημερία των μελλοντικών γενεών ονομάζεται Βιώσιμη Ανάπτυξη (**develop_new**) αποτελεί επίσης στατιστικά σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα της γνώσης της έννοιας του τοπίου σε επίπεδο 5%. Όπως προκύπτει από το θετικό πρόσημο του συντελεστή, όσοι γνωρίζουν την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης είναι πιθανότερο να γνωρίζουν την έννοια του τοπίου.

Τέλος, η γνώση ότι κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη οι συνιστώσες που αλληλοεπιδρούν είναι η Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική (**elem_new**) προέκυψε στατιστικά σημαντική ερμηνευτική μεταβλητή της εξαρτημένης μεταβλητής, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Το θετικό πρόσημο του συντελεστή δείχνει ότι αυτοί που γνωρίζουν ότι κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη οι συνιστώσες που αλληλοεπιδρούν είναι η Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική είναι πιθανότερο να γνωρίζουν την έννοια του τοπίου.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το τελικό υπόδειγμα είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο 1% ($X^2 = 82,346$, $p\text{-value} = 0,000$). Επίσης, σύμφωνα με το συντελεστή προσδιορισμού R^2 οι ανεξάρτητες μεταβλητές του τελικού υποδείγματος ερμηνεύουν το 33,7% της διακύμανσης της εξαρτημένης μεταβλητής ($\text{Cox \& Snell } R^2 = 0,337$).

Συμπερασματικά γνώση της έννοιας της τοπίου είναι πιθανότερο να έχουν όσοι γνωρίζουν τι είναι περιβάλλον, όσοι γνωρίζουν ότι η προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελούν υποχρέωση ενός Κράτους, όσοι γνωρίζουν την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης και όσοι γνωρίζουν ότι κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη οι συνιστώσες που αλληλοεπιδρούν είναι η Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική ταυτόχρονα.

12.2.ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στην ενότητα αυτή πραγματοποιείται εκτίμηση υποδείγματος λογιστικής παλινδρόμησης με σκοπό τον εντοπισμό των προσδιοριστικών παραγόντων της γνώσης της έννοιας της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Οι ερμηνευτικές μεταβλητές που εξετάζονται αποτελούνται από δημογραφικά χαρακτηριστικά όπως το φύλο, η ηλικία, και το μορφωτικό επίπεδο, ενώ εξετάζονται και παράγοντες που περιγράφουν τις γνώσεις και τις απόψεις γύρω από το θέμα της Βιώσιμης Διαχείρισης Πολιτισμικών Τοπίων γενικότερα, καθώς και τις γνώσεις και τις απόψεις που αφορούν στην περίπτωση Edo Japan ειδικότερα.

Με τη μέθοδο της μέγιστης πιθανοφάνειας εκτιμήθηκε η ακόλουθη εξίσωση λογιστικής παλινδρόμησης:

$$\begin{aligned} \text{develop_new} = & b_0 + b_1 \text{ gender} + b_2 \text{ age} + b_3 \text{ edj} + b_4 \text{ env_new} + b_5 \text{ protect} + b_6 \text{ topio_new} + \\ & b_7 \text{ cult_lev} + b_8 \text{ politics_new} + b_9 \text{ sustain_dev_new} + b_{10} \text{ elem_new} + b_{11} \text{ edo_elem_new} \\ & + b_{12} \text{ edo_symbol_new} + b_{13} \text{ rec_city_new} \end{aligned} \quad (12.2.1)$$

Όπου,

develop_new Εξαρτημένη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι η ανάπτυξη που εξασφαλίζει την ευημερία της παρούσας γενιάς χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ευημερία των μελλοντικών γενεών ονομάζεται Βιώσιμη Ανάπτυξη. Παίρνει την τιμή 1 όταν τη γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν την γνωρίζουν .

Gender

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή του φύλου, η οποία παίρνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι άνδρας και την τιμή 0 όταν είναι γυναίκα

Age

Ανεξάρτητη ποσοτική μεταβλητή που περιγράφει την ηλικία του ερωτώμενου και παίρνει τιμές από 1 έως 4

Edj

Ανεξάρτητη ποσοτική μεταβλητή που περιγράφει το μορφωτικό επίπεδο του ερωτώμενου και παίρνει τιμές από 1 έως 9

env_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι το σύνολο των ανθρωπογενών παραγόντων και των φυσικών στοιχείων που βρίσκονται σε

αλληλεπίδραση και επηρεάζουν τόσο την οικολογική ισορροπία μαζί και την ποιότητα ζωής όσο και την ιστορική-πολιτιστική παράδοση μαζί και τις αισθητικές αξίες, ονομάζεται περιβάλλον. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

protect

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι η προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελούν υποχρέωση ενός Κράτους. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

topio_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι το τοπίο είναι βασικό συστατικό τόσο της φυσικής όσο και της πολιτιστικής κληρονομιά. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

cult_lev_5

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν πιστεύουν ότι ο πολιτισμός διακρίνεται σε όλα μαζί τα επίπεδα (Τεχνοοικονομικό Επίπεδο, Κοινωνικό Επίπεδο, Επίπεδο Ιδεολογίας, Επίπεδο Ηθικών Αξιών). Παίρνει την τιμή 1 όταν το πιστεύουν και την τιμή 0 όταν δεν το πιστεύουν.

politics_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι η Βιώσιμη Ανάπτυξη συνδυάζει ισόρροπη στάθμιση οικονομικής και περιβαλλοντικής πολιτικής μαζί με μία χωροταξική - πολεοδομική πολιτική. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

sustain_dev_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι συνετή διαχείριση προστασίας φύσης και πολιτιστικής κληρονομιάς. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

elem_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη οι συνιστώσες που αλληλοεπιδρούν είναι η Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

edo_elem_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι κατά την ανάπτυξη της μητρόπολης Edo η εποχή χαρακτηρίζεται από πρόοδο τεχνοοικονομική,

κοινωνική, εμπορική, πολιτιστική ,περιβαλλοντική. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

edo_symbol_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι η εποχή *Edo* συμβολίζει ταυτόχρονα: τη γέννηση της ιαπωνικής ευαισθησίας για τη φύση, την ανάπτυξη της πόλης-κέντρο βάση της αρχής της βιοποικιλότητας ,την ανάδειξη ενός προτύπου πόλεως που σημαίνει ισορροπία πόλης-φύσης, ανθρώπου-φύσης, την ανάπτυξη της αστικής κουλτούρας. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

rec_city_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι γινόταν ορθή διαχείριση οικιακών αποβλήτων και ανακύκλωση προϊόντων σε υψηλό ποσοστό στη πόλη Edo. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

Πίνακας 12.2.1. Περιγραφικά μέτρα

	Αριθμός Παρατηρήσεων	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική Απόκλιση
develop_new	200	0	1	0.62	0.485
Gender	200	0	1	0.51	0.501
Age	200	1	4	1.84	1.042
Edj	200	3	9	5.38	1.226
env_new	200	0	1	0.63	0.485
protect	200	0	1	0.65	0.478
topio_new	200	0	1	0.63	0.484
cult_lev_5	200	0	1	0.54	0.500
politics_new	200	0	1	0.66	0.475
sustain_dev_new	200	0	1	0.73	0.445
elem_new	200	0	1	0.78	0.419
edo_elem_new	200	0	1	0.67	0.471
edo_symbol_new	200	0	1	0.43	0.497
rec_city_new	200	0	1	0.75	0.434

Από τις ανεξάρτητες μεταβλητές που εξετάζονται στο αρχικό υπόδειγμα, όλα τα δημογραφικά στοιχεία που εξετάζονται (**gender**, **age**, **edj**) δεν αποτελούν στατιστικά σημαντικούς προσδιοριστικούς παράγοντες της γνώσης της έννοιας της Βιώσιμης Ανάπτυξης

για κανένα επίπεδο σημαντικότητας. Η διαπίστωση αυτή ισχύει και για την γνώση της έννοιας του περιβάλλοντος (**env_new**), της γνώσης ότι η προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελούν υποχρέωση ενός Κράτους (**protect_new**) και τέλος της γνώσης ότι κατά την ανάπτυξη της μητρόπολης Edo η εποχή χαρακτηρίζεται από πρόοδο τεχνοοικονομική, κοινωνική, εμπορική, πολιτιστική ,περιβαλλοντική (**edo_elem_new**)

Μετά την αφαίρεση των μη στατιστικά σημαντικών μεταβλητών, εκτιμήθηκε ένα νέο οικονομετρικό υπόδειγμα, όπου στη θέση των ανεξάρτητων μεταβλητών παρέμειναν οι στατιστικά σημαντικές μεταβλητές του αρχικού υποδείγματος. Τα αποτελέσματα τόσο του αρχικού όσο και του τελικού υποδείγματος παρουσιάζονται αναλυτικά στον πίνακα *.*.

Πίνακας 12.2.2. Τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης

	Αρχικό υπόδειγμα (1)		Τελικό υπόδειγμα (2)	
	B	Wald	B	Wald
Σταθερός όρος	-5,912	13,804***	-5,534	31,927***
Gender	0,017	0,001		
Age	-0,120	0,230		
Edj	0,040	0,046		
env_new	0,486	0,829		
protect	0,076	0,016		
topio_new	1,015	3,934**	1,148	5,442**
cult_lev_5	1,665	8,584***	1,658	10,861***
politics_new	0,927	2,571*	1,087	3,902**
sustain_dev_new	1,801	7,578**	1,721	7,632***
elem_new	1,684	5,478**	1,795	6,816***
edo_elem_new	0,551	0,964		
edo_symbol_new	1,165	4,094**	1,361	6,273**
rec_city_new	1,026	2,745*	1,048	3,395*
X ²	153,187***		150,380***	
Cox & Snell R ²	0,535		0,529	
Nagelkerke R ²	0,729		0,720	
*p<0,1 **p<0,05 ***p<0,001				

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του τελικού υποδείγματος, η εκτιμώμενη εξίσωση λογιστικής παλινδρόμησης είναι η εξής:

$$\begin{aligned} \text{develop_new} = & -5,534 + 1,148 \text{ topio_new} + 1,658 \text{ cult_lev } 5 + 1,087 \text{ politics_new} + 1,721 \\ & \text{sustain_dev_new} + 1,795 \text{ elem_new} + 1,361 \text{ edo_symbol_new} + 1,048 \text{ rec_city_new} \end{aligned} \quad (12.2.2)$$

Σε σχέση με τους παράγοντες που περιγράφουν τις γνώσεις και τις απόψεις γύρω από το θέμα της Βιώσιμης Διαχείρισης Πολιτισμικών Τοπίων γενικότερα, το αν γνωρίζουν ότι το τοπίο είναι βασικό συστατικό τόσο της φυσικής όσο και της πολιτιστικής κληρονομιά (**topio_new**) αποτελεί στατιστικά σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα της γνώσης της έννοιας της Βιώσιμης Ανάπτυξης, σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Το θετικό πρόσημο του συντελεστή της μεταβλητής δείχνει ότι όσοι γνωρίζουν τι είναι το τοπίο είναι πιθανότερο να γνωρίζουν την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Επίσης προέκυψε ότι όσοι πιστεύουν ότι ο πολιτισμός διακρίνεται σε όλα μαζί τα επίπεδα (Τεχνοοικονομικό Επίπεδο, Κοινωνικό Επίπεδο, Επίπεδο Ιδεολογίας, Επίπεδο Ηθικών Αξιών) (**cult_level_5**) είναι πιθανότερο να γνωρίζουν την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης σε σχέση με αυτούς που δεν το πιστεύουν. Η θετική αυτή σχέση είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο 1%.

Επιπλέον η γνώση ότι η *Βιώσιμη Ανάπτυξη συνδυάζει ισόρροπη στάθμιση οικονομικής και περιβαλλοντικής πολιτικής μαζί με μία χωροταξική - πολεοδομική πολιτική* (**politics_new**) ερμηνεύει στατιστικά σημαντικά την γνώσης της έννοιας της Βιώσιμης Ανάπτυξης σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Πιο συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από το θετικό πρόσημο του συντελεστή, όσοι γνωρίζουν ότι η Βιώσιμη Ανάπτυξη συνδυάζει ισόρροπη στάθμιση οικονομικής και περιβαλλοντικής πολιτικής μαζί με μία χωροταξική - πολεοδομική πολιτική είναι πιθανότερο να γνωρίζουν την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Η γνώση ότι Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι η *συνετή διαχείριση προστασίας φύσης και πολιτιστικής κληρονομιάς* (**sustain_dev_new**) αποτελεί επίσης στατιστικά σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα της γνώσης της έννοιας της Βιώσιμης Ανάπτυξης σε επίπεδο 1%. Όπως προκύπτει από το θετικό πρόσημο του συντελεστή, όσοι γνωρίζουν ότι Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι η συνετή διαχείριση προστασίας φύσης και πολιτιστικής κληρονομιάς είναι πιθανότερο να γνωρίζουν την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Εν συνεχεία, η γνώση ότι *κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη οι συνιστώσες που αλληλοεπιδρούν είναι η Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική* (**elem_new**) προέκυψε στατιστικά σημαντική ερμηνευτική μεταβλητή της εξαρτημένης μεταβλητής, σε επίπεδο σημαντικότητας

1%. Το θετικό πρόσημο του συντελεστή δείχνει ότι αυτοί που γνωρίζουν ότι κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη οι συνιστώσες που αλληλοεπιδρούν είναι η Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική είναι πιθανότερο να γνωρίζουν την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Επίσης, η γνώση ότι η εποχή Edo συμβολίζει ταυτόχρονα: τη γέννηση της ιαπωνικής ευαισθησίας για τη φύση, την ανάπτυξη της πόλης-κέντρο βάση της αρχής της βιοποικιλότητας, την ανάδειξη ενός προτύπου πόλεως που σημαίνει ισορροπία πόλης-φύσης, ανθρώπου-φύσης, την ανάπτυξη της αστικής κουλτούρας (**edo_symbol_new**) ερμηνεύει στατιστικά σημαντικά την γνώση της έννοιας της Βιώσιμης Ανάπτυξης σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Πιο συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από το θετικό πρόσημο του συντελεστή, όσοι γνωρίζουν τι συμβολίζει η εποχή Edo είναι πιθανότερο να γνωρίζουν την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Τέλος, η γνώση ότι γινόταν ορθή διαχείριση οικιακών αποβλήτων και ανακύκλωση προϊόντων σε υψηλό ποσοστό στη πόλη Edo (**rec_city_new**) ερμηνεύει στατιστικά σημαντικά την γνώση της έννοιας της Βιώσιμης Ανάπτυξης σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Πιο συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από το θετικό πρόσημο του συντελεστή, όσοι γνωρίζουν ότι στη πόλη Edo γινόταν ορθή διαχείριση οικιακών αποβλήτων είναι πιθανότερο να γνωρίζουν την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το τελικό υπόδειγμα είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο 1% ($X^2 = 150,380$, $p\text{-value} = 0,000$). Επίσης, σύμφωνα με το συντελεστή προσδιορισμού R^2 οι ανεξάρτητες μεταβλητές του τελικού υποδείγματος ερμηνεύουν το 52,9% της διακύμανσης της εξαρτημένης μεταβλητής (Cox & Snell $R^2 = 0,529$).

Συμπερασματικά γνώση της έννοιας της Βιώσιμης Ανάπτυξης είναι πιθανότερο να έχουν όσοι γνωρίζουν τι είναι το τοπίο, όσοι πιστεύουν ότι ο πολιτισμός διακρίνεται σε όλα μαζί τα επίπεδα, όσοι γνωρίζουν ότι η Βιώσιμη Ανάπτυξη συνδυάζει ισόρροπη στάθμιση οικονομικής και περιβαλλοντικής πολιτικής μαζί με μία χωροταξική - πολεοδομική πολιτική, όσοι γνωρίζουν ότι Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι η συνετή διαχείριση προστασίας φύσης και πολιτιστικής κληρονομιάς, όσοι γνωρίζουν ότι κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη οι συνιστώσες που αλληλοεπιδρούν είναι η Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική, όσοι γνωρίζουν τι συμβολίζει η εποχή Edo και τέλος όσοι γνωρίζουν ότι στη πόλη Edo γινόταν ορθή διαχείριση οικιακών αποβλήτων.

12.3. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΟΤΙ Η ΠΟΛΗ EDO ΗΤΑΝ Η ΠΡΩΤΗ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ

Στην ενότητα αυτή πραγματοποιείται εκτίμηση υποδείγματος λογιστικής παλινδρόμησης με σκοπό τον εντοπισμό των προσδιοριστικών παραγόντων της γνώσης ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας. Οι ερμηνευτικές μεταβλητές που εξετάζονται αποτελούνται από δημογραφικά χαρακτηριστικά, ενώ εξετάζονται και παράγοντες που περιγράφουν τις γνώσεις και τις απόψεις γύρω από το θέμα της Βιώσιμης Διαχείρισης Πολιτισμικών Τοπίων γενικότερα.

Με τη μέθοδο της μέγιστης πιθανοφάνειας εκτιμήθηκε η ακόλουθη εξίσωση λογιστικής παλινδρόμησης:

$$\text{edo_eco} = b_0 + b_1 \text{ gender} + b_2 \text{ age} + b_3 \text{ birth pl new} + b_4 \text{ work place new} + b_5 \text{ edj} + b_6 \text{ env new} + b_7 \text{ topio new} + b_8 \text{ cult lev 5} + b_9 \text{ develop new} + b_{10} \text{ politics new} + b_{11} \text{ sustain dev new} + b_{12} \text{ elem new}$$

(12.3.1)

Όπου,

edo_eco

Εξαρτημένη ψευδομεταβλητή για το γνωρίζουν ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν

gender

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή του φύλου, η οποία παίρνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι άνδρας και την τιμή 0 όταν είναι γυναίκα

Age

Ανεξάρτητη ποσοτική μεταβλητή που περιγράφει την ηλικία του ερωτώμενου και παίρνει τιμές από 1 έως 4

birth_pl_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή του τόπου γέννησης. Παίρνει την τιμή 1 όταν ο τόπος γέννησης είναι η Ιαπωνία και την τιμή 0 όταν ο τόπος γέννησης είναι άλλος.

work_pl_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή του τόπου εργασίας. Παίρνει την τιμή 1 όταν ο τόπος εργασίας είναι η Ελλάδα και την τιμή 0 όταν ο τόπος εργασίας είναι άλλος.

edj

Ανεξάρτητη ποσοτική μεταβλητή που περιγράφει το μορφωτικό

επίπεδο του ερωτώμενου και παίρνει τιμές από 1 έως 9

env_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι το σύνολο των ανθρωπογενών παραγόντων και των φυσικών στοιχείων που βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και επηρεάζουν τόσο την οικολογική ισορροπία μαζί και την ποιότητα ζωής όσο και την ιστορική-πολιτιστική παράδοση μαζί και τις αισθητικές αξίες, ονομάζεται περιβάλλον. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

topio_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι το τοπίο είναι βασικό συστατικό τόσο της φυσικής όσο και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

cult_lev_5

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν πιστεύουν ότι ο πολιτισμός διακρίνεται σε όλα μαζί τα επίπεδα (Τεχνοοικονομικό Επίπεδο, Κοινωνικό Επίπεδο, Επίπεδο Ιδεολογίας, Επίπεδο Ηθικών Αξιών). Παίρνει την τιμή 1 όταν το πιστεύουν και την τιμή 0 όταν δεν το πιστεύουν.

develop_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι η ανάπτυξη που εξασφαλίζει την ευημερία της παρούσας γενιάς χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ευημερία των μελλοντικών γενεών ονομάζεται Βιώσιμη Ανάπτυξη. Παίρνει την τιμή 1 όταν τη γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν την γνωρίζουν .

politics_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι η Βιώσιμη Ανάπτυξη συνδυάζει ισορροπη στάθμιση οικονομικής και περιβαλλοντικής πολιτικής μαζί με μία χωροταξική - πολεοδομική πολιτική. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

sustain_dev_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι συνετή διαχείριση προστασίας φύσης και πολιτιστικής κληρονομιάς. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

elem_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη οι συνιστώσες που αλληλοεπιδρούν είναι η Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

Πίνακας 12.3.1. Περιγραφικά μέτρα

	Αριθμός Παρατηρήσεων	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική Απόκλιση
edo_eco	200	0	1	0,35	0,478
Gender	200	0	1	0,52	0,501
Age	200	1	4	1,85	1,042
birth_pl_new	200	0	1	0,43	0,496
work_place_new	200	0	1	0,39	0,488
env_new	200	0	1	0,63	0,485
topio_new	200	0	1	0,63	0,484
cult_lev_5	200	0	1	0,54	0,500
develop_new	200	0	1	0,63	0,485
politics_new	200	0	1	0,66	0,475
sustain_dev_new	200	0	1	0,73	0,445
elem_new	200	0	1	0,78	0,419

Από τις ανεξάρτητες μεταβλητές που εξετάζονται στο αρχικό υπόδειγμα, όλα τα δημογραφικά στοιχεία που εξετάζονται εκτός από τον τόπο γέννησης δεν αποτελούν στατιστικά σημαντικούς προσδιοριστικούς παράγοντες της γνώσης ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας για κανένα επίπεδο σημαντικότητας. Από τους παράγοντες που περιγράφουν τις γνώσεις και τις απόψεις γύρω από το θέμα της Βιώσιμης Διαχείρισης Πολιτισμικών Τοπίων γενικότερα, δεν προέκυψαν στατιστικά σημαντικοί προσδιοριστικοί παράγοντες της γνώσης ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας η γνώση της έννοιας του τοπίου (**topio_new**), το αν πιστεύουν ότι ο πολιτισμός διακρίνεται σε όλα μαζί τα επίπεδα (**cult_lev_new**), η γνώση ότι η Βιώσιμη Ανάπτυξη συνδυάζει ισόρροπη στάθμιση οικονομικής και περιβαλλοντικής πολιτικής μαζί με μία χωροταξική - πολεοδομική πολιτική (**politics_new**), η γνώση ότι η Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι συνετή διαχείριση προστασίας φύσης και πολιτιστικής κληρονομιάς (**sustain_dev_new**) και τέλος η γνώση ότι κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη οι συνιστώσες που αλληλοεπιδρούν είναι η Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική μαζί (**elem_new**).

Μετά την αφαίρεση των μη στατιστικά σημαντικών μεταβλητών, εκτιμήθηκε ένα νέο οικονομετρικό υπόδειγμα, όπου στη θέση των ανεξάρτητων μεταβλητών παρέμειναν οι στατιστικά σημαντικές μεταβλητές του αρχικού υποδείγματος. Τα αποτελέσματα τόσο του αρχικού όσο και του τελικού υποδείγματος παρουσιάζονται αναλυτικά στον πίνακα 12.3.2.

Πίνακας 12.3.2. Τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης

	Αρχικό υπόδειγμα (1)		Τελικό υπόδειγμα (2)	
	B	Wald	B	Wald
Σταθερός όρος	-2,984	8,321	-2,761	36,510***
Gender	,186	,289		
Age	-,102	,275		
birth_pl_new	,947	7,309***	,904	7,364***
work_place_new	,212	,353		
Edj	,029	,037		
env_new	,786	3,103***	1,075	7,615***
topio_new	,277	,371		
cult_lev_5	,380	,759		
develop_new	,936	2,762*	1,421	12,575***
politics_new	,177	,090		
sustain_dev_new	-,049	,007		
elem_new	,090	,020		
X ²	43,649***		40,415***	
Cox & Snell R ²	0,196		,183	
Nagelkerke R ²	0,270		,252	
*p<0,1 **p<0,05 ***p<0,001				

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του τελικού υποδείγματος, η εκτιμώμενη εξίσωση λογιστικής παλινδρόμησης είναι η εξής:

$$\text{edo_eco} = -2,761 + 0,904 + \text{birth_pl_new} + 1,075 \text{ env_new} + 1,421 \text{ develop_new} \quad (12.3.2)$$

Σε σχέση με τους δημογραφικούς παράγοντες ο τύπος γέννησης (**bith_pl_new**) αποτελεί στατιστικά σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα της γνώσης ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Το θετικό πρόσημο του

συντελεστή της μεταβλητής δείχνει ότι όσοι έχουν γεννηθεί στην Ιαπωνία είναι πιθανότερο είναι να γνωρίζουν ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας.

Σε σχέση με τους παράγοντες που περιγράφουν τις γνώσεις και τις απόψεις γύρω από το θέμα της Βιώσιμης Διαχείρισης Πολιτισμικών Τοπίων γενικότερα, το αν γνωρίζουν ότι το σύνολο των ανθρωπογενών παραγόντων και των φυσικών στοιχείων που βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και επηρεάζουν τόσο την οικολογική ισορροπία μαζί και την ποιότητα ζωής όσο και την ιστορική-πολιτιστική παράδοση μαζί και τις αισθητικές αξίες, ονομάζεται περιβάλλον (**env_new**) αποτελεί στατιστικά σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα της γνώσης ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Το θετικό πρόσημο του συντελεστή της μεταβλητής δείχνει ότι όσοι γνωρίζουν τι είναι περιβάλλον είναι πιθανότερο να γνωρίζουν ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας.

Επιπλέον η γνώση ότι η ανάπτυξη που εξασφαλίζει την ευημερία της παρούσας γενιάς χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ευημερία των μελλοντικών γενεών ονομάζεται Βιώσιμη Ανάπτυξη (**develop_new**) ερμηνεύει στατιστικά σημαντικά την γνώση ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Πιο συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από το θετικό πρόσημο του συντελεστή, όσοι γνωρίζουν την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης είναι πιθανότερο να γνωρίζουν ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το τελικό υπόδειγμα είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο 1% ($X^2 = 40,115$, $p\text{-value} = 0,000$). Επίσης, σύμφωνα με το συντελεστή προσδιορισμού R^2 οι ανεξάρτητες μεταβλητές του τελικού υποδείγματος ερμηνεύουν το 18,3% της διακύμανσης της εξαρτημένης μεταβλητής (Cox & Snell $R^2 = 0,183$).

Συμπερασματικά, η γνώση ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας είναι πιθανότερο να έχουν όσοι έχουν ως τόπο γέννησης την Ιαπωνία, όσοι γνωρίζουν τι είναι περιβάλλον και όσοι γνωρίζουν την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

12.4. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΨΗΣ ΟΤΙ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΙ ΕΝΑ ΠΡΟΤΥΠΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΔΩΡΩΝ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΑ ΠΡΟΤΥΠΟ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗΣ ΦΥΣΗΣ-ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΦΥΣΗΣ-ΠΟΛΕΩΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ 21^{ου} ΑΙΩΝΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΑ

Στην ενότητα αυτή πραγματοποιείται εκτίμηση υποδείγματος λογιστικής παλινδρόμησης με σκοπό τον εντοπισμό των προσδιοριστικών παραγόντων της άποψης ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα πρότυπο διαχείρισης των δώρων της φύσης και ένα πρότυπο εναρμόνισής φύσης-ανθρώπου και φύσης-πόλεως στην σύγχρονη εποχή του 21αίωνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία. Οι ερμηνευτικές μεταβλητές που εξετάζονται αποτελούνται από δημογραφικά χαρακτηριστικά, ενώ εξετάζονται και παράγοντες που περιγράφουν τις γνώσεις και τις απόψεις γύρω από το θέμα της Βιώσιμης Διαχείρισης Πολιτισμικών Τοπίων γενικότερα, καθώς και τις γνώσεις και τις απόψεις που αφορούν στην περίπτωση Edo Japan ειδικότερα.

Με τη μέθοδο της μέγιστης πιθανοφάνειας εκτιμήθηκε η ακόλουθη εξίσωση λογιστικής παλινδρόμησης:

$$\text{protypo} = b_0 + b_1 \text{ gender} + b_2 \text{ age} + b_3 \text{ birth pl new} + b_4 \text{ work pl new} + b_5 \text{ edj} + b_6 \text{ elem new} + b_7 \text{ edo cap} + b_8 \text{ edo eco}$$

(12.4.1)

Όπου,

protypo Εξαρτημένη ψευδομεταβλητή για το αν πιστεύουν ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα πρότυπο διαχείρισης των δώρων της φύσης και ένα πρότυπο εναρμόνισής φύσης-ανθρώπου και φύσης-πόλεως στην σύγχρονη εποχή του 21αίωνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία. Παίρνει την τιμή 1 όταν το πιστεύουν και την τιμή 0 όταν δεν το πιστεύουν .

gender

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή του φύλου, η οποία παίρνει την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι άνδρας και την τιμή 0 όταν είναι γυναίκα

Age

Ανεξάρτητη ποσοτική μεταβλητή που περιγράφει την ηλικία του ερωτώμενου και παίρνει τιμές από 1 έως 4

birth pl new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή του τόπου γέννησης. Παίρνει την τιμή 1

όταν ο τόπος γέννησης είναι η Ιαπωνία και την τιμή 0 όταν ο τόπος γέννησης είναι άλλος.

work_place_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή του τόπου εργασίας. Παίρνει την τιμή 1 όταν ο τόπος εργασίας είναι η Ελλάδα και την τιμή 0 όταν ο τόπος εργασίας είναι άλλος.

Edj

Ανεξάρτητη ποσοτική μεταβλητή που περιγράφει το μορφωτικό επίπεδο του ερωτώμενου και παίρνει τιμές από 1 έως 9

elem_new

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το αν γνωρίζουν ότι κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη οι συνιστώσες που αλληλοεπιδρούν είναι η Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

edo_cap

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το γνωρίζουν ότι η πόλη Edo είναι η σημερινή πρωτεύουσα της Ιαπωνίας, το Τόκιο. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

edo_eco

Ανεξάρτητη ψευδομεταβλητή για το γνωρίζουν ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας. Παίρνει την τιμή 1 όταν το γνωρίζουν και την τιμή 0 όταν δεν το γνωρίζουν.

Πίνακας 12.4.1 Περιγραφικά μέτρα

	Αριθμός Παρατηρήσεων	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική Απόκλιση
Proto	200	0	1	0.69	0.464
gender	200	0	1	0.51	0.501
Age	200	1	4	1.84	1.042
birth_pl_new	200	0	1	0.42	0.496
work_place_new	200	0	1	0.39	0.488
Edj	200	3	9	5.38	1.226
elem_new	200	0	1	0.78	0.419
edo_cap	200	0	1	0.86	0.343
edo_eco	200	0	1	0.35	0.478

Από τις ανεξάρτητες μεταβλητές που εξετάζονται στο αρχικό υπόδειγμα, δύο από τα δημογραφικά στοιχεία που εξετάζονται – η ηλικία (**age**) και ο τόπος γέννησης (**birth_pl_new**) δεν αποτελούν στατιστικά σημαντικοί προσδιοριστικοί παράγοντες της άποψης ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα πρότυπο διαχείρισης των δώρων της φύσης και ένα πρότυπο εναρμόνισής φύσης-ανθρώπου και φύσης-πόλεως στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία για κανένα επίπεδο σημαντικότητας. Μετά την αφαίρεση των μη στατιστικά σημαντικών μεταβλητών, εκτιμήθηκε ένα νέο οικονομετρικό υπόδειγμα, όπου στη θέση των ανεξάρτητων μεταβλητών παρέμειναν οι στατιστικά σημαντικές μεταβλητές του αρχικού υποδείγματος. Τα αποτελέσματα τόσο του αρχικού όσο και του τελικού υποδείγματος παρουσιάζονται αναλυτικά στον πίνακα 12.4.2.

Πίνακας 12.4.2. Τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης

	Αρχικό υπόδειγμα (1)		Τελικό υπόδειγμα (2)	
	B	Wald	B	Wald
Σταθερός όρος	-4,723	12,868**	-4,638	17,039***
gender	,690	2,950*	,692	2,976*
age	,011	,003		
birth_pl_new	,278	,435		
work_place_new	1,288	8,296***	1,236	8,133***
edj	,362	4,624**	,359	4,63**
elem_new	1,330	7,485***	1,318	7,716***
edo_cap	1,546	5,529**	1,635	6,814***
edo_eco	1,722	10,488***	1,747	10,913***
X ²	81,135***		80,696***	
Cox & Snell R ²	0,333		,332	
Nagelkerke R ²	0,470		,468	
*p<0,1 **p<0,05 ***p<0,001				

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του τελικού υποδείγματος, η εκτιμώμενη εξίσωση λογιστικής παλινδρόμησης είναι η εξής:

$$\text{protypo} = -4,638 + 0,692 \text{ gender} + 1,236 \text{ work_pl_new} + 0,359 \text{ edj} + 1,318 \text{ elem_new} + 1,635 \text{ b}_7 \text{ edo_cap} + 1,747 \text{ edo_eco} \quad (12.4.2)$$

Σε σχέση με τους δημογραφικούς παράγοντες το φύλο (**gender**) αποτελεί στατιστικά σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα της άποψης ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα πρότυπο διαχείρισης των δώρων της φύσης και ένα πρότυπο εναρμόνισης φύσης-ανθρώπου και φύσης-πόλεως στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία, σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Το θετικό πρόσημο του συντελεστή της μεταβλητής δείχνει ότι οι άνδρες είναι πιθανότερο να πιστεύουν ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα βιώσιμο πρότυπο διαχείρισης στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία.

Ακολούθως ο τόπος εργασίας (**work_place_new**) αποτελεί στατιστικά σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα της άποψης ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα πρότυπο διαχείρισης των δώρων της φύσης και ένα πρότυπο εναρμόνισης φύσης-ανθρώπου και φύσης-πόλεως στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία, σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Το θετικό πρόσημο του συντελεστή της μεταβλητής δείχνει ότι όσοι εργάζονται στην Ελλάδα είναι τόσο πιθανότερο είναι να πιστεύουν ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα βιώσιμο πρότυπο διαχείρισης στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία.

Επιπλέον το μορφωτικό επίπεδο (**edj**) αποτελεί στατιστικά σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα της άποψης ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα πρότυπο διαχείρισης των δώρων της φύσης και ένα πρότυπο εναρμόνισης φύσης-ανθρώπου και φύσης-πόλεως στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Το θετικό πρόσημο του συντελεστή της μεταβλητής δείχνει ότι όσο πιο υψηλό είναι το μορφωτικό επίπεδο πιθανότερο να πιστεύουν ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα βιώσιμο πρότυπο διαχείρισης στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία.

Σε σχέση με τους παράγοντες που περιγράφουν τις γνώσεις και τις απόψεις γύρω από το θέμα της Βιώσιμης Διαχείρισης Πολιτισμικών Τοπίων γενικότερα, η γνώση ότι κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη οι συνιστώσες που αλληλοεπιδρούν είναι η Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική μαζί (**elem_new**) αποτελεί στατιστικά σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα της άποψης ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα βιώσιμο πρότυπο διαχείρισης στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία., σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Το θετικό πρόσημο του συντελεστή της μεταβλητής δείχνει ότι όσοι γνωρίζουν ότι κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη οι συνιστώσες που αλληλοεπιδρούν είναι η Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική μαζί είναι πιθανότερο να πιστεύουν

ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα βιώσιμο πρότυπο διαχείρισης στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία

Σε σχέση με τους παράγοντες που περιγράφουν τις γνώσεις και τις απόψεις που αφορούν στην περίπτωση Edo Japan ειδικότερα προέκυψε ότι η γνώση ότι η πόλη Edo είναι η σημερινή πρωτεύουσα της Ιαπωνίας, το Τόκιο (**edo_cap**) ερμηνεύει στατιστικά σημαντικά την άποψη ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα βιώσιμο πρότυπο διαχείρισης στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία., σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Πιο συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από το θετικό πρόσημο του συντελεστή, όσοι γνωρίζουν ότι η πόλη Edo είναι η σημερινή πρωτεύουσα της Ιαπωνίας, το Τόκιο είναι πιθανότερο να πιστεύουν ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα βιώσιμο πρότυπο διαχείρισης στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία.

Τέλος, η γνώση ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας (**edo_eco**) ερμηνεύει στατιστικά σημαντικά την άποψη ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα βιώσιμο πρότυπο διαχείρισης στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία., σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Πιο συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από το θετικό πρόσημο του συντελεστή, όσοι γνωρίζουν ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας είναι πιθανότερο να πιστεύουν ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα βιώσιμο πρότυπο διαχείρισης στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το τελικό υπόδειγμα είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο 1% ($X^2 = 80,696$, $p\text{-value} = 0,000$). Επίσης, σύμφωνα με το συντελεστή προσδιορισμού R^2 οι ανεξάρτητες μεταβλητές του τελικού υποδείγματος ερμηνεύουν το 33,2% της διακύμανσης της εξαρτημένης μεταβλητής (Cox & Snell $R^2 = 0,332$).

Συμπερασματικά, την άποψη ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα βιώσιμο πρότυπο διαχείρισης στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία είναι πιθανότερο να την έχουν οι άνδρες, όσοι εργάζονται στην Ελλάδα και οι πιο μορφωμένοι. Παράλληλα, όσοι γνωρίζουν ότι κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη οι συνιστώσες που αλληλοεπιδρούν είναι η Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική μαζί, όσοι γνωρίζουν ότι η πόλη Edo είναι η σημερινή πρωτεύουσα της Ιαπωνίας και τέλος όσοι γνωρίζουν ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας.

COVER PHOTO 5: Chiyoda Ooku Hanami

Γ' ΜΕΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13^ο: ΕΙΔΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της παρούσας εργασίας αποτελεί η διερεύνηση της βιώσιμης διαχείρισης του πολιτισμικού τοπίου και πιο συγκεκριμένα η εξέταση της περίπτωσης Edo Japan. Για το σκοπό αυτό πραγματοποιήθηκε έρευνα με ερωτηματολόγιο στο οποίο απάντησαν επιτυχώς 200 άτομα τα οποία συνδέονται με τον Ιαπωνικό πολιτισμό και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Πλούσια συμπεράσματα προέκυψαν τόσο από τα αποτελέσματα της περιγραφικής στατιστικής ανάλυσης όσο και από την εκτίμηση τεσσάρων οικονομετρικών υποδειγμάτων της επαγωγικής στατιστικής ανάλυσης της εργασίας χρησιμοποιώντας τη λογιστική παλινδρόμηση, η οποία θεωρήθηκε ως η πιο κατάλληλη για να διερευνηθούν περαιτέρω οι ποιοτικές μεταβλητές των ερευνητικών υποθέσεων της εργασίας.

Αρχικά σε σχέση με τη γνώση της έννοιας του περιβάλλοντος, η πλειοψηφία του δείγματος απάντησε σωστά ότι περιβάλλον είναι το σύνολο των ανθρωπογενών παραγόντων και των φυσικών στοιχείων που βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και επηρεάζουν τόσο την οικολογική ισορροπία μαζί και την ποιότητα ζωής όσο και την ιστορική-πολιτιστική παράδοση μαζί και τις αισθητικές αξίες.

Εν συνεχεία η πλειοψηφία του δείγματος δήλωσε ότι γνωρίζει ότι η προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελούν υποχρέωση ενός Κράτους, ενώ ένα ακόμα μεγαλύτερο ποσοστό γνωρίζει ό,τι τα ιστορικά και τα φυσικά μνημεία μίας χώρας χαρακτηρίζονται ως η πολιτιστική κληρονομιά της και ότι τα τοπία φυσικών μνημείων, τα τοπία ιστορικών μνημείων και τα τοπία που συνδυάζουν και τα δύο είδη μνημείων προστατεύονται από το διεθνές δίκαιο και από τις διεθνείς συμβάσεις.

Σε σχέση με τη γνώση της έννοιας του τοπίου, η πλειοψηφία του δείγματος απάντησε σωστά ότι το τοπίο είναι βασικό συστατικό τόσο της φυσικής όσο και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Από τα αποτελέσματα της εκτίμησης υποδείγματος λογιστικής παλινδρόμησης προέκυψε ότι γνώση της έννοιας της τοπίου είναι πιθανότερο να έχουν όσοι γνωρίζουν τι είναι περιβάλλον, όσοι γνωρίζουν ότι η προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελούν υποχρέωση ενός Κράτους, όσοι γνωρίζουν την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης και όσοι γνωρίζουν ότι κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη οι συνιστώσες που αλληλοεπιδρούν είναι η Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική ταυτόχρονα.

Σε σχέση με το σε ποια επίπεδα πιστεύουν ότι διακρίνεται ο πολιτισμός πάνω από τους μισούς ερωτώμενους απάντησαν σε όλα μαζί τα επίπεδα (Τεχνοοικονομικό Επίπεδο, Κοινωνικό Επίπεδο, Επίπεδο Ιδεολογίας, Επίπεδο Ηθικών Αξιών).

Σχετικά με το πώς ονομάζεται η ανάπτυξη που εξασφαλίζει την ευημερία της παρούσας γενιάς χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ευημερία των μελλοντικών γενεών, οι περισσότεροι ερωτώμενοι απάντησαν σωστά ότι ονομάζεται Βιώσιμη Ανάπτυξη. Από τα αποτελέσματα της εκτίμησης υποδείγματος λογιστικής παλινδρόμησης προέκυψε ότι γνώση της έννοιας της Βιώσιμης Ανάπτυξης είναι πιθανότερο να έχουν όσοι γνωρίζουν τι είναι το τοπίο, όσοι πιστεύουν ότι ο πολιτισμός διακρίνεται σε όλα μαζί τα επίπεδα, όσοι γνωρίζουν ότι η Βιώσιμη Ανάπτυξη συνδυάζει ισόρροπη στάθμιση οικονομικής και περιβαλλοντικής πολιτικής μαζί με μία χωροταξική - πολεοδομική πολιτική, όσοι γνωρίζουν ότι Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι η συνετή διαχείριση προστασίας φύσης και πολιτιστικής κληρονομιάς, όσοι γνωρίζουν ότι κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη οι συνιστώσες που αλληλοεπιδρούν είναι η Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική, όσοι γνωρίζουν τι συμβολίζει η εποχή Edo και τέλος όσοι γνωρίζουν ότι στη πόλη Edo γινόταν ορθή διαχείριση οικιακών αποβλήτων.

Εν συνεχεία σχετικά με το ποια πολιτική πιστεύουν ότι συνδυάζει η Βιώσιμη Ανάπτυξη η πλειοψηφία του δείγματος απάντησε σωστά ότι συνδυάζει ισόρροπη στάθμιση οικονομικής και περιβαλλοντικής πολιτικής μαζί με μία χωροταξική - πολεοδομική πολιτική. Παράλληλα η πλειοψηφία των ερωτώμενων πιστεύει ότι Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι η συνετή διαχείριση προστασία φύσης και πολιτιστικής κληρονομιάς. Τέλος σε σχέση με τις συνιστώσες που αλληλοεπιδρούν κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, η πλειοψηφία του δείγματος γνωρίζει ότι συνδυάζει τη Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική συνιστώσα μαζί.

Πιο συγκεκριμένα για την περίπτωση Edo Japan, ενώ η μεγάλη πλειοψηφία των ερωτώμενων γνωρίζει ότι η πόλη Edo είναι η σημερινή πρωτεύουσα της Ιαπωνίας, το Τόκιο, ένα αρκετά μικρότερο ποσοστό γνωρίζει ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας. Από τα αποτελέσματα της εκτίμησης υποδείγματος λογιστικής παλινδρόμησης προέκυψε ότι είναι πιθανότερο να γνωρίζουν ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας όσοι έχουν ως τόπο γέννησης την Ιαπωνία, όσοι γνωρίζουν τι είναι περιβάλλον και όσοι γνωρίζουν την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Σχετικά με το αν γνωρίζουν με ποια περίοδο της ιστορίας της Ιαπωνίας συμπίπτει η ανάπτυξη της πόλης Edo από fishing-village σε μητρόπολη, η πλειοψηφία του δείγματος

απάντησε ότι συμπίπτει με την Tokugawa (1603-1868). Αναφορικά με το τι πιστεύουν ότι χαρακτηρίζει την εποχή ανάπτυξης της μητρόπολης Edo, η πλειοψηφία του δείγματος απάντησε ότι την εποχή ανάπτυξης την χαρακτηρίζει πρόοδο τεχνοοικονομική, κοινωνική, εμπορική, πολιτιστική, περιβαλλοντική. Παράλληλα, σχεδόν οι μισοί ερωτώμενοι δήλωσαν ότι γνωρίζουν ότι η Ιαπωνία την εποχή Edo βίωσε μία περίοδο ειρήνης διάρκειας 265 χρόνων.

Στη συνέχεια, το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος δήλωσε πολύ ικανοποιημένο από τις γνώσεις τους για το φυσικό περιβάλλον την κοινωνία και τον πολιτισμό της Ιαπωνίας την περίοδο 1603-1868. Σε σχέση με το ποιο πιστεύουν ότι ήταν το ιδεώδες της εποχής Edo, οκτώ στους δέκα περίπου ερωτώμενους απάντησαν ότι ο άνθρωπος σέβεται και αγαπά τη φύση, ζει αρμονικά μαζί της και σέβεται τους προγόνους του. Παράλληλα, σε σχέση με το τι πιστεύουν ότι η εποχή Edo συμβολίζει, το μεγαλύτερο μέρος των ερωτώμενων απάντησε ότι συμβολίζει τη γέννηση της ιαπωνικής ευαισθησίας για τη φύση, την ανάπτυξη της αστικής κουλτούρας, την ανάδειξη ενός προτύπου πόλεως που σημαίνει ισορροπία πόλης-φύσης, ανθρώπου-φύσης και την ανάπτυξη της πόλης-κέντρο βάση της αρχής της βιοποικιλότητας μαζί.

Σχετικά με τους λόγους για τους οποίους πιστεύουν ότι οδήγησαν τη διακυβέρνηση των Tokugawa να επιβάλλει τον εθνικό αποκλεισμό στις αρχές του 17αιώνα η πλειοψηφία του δείγματος απάντησε για το φόβο θρησκευτικού προσηλυτισμού, για το φόβο να μη χαθούν οι αξίες της κοινωνίας, για το φόβο να μη αλλοιωθούν οι αξίες του εμπορίου, λόγω της σύνεσης και υπεροψίας μαζί της κεντρικής πολιτικής εξουσίας και για την αυτάρκεια φυσικών πόρων μαζί.

Σχετικά με το ποια πιστεύουν ότι είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πόλης Edo την περίοδο 17^{ος} αιώνα-19^{ος} αιώνα η πλειοψηφία του δείγματος απάντησε ότι είναι τα υψηλά ποσοστά εγγράμματου πληθυσμού, η κοπή νομισμάτων, η ανάπτυξη εμπορίου, η πληθυσμιακή αύξηση και η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης μαζί.

Σχετικά με το ποια θεωρούν ότι ήταν η πιο αστικοποιημένη πόλη του 18 αιώνα με πληθυσμό πάνω από 1.000.000 κατοίκους η πλειοψηφία του δείγματος απάντησε ότι ήταν το Edo. Αναφορικά με το τι επικρατούσε στην αστική ανάπτυξη των πόλεων της Δύσης την περίοδο 17αιώνα -19αιώνα, το μεγαλύτερο μέρος των ερωτωμένων απάντησε αρρώστιες,

Σχετικά με το που πιστεύουν οι ερωτώμενοι ότι γινόταν ορθή διαχείριση οικιακών αποβλήτων και ανακύκλωση προϊόντων σε υψηλό ποσοστό, τρεις στους τέσσερεις ερωτώμενους απάντησαν στο Edo. Σχετικά μικρό μέρος του δείγματος δήλωσε ότι γνωρίζει ότι κατά την εποχή Edo η κυβέρνηση είχε ποινικοποιήσει τη προστασία της φύσης και των στοιχείων της

(πανίδα-χλωρίδα), εν ένα μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος (54%) δήλωσε ότι γνωρίζει ότι κατά την εποχή Edo υπήρχαν 48 ομάδες πυροπροστασίας και τα κτίρια σχεδιάζονταν βάση ενός προτύπου πυροπροστασίας

Το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος γνωρίζει ότι οι Ολλανδοί είναι αυτοί που είχαν καταφέρει να αποκτήσουν ειδική άδεια παραμονής στο νησί κατά την περίοδο εθνικού αποκλεισμού και ότι η βασική ομάδα πάνω στην οποία στηριζόταν η δομή της ιαπωνικής κοινωνίας κατά την εποχή Edo ήταν η οικογένεια.

Επιπλέον η πλειοψηφία του δείγματος απάντησε ότι πολιτιστικά στοιχεία που αναδεικνύονται κατά την ανάπτυξη της αστικής κουλτούρας είναι το *Kabuki* θέατρο, η *ukiyo-e* ζωγραφική, η *haiku* ποίηση και η *shamisen* μουσική μαζί. Ακολούθως η πλειοψηφία των ερωτώμενων δήλωσαν πως γνωρίζουν ότι όπως οι εμπορικές δραστηριότητες της ομηρικής κοινωνίας ενίσχυαν την οικονομία ομοίως συνέβαινε στην ιαπωνική κοινωνία της εποχής Edo., ενώ παράλληλα γνωρίζουν ότι όπως κατά την αρχαιοελληνική κοινωνία της εποχής του Αριστοτέλη δινόταν βαρύτητα στην εκπαίδευση και στην ηθική διαπαιδαγώγηση των παιδιών καθώς αυτά θα εισέρχονταν ως μέλη στην ευδαίμονος πόλη, ομοίως έπρατταν και την εποχή Edo. Επίσης πάνω από τους μισούς ερωτώμενους γνωρίζουν πως η οικονομική δραστηριότητα δεν είχε αποκλειστικό στόχο το κέρδος αλλά την απόκτηση ποιότητας ζωής διαφορετικά δεν ήταν αποδεκτή από τους εμπόρους της αστικής τάξης.

Επιπλέον, σχετικά με το αν γνωρίζουν ποιας πόλης τα νερά από τα ποτάμια της ήταν τόσο καθαρά που αποτελούσαν τη βάση για να φτιάχνεται η μύρα, η πλειοψηφία του δείγματος απάντησε σωστά ότι η πόλη ήταν το Edo

Η πλειοψηφία του δείγματος πιστεύει ότι η θέση της γυναίκας ενός εμπόρου της αστικής τάξης την εποχή Edo ήταν ταυτόχρονα για το ανάθρεμμα των παιδιών, για τη συμμετοχή στην οικογενειακή επιχείρηση, για τη διαχείριση οικιακών υποθέσεων, ότι ήταν άτομο αξιοπρεπές αρκεί να τιμούσε τους οικογενειακούς θεσμούς, για να διατηρεί το κοινωνικό πρόσωπο της οικογένειας και ότι είχε μόρφωση και μπορούσε να εκφέρει άποψη για το οικογενειακό εμπόριο.

Παράλληλα για το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος η ενδυμασία συνδεόταν κατά την εποχή Edo με το μεγαλείο του οίκου/της οικογένειας, με το ιδιαίτερο πολιτιστικό επίπεδο της κάθε κοινωνικής τάξης και με την ευημερία της οικογενειακής επιχείρησης ταυτόχρονα.

Σχετικά με το ποια στοιχεία πιστεύουν ό,τι συντέλεσαν στη διαμόρφωση εθνικής συνείδησης κατά την περίοδο 1603-1868 των Tokugawa προέκυψε ότι πάνω από τους μισούς ερωτώμενους πιστεύουν ότι είναι όλα τα στοιχεία που εξετάζονται μαζί: η ανάπτυξη κοινής ηθικής η ανάπτυξη της κοινής κουλτούρας, ο εθνικός αποκλεισμός την κατάλληλη χρονική στιγμή, η ειρήνη και η σταθερότητα στο εσωτερικό, η αύξηση του εμπορίου γενικά, η πρόοδος της οικονομίας, η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και η αύξηση του οδικού δικτύου και η πρόοδος του παράκτιου εμπορίου.

Ακολούθως προέκυψε ότι ένα αρκετά υψηλό ποσοστό του δείγματος πιστεύει ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα πρότυπο διαχείρισης των δώρων της φύσης και ένα πρότυπο εναρμόνισης φύσης-ανθρώπου και φύσης-πόλεως στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία. Από τα αποτελέσματα της εκτίμησης υποδείγματος λογιστικής παλινδρόμησης προέκυψε ότι την άποψη ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα βιώσιμο πρότυπο διαχείρισης στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία είναι πιθανότερο να έχουν οι άνδρες, όσοι εργάζονται στην Ελλάδα και οι πιο μορφωμένοι. Παράλληλα, όσοι γνωρίζουν ότι κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη οι συνιστώσες που αλληλοεπιδρούν είναι η Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική μαζί, όσοι γνωρίζουν ότι η πόλη Edo είναι η σημερινή πρωτεύουσα της Ιαπωνίας και τέλος όσοι γνωρίζουν ότι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας Τέλος προέκυψε ότι εννέα στους δέκα περίπου ερωτώμενους απάντησαν θετικά, ότι νιώθουν ικανοποιημένοι από το επίπεδο των ερωτήσεων για τη συγκεκριμένη ιστορική περίοδο της εποχής Edo.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14^ο : ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

<< WHAT IS THE CITY....

BUT THE PEOPLE.....>>

WILLIAM SHAKESPEARE

Οι άνθρωποι ενός συγκεκριμένου τόπου είναι η ψυχή αυτού του τόπου και επηρεάζονται από όλα όσα βιώνουν μέσα στο συγκεκριμένο χώρο και στο συγκεκριμένο χρόνο. Η ύπαρξη ανθρώπων με όραμα, αξίες και ηθική , η εμφάνιση προσωπικοτήτων με γνώσεις, ικανότητες, ενθουσιασμό και δημιουργικότητα μπορούν να υποκινήσουν τα βαθύτερα κοινωνικά στρώματα να δράσουν ,μπορούν να εμπνεύσουν και να ευαισθητοποιήσουν το κοινωνικό σύνολο να δημιουργήσει πολιτισμικό κεφάλαιο. Αυτή η προσπάθεια χαρακτηρίζεται ως κοινωνική

αποστολή γιατί ενώ πραγματώνεται από καλλιτέχνες, συγγραφείς ,ποιητές, λογοτέχνες(ως διανοούμενοι της εποχής τους),επιτρέπει και σε άλλους να μιμηθούν το καλό και να αναλάβουν πρωτοβουλίες όπως τέτοιοι είναι οι έμποροι ,οι τεχνίτες , οι πολιτικοί και στο τέλος όλοι μαζί να μπορούν να προσφέρουν τα μέγιστα στη διαμόρφωση κοινωνικής ηθικής και πολιτισμικής ταυτότητας.

Η εμπνευσμένη συνύπαρξη και συνεργασία όλων κατά τη διάρκεια της περιόδου 17^{ου} – 19^{ου} αιώνα είχε ως αποτέλεσμα να εδραιωθεί και να προωθηθεί το πολιτισμικό τοπίο της πόλης Edo της Ιαπωνίας .Η αρμονική αυτή συνύπαρξη συνοδεύεται από μία ήδη φέρουσα αρμονική σχέση, αυτή της σχέσης της φύσης -ανθρώπου και φύσης- πόλεως. Η ποιότητα ζωής υψηλού βιοτικού και μορφωτικού επιπέδου συνδεδεμένη με την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση δημιούργησε περιβαλλοντική συνείδηση στους πολίτες της κοινωνίας Edo . Η προτεραιότητα της κοινωνίας ήταν πρωτίστως η βιώσιμη ανάπτυξη και όχι αποκλειστικά και μόνο η οικονομική ανάπτυξη. Διαφορετικοί λαοί αντιμετωπίζουν τα πράγματα και τα ταξινομούν ,βάση του συστήματος των αξιών και των αρχών τους, με διαφορετικό τρόπο. Ο ιαπωνικός λαός πιστεύει στην εσωτερική αλήθεια που διέπει τα πάντα γύρω μας και αναζητά τους τρόπους επαφής με αυτήν την αλήθεια. Λένε ότι <χωρίς τσάι μέσα του ο άνθρωπος δεν. έχει την ικανότητα να κατανοήσει ούτε την αλήθεια αλλά ούτε και την ομορφιά>. Τα πάντα συνδέονται μεταξύ τους και δημιουργούν μία αρμονία, η οποία όταν διαταραχθεί ή διασπαστεί ή τμηματικά καταστραφεί επηρεάζει τις ζωές όλων των ανθρώπων χωρίς εξαιρέσεις .Η βιώσιμη διαχείριση προσπαθεί να σεβαστεί και να προστατεύσει αυτή την αρμονία με τον καλύτερο τρόπο τόσο για την παρούσα γενιά όσο και για τις μελλοντικές γενιές. Ένα ιαπωνικό ρητό λέει ότι < γνωρίζοντας τα παλαιά , μαθαίνουμε τα νέα > όταν δηλαδή γνωρίζουμε από πού προερχόμαστε τότε ξέρουμε καλύτερα που θέλουμε να πάμε. Η οικολογική πόλη Edo της Ιαπωνίας της περιόδου 17^{ου} -19^{ου} αιώνα μπορεί να γίνει η γέφυρα που θα ενώσει τη σοφία του παρελθόντος με την πρόοδο του μέλλοντος δίνοντας μαθήματα βιώσιμης διαχείρισης πολιτισμικών τοπίων, καλλιεργώντας τη συνείδηση των ανθρώπων με αγάπη και σεβασμό προς τη φύση και ενσωματώνοντας τη διαφορετικότητα του κάθε λαού στο ευρύτερο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης για έναν καλύτερο πιο ειρηνικό κόσμο.

COVER PHOTO 6: Women Scene Tea Ceremony (japaaan.com)

**Δ' ΜΕΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A) ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Αγγέλου, Β. (2016). Πολιτιστική Κληρονομιά της Νεοκλασικής Αρχιτεκτονικής στην Αθήνα. Διπλωματική Εργασία.
- Ανανιάδου-Τζημοπούλου, Μ. (1982). Η Ανάλυση του Τοπίου στον Σχεδιασμό. Συμβολή στην Έρευνα Αρχιτεκτονικού Τοπίου. Διδακτορική Διατριβή. Επιστημονική Επετηρίδα Πολυτεχνικής Σχολής Θεσσαλονίκης. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017, από <http://thesis.ekt.gr>
- Βαβουρανάκης, Γ. (2015). Αρχαιολογία Τοπίου: Θεωρητικές και Ερμηνευτικές Προσεγγίσεις. Ενότητα 4.1.: Το Τοπίο ως Πολιτισμικό Αγαθό. Αθήνα: Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ανακτήθηκε Ιούλιο, 2017, από <http://opencourses.uoa.gr/ARCH11/>
- Bouquillard, J. (2007). Χοκουσάι – Οι 36 Όψεις του Όρους Φούτζι. Εκδόσεις Άγρα.
- Bouvier, N. (1991). Γιαπωνέζικο Χρονικό. Αθήνα: Εκδόσεις Το Κλειδί.
- Δαμίρη, Μ. (2008). Διαπολιτισμικό Μάνατζμεντ. Η Επίδραση των Πολιτιστικών Παραγόντων στην Άσκηση της Διοίκησης. Χίος. Διπλωματική Εργασία.
- Δαουντόπουλος, Γ. (2004). Κοινωνιολογία της Ανάπτυξης. Α' Έκδοση.
- Δομή, Εγκυκλοπαίδεια. (2000). Ιαπωνικός Πολιτισμός. Εκδόσεις Δομή Α.Ε. Τόμος 11 (σ. 299-407).
- Δομή, Εγκυκλοπαίδεια. (2000). Τόκιο. Εκδόσεις Δομή Α.Ε. Τόμος 28 (σ. 734-740).
- Ζαβράκα, Δ. (2013). Φυσικό Τοπίο, Αστικό Τοπίο και Διαπολιτισμικότητα. Αρχιτέκτονες. Περιοδική Έκδοση. Τεύχος 6°. Ανακτήθηκε Απρίλιο, 2017, από <http://sadas-pea.gr>
- Ζιαγάκη, Α. (2012). Διαμόρφωση του Περιβαλλοντικού Χώρου γύρω απ' το Βυζαντινό Τείχος της Δράμας. Τμήμα Αρχιτεκτονικού Τοπίου. Διπλωματική Εργασία. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017, από <http://digilib.teiemt.gr>
- Κανελλόπουλος, Αθ. Π. (1985). Οικολογία και Οικονομική του Περιβάλλοντος. Η Οικονομική Σκέψη και Πολιτική των Αρχαίων Ελλήνων. Εκδόσεις Καραμπερόπουλος
- Καρκαλάκος, Σ. & Πολέμης, Μ. (2015). Αειφόρος Ανάπτυξη Περιβάλλον και Ενέργεια. Αθήνα.
- Κατσιγιάννη, Α. & Κατσιγιάννη, Β. (2017). Τοπική Γνώση ως Έκφραση της Πολιτιστικής Διάστασης της Αειφορίας. Η Σύνδεσή της με τα Τοπικά Συστήματα Διαχείρισης και Εκπαίδευσης. Παπαβασιλείου και λοιποί (Επιμ.), Κοινωνική και Πολιτισμική Βιωσιμότητα. Ρόδος: Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

- Κοζυράκη, Μ. (2006). Ολοκληρωμένη Διαχείριση και Ανάδειξη Πολιτισμικών και Αρχαιολογικών Τοπίων. Η Περίπτωση της Κεντρικής Κρήτης. Διδακτορική Διατριβή. Ανακτήθηκε Ιούνιο, 2017, από <http://thesis.ekt.gr>
- Κυριακόπουλος, Σ. (2016). Συμβολή Προσωπικοτήτων στην Πολιτιστική Ανάπτυξη της Κηφισιάς κατά τον 19^ο και 20^ο αιώνα. Διπλωματική Εργασία. Ανακτήθηκε Απρίλιο, 2017, από <https://opac.sead.gr/estia.hua.g>
- Mann, M. (2010). Οι Πηγές της Κοινωνικής Εξουσίας. Μία Ιστορία της Εξουσίας απ' τις Αρχές έως το 1760 μ.Χ. Εκδόσεις Πόλις. Τόμος Α'.
- Μισίμα, Γ. (2007). Η Ηθική των Σαμουράι στη Σύγχρονη Ιαπωνία. Εκδόσεις Ερατώ.
- Μητούλα, Ρ. (2006). Βιωσιμότητα. Ταυτότητα Πόλεων και Ανάπτυξη. Ημερίδα για τις Ελληνικές Περιφερειακές Πόλεις και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Αθήνα: Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.
- Μπαμπινιώτης, Γ. (1998). Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε.
- Παγκόσμια Πολιτιστική Εγκυκλοπαίδεια. Τα Μνημεία της UNESCO. Εκδόσεις ΔΟΜΗ Α.Ε.
- Παπαϊωάννου, Μ. & Μαυροειδής, Η. (2005). Βιώσιμη Ανάπτυξη. Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Εξελίξεις και Προοπτικές. Αθήνα: Τμήμα Διεθνών Δραστηριοτήτων & Θεμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης, Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.
- Πούλιος, Ι. (2015). Εισαγωγή – Πλαίσιο Εννοιών. Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο. Πολιτισμική Διαχείριση, Τοπική Κοινωνία και Βιώσιμη Ανάπτυξη. Ελληνικά Ακαδημαϊκά Συγγράμματα και Βοηθήματα «Κάλλιπος».
- Ράλλου-Τελλάκη, Μ. (2011). Η Πολιτιστική Κληρονομιά της Λάρισας ως μοχλός για τη Βιώσιμη Ανάπτυξή της. Διπλωματική Εργασία.
- Tanizaki, J. (1995). Το Εγκώμιο της Σκιάς. Εκδόσεις Άγρα.
- Τσαλικίδης, Ι.Α. (2000). Αρχιτεκτονικό Τοπίο και Αστικό Πράσινο. Εισαγωγική Ομιλία. Πρακτικά Διεπιστημονικού Συμποσίου για το Αρχιτεκτονικό Τοπίο και το Πράσινο Αστικό Τοπίο: Κοινωνία-Εκπαίδευση-Πολιτισμός. Θεσσαλονίκη: Ε.Ε.Ε.Ο. Ανακτήθηκε Ιούλιο, 2016, από <http://web.cut.ac.cy/e.e.e.o>.
- Τσιρώνης, Χ. Ν. (2007). Παγκοσμιοποίηση και Τοπικές Κοινότητες. Συμβολή στην Κοινωνική Ηθική & το Κοινοτικό Έργο. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Βανιας.
- Τσουδερός, Εμμ. (2006). Η Οικολογική Πόλη. Έννοιες, Διαστάσεις, Θεωρήσεις, Δείκτες, Πολιτικές. Αθήνα: Εργαστήριο Πολεοδομικής Σύνθεσης Ε.Μ.Π.
- Vidal-Naquet, P. & Austin, M.M. (1998). Οικονομία και Κοινωνία στην Αρχαία Ελλάδα. Αθήνα: Δαίδαλος – Ι. Ζαχαρόπουλος Α.Ε.

- Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, (2002). Οι Περιβαλλοντικοί Παράγοντες και η Ποιότητα Ζωής. Γεωργιτσογιάννη & Αμπελιώτης (Επιμ.), Πρακτικά 2^{ου} Σεμιναρίου Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας, 6-7 Σεπτεμβρίου. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλης.

B) ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Berry, M.E. (2007). Japan in Print: Information and Nation in the Early Modern Period. University of California Press.
- Bunce, W.K. (1960). Religions in Japan, Buddhism-Shinto-Christianity. Charles E. Tuttle Company.
- Clulow, A. (2013). The Company and the Shogun: the Dutch Encounter with Tokugawa Japan. Columbia University Press.
- Cook, H.J. (2007). Matters of Exchange Commerce. Medicine & Science in the Dutch Golden Age. Yale University Press.
- Craig, A.M. & Reischauer, E.O. (1981). Japan Tradition & Transformation. Charles E. Tuttle Company.
- Cullen, L.M. (2009). Statistics of Tokugawa Coastal Trade & Bakumatsu and Early Meiji Foreign Trade. Japan Review Journal of the International Research Center for Japanese Studies, No. 21 (2009): 183-223.
- Cullen, L.M. (2010). Statistics of Tokugawa Coastal Trade & Bakumatsu. Early Meiji Foreign Trade, Part 2: Trade in Bakumatsu and Early Meiji Times. Japan Review Journal of the International Research Center for Japanese Studies, No. 20 (2010): 59-102.
- Cullen, L.M. (2013). Japanese Archives: Sources for the Study of Tokugawa Administration and Diplomatic History. Japan Review Journal of the International Research Center for Japanese Studies, No. 25 (2013): 33-65.
- Gastra, F.S. (2003). The Dutch East India Company. Leiden Walburg Pers.
- Grijzenhout, F.&Fokkema, D. (2004). The Dutch Culture in a European – Perspective Volume 5: Accounting for the Past 1650-2000. Utrecht: Palgrave Machillan Ltd.
- Groemer, G. (2011). The Masters of Sacred Dance in Eastern Japan during the Edo Period. Japan Review Journal of the International Research Center for Japanese Studies, No. 23 (2011): 97-118.
- Hiroyuki, Ikema. (1981). Folk dance of Japan. National Recreation Association of Japan.

- Hisamatsu, Sen'ichi. (1963). *The Vocabulary of Japanese Literary Aesthetics*. The Centre for East Asian Cultural Studies.
- Israel, J.I. (1995). *The Dutch Republic its Rise, Greatness and Fall, 1477-1806*. The Oxford History of Early Modern Europe. Clarendon: Oxford Press.
- Kawatake, Toshio. (2003). *Kabuki*. The International House of Japan – LTCB The International Library Trust.
- Kazuya, Inaba & Shigenobu, Nakayama. (2000). *Japanese Homes & Lifestyles – An Illustrated Journey through History*. The Kodansha International.
- Keene, D. (1987). *Japanese Literature – An Introduction for Western Readers*. Charles E. Tuttle Company.
- Kishibe, Shigeo. (1984). *The Traditional Music of Japan*. Ongaku no tomo sha edition.
- Masakatsu, Gunji. & Chiaki, Yoshida. *The Kabuki Guide*. Kodansha International.
- Masakatsu, Keene. (1985). *Kabuki*. Kodawsha International.
- Matsunosuke, Tatsui. *The Japanese Gardens*. Japan Travel Bureau.
- Momo'o, Kitagawa. *Zen and the Japanese Culture*. Kodansha International.
- Morris, I. (1986). *The World of the Shining Prince – Court Life in Ancient Japan*. The Tuttle Company.
- Munsterberg, H. (1988). *The Arts of Japan, An Illustrated History*. Charles E. Tuttle Company.
- Nakagawa, Takeshi. (2005). *Japanese House, Space, Memory, Language*. Tokyo: LTCB International Library Trust of The International House of Japan.
- Naoko, H. F. (2011). *Visual Bilingualism and Mission Art. A Reconsideration of Early Western Style Painting in Japan*. Japan Review of the International Research Center for Japanese Studies, No. 23 (2011): 23-44.
- Nelson, A.N. *The Modern Reader's Japanese – English Character Dictionary*. Charles E. Tuttle Company.
- Papinot, E. (1972). *Historical & Geographical Dictionary of Japan*. Charles E. Tuttle Company.
- Prak, M. (2005). *The Dutch Republic in the 17th seventeenth century*. Cambridge University Press.
- Price, J. L. (2000). *Dutch Society 1588-1713*. Longman-Pearson Education.
- Roberts, La. *The Dictionary of Japanese Artists, Painting, Sculpture, Ceramics, Prints, Lacquer*. Weatherhill of Fine Book on Asia & the Pacific.

- Roberts, Lu. (2012). *Performing the Great Peace: Political Space & Open Secrets in Tokugawa*. University of Hawaii Press.
- Rosenfield, J. M. (1986). *Dictionary of Japanese Artist with a Foreword*. New York – Tokyo: Weatherhill Inc.
- Saburo, Ienaga. (1959). *Japanese Art. A Cultural Appreciation*. Vol. 30. The Heibonsha Survey of Japanese Art.
- Screech, T. (2012). *Obtaining Images: Art, Production & Display in Edo Japan*. University of Hawaii Press.
- Shigenori, Matsui. (2011). *The Constitution of Japan: A Contextual Analysis*. Hart Publishing.
- Shuji, Hayashi. (1991). *Culture and Management in Japan*. University of Tokyo Press.
- Sōkichi, Tsuda. (1970). *An Inquiry into the Japanese Mind – As mirrored in Literature*. Japanese National Commission for UNESCO – Japan Society for the Promotion of Science.
- Sokyo, Ono. (1962). *Shinto - the Kami Way*. Charles E. Tuttle Company.
- Suzuki, D.T. *Zen and Japanese Culture*. Kodansha International.
- Tanaka, Yuko. (2013). *The Power of the Weave. The Hidden Meaning of Cloth*. Tokyo: The International House of Japan.
- Tanimura, Reiko. (2011). *Practical Frivolities: The Study of Shamisen among Girls of the Late Edo Townsman Class*. Japan Review Journal of the International Research Center for Japanese Studies, No. 23 (2011): 73-96.
- Teeuwen, M. (2013). *Early Modern Secularism – Views on Religion in Seji Kenbunroku (1816)*. Japan Review Journal of the International Research Center for Japanese Studies, No. 25 (2013): 3-19.
- Toby, R. P. (1991). *State and Diplomacy in Early Modern Japan: Asia in the Development of The Tokugawa Bakufu*. Stanford University Press.
- Tokugawa, Tsunenari. (2009). *The Edo Inheritance*. International House of Japan for the LTCB International Library Trust.
- Toshiya, Torao. & Brown, D.M. (1987). *Chronology of Japan*. Hitoshi Haga BII.
- Totman, C. (2000). *A History of Japan – An ecological perspective*. Blackwell Publishing.
- Vaporis, K.N. (2005). *Lordly Pageantry: The Daimyo Procession and Political Authority*. Japan Review Journal of the International Research Center for Japanese Studies, No. 17 (2005): 3-54.

- Vesey, A. (2015). Temples, Timber and Negotiations. Buddhist – Lay Relations in Early Modern Japan through the Prism of Conflicts over Mountain Resources. *Japan Review Journal of the International Research Center for Japanese Studies*, No. 28 (2015): 65-101.
- Waaldijk, B. & Grever, M. (2004). *The Transforming of the Public Sphere. The Dutch National Exhibition of Women's Labor in 1898*. Duke University Press.
- Watanabe, Hiroshi. (2012). *A History of Japanese Political Thought 1600-1901*. LTCB International Library Trust – International House of Japan.
- Yamamoto, Tsunetomo. *Hagakure – The Book of Samurai*. Kodansha International.
- Yamazaki, Masakazu. (1994). *Individualism and the Japanese: An Alternative Approach to Cultural Comparison*. Edo Inc.
- Yoshida, Mitsukuni. & Tanaka, Ikko. & Sesoko, Tsune. (1982). *The Compact Culture*. Tokyo: Toyo Kogyo Co. Ltd.
- Yoshida, Mitsukuni. & Tanaka, Ikko. & Sesoko, Tsune. (1986). *The people's culture, from Kyoto to Edo*. Mazda Motor Corporation Japan.
- Zandvliet, K. *The Dutch Encounter with Asia 1600-1950*. Rijksmuseum Amsterdam Waanders: Publishers Zwolle

Γ) ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

<http://www.en.wikiuniversity.org>
<http://www.en.wikipedia.org>
<http://www.en.wikibooks.org>
<http://www.unesco-hellas.gr>
<http://www.elculture.gr>
<http://www.static.eudoxus.gr>
<http://www.unesco.org/news>
<http://www.whc.unesco.org>
<http://www.Japanesestudies.org.uk>
<http://www.ayla.culture.gr>
<http://www.monumenta.org>
<http://www.research.honolulumuseum.org>
<http://www.blogs.bu.edu/guide>
<http://www.columbia.edu>
<http://www.loc.gov> (Library of Congress)
<http://www.wdl.org> (World Digital Library)
<http://www.ndl.go.jp> (The National Diet Library)
<http://www.cnn.gr>
<http://www.ushistory.org>
<http://www.khanacademy.org>
<http://www.huffingtonpost.com>
<http://www.japan-magazine.jnto.go.jp/en>
<http://www.hcl.harvard.edu>
<http://www.odysseusculture.gr>
<http://www.googlescholar>
<http://www.theguardian.com>
<http://www.jahf.net> (Japan Art History Forum)
<http://www.britannica.org>
<http://www.filologikos-istotopos.gr>
<https://repository.kallipos.gr>

COVER PHOTO 7: Detail of white peony (Imahashi Riko)

***Ε΄ ΜΕΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ***

**COVER PHOTO 8: Suzuki Harunobu-the colorful
print of 18th century**

α. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ-ΕΡΕΥΝΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ-ΕΡΕΥΝΑΣ

α.1 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Κωδικοποίηση Ερωτηματολογίου

α.2 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Πίνακας Περιγραφικών Μέτρων

α.3 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Πίνακες Συχνοτήτων

α.1 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Κωδικοποίηση Ερωτηματολογίου

Α' Μέρος Ερωτηματολογίου

Δημογραφικά Στοιχεία

Ποιο είναι το φύλο σας ; **gender**

- ο άνδρας **1**
- ο γυναίκα **0**

Σε ποια ηλικιακή κλίμακα ανήκετε; **age**

- ο **18-30 1**
- ο 31-50 **2**
- ο 51-70 **3**
- ο 71-..... **4**

Ποιος είναι ο τόπος γεννήσεως σας ; **birth_pl**

- ο Ελλάδα **1**
- ο Ιαπωνία **2**
- ο Άλλη χώρα της Ευρώπης **3**
- ο Άλλη χώρα της Ανατολικής, Κεντρικής και Νότιας Ασίας **4**
- ο Καμία από τις προηγούμενες επιλογές **5**

Πώς διαμορφώνεται το γενεαλογικό σας δέντρο **fam_tree**

- ο Από Γονείς Έλληνες **1**
- ο Από Γονείς Ιάπωνες **2**
- ο Από ένα Γονέα Έλληνα και ένα Γονέα Ιάπωνα **3**
- ο Παππούς και Γιαγιά Έλληνες **4**
- ο Παππούς και Γιαγιά Ιάπωνες **5**
- ο Παππούς Έλληνας και Γιαγιά Γιαπωνέζα **6**
- ο Παππούς Ιάπωνας και Γιαγιά Ελληνίδα **7**
- ο Διαφορετική από τις προηγούμενες επιλογές **8**

Ποιος είναι ο τόπος μόνιμης διαμονής σας ; **liv_place**

- ο Ελλάδα **1**
- ο Ιαπωνία **2**
- ο Διαφορετικός **3**

Ποιος είναι ο τόπος εργασίας σας ; **work_place**

- ο Ελλάδα **1**
- ο Ιαπωνία **2**
- ο Διαφορετικός **3**

Σε ποιο μορφωτικό επίπεδο ανήκετε; **edj**

- ο Αναλφάβητος/η **1**
- ο Απόφοιτος Δημοτικού **2**
- ο Απόφοιτος Γυμνασίου **3**
- ο Απόφοιτος Λυκείου **4**
- ο Πτυχιούχος Πανεπιστημίου **5**
- ο Κάτοχος ενός Μεταπτυχιακού Τίτλου **6**
- ο Κάτοχος ενός Διδακτορικού Τίτλου **7**
- ο Ανώτερο από όλα τα προηγούμενα μορφωτικά επίπεδα **8**
- ο Διαφορετικό από τα προηγούμενα μορφωτικά επίπεδα **9**

Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση ; **mar_status**

- ο Ανύπαντρος/η **1**
- ο Παντρεμένος/η χωρίς παιδιά **2**
- ο Παντρεμένος/η με παιδιά **3**
- ο Διαζευγμένος/η χωρίς παιδιά **4**
- ο Διαζευγμένος/η με παιδιά **5**
- ο Διαφορετική κατάσταση από τις προηγούμενες **6**

Ποιο είναι το επάγγελμά σας ; job

- ο Δάσκαλος/α Μέσης Εκπαίδευσης **1**
- ο Καθηγητής/Καθηγήτρια Πανεπιστημίου **2**
- ο Μεταφραστής/Μεταφράστρια - Διερμηνέας **3**
- ο Διπλωμάτης **4**
- ο Ζωγράφος - Ποιητής /Ποιήτρια **5**
- ο Έμπορος - Μηχανικός - Επιχειρηματίας **6**
- ο Συγγραφέας - Ιστορικός **7**
- ο Αγρότης - Παραγωγός **8**
- ο Διαφορετικό Επάγγελμα από τα προηγούμενα **9**

B Μέρος Ερωτηματολογίου

Γενικές Ερωτήσεις γύρω από το θέμα της Βιώσιμης Διαχείρισης Πολιτισμικών Τοπίων

Τι ορίζετε ως περιβάλλον ; env

- ο σύνολο των ανθρωπογενών παραγόντων που επηρεάζουν την ποιότητα ζωής **1**
- ο σύνολο των φυσικών στοιχείων που επηρεάζουν την οικολογική ισορροπία **2**
- ο σύνολο των ανθρωπογενών παραγόντων και των φυσικών στοιχείων που βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και επηρεάζουν τόσο την οικολογική ισορροπία μαζί και την ποιότητα ζωής όσο και την ιστορική-πολιτιστική παράδοση μαζί και τις αισθητικές αξίες **3**
- ο κανένα από τα προηγούμενα **4**

Γνωρίζετε ό,τι η προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελούν υποχρέωση ενός Κράτους ; protect

- ο ΝΑΙ **1**
- ο ΟΧΙ **0**

Γνωρίζετε ό,τι τα ιστορικά και τα φυσικά μνημεία μίας χώρας χαρακτηρίζονται ως η πολιτιστική κληρονομιά της; **legacy**

- ☐ ΝΑΙ **1**
- ☐ ΟΧΙ **0**

Γνωρίζετε ό,τι τα τοπία φυσικών μνημείων ,τα τοπία ιστορικών μνημείων και τα τοπία που συνδυάζουν και τα δύο είδη μνημείων προστατεύονται από το διεθνές δίκαιο και από τις διεθνείς συμβάσεις; **inter_pr**

- ☐ ΝΑΙ **1**
- ☐ ΟΧΙ **0**

Το τοπίο είναι **topio**

- ☐ Βασικό συστατικό της φυσικής κληρονομιάς και συμβάλλει στην αισθητική αξία αυτής της κληρονομιάς **1**
- ☐ Βασικό συστατικό της πολιτιστικής κληρονομιάς και συμβάλλει στη διαμόρφωση πολιτιστικής ταυτότητας **2**
- ☐ Βασικό συστατικό τόσο της φυσικής όσο και της πολιτιστικής κληρονομιάς **3**
- ☐ Κανένα από τα προηγούμενα **4**

Ο Πολιτισμός σε ποια επίπεδα διακρίνεται ;

		Ναι	Όχι
☐ Τεχνοοικονομικό Επίπεδο	Cult_lev_1	1	0
☐ Κοινωνικό Επίπεδο	Cult_lev_2	1	0
☐ Επίπεδο Ιδεολογίας	Cult_lev_3	1	0
☐ Επίπεδο Ηθικών Αξιών	Cult_lev_4	1	0
☐ Όλα μαζί τα επίπεδα	Cult_lev_5	1	0
☐ Κανένα από τα προηγούμενα	Cult_lev_6	1	0

Η ανάπτυξη που εξασφαλίζει την ευημερία της παρούσας γενιάς χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ευημερία των μελλοντικών γενεών ονομάζεται. **develop**

- ☐ Οικονομική Ανάπτυξη **1**
- ☐ Αειφόρος Ανάπτυξη **2**
- ☐ Περιβαλλοντική Ανάπτυξη **3**
- ☐ Βιώσιμη Ανάπτυξη(ολοκληρωμένη ανάπτυξη) **4**

Η Βιώσιμη Ανάπτυξη συνδυάζει **politics**

- ο μόνο αναπτυξιακή οικονομική πολιτική **1**
- ο μόνο δημόσια περιβαλλοντική πολιτική **2**
- ο ισόρροπη στάθμιση οικονομικής και περιβαλλοντικής πολιτικής μαζί με μία χωροταξική - πολεοδομική πολιτική **3**
- ο Κανένα από τα προηγούμενα **4**

Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι **sustain.dev**

- ο μερική διαχείριση προστασίας φύσης και πολιτιστικής κληρονομιάς **1**
- ο ποσοτική διαχείριση προστασία φύσης και πολιτιστικής κληρονομιάς **2**
- ο συνετή διαχείριση προστασίας φύσης και πολιτιστικής κληρονομιάς **3**
- ο κανένα από τα προηγούμενα **4**

Κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη πόσες συνιστώσες αλληλοεπιδρούν ; **elements**

- ο Οικονομική και Κοινωνική **1**
- ο Κοινωνική και Περιβαλλοντική **2**
- ο Περιβαλλοντική και Οικονομική **3**
- ο Οικονομική και Πολιτιστική **4**
- ο Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική **5**

Γ' Μέρος Ερωτηματολογίου

Ειδικές Ερωτήσεις που αφορούν στην περίπτωση Edo Japan

Γνωρίζετε ό,τι η πόλη Edo είναι η σημερινή πρωτεύουσα της Ιαπωνίας, το Τόκιο; **edo_cap**

- ο ΝΑΙ **1**
- ο ΟΧΙ **0**

Γνωρίζετε ό,τι η πόλη Edo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας; edo_eco

- ο NAI **1**
- ο OXI **0**

Η ανάπτυξη της πόλης Edo από fish-village σε μητρόπολη με ποια περίοδο της ιστορίας της Ιαπωνίας συμπίπτει; edo_hist

- ο Ashikaga (1336-1573) **1**
- ο Heian (794-1185) **2**
- ο Tokugawa (1603-1868) **3**
- ο Warring States (1467-1568) **4**
- ο Meiji (1868-1912) **5**

Κατά την ανάπτυξη της μητρόπολης Edo η εποχή χαρακτηρίζεται από : edo_elem

- ο Πρόοδο της κοινωνίας **1**
- ο Πρόοδο της οικονομίας **2**
- ο Πρόοδο της κοινωνίας και του εμπορίου **3**
- ο Πρόοδο τεχνοοικονομική, κοινωνική, εμπορική, πολιτιστική ,περιβαλλοντική **4**
- ο Κανένα από τα προηγούμενα **5**

Γνωρίζετε ό,τι η Ιαπωνία την εποχή Edo βίωσε μία περίοδο ειρήνης διάρκειας 265 χρόνων; edo_era

- ο NAI **1**
- ο OXI **0**

Πόσο ικανοποιημένος/η είστε από τις γνώσεις σας για το φυσικό περιβάλλον την κοινωνία και τον πολιτισμό της Ιαπωνίας την περίοδο 1603-1868 ; edo_know

1 2 3 4 5

καθόλου

πάρα πολύ

Ποιο ήταν το ιδεώδες της εποχής Edo ; edo_idea

- ο άνθρωπος κυρίαρχος στο φυσικό περιβάλλον
για να αναπτύξει την κοινωνία του **1**
- ο άνθρωπος απλώς παρατηρητής της φύσης **2**
- ο άνθρωπος σπαταλά άσκοπα το φυσικό πλούτο **3**
- ο άνθρωπος σέβεται και αγαπά τη φύση ,ζει αρμονικά μαζί της
και σέβεται τους προγόνους του **4**
- ο κανένα από τα προηγούμενα **5**

Η εποχή Edo συμβολίζει.. edo_symbol

- ο τη γέννηση της ιαπωνικής ευαισθησίας για τη φύση **1**
- ο την ανάπτυξη της πόλης-κέντρο βάση της αρχής της βιοποικιλότητας **2**
- ο την ανάδειξη ενός προτύπου πόλεως που σημαίνει ισορροπία
πόλης-φύσης, ανθρώπου-φύσης **3**
- ο την ανάπτυξη της αστικής κουλτούρας **4**
- ο όλα τα προηγούμενα μαζί **5**

Αρχές του 17αιώνα η διακυβέρνηση των Tokugawa επιβάλλει τον εθνικό αποκλεισμό ποιοι λόγοι οδήγησαν σε αυτήν την πολιτική ;

		Ναι	Όχι
ο σύνεση και υπεροψία μαζί της κεντρικής πολιτικής εξουσίας	reason_1	1	0
ο αυτάρκεια φυσικών πόρων	reason_2	1	0
ο φόβος να μη χαθούν οι αξίες της κοινωνίας	reason_3	1	0
ο φόβος να μη αλλοιωθούν οι αξίες του εμπορίου	reason_4	1	0
ο φόβος θρησκευτικού προσηλυτισμού	reason_5	1	0
ο όλα τα προηγούμενα μαζί	reason_6	1	0

Ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πόλης Edo την περίοδο 17αιώνα-19αιώνα; **feature**

- ο πληθυσμιακή αύξηση **1**
- ο βελτίωση συνθηκών διαβίωσης **2**
- ο κοπή νομισμάτων **3**
- ο ανάπτυξη εμπορίου **4**
- ο υψηλά ποσοστά εγγράμματος πληθυσμού **5**
- ο όλα τα προηγούμενα μαζί **6**

Ποια ήταν η πιο αστικοποιημένη πόλη του 18 αιώνα με πληθυσμό πάνω από 1.000.000 κατοίκους; **population**

- ο Λονδίνο **1**
- ο Παρίσι **2**
- ο Φλωρεντία **3**
- ο Βενετία **4**
- ο Edo **5**
- ο Τολέδο **6**

Τι επικρατούσε στην αστική ανάπτυξη των πόλεων της Δύσης την περίοδο 17αιώνα -19αιώνα;

		Ναι	Όχι
ο λάσπη και σκουπίδια στα ποτάμια	west_im_1	1	0
ο ανθρώπινα υπολείμματα στους δρόμους	west_im_2	1	0
ο λάσπη και σκουπίδια μέσα και κοντά στα υδραγωγεία	west_im_3	1	0
ο αρρώστιες	west_im_4	1	0
ο όλα τα προηγούμενα μαζί	west_im_5	1	0

Που γινόταν ορθή διαχείριση οικιακών αποβλήτων και ανακύκλωση προϊόντων σε υψηλό ποσοστό; **rec_city**

- ο Λονδίνο **1**
- ο Παρίσι **2**
- ο Φλωρεντία **3**
- ο Τολέδο **4**
- ο Edo **5**

Γνωρίζετε ό,τι κατά την εποχή Edo η κυβέρνηση είχε ποινικοποιήσει τη προστασία της φύσης και των στοιχείων της (πανίδα-χλωρίδα) ; edo_law

- ο NAI **1**
- ο OXI **0**

Γνωρίζετε ό,τι κατά την εποχή Edo υπήρχαν 48 ομάδες πυροπροστασίας και τα κτίρια σχεδιάζονταν βάση ενός προτύπου πυροπροστασίας ; edo_fire

- ο NAI **1**
- ο OXI **0**

Ποιοι είχαν καταφέρει να αποκτήσουν ειδική άδεια παραμονής στο νησί κατά την περίοδο εθνικού αποκλεισμού ; west_perm

- ο Βρετανοί **1**
- ο Πορτογάλοι **2**
- ο Γάλλοι **3**
- ο Ρώσοι **4**
- ο Ολλανδοί **5**
- ο κανέννας από τους προηγούμενους

Ποια είναι η βασική ομάδα πάνω στην οποία στηριζόταν η δομή της ιαπωνικής κοινωνίας κατά την εποχή Edo ; edo_group

- ο το σώμα των Βουδιστών μοναχών **1**
- ο οι μελετητές -λόγιοι των εθνικών σπουδών **2**
- ο οι φιλόσοφοι του Κομφουκιανισμού **3**
- ο η οικογένεια **4**
- ο κανένα από τα προηγούμενα **5**

Ποια πολιτιστικά στοιχεία αναδεικνύονται κατά την ανάπτυξη της αστικής κουλτούρας ;
edo_culture

- ☐ haiku ποίηση **1**
- ☐ Kabuki θέατρο **2**
- ☐ shamisen μουσική **3**
- ☐ ukiyo-e ζωγραφική **4**
- ☐ όλα τα προηγούμενα μαζί **5**

Γνωρίζετε ό,τι όπως οι εμπορικές δραστηριότητες της ομηρικής κοινωνίας ενίσχυαν την οικονομία ομοίως συνέβαινε στην ιαπωνική κοινωνία της εποχής Edo ; **eddo_economy**

- ☐ ΝΑΙ **1**
- ☐ ΟΧΙ **0**

Γνωρίζετε ό,τι όπως κατά την αρχαιοελληνική κοινωνία της εποχής του Αριστοτέλη δινόταν βαρύτητα στην εκπαίδευση και στην ηθική διαπαιδαγώγηση των παιδιών καθώς αυτά θα εισέρχονταν ως μέλη στην ευδαίμονος πόλη, ομοίως έπρατταν και την εποχή Edo ; **edo_edu.**

- ☐ ΝΑΙ **1**
- ☐ ΟΧΙ **0**

Γνωρίζετε ό,τι η οικονομική δραστηριότητα δεν είχε αποκλειστικό στόχο το κέρδος αλλά την απόκτηση ποιότητας ζωής διαφορετικά δεν ήταν αποδεκτή από τους εμπόρους της αστικής τάξης ; **com_profit**

- ☐ ΝΑΙ **1**
- ☐ ΟΧΙ **0**

Γνωρίζετε ποιας πόλης τα νερά από τα ποτάμια της ήταν τόσο καθαρά που αποτελούσαν τη βάση για να φτιάχνεται η μπύρα; **city_river**

- ☐ Λονδίνο **1**
- ☐ Παρίσι **2**
- ☐ Edo

Ποια ήταν η θέση της γυναίκας ενός εμπόρου της αστικής τάξης την εποχή Edo;

		Ναι	Όχι
ο αποκλειστικά για την ανάθρεμμα των παιδιών	fem_status_1	1	0
ο συμμετοχή στην οικογενειακή επιχείρηση	fem_status_2	1	0
ο αποκλειστικά για τη διαχείριση οικιακών υποθέσεων	fem_status_3	1	0
ο ήταν άτομο αξιοπρεπές αρκεί να τιμούσε τους οικογενειακούς θεσμούς	fem_status_4	1	0
ο αποκλειστικά για να διατηρεί το κοινωνικό πρόσωπο της οικογένειας	fem_status_5	1	0
ο είχε μόρφωση και μπορούσε να εκφέρει άποψη για το οικογενειακό εμπόριο	fem_status_6	1	0
ο όλα τα προηγούμενα μαζί	fem_status_7	1	0
ο κανένα από τα προηγούμενα	fem_status_8	1	0

Η ενδυμασία συνδεόταν κατά την εποχή Edo.. edo_wear

- ο με το ιδιαίτερο πολιτιστικό επίπεδο της κάθε κοινωνικής τάξης **1**
- ο με το μεγαλείο του οίκου/της οικογένειας **2**
- ο με την ευημερία της οικογενειακής επιχείρησης **3**
- ο όλα τα προηγούμενα μαζί **4**
- ο κανένα από τα προηγούμενα

Ποια στοιχεία κατά την περίοδο 1603-1868 των Tokugawa συντέλεσαν στη διαμόρφωση εθνικής συνείδησης;

		Ναι	Όχι
ο εθνικός αποκλεισμός την κατάλληλη χρονική στιγμή	national_1	1	0
ο η ειρήνη και η σταθερότητα στο εσωτερικό	national_2	1	0
ο η αύξηση του εμπορίου γενικά	national_3	1	0
ο η ανάπτυξη της κοινής κουλτούρας	national_4	1	0
ο η πρόοδος της οικονομίας	national_5	1	0
ο η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου	national_6	1	0
ο η αύξηση του οδικού δικτύου και η πρόοδος του παράκτιου εμπορίου	national_7	1	0
ο η ανάπτυξη κοινής ηθικής	national_8	1	0
ο όλα τα προηγούμενα μαζί	national_9	1	0
ο κανένα από τα προηγούμενα	national_10	1	0

Θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα πρότυπο διαχείρισης των δώρων της φύσης και ένα πρότυπο εναρμόνισης φύσης-ανθρώπου και φύσης-πόλεως στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία ; **protypo**

☐ ΝΑΙ **1**

☐ ΟΧΙ **0**

Είστε ικανοποιημένος από το επίπεδο των ερωτήσεων για τη συγκεκριμένη ιστορική περίοδο της εποχής Edo ; **satisfy**

☐ ΝΑΙ **1**

☐ ΟΧΙ **0**

ΤΕΛΟΣ 1^{ΟΥ} ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟ

Πίνακας Περιγραφικών Μέτρων

	N	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
gender	200	0	1	0,52	0,501
Age	200	1	4	1,85	1,042
birth_pl	200	1	5	2,17	0,955
fam_tree	200	1	8	4,24	2,679
liv_place	200	1	3	1,94	0,839
work_place	200	1	3	1,94	0,843
Edj	200	3	9	5,38	1,226
mar_status	200	1	6	2,21	1,612
Job	200	1	9	6,32	2,847
Env	200	1	4	2,65	0,530
protect	200	0	1	0,65	0,478
legacy	200	0	1	0,92	0,272
inter_pro	200	0	1	0,81	0,393
topio	200	1	4	2,44	0,949
cult_lev_1	200	0	1	0,01	0,071
cult_lev_2	200	0	1	0,16	0,363
cult_lev_3	200	0	1	0,05	0,208
cult_lev_4	200	0	1	0,30	0,457
cult_lev_5	200	0	1	0,54	0,500
cult_lev_6	200	0	1	0,08	0,272
develop	200	2	4	3,36	0,874
politics	200	1	4	3,32	0,507
sustain_dev	200	2	4	3,26	0,451
elements	200	1	5	4,46	1,041
edo_cap	200	0	1	0,87	0,343
edo_eco	200	0	1	0,35	0,478
edo_hist	200	2	5	3,33	0,776
edo_elem	200	1	5	3,74	0,904
edo_era	200	0	1	0,49	0,501
edo_know	200	1	5	3,55	1,102
edo_idea	200	1	5	3,94	0,713
edo_symbol	200	1	5	3,55	1,619
reason_1	200	0	1	0,12	0,320
reason_2	200	0	1	0,02	0,122
reason_3	200	0	1	0,19	0,393
reason_4	200	0	1	0,17	0,372
reason_5	200	0	1	0,29	0,455

reason_6	200	0	1	0,41	0,493
feature	200	1	6	5,15	1,124
population	200	1	6	3,44	1,700
west_im_1	200	0	1	0,15	0,353
west_im_2	200	0	1	0,05	0,218
west_im_3	200	0	1	0,06	0,238
west_im_4	200	0	1	0,48	0,501
west_im_5	200	0	1	0,42	0,494
rec_city	200	1	5	4,64	0,724
edo_law	200	0	1	0,35	0,477
edo_fire	200	0	1	0,54	0,500
west_perm	200	1	6	4,64	1,203
edo_group	200	1	5	3,70	0,898
edo_culture	200	1	5	4,26	1,293
edo_economy	200	0	1	0,42	0,495
edo_edj	200	0	1	0,53	0,501
com_profit	200	0	1	0,34	0,475
city_river	200	1	3	2,54	0,838
fem_status_1	200	0	1	0,12	0,326
fem_status_2	200	0	1	0,02	0,122
fem_status_3	200	0	1	0,03	0,171
fem_status_4	200	0	1	0,23	0,419
fem_status_5	200	0	1	0,04	0,196
fem_status_6	200	0	1	0,08	0,272
fem_status_7	200	0	1	0,42	0,495
fem_status_8	200	0	1	0,15	0,353
edo_wear	200	1	5	3,36	1,411
national_1	200	0	1	0,03	0,157
national_2	200	0	1	0,03	0,157
national_3	200	0	1	0,05	0,208
national_4	200	0	1	0,13	0,337
national_5	200	0	1	0,02	0,140
national_6	200	0	1	0,06	0,238
national_7	200	0	1	0,01	0,100
national_8	200	0	1	0,14	0,348
national_9	200	0	1	0,56	0,498
national_10	200	0	1	0,21	0,405
protypo	200	0	1	0,69	0,464
satisfy	200	0	1	0,89	0,320

α.3 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Πίνακες Συχνοτήτων

Α' Μέρος

Δημογραφικά Στοιχεία

Πίνακας 1. Κατανομή συχνοτήτων για το φύλο

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Γυναίκα	97	48,5	48,5
Ανδρας	103	51,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 2. Κατανομή συχνοτήτων για την ηλικιακή κλίμακα

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
18-30	106	53,0	53,0
31-50	39	19,5	72,5
51-70	35	17,5	90,0
70 +	20	10,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 3. Κατανομή συχνοτήτων για τον τόπο γέννησης

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ελλάδα	51	25,5	25,5
Ιαπωνία	85	42,5	68,0
Άλλη χώρα της Ευρώπης	50	25,0	93,0
Άλλη χώρα της Ανατολικής, Κεντρικής και Νότιας Ασίας	8	4,0	97,0
Καμία από τις προηγούμενες επιλογές	6	3,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 4. Κατανομή συχνοτήτων για το γενεαλογικό δέντρο

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Από Γονείς Έλληνες	44	22,0	22,0
Από Γονείς Ιάπωνες	32	16,0	38,0
Από ένα Γονέα Έλληνα και ένα Γονέα Ιάπωνα	19	9,5	47,5
Παππούς και Γιαγιά Έλληνες	17	8,5	56,0
Παππούς και Γιαγιά Ιάπωνες	14	7,0	63,0
Παππούς Έλληνας και Γιαγιά Γιαπωνέζα	14	7,0	70,0
Παππούς Ιάπωνας και Γιαγιά Ελληνίδα	19	9,5	79,5
Διαφορετική από τις προηγούμενες επιλογές	41	20,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 5. Κατανομή συχνοτήτων για τον τόπο μόνιμης διαμονής

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ελλάδα	77	38,5	38,5
Ιαπωνία	59	29,5	68,0
Διαφορετικός	64	32,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 6. Κατανομή συχνοτήτων για τον τόπο εργασίας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ελλάδα	77	38,5	38,5
Ιαπωνία	58	29,0	67,5
Διαφορετικός	65	32,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 7. Κατανομή συχνοτήτων για το μορφωτικό επίπεδο

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Απόφοιτος Γυμνασίου	4	2,0	2,0
Απόφοιτος Λυκείου	39	19,5	21,5
Πτυχιούχος Πανεπιστημίου	86	43,0	64,5
Κάτοχος ενός Μεταπτυχιακού Τίτλου	38	19,0	83,5
Κάτοχος ενός Διδακτορικού Τίτλου	21	10,5	94,0
Ανώτερο από όλα τα προηγούμενα μορφωτικά επίπεδα	6	3,0	97,0
Διαφορετικό από τα προηγούμενα μορφωτικά επίπεδα	6	3,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 8. Κατανομή συχνοτήτων για την οικογενειακή κατάσταση

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Ανύπαντρος/η	104	52,0	52,0
Παντρεμένος/η χωρίς παιδιά	20	10,0	62,0
Παντρεμένος/η με παιδιά	52	26,0	88,0
Διαζευγμένος/η με παιδιά	2	1,0	89,0
Διαφορετική κατάσταση από τις προηγούμενες	22	11,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 9. Κατανομή συχνοτήτων για το επάγγελμα

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Δάσκαλος/α Μέσης Εκπαίδευσης	12	6,0	6,0
Καθηγητής/Καθηγήτρια Πανεπιστημίου	19	9,5	15,5
Μεταφραστής/Μεταφράστρια - Διερμηνέας	20	10,0	25,5
Διπλωμάτης	9	4,5	30,0
Ζωγράφος - Ποιητής /Ποιήτρια	13	6,5	36,5
Έμπορος - Μηχανικός - Επιχειρηματίας	9	4,5	41,0
Συγγραφέας - Ιστορικός	27	13,5	54,5
Αγρότης - Παραγωγός	9	4,5	59,0
Διαφορετικό Επάγγελμα από τα προηγούμενα	82	41,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

B' Μέρος

Γενικές Ερωτήσεις γύρω από το θέμα της Βιώσιμης Διαχείρισης Πολιτισμικών Τοπίων

Πίνακας 10. Κατανομή συχνοτήτων για το τι ορίζουν ως περιβάλλον

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
σύνολο των ανθρωπογενών παραγόντων που επηρεάζουν την ποιότητα ζωής	2	1,0	1,0
σύνολο των φυσικών στοιχείων που επηρεάζουν την οικολογική ισορροπία	70	35,0	36,0
σύνολο των ανθρωπογενών παραγόντων ... όσο και την ιστορική-πολιτιστική παράδοση μαζί και τις αισθητικές αξίες	125	62,5	98,5
κανένα από τα προηγούμενα	3	1,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 11. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ό,τι η προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελούν υποχρέωση ενός Κράτους

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	70	35,0	35,0
Ναι	130	65,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 12. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ό,τι τα ιστορικά και τα φυσικά μνημεία μίας χώρας χαρακτηρίζονται ως η πολιτιστική κληρονομιά της

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	16	8,0	8,0
Ναι	184	92,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 13. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ό,τι τα τοπία φυσικών μνημείων ,τα τοπία ιστορικών μνημείων και τα τοπία που συνδυάζουν και τα δύο είδη μνημείων προστατεύονται από το διεθνές δίκαιο και από τις διεθνείς συμβάσεις

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	38	19,0	19,0
Ναι	162	81,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 14. Κατανομή συχνοτήτων για το τι ορίζουν ως τοπίο

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Βασικό συστατικό της φυσικής κληρονομιάς και συμβάλλει στην αισθητική αξία αυτής της κληρονομιάς	56	28,0	28,0
Βασικό συστατικό της πολιτιστικής κληρονομιάς και συμβάλλει στη διαμόρφωση πολιτιστικής ταυτότητας	9	4,5	32,5
Βασικό συστατικό τόσο της φυσικής όσο και της πολιτιστικής κληρονομιάς	126	63,0	95,5
Κανένα από τα προηγούμενα	9	4,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 15. Κατανομή συχνοτήτων για το σε ποια επίπεδα πιστεύουν ότι διακρίνετε ο πολιτισμός

	Ναι		Όχι	
	N	%	N	%
ο Τεχνοοικονομικό Επίπεδο	1	,5	199	99,5
ο Κοινωνικό Επίπεδο	31	15,5	169	84,5
ο Επίπεδο Ιδεολογίας	9	4,5	191	95,5
ο Επίπεδο Ηθικών Αξιών	59	29,5	141	70,5
ο Όλα μαζί τα επίπεδα	108	54,0	92	46,0
ο Κανένα από τα προηγούμενα	16	8,0	184	92,0

Πίνακας 16. Κατανομή συχνοτήτων για το πώς ονομάζεται η ανάπτυξη που εξασφαλίζει την ευημερία της παρούσας γενιάς χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ευημερία των μελλοντικών γενεών

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Αειφόρος Ανάπτυξη	53	26,5	26,5
Περιβαλλοντική Ανάπτυξη	22	11,0	37,5
Βιώσιμη Ανάπτυξη (ολοκληρωμένη ανάπτυξη)	125	62,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 17. Κατανομή συχνοτήτων για το ποια πολιτική πιστεύουν ότι συνδυάζει η Βιώσιμη Ανάπτυξη

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
μόνο αναπτυξιακή οικονομική πολιτική	1	,5	,5
μόνο δημόσια περιβαλλοντική πολιτική	1	,5	1,0
ισόρροπη στάθμιση οικονομικής και περιβαλλοντικής πολιτικής μαζί με μία χωροταξική - πολεοδομική πολιτική	132	66,0	67,0
Κανένα από τα προηγούμενα	66	33,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 18. Κατανομή συχνοτήτων για το τι πιστεύουν ότι είναι η Βιώσιμη Ανάπτυξη

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
ποσοτική διαχείριση προστασία φύσης και πολιτιστικής κληρονομιάς	1	,5	,5
συνετή διαχείριση προστασίας φύσης και πολιτιστικής κληρονομιάς	146	73,0	73,5
κανένα από τα προηγούμενα	53	26,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 19. Κατανομή συχνοτήτων για το ποιες συνιστώσες αλληλοεπιδρούν κατά τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Οικονομική και Κοινωνική	1	,5	,5
Κοινωνική και Περιβαλλοντική	17	8,5	9,0
Περιβαλλοντική και Οικονομική	26	13,0	22,0
Οικονομική και Πολιτιστική	1	,5	22,5
Κοινωνική, Πολιτιστική, Οικονομική και Περιβαλλοντική	155	77,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Γ' Μέρος

Ειδικές Ερωτήσεις που αφορούν στην περίπτωση Demo Japan

Πίνακας 20. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ό,τι η πόλη Edo είναι η σημερινή πρωτεύουσα της Ιαπωνίας, το Τόκιο

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Οχι	27	13,5	13,5
Ναι	173	86,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 21. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ότι η πόλη demo ήταν η πρώτη οικολογική πόλη της Ιαπωνίας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Οχι	130	65,0	65,0
Ναι	70	35,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 22. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν με ποια περίοδο της ιστορίας της Ιαπωνίας συμπίπτει η ανάπτυξη της πόλης Edo από fishing-village σε μητρόπολη

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Heian (794-1185)	5	2,5	2,5
Tokugawa (1603-1868)	158	79,0	81,5
Warring States (1467-1568)	4	2,0	83,5
Meiji (1868-1912)	33	16,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 23. Κατανομή συχνοτήτων για το τι πιστεύουν ότι χαρακτηρίζει την εποχή ανάπτυξης της μητρόπολης Edo

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Πρόοδο της κοινωνίας	13	6,5	6,5
Πρόοδο της οικονομίας	2	1,0	7,5
Πρόοδο της κοινωνίας και του εμπορίου	30	15,0	22,5
Πρόοδο τεχνοοικονομική, κοινωνική, εμπορική, πολιτιστική, περιβαλλοντική	134	67,0	89,5
Κανένα από τα προηγούμενα	21	10,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 24. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ό,τι η Ιαπωνία την εποχή Edo βίωσε μία περίοδο ειρήνης διάρκειας 265 χρόνων

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	103	51,5	51,5
Ναι	97	48,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 25. Κατανομή συχνοτήτων για το πόσο ικανοποιημένοι είναι από τις γνώσεις τους για το φυσικό περιβάλλον την κοινωνία και τον πολιτισμό της Ιαπωνίας την περίοδο 1603-1868

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Καθόλου	12	6,0	6,0
Λίγο	22	11,0	17,0
Μέτρια	49	24,5	41,5
Πολύ	79	39,5	81,0
Πάρα πολύ	38	19,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 26. Κατανομή συχνοτήτων για το ποιο πιστεύουν ότι ήταν το ιδεώδες της εποχής Edo

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
άνθρωπος κυρίαρχος στο φυσικό περιβάλλον για να αναπτύξει την κοινωνία του	2	1,0	1,0
άνθρωπος απλώς παρατηρητής της φύσης	15	7,5	8,5
άνθρωπος σέβεται και αγαπά τη φύση ,ζει αρμονικά μαζί της και σέβεται τους προγόνους του	159	79,5	88,0
κανένα από τα προηγούμενα	24	12,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 27. Κατανομή συχνοτήτων για το τι πιστεύουν ότι η εποχή Edo συμβολίζει

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
τη γέννηση της ιαπωνικής ευαισθησίας για τη φύση	49	24,5	24,5
την ανάπτυξη της πόλης-κέντρο βάση της αρχής της βιοποικιλότητας	2	1,0	25,5
την ανάδειξη ενός προτύπου πόλεως που σημαίνει ισορροπία πόλης-φύσης, ανθρώπου-φύσης	27	13,5	39,0
την ανάπτυξη της αστικής κουλτούρας	35	17,5	56,5
όλα τα προηγούμενα μαζί	87	43,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 28. Κατανομή συχνοτήτων για το ποιοι λόγοι πιστεύουν ότι οδήγησαν τη διακυβέρνηση των Tokugawa να επιβάλλει τον εθνικό αποκλεισμό στις αρχές του 17αιώνα

	Ναι		Όχι	
	N	%	N	%
ο σύνεση και υπεροψία μαζί της κεντρικής πολιτικής εξουσίας	23	11,5	177	88,5
ο αυτάρκεια φυσικών πόρων	3	1,5	197	98,5
ο φόβος να μη χαθούν οι αξίες της κοινωνίας	38	19,0	162	81,0
ο φόβος να μη αλλοιωθούν οι αξίες του εμπορίου	33	16,5	167	83,5
ο φόβος θρησκευτικού προσηλυτισμού	58	29,0	142	71,0
ο όλα τα προηγούμενα μαζί	82	41,0	118	59,0

Πίνακας 29. Κατανομή συχνοτήτων για το ποια πιστεύουν ότι είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πόλης Edo την περίοδο 17αιώνα-19αιώνα

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
πληθυσμιακή αύξηση	2	1,0	1,0
βελτίωση συνθηκών διαβίωσης	1	,5	1,5
κοπή νομισμάτων	8	4,0	5,5
ανάπτυξη εμπορίου	63	31,5	37,0
υψηλά ποσοστά εγγράμματος πληθυσμού	6	3,0	40,0
όλα τα προηγούμενα μαζί	120	60,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 30. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ποια ήταν η πιο αστικοποιημένη πόλη του 18 αιώνα με πληθυσμό πάνω από 1.000.000 κατοίκους

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Λονδίνο	41	20,5	20,5
Παρίσι	40	20,0	40,5
Φλωρεντία	7	3,5	44,0
Βενετία	18	9,0	53,0
Edo	91	45,5	98,5
Τολέδο	3	1,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 31. Κατανομή συχνοτήτων για το τι γνωρίζουν ότι επικρατούσε στην αστική ανάπτυξη των πόλεων της Δύσης την περίοδο 17αιώνα -19αιώνα

	Ναι		Όχι	
	N	%	N	%
ο λάσπη και σκουπίδια στα ποτάμια	29	14,5	171	85,5
ο ανθρώπινα υπολείμματα στους δρόμους	10	5,0	190	95,0
ο λάσπη και σκουπίδια μέσα και κοντά στα υδραγωγεία	12	6,0	188	94,0
ο αρρώστιες	95	47,5	105	52,5
ο όλα τα προηγούμενα μαζί	83	41,5	117	58,5

Πίνακας 32. Κατανομή συχνοτήτων για το που πιστεύουν ότι γινόταν ορθή διαχείριση οικιακών αποβλήτων και ανακύκλωση προϊόντων σε υψηλό ποσοστό

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Λονδίνο	2	1,0	1,0
Φλωρεντία	17	8,5	9,5
Τολέδο	31	15,5	25,0
Edo	150	75,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 33. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ό,τι κατά την εποχή Edo η κυβέρνηση είχε ποινικοποιήσει τη προστασία της φύσης και των στοιχείων της (πανίδα-χλωρίδα)

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	131	65,5	65,5
Ναι	69	34,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 34. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ό,τι κατά την εποχή Edo υπήρχαν 48 ομάδες πυροπροστασίας και τα κτίρια σχεδιάζονταν βάση ενός προτύπου πυροπροστασίας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	92	46,0	46,0
Ναι	108	54,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 35. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ποιοι είχαν καταφέρει να αποκτήσουν ειδική άδεια παραμονής στο νησί κατά την περίοδο εθνικού αποκλεισμού

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Βρετανοί	10	5,0	5,0
Πορτογάλοι	10	5,0	10,0
Γάλλοι	8	4,0	14,0
Ρώσοι	9	4,5	18,5
Ολλανδοί	140	70,0	88,5
κανένας από τους προηγούμενους	23	11,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 36. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ποια ήταν η βασική ομάδα πάνω στην οποία στηριζόταν η δομή της ιαπωνικής κοινωνίας κατά την εποχή Edo

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
το σώμα των Βουδιστών μοναχών	13	6,5	6,5
οι μελετητές -λόγιοι των εθνικών σπουδών	2	1,0	7,5
οι φιλόσοφοι του Κομφουκιανισμού	36	18,0	25,5
η οικογένεια	131	65,5	91,0
κανένα από τα προηγούμενα	18	9,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 37. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ποια πολιτιστικά στοιχεία αναδεικνύονται κατά την ανάπτυξη της αστικής κουλτούρας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
haiku ποίηση	14	7,0	7,0
Kabuki θέατρο	18	9,0	16,0
shamisen μουσική	9	4,5	20,5
ukiyo-e ζωγραφική	20	10,0	30,5
όλα τα προηγούμενα μαζί	139	69,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 38. Κατανομή συχνοτήτων το αν γνωρίζουν ό,τι όπως οι εμπορικές δραστηριότητες της ομηρικής κοινωνίας ενίσχυαν την οικονομία ομοίως συνέβαινε στην ιαπωνική κοινωνία της εποχής Edo

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	116	58,0	58,0
Ναι	84	42,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 39. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ό,τι όπως κατά την αρχαιοελληνική κοινωνία της εποχής του Αριστοτέλη δινόταν βαρύτητα στην εκπαίδευση και στην ηθική διαπαιδαγώγηση των παιδιών καθώς αυτά θα εισέρχονταν ως μέλη στην ευδαίμονος πόλη, ομοίως έπρατταν και την εποχή Edo

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	95	47,5	47,5
Ναι	105	52,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 40. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ό,τι η οικονομική δραστηριότητα δεν είχε αποκλειστικό στόχο το κέρδος αλλά την απόκτηση ποιότητας ζωής διαφορετικά δεν ήταν αποδεκτή από τους εμπόρους της αστικής τάξης

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	132	66,0	66,0
Ναι	68	34,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 41. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν ποιας πόλης τα νερά από τα ποτάμια της ήταν τόσο καθαρά που αποτελούσαν τη βάση για να φτιάχγεται η μύρα

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Λονδίνο	45	22,5	22,5
Παρίσι	3	1,5	24,0
Edo	152	76,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 42. Κατανομή συχνοτήτων για το ποια πιστεύουν ό,τι ήταν η θέση της γυναίκας ενός εμπόρου της αστικής τάξης την εποχή Edo

	Ναι		Όχι	
	N	%	N	%
ο αποκλειστικά για το ανάθρεμμα των παιδιών	24	12,0	176	88,0
ο συμμετοχή στην οικογενειακή επιχείρηση	3	1,5	197	98,5
ο αποκλειστικά για τη διαχείριση οικιακών υποθέσεων	6	3,0	194	97,0
ο ήταν άτομο αξιοπρεπές αρκεί να τιμούσε τους οικογενειακούς θεσμούς	45	22,5	155	77,5
ο αποκλειστικά για να διατηρεί το κοινωνικό πρόσωπο της οικογένειας	8	4,0	192	96,0
ο είχε μόρφωση και μπορούσε να εκφέρει άποψη για το οικογενειακό εμπόριο	16	8,0	184	92,0
ο όλα τα προηγούμενα μαζί	84	42,0	116	58,0
ο κανένα από τα προηγούμενα	29	14,5	171	85,5

Πίνακας 43. Κατανομή συχνοτήτων για το αν γνωρίζουν με τι συνδεόταν η ενδυμασία κατά την εποχή Edo

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
με το ιδιαίτερο πολιτιστικό επίπεδο της κάθε κοινωνικής τάξης	31	15,5	15,5
με το μεγαλείο του οίκου/της οικογένειας	36	18,0	33,5
με την ευημερία της οικογενειακής επιχείρησης	9	4,5	38,0
όλα τα προηγούμενα μαζί	78	39,0	77,0
κανένα από τα προηγούμενα	46	23,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 44. Κατανομή συχνοτήτων για το ποια στοιχεία πιστεύουν ότι συντέλεσαν στη διαμόρφωση εθνικής συνείδησης κατά την περίοδο 1603-1868 των Tokugawa

	Ναι		Όχι	
	N	%	N	%
ο εθνικός αποκλεισμός την κατάλληλη χρονική στιγμή	5	2,5	195	97,5
ο η ειρήνη και η σταθερότητα στο εσωτερικό	5	2,5	195	97,5
ο η αύξηση του εμπορίου γενικά	9	4,5	191	95,5
ο η ανάπτυξη της κοινής κουλτούρας	26	13,0	174	87,0
ο η πρόοδος της οικονομίας	4	2,0	196	98,0
ο η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου	12	6,0	188	94,0
ο η αύξηση του οδικού δικτύου και η πρόοδος του παράκτιου εμπορίου	2	1,0	198	99,0
ο η ανάπτυξη κοινής ηθικής	28	14,0	172	86,0
ο όλα τα προηγούμενα μαζί	111	55,5	89	44,5
ο κανένα από τα προηγούμενα	41	20,5	159	79,5

Πίνακας 45. Κατανομή συχνοτήτων για το αν πιστεύουν ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα πρότυπο διαχείρισης των δώρων της φύσης και ένα πρότυπο εναρμόνισης φύσης-ανθρώπου και φύσης-πόλεως στην σύγχρονη εποχή του 21αιώνα στην Ελλάδα και στην Ιαπωνία

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	62	31,0	31,0
Ναι	138	69,0	100,0
Σύνολο	200	100,0	

Πίνακας 46. Κατανομή συχνοτήτων για το αν νιώθουν ικανοποιημένοι από το επίπεδο των ερωτήσεων για τη συγκεκριμένη ιστορική περίοδο της εποχής Edo

	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	23	11,5	11,5
Ναι	177	88,5	100,0
Σύνολο	200	100,0	

COVER PHOTO 9: The Red Kimono - ‘the power of weave’. (Tanaka Yuko ,2013)

β. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ -EDO JAPAN

β. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ -EDO JAPAN

b.1 ΧΡΟΝΙΚΟ ΕΠΟΧΗΣ EDO

b.2 ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΟΥ 17^{ου}-18^{ου} -19^{ου} ΑΙΩΝΑ

b.3 ΕΠΟΧΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ EDO

b.4 ΣΧΟΛΕΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟ EDO

b.5 Η ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΩΝ TOKUGAWA

b.6 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ -ΑΞΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ TOKUGAWA

b.7 Δ ΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ -ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ TOKUGAWA

b.8 ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ

b.9 ΟΡΟΛΟΓΙΑ

.1 ΧΡΟΝΙΚΟ ΕΠΟΧΗΣ EDO

- 1603: Ieyasu είναι ο ιδρυτής – ο πρώτος αρχιστράτηγος – της διακυβέρνησης των Tokugawa.
- 1609: Εγκατάσταση Ολλανδών στο Hirado.
- 1612: Ξεκινάει η λειτουργία του νομισματοκοπείου στην πόλη Edo.
- 1612: Ο χριστιανικός προσηλυτισμός απαγορεύεται.
- 1615: Εκδίδονται και δημοσιεύονται βιβλία γραμμένα στη σλαβική γραφή kana.
- 1619: Θαλάσσιες μεταφορές μεταξύ των εμπορικών κέντρων των πόλεων Osaka και Edo ενισχύονται.
- 1633: “Hôshosen”, ήταν η επίσημη αδειοδότηση εμπορικών πλοίων απ’ την κεντρική πολιτική εξουσία.
- 1635: “Hyôjôsho”, ξεκινάει η λειτουργία του Ανώτατου Δικαστηρίου.
- 1635: “Sankinkôtai”, σύστημα υποχρεωτικής παραμονής των τοπικών αρχόντων daimyô στη μητρόπολη Edo.
- 1639: “Sakoku”, ξεκινάει ο εθνικός αποκλεισμός, δίδεται άδεια παραμονής στο νησί μόνο στους Ολλανδούς.
- 1647: “Terakoya”, ιδρύονται σχολεία για τους “common people”.
- 1657: Ξεσπάει φωτιά στη μητρόπολη Edo και χάνουν τη ζωή τους πάνω από 100.000 άνθρωποι.
- 1658: Αρχίζει να τίθεται σε ισχύ το γενικό σύστημα πυροπροστασίας αφού έχουν ολοκληρωθεί οι ανακατασκευές.

- 1688: Ξεκινάει η περίοδος πολιτιστικής «άνθησης», «the Genroku era».
- 1707: Έκρηξη του ηφαιστείου του βουνού Fuji.
- 1708: Νόμος περί οριοθέτησης των τιμών των προϊόντων στη μητρόπολη Edo.
- 1720: Νέο αμυντικό σύστημα πυροπροστασίας εισηγείται στη μητρόπολη Edo.
- 1721: «Κουτί παραπόνων» εφαρμόζεται στο Ανώτατο Δικαστήριο ως τρόπος έκφρασης των ανθρώπων.
- 1723: “Tashidaka”, λειτουργεί το σύστημα αποζημίωσης αμοιβής για την τάξη των σαμουράι
- 1744: Κατασκευάζεται το πρώτο αστεροσκοπείο στην Edo.
- 1782: Κατασκευάζεται το δεύτερο αστεροσκοπείο στην Edo.
- 1782: Λιμός “Tenmei” ξεσπάει.
- 1787: “Hankō” σχολεία ιδρύονται σε ολόκληρο το νησί.
- 1790: Κατασκευάζονται δημόσιες κατοικίες για τους περιπλανώμενους στη μητρόπολη Edo
- 1854: Εμφανίζονται τα πλοία του ναυτικού στόλου της Αμερικής – πρώτη προσπάθεια ανοίγματος των λιμανιών προς τους «ξένους».
- 1855: Ιδρύονται σχολεία για διδασκαλία «δυτικών σπουδών».
- 1858: Υπογραφή Συνθήκης Εμπορίου & Φιλίας ανάμεσα στη Ιαπωνία και την Αμερική.
- 1858: Ιδρύεται ιατρική σχολή.

- 1868: Ιδρύεται το Πανεπιστήμιο “Keiô University”.
- 1868: Μετονομάζεται η μητρόπολη Edo σε Tôkei.
- 168: Αποκαθίσταται η πολιτική εξουσία του Αυτοκράτορα και
 ξεκινάει η εποχή Meiji.

b.2 ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΟΥ 17^{ου}-18^{ου} -19^{ου} ΑΙΩΝΑ

- 1600: Ιδρύεται η Βρετανική Εταιρεία Ανατολικών Ινδιών.
- 1602: Ιδρύεται η Ολλανδική Εταιρεία Ανατολικών Ινδιών (VOC).
- 1638: Ιδρύεται το Πανεπιστήμιο Harvard στη Β. Αμερική.
- 1644: Εγκαθιδρύεται η δυναστεία Qing στην Κίνα.
- 1668: Ξεκινάει η κατασκευή του “Versailles Palace”.
- 1687: Ο Newton ανακαλύπτει το νόμο της βαρύτητας.
- 1709: Η Βρετανία ενώνεται με τη Σκωτία και δημιουργείται το κράτος της Μεγάλης Βρετανίας.
- 1762: «Κοινωνικό Συμβόλαιο» του Rousseau εκδίδεται.
- 1765: Βιομηχανική Επανάσταση ξεκινάει στη Μ. Βρετανία.
- 1776: Η Αμερικανική Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας.
- 1776: «Ο Πλούτος των Εθνών» του Adam Smith.
- 1783: Αναγνώριση της Ανεξαρτησίας της Αμερικής.
- 1787: Εκδίδεται και δημοσιεύεται το Σύνταγμα της Αμερικής.
- 1789: George Washington ο 1^{ος} πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.
- 1789: Γαλλική Επανάσταση.
- 1791: «Ο Μαγικός Αυλός» του Mozart στην Αυστρία.
- 1828-1829: Πόλεμος Ρωσίας – Τουρκίας.
- 1837-1901: Βικτωριανή εποχή – Βασίλισσα της Αγγλίας η Βικτώρια.

- 1839: Ξεκινάει ο πόλεμος “Opium War” στην Κίνα.
- 1853- Ο πόλεμος της Κριμαίας.
- 1856:
- 1861- Εμφύλιος πόλεμος των Ηνωμένων Πολιτειών της
- 1865: Αμερικής.
- 1863: Ο Lincoln εισηγείται τη Διακήρυξη της Απελευθέρωσης των Σκλάβων.
- 1864: Οργανώνεται ο διεθνής Ερυθρός Σταυρός.
- 1869: Ανοίγει το Κανάλι του Σουέζ και ο Tolstoi γράφει το «Πόλεμος και Ειρήνη».

b.3 ΕΠΟΧΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ EDO

the	Keichō	1596-1615	era (nengō)
the	Genwa	1615-1624	era (nengō)
the	Kwan-ei	1624-1644	era (nengō)
the	Shōhō	1644-1648	era (nengō)
the	Keian	1648-1652	era (nengō)
the	Shōō	1652-1655	era (nengō)
the	Meireki	1655-1658	era (nengō)
the	Manji	1658-1661	era (nengō)
the	Kwambun	1661-1673	era (nengō)
the	Empō	1673-1681	era (nengō)
the	Tenwa	1681-1684	era (nengō)
the	Teikyō	1684-1688	era (nengō)
the	Genroku	1688-1704	era (nengō)
the	Hōei	1704-1711	era (nengō)
the	Shōtoku	1711-1716	era (nengō)
the	Kōhō	1716-1736	era (nengō)
the	Gembun	1736-1741	era (nengō)
the	Kwampō	1741-1744	era (nengō)
the	Eikyō	1744-1748	era (nengō)

the	Kwan-en	1748-1751	era (nengō)
the	Hōreki	1751-1764	era (nengō)
the	Meiwa	1764-1772	era (nengō)
the	An-ei	1772-1781	era (nengō)
the	Temmei	1781-1789	era (nengō)
the	Kwansei	1789-1801	era (nengō)
the	Kyōwa	1801-1804	era (nengō)
the	Bunkwa	1804-1818	era (nengō)
the	Bunsei	1818-1830	era (nengō)
the	Tempū	1830-1844	era (nengō)
the	Kōkwa	1844-1848	era (nengō)
the	Kaei	1848-1854	era (nengō)
the	Ansei	1854-1860	era (nengō)
the	Man-en	1860-1861	era (nengō)
the	Bunkyū	1861-1864	era (nengō)
the	Gwanji	1864-1865	era (nengō)
the	Keio	1865-1868	era (nengō)
the	Meiji	1868-1912	era (nengō)

- The Genwa και the Keichō εποχές χαρακτηρίζονται από αυστηρότητα και δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στη συγγραφή έργων με θέματα για τον Κομφουκιανισμό και για τη συμπεριφορά των σαμουράι.
- The Genroku και the Hōei εποχές ήταν εποχές αναγέννησης με εμπνεύσεις ποιητικές, ταξιδιωτικών ημερολογίων του Basho Matsuo, με πεζογραφίες του Saikaku Ihara και τις τραγωδίες του Chikamatsu Monzaemon του πιο διάσημου δραματουργού της Edo περιόδου με έργα για Kabuki και για Bunraku
- The Kwansei εποχή, η κοινωνία αποκτάει μία πιο σχολαστική διάθεση και προσεκτική αντιμετώπιση των θεμάτων της καθημερινότητας.
- The Tempū εποχή χαρακτηρίζεται απ' την εσωτερική υποπερίοδο 1841-1843 των ιδιαίτερων σχολαστικών και προοδευτικών μεταρρυθμίσεων για την ανασυγκρότηση της κοινωνίας.

b.4 ΣΧΟΛΕΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ EDO

- The Kanō School:

a school of painting that started in the mid of 15th century. In Edo period it became the official school of shogunate. Founded by Masanobu, who was pupil of Shūbun et of Sōtan but he had his own decorative style. Motonobu, who was Masanobu's son, managed to put on a firm basis for "Kanō School".

- The Rimpa School:

a decorative school of art of 17th – 18th – 19th centuries founded by Sōtatsu, who was known by this famous school. This school, which also was named "Sōtatsu-Kōrin School" emphasized asymmetrical compositions of simple silhouettes under the use of a great variety of color.

- The Torii School:

the name refers to a family of printmakers, who beginning with Torii Kiyonobu settle style for prints of actors and dominated this branch of printmaking from 1695 until 1770. Torii, who moved to Edo in 1687 was an ukiyo-e painter and a printmaker.

- The Katsukawa School:

this school derived from Katsukawa Shunshō, who dominated the field of theatrical prints from 1770 until late 1780.

- The Ōkyo School:

the school which more approximated the point of view of the merchant class which sprang up in the 18th century and dominated much of the art of Japan. Its grater practitioner was Maruyama Ōkyo, who developed a realistic manner which gave expression to the materialism of the bourgeoisie.

- The Shijō School:

a school with a more softer and gentle approach to “Kachōga”: bird and flower pictures and to landscape. Founder was Matsumura Goshun, who was the most distinguished pupil of Maruyama Ōkyo of the Ōkyo School.

- The Ukiyo-e School:

the school of painting best known during the Edo period but also known throughout the world. The term means “the floating world”, a name which is used for art dealing with the pleasures of the ordinary people. This school centered entirely in the capital and reflected the growing importance of the merchant class as a typical expression of Edo culture. Started as a school of painting, later devoted to the use of woodcut.

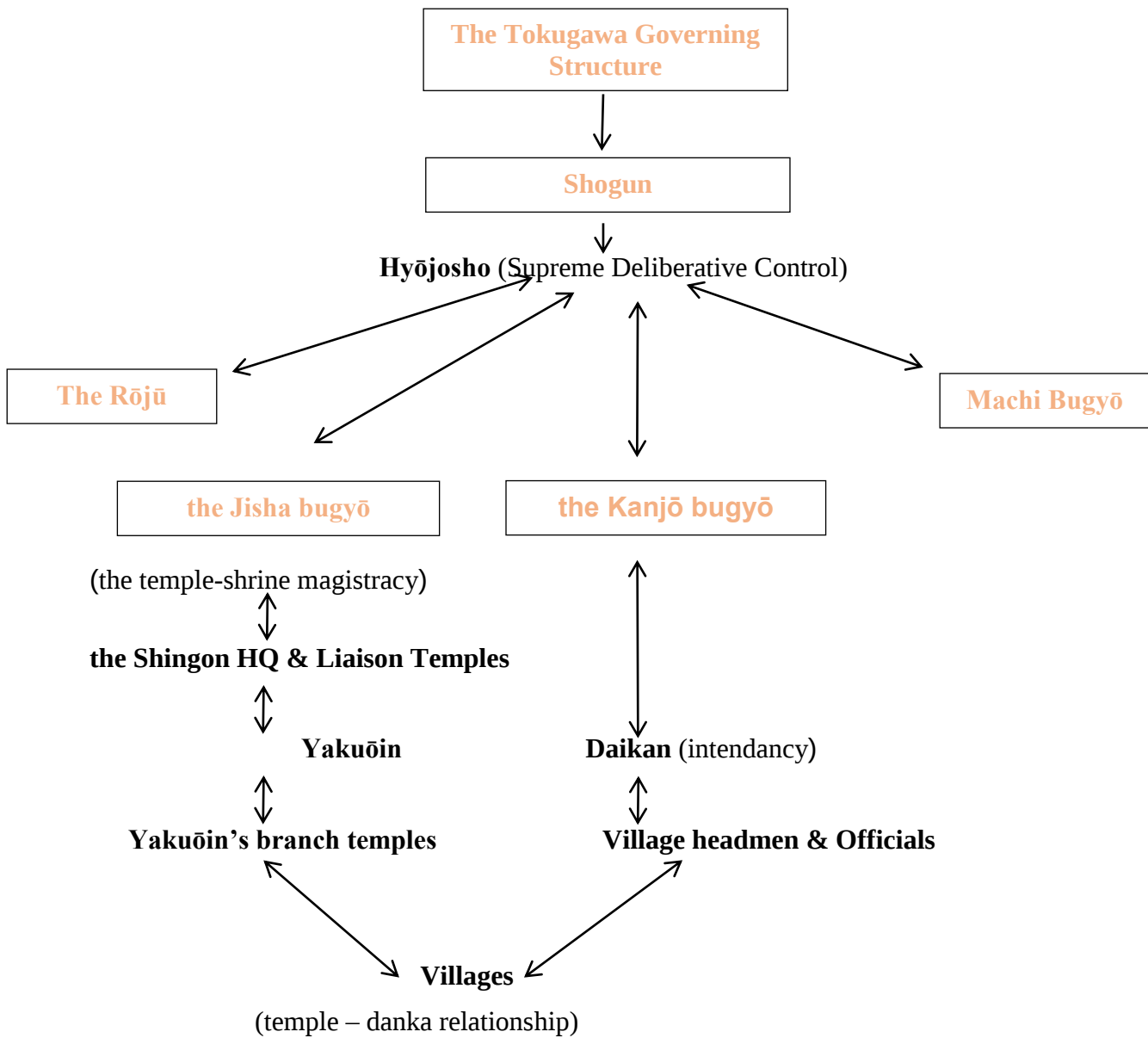
- The Utagawa School:

most prolific of the ukiyo-e schools, founded by Utagawa Toyoharu in the late of 18th century.

- The Kamigata-e School:

school of printmakers and of book illustrators who worked in the ukiyo-e manner in the 18th and the 19th centuries in Kyōto and in Osaka.

b.5 Η ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΩΝ TOKUGAWA

b.6 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ -ΑΞΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ TOKUGAWA

- **Taihei:** the great peace.
- **Bakuhan taisei:** power structure of bakufu and of daimyō domain (han) as a single government system.
- **Bakufu:** shogunal government.
- **Hyōjoshō:** Supreme Judicial Council.
- **Kanjōshō:** finance office served as central accounting office.
- **Machi-bugyō:** mayors or governors of the cities of Edo, Kyōto, Osaka and Sumpu. From the year of 1719 there were in the city of Edo 2 such governors who exercised their power by turns, charged of city affairs.
- **Bugyōgatsu:** magistrate's office.
- **Jishabugyō:** official charged of temples & shrines affairs.
- **Kanjōbugyō:** superintendents of the treasury of Shōgun, under the Shōgunate.
 - kin-bugyō: official of the finance department.
 - kirimai-tegata-aratame: an official commissioned under the kanjōbugyō to verify the demands for pension, presented by samurai and had under him 9 tedai (employees).

- **Ōmetsuke:** under the Edo Shōgun, commissioned to look to the exact observance of the laws, to revise law – suits, to control the proceedings of the daimyo and their functionaries, to secure the execution of edicts, to superintend the escort of the Shōgun when he travelled and to control the adoptions made by the daimyo families.
- **Fudai daimyō:** served as rōjū members of the Shōgun’s Council and were senior elder advisors.
- **Daikan:** the civil office.
- The 5 most important officials such as the **Kanjōbugyō**, the Edo **Machi bugyō**, the **Jishabugyō**, the member of the **Ōmetsuke** and the **Rōjū** (fudai daimyō) as member of the **Shōgun’s** Council were commissioned to decide for final judgements of important and difficult cases of the **Hyōjōsho**.
- **Go-yo-beya:** the Hall which was the Council of the Tokugawa composed of the Tairō who was the prime minister, of 5 Rōjū and of 5 Wakadoshiyori.
- **Wakadoshiyori:** lower members of the Council of the Shōgun, were below Rōjū and they could supervise the hatamoto.
- **The hatamoto:** upper class of direct status vassals of the Tokugawa family, were 250 families lived permanently in Edo, had high rank as officials.

- **The go-kenin:** consisted of yoriki and of dōshin who were minor officials, subject to a Buggyō. The go-kenin were inferior in rank vassals in the service of the Shōgun, also involved in policing the city of Edo.
- **Rusui-gumi:** samurai who guarded the castle of Edo or the houses of their daimyo during their absence.
- **Yoriai-gumi:** samurai without office but having a revenue of 3.000 to 10.000 koku.
- **Jodai:** commissioned to guard as governor the castles of Osaka, of Fushimi and others that belonged to the Bakufu.
- **Rōnin:** masterless samurai.
- **Samurai-dokoro:** guard of the Shōgun's Palace.
- **Samurai-dokoro bettō:** title of the chief of those samurai.
- **Nishimaru:** a palace situated west of Edo Castle and served as residence to the heir of the Shōgun. It had 1 Rōjū, 2 Wakadoshiyori, 2 Sōshaban and 6 Sobashū.
- **Soba-shū:** samurai on duty at the Palace of Edo.
- **Sōshaban:** an official whose duty was to introduce the samurai to audience with the Shōgun at certain festivals and at New Year.

- **Shoshidai:** an official representative of the Shōgun at Kyōto, was to inspect the Imperial Court, to judge lawsuits, had authority over the bugyō of Kyōto, Fushimi, Nara, over the Kyōto-daikwan, over the officials of the Nijō and he had under him 50 yoriki and 100 dōshin.

- **Kyōto-daikwan:** an official commissioned to administer the 5 provinces of Kinai.

- **The Nijō:** Shōgun's palace at Kyōto built in 1600.
 - Nijō-jō jōban: officer entrusted under the authority of the Shoshidai with the guard of the inner part of the Nijō Palace.
 - Nijō-jō zaiban: a detachment of troops entrusted with the guard of the Nijō Palace and every year fresh guard of 150 men was sent from Edo.
 - Nijō-jō kura-bugyō: a title assigned to 2 officials entrusted under a kanjō-bugyō with the guard of the kura (stores) which belonged to the Nijō Palace.

- **Kinri-zuki:** officials of Shōgunate commissioned to inspect the Imperial Palace, depended on the Shoshidai and had under them the yoriki and the dōshin officials.

- **Kura-bugyō:** officials commissioned to inspect the rise stores of Asakusa-Edo and to distribute pensions (kirimai) to the samurai of the Bakufu. The distribution was made 3 times / year.

- **Nikkō-bugyō:** official entrusted with the maintenance and the guard of the Shogunal temples, of Nikkō, with the feasts and the receptions with the administration of the town and of justice in the provinces of Shimotsuke and of Kōzuke.
- **Nikkō:** renowned small town for the beauty of its temple and its picturesque scenery.
- **Kokushi:** governor in the provinces.

→

Shugo or Shugo-shoku: official who assisted the governor in the provinces.
- **Nanushi:** mayor of a town or village.
- **Nimbetsu-chō:** the register of the social state held by the mayors (nanushi)
- **Furusato:** the urban image of rural Japan.
- **Onbyakushō:** honorable peasant “status” label.
- **Shinōkōshō:** 4 status socio-ethical hierarchy of Edo-period ideology (samurai – farmer – artisan – merchant).
- **Ton’ya:** Merchant house which flourished.
- **Kumiai:** trade association which flourished.
- **Nakama:** Trade association which flourished.
- **Shōya:** village headman.
- **Kokudaka:** a measure of landed income.
- **Shinken:** name given to the new survey of land which work was done under the Tokugawa from 1680 to 1700.
- **Ōban:** the guard of the principal castles of the Shōgun.

- **Tensō:** officials at Court, serving as intermediaries between the Imperial Palace and the Shōgunate. A Rōjū transmitted the message to the Shoshidai of Kyōto and the latter to the Tensō who with a Kwampaku presented it to the Emperor.
- **Shimmotsu-ban:** official whose duty was to accept the presents offered to the Shōgun by the daimyo and the hatamoto and to distribute the gifts sent by the Shōgun.
- **Tamaritsume-shū:** a high official who assisted the Rōjū, he also exercised his office in a room of the Shogunal Palace called “the Tamari Noma”.
- **Kobushin-bugyō:** an official entrusted with the maintenance of the Shōgunal Palace and its repairs, also of the ministries, of the detached palaces, of the temples of Shiba and those of Momiji-yama.
 - Shiba: one of the 15 districts of Edo (Tōkyō), remarkable for its large Buddhist temples which guard the tombs of 6 Tokugawa Shōguns.
 - Momiji-yama: a hillock in the old castle on Edo, between Hon-maru and Nishi-no-maru, where a temple was built on the tombs of the family of Tokugawa Shōgun.
- **Tō-ei-zan mokudai:** official entrusted with the administration of the property belonging to the Ueno temples in the city of Edo.
- **Zen-bugyō:** officials charged to provide the Shōgun’s table with victuals (food supplies).

- **Fūsetsugaki:** documents with details received from the Dutch on external affairs.
- **O-meshi-uma-azukari:** officials commissioned to procure the horses necessary for the service of the Shōgun.
- **Yari-bugyō:** an official who furnished the Shōgun's army with spears. He was chief of a body of 1.000 men.
- **Nando-yaku:** office charged with the jewels, clothing, furniture of the shogunal palace, the head of office called Nando-gashira and had 60 dōshin under him. Later 1648 they distinguished the moto-kata having charge of all that entered the palace and the harai-kata having charge of all that left it.
- **Yoseba-bugyō:** title given to the official having charge of the penitentiary erected on the isle of Ishikawa-jima, near the mouth of the Sumida river of Edo. A place for prisoners, exiles and vagabonds.

b.7 ΔΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ -ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ TOKUGAWA

- **Sankin-kōtai system:**

the daimyo were required to live in Edo or to live in their domains in alternate years, under this system which was a financial burden of high cost of travel and of household upkeep people connected. The system helped to generate economic prosperity throughout the country as well as to accelerate the spread of Edo culture

- **Agemai system:**

to ease the bakufu's financial issues, in 1722 the shōgun ordered daimyō to increase their donations of rice by 100 koku per each to 20.000 koku. In return, the requirements of Sankin-kōtai system mitigated.

- **Shōen system:**

Shōen were privately owned pieces of land, some 4.000 of which are known to have existed throughout much of Japan, owned by Buddhist temples and Shinto shrines.

- **Tashidaka system:**

remuneration system for samurai in Edo period. In 1723 the Shōgunate decided to supplement the hereditary salaries of those samurai who were then in offices and whose salaries were considered insufficient.

- **Terakoya:**under the permission of the Shogunate these educational institutions for commoners raised the educational level of that class and contributed to modernization of Japan. The growth of commerce stimulated a desire among commoners to learn which became prevalent in both urban and rural areas.

→**Shingaku:** was a philosophy popular among the merchant class of the commoners. This growth of commerce emphasized the importance of the merchant class and stimulated their philosophy under which their moral values and trade ethics coexisted.

- **Monzen-barai:**

under the Tokugawa times, it was a punishment–system inflicted on the samurai. The guilty man was deprived of his pension, his swords were taken away and he was publicly driven before the gate of the bugyō or of his own daimyō. Then he became a rōnin.

- **Heimon:**

under the Tokugawa times, it was a punishment–system inflicted upon a samurai guilt of some offence. It consisted in being confined to one’s home for 50 or 100 days according to the gravity of the offence.

- **Hissoku:**

under the Tokugawa times, it was a punishment-system inflicted upon a samurai. It was a lighter punishment than the Heimon and permitted or allowed visitors to enter their house only at night (it consisted in confining samurai to their homes).

- **Hankō Schools:**

educational institutions established by daimyō.

- **Shōhei-kō of Edo:**

the only public school founded by the Shōgun Iemitsu in 1630 and at first it was a library called Kōbun-in.

- **Shohan-gakkō:** schools of the different clans, it was in the 18th century that the daimyō of the large estates established schools in their own residence to which the most distinguished professors were invited.

- **Kokugaku:** “nativist learning”.

- **Rangaku:** Dutch learning.
- **Rakugo:** style of popular – story telling.
- **Kana zōshi:** simply written works.
- **Enka:** sentimental ballads.
- **Koiki:** the house of a shamisen teacher in Edo.
- **Shingaku:** the “heart learning” a means to wisdom.
- **Sei:** the generation from father to son.
- **Dai:** the rank of succession.
- **Yōmyō:** name given formerly to children till the ceremony of the gembuku.
- **The gembuku:** ceremony during which a minor is declared to be of age.
- **The buke hōkō:** it was called the serving at the residence of a daimyō or high ranked samurai.
- **The ukiyo-buro:** a girl after she had served with a samurai family, because she had absorbed the culture of a samurai lady that girl was named under that label and believed to be sophisticated for the entire society.

b.8 ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ

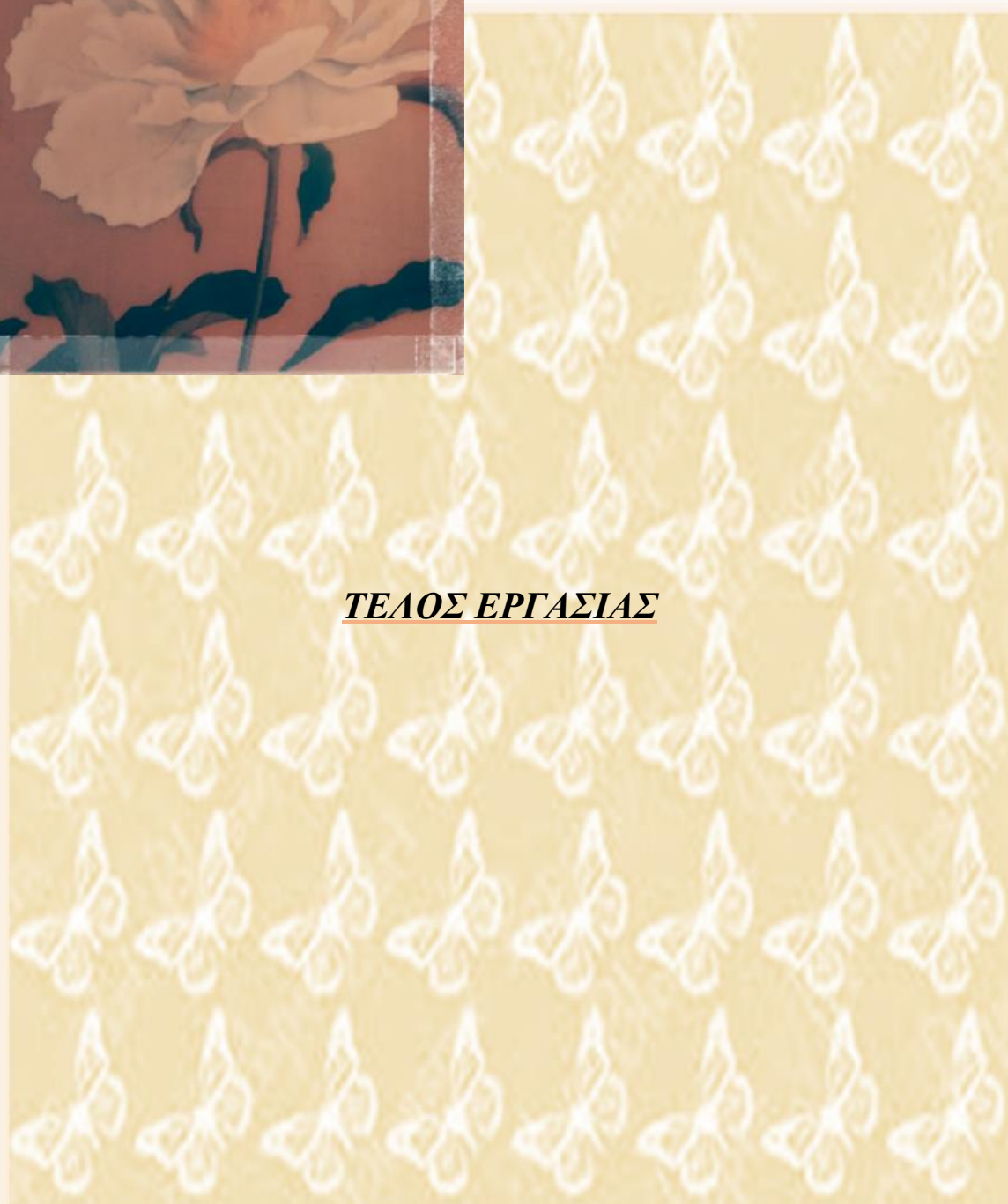
- **Fukugawa:** περιοχή της πόλης Edo που διασχίζεται απ' τον ποταμό Φούκα, παραπόταμο του Sumida. Η παραδοσιακή γιορτή της περιοχής διατηρεί το έθιμο της προσπάθειας των νέων να κρατήσουν την ισορροπία τους πάνω σε κορμούς δέντρων.
- **Tsukuda:** ακμάζον ψαροχώρι κοντά στην πόλη Edo και κοντά στις εκβολές του ποταμού Sumida.
- **Sundai:** η σύγχρονη Σουρουγκουντάι συνοικία του Τόκιο, πρόσφερε μία φημισμένη, εξαιρετική θέα στο Mt. Fuji και ο ποταμός Sumida τη διέσχισε.
- **Sumida-gawa:** river that rises at the foot of Kobushi-yama on the boundaries of Musashi, Kai, Shinano, Kōzuke. Passes Kumagai and Urawa and at last enters the bay of Tokyō after passing through the east part of the capital Edo.
- **Yoshiwara:** the northern edge of the city of Edo.
- **Shinagawa:** a suburban town south west of Edo on the seashore.
- **Suruga:** one of the 15 provinces of Tōkaidō.
- **Go-kaidō:** the 5 great roads which starting from Nihon-bashi (Edo) connected with the shōgunal city.
- **Tōkaidō:** from Edo to Kyōto through Odawara, Fuchū, Hamamatsu, Okazaki and Atsuta, all of 514 km.
- **Nakasendō:** from Edo to Kyōto through Omiga, Takasaki, Karwizawa, Shimo-Suwa, Fukushima, Ota, Sekigahara, Kusatsu, all of 542 km.
- **Nikkō-kaidō:** from Edo to Nikkō through Iwatsuki, Koga, Oyama, Tokujirō. It was the road on which the Shōgun travelled to go to Nikkō, all of 146 km.
- **Kōshū-kaidō:** from Edo to Fūchū (Kōfu) through Hachioji, Katsunuma, all of 139 km.
- **Ōshū-kaidō:** from Edo to Aomori, through Utsunomiya, Shirakawa, Sendai, Fukushima, Ichinoseki, Morioka, Ichinohe, Nobeichi, all of 786 km.

b.9 ΟΡΟΛΟΓΙΑ

Shintō Shrines, Buddhist Temples Folk Music and Dance Sacred Music and Dance

- **Okage-mairi:** masses of commoners flaked to pay their respects to Ise Shrine, the largest pilgrimage occurred in 1650, in 1705, in 1771, in 1830 with two to three million participants in each.
- **Pilgrimage to Ise:** an interesting phenomenon facilitated by the improvement in roads. The pilgrimage to the Shintō shrine at Ise dedicated to Amaterasu – the sun goddess that believed to be the ancestress of Japan Imperial family. Mainly 15% to 16% of Japan's total population visited Ise, which was a destination that many people in Tokugawa visited at least once in their lifetime.
- **Tōshō-dai-gongen:** an honored title-name given to Tokugawa Ieyasu after his death, which was a name given to a certain number of gods of the pure Shintō.
- **Ise Temple** and **Izumo Temple** were great temples remained purely Shintō.
- **Sanja Gongen:** the tutelary shrine of Sensōji – the most popular temple-shrine complex of Edo at Asakusa, which was a district of Edo.
- **Temple Hongwan-ji:** a Buddhist temple of the Buddhism sects of Shin or Monto or Ikkō of Edo at Asakusa district.
- **Shinja:** a religious believer.
- **Shinjinmai dayū:** masters of sacred dance.
- **Kagura:** Shintō dance.
- **Nembutsu-odori:** Buddhist's dance.
- **Gigaku:** a mask dance from India → ex: the shishimai or the lion's dance.
- **Bugaku:** a dance supported by the Court.
- **Dengaku:** a field music.
- **Sarugaku Noh:** a dramatical form of music.
- **Nohgaku:** a skillful music, a set of song-music-dance.
- **Okuni kabuki:** a musical dance drama.

- **Minyō odori:** folk dances.
- **Tabayashi:** dances concerned with rice cultivation.
- **Gagaku:** elegant music or Court music because it was sponsored by Court and by large temples at festivities and ceremonies.
- **Hitoyogiri:** a sacred instrument.
- **Shōmyō:** Buddhist chanting.
- **Shinji mai:** sacred dancing.
- **Yamabushi:** priests.
- **Shinji shayaku gashira:** sacred shrine affairs.
- **Fūdōsei:** the combination of natural climate and of ethnic characteristics.
- **“Tango Festival”:** sacred ceremony where this event like other more festivals and kagura performances functioned as an appeal to the gods for good harvests and for peace.
- **Daidai kannushi:** hereditary shrine head.
- **The furyū odori:** the embellished dance.
- **Warakuodori Festival:** γιορτή των ειρηνικών, αρμονικών, χαρούμενων και άνετων χορών.

ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ